สนทนาธรรม เล่ม ๒

กับ อ.วศิน อินทสระ

สนทนาธรรม เล่ม ๒ กับ อ.วศิน อินทสระ

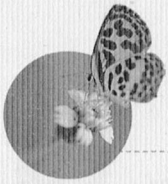

สนทนาธรรม

กับ อ.วศิน อินทสระ เล่ม ๕

จากคอลัมน์
สนทนาธรรมกับอาจารย์วศิน

ในเว็บไซต์เรือนธรรม (www.ruendham.com)

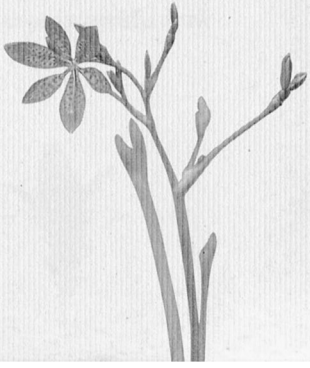

ชมรมกัลยาณธรรม
หนังสือดีลำดับที่ ๑๙๒

สนทนาธรรม
กับ อ. วศิน อินทสระ เล่ม ๕

พิมพ์ครั้งที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๕ **จำนวนพิมพ์** ๗,๐๐๐ เล่ม
จัดพิมพ์โดย ชมรมกัลยาณธรรม ๑๐๐ ถนนประโคนชัย ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรปราการ ๑๐๒๗๐ โทรศัพท์ ๐-๒๗๐๒-๗๓๕๓ และ ๐-๒๗๐๒-๙๖๒๔

ปกและรูปเล่ม คนข้างหลัง **ภาพประกอบ** คุณเคอ ชิ่ว เซียง (และพี่สาวผู้เป็นแรงหนุน)
ภาพถ่าย ขอขอบคุณสำนักพิมพ์สารคดี **ตัดคำ** อะต้อม
พิสูจน์อักษร คุณยุวดี อึ้งศรีวงษ์, ศิระ, อ.จันทราและคณะ
เพลท Canna Graphic โทรศัพท์ ๐๘-๖๓๑๔-๓๖๕๑
พิมพ์ บริษัทขุมทองอุตสาหกรรมและการพิมพ์ จำกัด โทร. ๐-๒๘๘๕-๗๘๗๑-๓

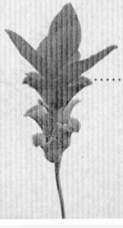

สัพพทานัง ธัมมทานัง ชินาติ
การให้ธรรมะเป็นทาน ย่อมชนะการให้ทั้งปวง

www.kanlayanatam.com

คำอนุโมทนา

ชมรมกัลยาณธรรมโดยทันตแพทย์หญิงอัจฉรา กลิ่นสุวรรณ์ ผู้เป็นประธานชมรมฯ ได้ขออนุญาตพิมพ์หนังสือเรื่อง *สนทนาธรรมกับ อ.วศิน อินทสระ เล่ม ๕* ข้าพเจ้าอนุญาตด้วยความยินดียิ่ง

การสนทนาธรรมและการฟังธรรมตามกาลคือตามโอกาสอันสมควร พระพุทธเจ้าตรัสว่าเป็นมงคลอันสูงสุด นอกจากนี้ยังทรงแสดงอานิสงส์แห่งการฟังธรรมไว้หลายประการ ขอนำมากล่าวในที่นี้เพียงบางส่วน เช่น

๑. ผู้ฟังย่อมได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง
๒. สิ่งใดเคยฟังแล้วแต่ยังไม่เข้าใจชัด ย่อมเข้าใจชัดขึ้น
๓. บรรเทาความสงสัยเสียได้
๔. ทำความเห็นให้ถูกต้องได้

จิตของผู้ฟังย่อมผ่องใสเมื่อได้ฟังธรรมที่ถูกกับอัธยาศัยของตน ทำให้ศรัทธาปสาทะเพิ่มพูนขึ้น

การสนทนาธรรมเล่มนี้เป็นการตอบปัญหาทางอินเตอร์เน็ตผ่านเว็บไซต์เรือนธรรม (www.ruendham.com) อย่างที่เคยทำมาในเล่มก่อนๆ

ขออนุโมทนาต่อคุณยุวดี อึ๊งศรีวงษ์ ที่ได้ช่วยพิมพ์คำตอบมาโดยตลอด และขออนุโมทนาต่อทันตแพทย์หญิงอัจฉรา กลิ่นสุวรรณ์ ที่ได้ริเริ่มขวนขวายให้มีหนังสือชุดนี้ขึ้น ขอให้เธอทั้งสองจงปราศจากทุกข์โศกโรคภัย สรรพพิบัติอุปัทวันตรายทั้งหลายทั้งปวง ประสบความสุข ความเจริญ มีชีวิตที่สดชื่นดีงามตลอดกาลทุกเมื่อ ขอท่านผู้อ่านพึงเจริญด้วยปัญญาและเจริญในธรรมยิ่งๆ ขึ้นไป

ด้วยความปรารถนาดีอย่างยิ่ง

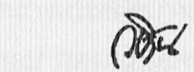

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕

คำนำ
ของชมรมกัลยาณธรรม

ด้วยกุศลเจตนาที่จะติดตามเผยแผ่ผลงานตอบปัญหาธรรมของท่านอาจารย์วศิน อินทสระ ในคอลัมน์สนทนาธรรมกับอาจารย์วศิน ในเว็บไซต์เรือนธรรม ของคุณขวัญ เพียงหทัย ผู้ริเริ่มสิ่งดีๆ นี้ไว้ บัดนี้ การรวบรวบคำถามจากผู้สนใจและคำตอบที่ถูกตรงตามธรรมของท่านอาจารย์วศิน ได้ดำเนินอย่างต่อเนื่องมาถึงเล่ม ๕ แล้ว ด้วยเสียงตอบรับที่เป็นกำลังใจจากทุกสารทิศทั้งแก่ท่านอาจารย์และคณะผู้จัดทำ ด้วยเมตตาและปัญญาทางธรรม กอปรด้วยภาษางามที่เปี่ยมกำลังใจให้สาธุชนได้น้อมนำหลักธรรมมาเป็นแนวทางดำเนินชีวิต ท่านอาจารย์จึงมีความปีติยินดียิ่งที่ได้เห็นผลงานตอบปัญหาธรรมของท่านเผยแผ่ไปในวงกว้าง

ชมรมกัลยาณธรรมหวังว่าทุกท่านจะได้รับประโยชน์จากงานเผยแผ่ธรรมของชมรมฯ ซึ่งรวมทั้งหนังสือธรรมและเสียงธรรมของท่านอาจารย์วศิน อินทสระ หลายเรื่องหลายเล่มที่จัดทำเผยแผ่เป็นธรรมทานอยู่ ความรู้ใดๆ ในโลกนี้ไม่มีความรู้ไหนที่จะทรงคุณค่าต่อชีวิตมากเท่าความรู้วิชาพ้นทุกข์ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงค้นพบและจุดประทีปแห่งธรรมไว้ ขอกราบขอบพระคุณในเมตตาของครูบา-

อาจารย์ทุกท่านที่ช่วยกันต่อแสงประทีปแห่งปัญญาพระพุทธะให้สว่างไสวในใจเพื่อนร่วมทุกข์มาอย่างต่อเนื่อง ขออานิสงส์แห่งธรรมทานอันบริสุทธิ์ จงกลับมาอภิบาลรักษาท่านอาจารย์วศิน อินทสระ ให้ได้ถึงในสิ่งที่ท่านตั้งจิตมุ่งปรารถนาทุกประการ อันมีพระนิพพานเป็นจุดหมายปลายทาง

กราบขอบพระคุณอย่างสูง
ทพญ.อัจฉรา กลิ่นสุวรรณ์
ประธานชมรมกัลยาณธรรม

เปิดห้อง
สนทนา

คำถามที่ ๑๐๘๙

ขอความกรุณาท่านอาจารย์กล่าวถึงความหมายของ “ขันติ” และ “จาคะ” โดยปริยายเบื้องต่ำและเบื้องสูง รวมถึงความสัมพันธ์และเกื้อกูลกันขององค์ธรรมทั้งสองด้วยนะคะ กราบขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ขันติ ความอดทน ปริยายเบื้องต่ำ หมายถึง อดทนต่อความเหนื่อยยากลำบากตรากตรำในการงาน ปริยายเบื้องสูง หมายถึง ความอดทนต่อกิเลส มีโลภ โกรธ หลง เป็นต้น **จาคะ** ปริยายเบื้องต่ำ หมายถึง สละสิ่งของแก่ผู้ที่ควรให้ ปริยายเบื้องสูง หมายถึง สละกิเลสที่รบกวนใจ ในการนี้ต้องอาศัยความอดทนอยู่เป็นอันมาก

คำถามที่ ๑๐๙๐

สวัสดีครับอาจารย์ มีเพื่อนเขาได้เห็นภาพข่าวในหนังสือเป็นภาพพระเกจิชื่อดัง แล้วมีข้อความอธิบายว่า ชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายของเรา เราจะไม่กลับมาเกิดอีกอนันตกาล ถ้าอธิบายความหมายของคำๆ นี้ก็คือท่านบรรลุเป็นพระอรหันต์ ผมอธิบายเพื่อนๆ ไปว่า ท่านอาจจะไม่ได้เจตนาพูดออกมา แต่ลูกศิษย์ท่านอาจจะตีความมาอย่างนี้ คือยกย่องท่าน (อาจารย์ใครๆ ก็รักว่าอย่างนั้น) เราไม่ควรยอมรับท่านและไม่ควรปฏิเสธท่าน แต่ควรดูว่าท่านประพฤติปฏิบัติอย่างไร ตรงตามที่พระพุทธเจ้าสอน หรืออยู่ในวินัยและพระสูตรหรือไม่ มองผู้อื่นน้อยๆ มองตัวเองว่าปฏิบัติเหมาะสมแก่ธรรมหรือยัง ถ้าจะรู้ว่าเขาเป็นอะไรอย่างน้อยก็ต้องระดับเดียวกันล่ะครับ แต่ทางที่ดีไม่ควรติดสมมติ (แต่ขอความเห็นอาจารย์หน่อยครับ จะอธิบายอย่างไรดีครับ ขอบคุณครับ)

ตอบ

คำพูดของท่านบอกอยู่แล้วว่าท่านจะไม่กลับมาเกิดอีก ก็ต้องตีความว่า ท่านเป็นพระอนาคามีหรือเป็นพระอรหันต์

คำถามที่ ๑๐๙๑

สวัสดีครับอาจารย์ มีหลายคนบอกว่าเราเลือกเกิดไม่ได้ แต่ผมว่าเราเลือกเกิดได้ครับ ถ้าเราสร้างเหตุปัจจัย พอคนส่วนใหญ่ที่ยอมรับกับคำว่าเราเลือกเกิดไม่ได้นั้น ส่วนมากเป็นพวกชอบนับถือลัทธิกรรมเก่า คือยอมจำนนต่อกรรม แต่ไม่ขวนขวายสร้างเหตุปัจจัยที่ดีพอให้เปลี่ยนแปลงชีวิต พุทธบริษัทควรที่จะต้องเชื่อเรื่องกรรมให้ครบถ้วนหนักแน่น ยอมรับต่อกรรมเก่าแต่ไม่ยอมแพ้ต่อกรรม ทำกรรมใหม่หรือกรรมปัจจุบันให้ดี และทางที่ดีคือควรทำกรรมที่ทำให้หลุดพ้นจากกรรม คือนิพพาน ซึ่งเป็นหัวใจเป็นแก่นของพุทธศาสนาหรือของคนทั้งโลกมากกว่า ผมเข้าใจถูกต้องหรือเปล่าครับ

ตอบ

ที่คุณพูดมานั้นถูกต้องแล้ว มนุษย์เป็นคนเลือกทำกรรม กรรมเป็นสิ่งนำเกิด จึงเท่ากับเขาเลือกเกิดเอง เหมือนกับคนติดคุกบอกว่าเขาไม่ได้เลือกที่จะติดคุก แต่เขาเลือกทำกรรมที่เป็นเหตุให้ติดคุกจึงเท่ากับเขาเลือกติดคุกนั่นเอง พระพุทธเจ้าตรัสว่า มนุษย์เลือกเกิดได้ถ้าเขามีธรรม ๕ อย่างบริบูรณ์ในตน คือ ศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ ปัญญา จะเลือกสิ้นอาสวะก็ได้ (สังขารูปปัตติสูตร)

คำถามที่ ๑๐๙๒

สวัสดีครับ วันนี้ขอถามเรื่องขันธ์ ๕ หน่อยครับ ที่พระพุทธเจ้าสอนเรื่องขันธ์ ๕ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่เป็นตัวตน แก่ปัญจวัคคีย์ โดยที่พระพุทธเจ้าไม่ต้องอธิบายแก่ปัญจวัคคีย์ แสดงว่าสมัยพุทธกาลหรืออาจจะก่อนพุทธกาลพวกเขาเหล่านั้นเข้าใจคำว่าขันธ์ ๕ อยู่ก่อนแล้ว เพียงแต่ไม่รู้ว่าขันธ์ ๕ นั้นไม่เป็นแก่นสารให้สามารถเอามายึดมั่นได้ ถ้าอย่างนั้นเราก็สามารถจับเอาแก่นธรรมตรงนี้มาปฏิบัติก็ได้ แต่มีปัญหาว่าเราจะเข้าใจมันได้หรือเปล่าใช่ไหมครับ ความคิดเห็นที่ผมเข้าใจนะครับ ขันธ์ ๕ เป็นสิ่งที่ผลัดกันมาทำงานโดยอาศัยประตูสู่โลก เมื่อมันมากระทบกันคล้ายการเสียบปลั๊ก แล้วไฟมันวิ่งเข้าตัวเครื่องรับภาพหรืออะไรที่มันจะมาแสดง มันจะแสดงได้ครั้งละขันธ์ที่เรารู้สึกชัดเจนที่สุด แต่เราไม่เคยสังเกตหรือละเอียดพอที่จะดูมัน เป็นเพราะมันมีความต่อเนื่องทำให้เราเข้าใจว่ามันเป็นสิ่งที่เรารู้ เราสัมผัสได้จริง จนเราเข้าใจว่ามันเป็นเรา และเราเป็นมัน ความสืบต่อสืบเนื่องที่รวดเร็วนี้ถ้าเราสามารถดูมันได้ทัน เราก็จะทราบว่า โอ้...มันแค่ทำหน้าที่ของมันเท่านั้นเอง ไม่ใช่เราที่ไปทำให้มันเป็น มันเกิดขึ้น แต่เป็นด้วยที่ร่างกายกับใจนี้ต้องทำงานร่วมกัน จึงจะทำอะไรได้ อย่างนี้เรียกว่ามันไม่ใช่ตัวตนได้หรือเปล่าครับ อาจารย์แนะนำเพิ่มเติมด้วยครับ (เอาแบบระดับสูงเลยครับ ที่ผมอธิบายมานี้เกิดจากการตามดูการทำงานของขันธ์ แล้วคอยจดบันทึกครับ จะได้ประสบการณ์ตรงดี)

ตอบ

พระพุทธเจ้าท่านตรัสบ่อยว่า ขันธ์ ๕ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ไม่ควรยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นเรา เป็นของเรา เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไปตามเหตุปัจจัย บังคับบัญชาไม่ได้

คำถามที่ ๑๐๙๓

สวัสดีค่ะอาจารย์ มีญาติของหนูเขาเป็นคนป่วยหนักไม่รู้สึกตัว ต้องใช้สายออกซิเจนตลอด ถ้าถอดออกก็เสียชีวิต หนูเลยสงสัยค่ะ ถ้าเกิดเราบอกหมอให้ถอดสายออก เราจะบาปไหมคะ ถ้าเราจะตอบในทางศีลธรรมหนูว่าบาป แต่ถ้าดูเจตนาว่ามันหมดเปลือง ไม่เป็นธรรมชาติจริง ร่างกายไม่สามารถทำงานได้เองแล้ว หนูคิดว่าไม่บาป อาจารย์ช่วยตอบหนูด้วยค่ะ

ตอบ

มีคนใช้จำนวนมากในปัจจุบันสั่งลูกหลานญาติมิตรเอาไว้ว่า อย่ายืดชีวิตของเขาด้วยเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ ถ้าถึงคราวที่จะต้องตายก็ปล่อยให้ตายไปตามธรรมชาติ ดูจะสง่างามกว่า บาปอยู่ที่เจตนาในการฆ่า และพยายามในการฆ่า ตอบมาเท่านี้หวังว่าคุณคงเข้าใจดีขึ้นและมีความสบายใจขึ้น

คำถามที่ ๑๐๙๔

สวัสดีครับ ผมเป็นคนหนึ่งที่ศึกษาและเอาธรรมะมาปฏิบัติ จนรู้สึกว่าชีวิตมันเบาและง่ายขึ้น นับวันยิ่งจะปลดเปลื้องความทุกข์ได้มากขึ้นเรื่อยๆ ถ้าเราปฏิบัติแล้วรู้สึกยินดีในธรรมที่เราปฏิบัติ โปร่ง แต่มั่นคงหนักแน่นต่อธรรมะ โลภ โกรธ หลงลดน้อยลง อย่างนี้ผมมาถูกทางแล้วใช่ไหมครับ มันดูธรรมดา เรียบง่าย ไม่ต้องไปคุยอวดกับใคร หรือต้องการผลเป็นวัตถุภายนอก หรือคำชมใคร (ส่วนมากถูกด่าว่าทำตัวสวนโลก พี่ที่ทำงานเขาบอกว่าใครๆ เขาก็ทำกันอย่างนี้ ไม่เหมือนเธอ) ผมบอก

เขาว่าจริงๆ ผมทำตัวสวนกับโลก คือสวนกับกิเลส แต่ผมรู้สึกว่ามันถูกต้องที่ต้องทำอย่างนี้ คือ คอยรบกับกิเลสตลอด ชนะบ้าง แพ้บ้าง ก็ทำไปเรื่อยครับ สุดท้ายนี้ขอเป็นกำลังใจให้กับอาจารย์ลุถึงนิพพานอันเป็นสิ่งสูงสุดที่มนุษย์ควรจะได้ครับ ขอบคุณ

ตอบ

ดีแล้วครับ ขออนุโมทนาด้วย ขอให้สำเร็จสมปรารถนา

คำถามที่ ๑๐๙๕

สวัสดีครับอาจารย์ ผมได้อ่านหนังสือ *อิทัปปัจจยตา* ของท่านพุทธทาส รู้สึกว่านี่มันเป็นวิทยาศาสตร์ทางจิตวิญญาณได้เลยนะครับ บอกความสัมพันธ์ของสิ่งทุกสิ่ง ที่มันเกี่ยวโยงกัน ถ้าทุกคนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้บ้าง ผมว่าอะไรที่มันดูงมงายคงน้อยลง ผมเอาเรื่องนี้ไปอธิบายให้ชาวต่างชาติฟังเขาชอบนะครับ ถ้าศาสนาอื่นเขามีพระเจ้า เราก็อ้างได้ว่าพระเจ้าของเราคือ กฎอิทัปปัจจยตา กฎธรรมดาแห่งธรรมชาติที่ใครหลายๆ คนไม่ค่อยได้สังเกต เรียบง่ายแต่ทรงพลังมากครับ ผมจินตนาการว่ามันคงเป็นใยแมงมุมที่มองไม่เห็นโยงใยพันกันเต็มไปหมด แต่ก็อย่าไปยึดมั่นใช่ไหมครับ มันเป็นไปตามกฎแห่งเหตุปัจจัย มีขึ้นเพราะมีเหตุ ดับลงก็เพราะหมดเหตุ ดูแล้วก็วาง สบายดีครับ

ตอบ

ดีแล้วครับ ดีแล้ว

คำถามที่ ๑๐๙๖

อยากทราบว่า ช่วยคนอื่นแบบไม่เต็มใจถือเป็นการฝึกกำหนดจิตด้วยหรือไม่ เพราะเวลาที่จิตคิดถึงความไม่เต็มใจผมก็จะหาเรื่องอื่นมาตัดออกไปทุกครั้ง เป็นเรื่องที่ถูกหรือไม่ แล้วถ้าโกรธแล้วรู้ว่าโกรธพยายามควบคุมอารมณ์แต่บอกไปว่าไม่โกรธนี่มันผิดหรือไม่

ตอบ

แม้ไม่เต็มใจ แต่ถ้าช่วยได้ก็ควรจะช่วยดีกว่าไม่ช่วยเสียเลย เหมือนเราหิวแล้วกินข้าว แม้จะไม่อร่อย ไม่เต็มใจกินก็ยังแก้หิวได้ โกรธแล้วบอกว่าไม่โกรธก็เป็นการหลอกลวงตัวเองด้วย หลอกลวงผู้อื่นด้วย แต่ถ้าการพูดเช่นนั้นทำให้เกิดประโยชน์ คือ ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งมีอารมณ์ดีขึ้นก็ถือว่าได้ประโยชน์ในส่วนนี้ แปลว่าได้อย่างเสียอย่าง

คำถามที่ ๑๐๙๗

ขออนุญาตเรียนถามท่านอาจารย์วศินที่เคารพยิ่งเกี่ยวกับศีลดังนี้นะคะ

๑. เจตนาศีลกับเจตสิกศีลต่างกันอย่างไรคะ

๒. ศีลที่เป็นสมุจเฉทวิรัติของปุถุชนมีไหมคะ หรือว่ามีแต่ในพระอริยบุคคลคะ

๓. ศีลที่บริสุทธิ์ผ่องแผ้วของพระโสดาบันมีลักษณะอย่างไรคะ ถ้าบุคคลมีความรู้สึกแม้เพียงเล็กน้อยว่า สิ่งนี้ไม่ควรทำเพราะทำความขุ่นใจให้ตนเองและผู้อื่น แม้จะไม่ผิดศีล ก็ถือว่าศีลไม่ผ่องแผ้วใช่ไหมคะ และบุคคลผู้รู้สึกเช่นนั้นย่อมยังไม่ถึงความเป็นอริยบุคคลใช่ไหมคะ

ตอบ

๑. เจตนาที่จะงดเว้นความชั่วทางกาย วาจา เรียกว่า **เจตนาศีล** เจตนาที่จะงดเว้นความชั่วทางใจ เรียกว่า **เจตสิกศีล** เช่น งดเว้นจากความโลภอยากได้ของผู้อื่น งดเว้นจากพยาบาท งดเว้นจากมิจฉาทิฏฐิ ซึ่งเป็นกุศลกรรมบถฝ่ายมโนกรรม

๒. ศีลที่เป็นสมุจเฉทวิรัติเป็นศีลของพระอริยบุคคล แปลว่า งดเว้นเด็ดขาด นี่ตอบตามตำราที่ท่านกล่าวไว้ ขอโยนคำถามกลับไปว่าถ้าปุถุชนเว้นสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเด็ดขาด เช่น เว้นดื่มสุราเมรัย เป็นต้น จะอนุโลมจัดเป็นสมุจเฉทวิรัติได้หรือไม่ ขอผู้ถามและผู้อ่านลองช่วยคิดดู

๓. ศีลไม่ขาด ไม่ทะลุ ไม่ด่าง ไม่พร้อย เรียกว่า **อริยกันตศีล** คือเป็นศีลที่พระอริยะพอใจ

ศีลขาดนั้นคือขาดพร้อมด้วยองค์ เช่น ข้อปาณาติบาต มีองค์ ๕ กล่าวคือ สัตว์มีชีวิต รู้ว่าสัตว์มีชีวิต จิตคิดจะฆ่า พยายามในการฆ่า สัตว์ตายด้วยความพยายามนั้น ศีลทะลุนั้นไม่ครบองค์ ศีลด่าง ศีลพร้อยก็เช่นเดียวกันมีรายละเอียดมาก พูดไว้ย่อๆ พอเข้าใจ เพียงแต่คิดศีล ๕ ไม่ขาด แต่ศีลกรรมบถขาด เช่น คิดปองร้ายผู้อื่น เป็นต้น

คำถามที่ ๑๐๙๘

พระพุทธองค์ตรัสไว้ที่ใดหรือไม่คะ ว่าผู้สำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้วอัฐิธาตุจะกลายเป็นแก้วมณี

ตอบ

ไม่เคยพบที่มา

RAPHIC
65-3952

คำถามที่ ๑๐๙๙

สวัสดีครับอาจารย์ มีพี่สาวที่ทำงานได้มาขอคำปรึกษาเรื่องเกี่ยวกับกามกิจ คือเธอสารภาพว่า เธอได้อ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องกามชั้นสูงมาเล่มหนึ่ง เธอบอกว่ามันรู้สึกละอายใจที่จะมีอะไรกับแฟน แต่เธอจะหลีกมันได้อย่างไร ผมเลยให้คำแนะนำไปว่า ถ้าหากใจเรายังไม่ถึงธรรมระดับนั้นมันก็ลำบาก ความสุขและความหลุดพ้นมันมีเป็นระดับ ควรทำไปตามลำดับเป็นขั้นตอน พุทธศาสนาไม่ได้สอนให้หนีเกี่ยวกับเรื่องนี้ ถ้าจิตใจยังไม่ถึงขั้นนั้นก็ต้องพัฒนากันต่อไป จนกว่าจะเห็นทุกข์เห็นโทษของมัน เลื่อนชั้นขึ้นมา ถ้าเราปฏิบัติเหมาะสมไม่หลงใหลมันมากเกินไปก็เป็นการปฏิบัติธรรมเช่นเดียวกัน อย่ากังวลไปเลย ธรรมชาติของเราอยู่ในขั้นใดก็ทำให้เหมาะสม เรื่องเป็นอย่างนี้ครับ อาจารย์มีอะไรจะแนะนำเพิ่มเติมหรือเปล่าครับ ขอบคุณครับ

ตอบ

ผมยังไม่เข้าใจแน่นอนเกี่ยวกับคำว่า “กามชั้นสูง” ว่าหมายถึงอย่างไร จะหมายถึงหนังสือธรรมที่พรรณนาถึงโทษของกามหรือเปล่า หรือว่าเป็นหนังสือที่เกี่ยวกับโลกียรสหรือโลกียารมณ์ กล่าวคือ กามารมณ์นั่นเอง เมื่อยังไม่เข้าใจชัดถึงความหมายของหนังสือเรื่องกามชั้นสูง จึงแนะนำได้ยาก แต่ที่คุณพูดมาก็ดีแล้ว ได้ประโยชน์เพียงพอแล้ว

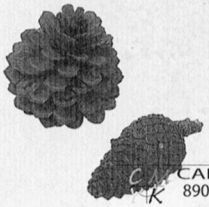

คำถามที่ ๑๑๐๐

สวัสดีครับ ที่อาจารย์ได้กล่าวไว้ว่า พระพุทธเจ้าเปรียบบุคคล เป็นดอกบัว ๓ เหล่า (ไม่ใช่ ๔ เหล่า) คือให้ทุกคนเชื่อมั่นในศักยภาพของมนุษย์ว่า สามารถฝึกตนเองและพัฒนาให้ถึงภาวะสูงสุดของมนุษย์ได้ ผมก็เลยนึกถึงพระเทวทัต ที่ส่วนใหญ่จะบอกว่าพัฒนาไม่ได้ แต่ผมอ่านได้ความมาว่า ก่อนที่พระเทวทัตจะถูกธรณีสูบ ท่านได้ถวายกระดูกคางบูชาแด่พระพุทธเจ้า และพระพุทธเจ้าก็ได้ทรงพยากรณ์ว่าพระเทวทัตจะได้เป็นพระปัจเจกพุทธะองค์หนึ่งในกาลหน้า แสดงว่าอย่าดูหมิ่นตนเอง ขอให้พัฒนาตนขึ้นไปๆ แล้วมีพุทธพจน์อื่นที่เร้าความรู้สึกให้พัฒนาตนอีกไหมครับอาจารย์

ตอบ

ต่อไปภายหน้า พระเทวทัตจะได้เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้าพระนามว่า “อัฏฐิสสระ” เพราะอานิสงส์ที่ได้ถวายกระดูกคางเป็นเครื่องบูชาพระพุทธเจ้าตามที่คุณกล่าวมาบ้างแล้ว

พระพุทธภาษิตที่เกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาตน หรือการที่จะกลับตัวจากร้ายเป็นดีมีมากมายเหลือเกิน ดังเช่นที่ตรัสเพราะปรารภเรื่องพระองคุลิมาลว่า *“ผู้ใดประมาทมาก่อน ต่อมาภายหลังไม่ประมาท ผู้นั้นย่อมยังโลกนี้ให้สว่างเหมือนดวงจันทร์ที่พ้นจากเมฆหมอก ฉะนั้น”*

คำว่า “ยังโลกนี้ให้สว่าง” นั้นหมายความว่า ทำจิตให้สว่างหรือชีวิตให้สว่าง ไม่มืดบอดอีกต่อไป

คำถามที่ ๑๑๐๑

อยากถามอาจารย์ว่า ขึ้นชื่อว่าพระภิกษุสามารถให้หวยหรือใบ้หวยได้ด้วยหรือคะ แล้วพระจะบาปหรือเปล่าคะ

ตอบ

การใบ้หวยหรือให้หวยเป็นสิ่งที่พระไม่ควรทำ คิดว่าไม่ได้รู้จริงบอกไปอย่างนั้นเอง เป็นการโอ้อวด และส่งเสริมให้ฆราวาสเล่นหวย ซึ่งไม่สมควรเช่นเดียวกัน

คำถามที่ ๑๑๐๒

สวัสดีครับอาจารย์ ผมได้ดูรายการที่มีพระท่านมาตอบคำถามจากทางบ้าน คำถามมีอย่างนี้ครับ ถามว่าทำไมพระจะต้องออกมาเรียกร้องให้พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ทำไมพระไม่ทำหน้าที่ของพระ พระท่านก็ถามกลับว่า คนถามเป็นชาวพุทธหรือเปล่า แล้วรู้ไหมว่าพระมีหน้าที่อะไร พอผมได้ฟังก็สังเวชครับ เห็นใจทั้งสองฝ่าย คือ พระท่านก็กลัวศาสนาจะเสื่อมเร็ว ส่วนฆราวาสก็ไม่มั่นคงในหลัก แต่พอมองไปที่อินเดียต้นกำเนิดของพุทธศาสนายังล่มสลายไปได้ ก็ปลงสังเวชครับ อาจารย์มีความเห็นกับเรื่องนี้อย่างไรครับ

ตอบ

คุณมีความเห็นดีแล้ว เห็นด้วยกับคุณ

คำถามที่ ๑๑๐๓

สวัสดีครับอาจารย์ วันมาฆบูชาที่ผ่านมาผมเห็นป้าของผมเขาเตรียมธูปพันดอก เทียนพันเล่ม ดอกไม้พันดอก ผมถามท่านว่าเอาไปทำอะไร ท่านบอกว่าเอาไปบูชาคาถาพัน เกิดชาติหน้าจะได้เจอพระศรีอาริย์ พอเจอท่านจะได้บรรลุธรรมกับท่าน ผมไม่ขัดศรัทธาท่าน แต่ผมคิดว่าพิธีอย่างนี้ เอาศรัทธามาเริ่มต้น แต่ควรจะพัฒนาจนไม่ต้องพึ่งศรัทธา เป็นศีล สมาธิ ถึงปัญญา จะบอกว่าไม่ประมาทจะดีกว่า ถ้าบรรลุในสมัยพระพุทธเจ้าพระองค์นี้เลยก็จะดี เพราะถึงแม้ว่าจะได้เกิดทันในสมัยพระศรีอาริย์ก็ไม่แน่ว่าจะบรรลุ อาจจะเกิดเป็นเปรต เป็นสัตว์เดรัจฉาน ที่ไม่สามารถบรรลุก็ได้ หรือเป็นมนุษย์ก็อาจจะไม่บรรลุก็ได้ อย่างในสมัยพระสมณโคดมนี้ได้สนทนาได้ฟังธรรมกับท่านตั้งมากมายหลายคน ก็ยังไม่บรรลุก็เยอะแยะไป อย่างในพระสูตรหนึ่ง ที่พระพุทธเจ้าได้คุยกับพราหมณ์ พราหมณ์ถามพระพุทธเจ้าว่า *"อะไรเล่าเป็นปัจจัยที่พระนิพพานก็ตั้งอยู่, หนทางที่ยังสัตว์ให้ถึงนิพพานก็ตั้งอยู่, พระโคดมผู้ชักชวน (เพื่อดำเนินไป) ก็ตั้งอยู่, ทำไมน้อยพวกที่บรรลุและบางพวกก็ไม่บรรลุ?"* ท่านก็ย้อนถามพราหมณ์ว่า *"ท่านเป็นผู้ชำชองในการเดินทางไปเมืองนั้นเมืองนี้ พอมีผู้มาถามทางท่านก็บอกทางให้เขาไปทางนั้นเป็นทางตรงและลัดสั้นที่สุด แต่คนที่ท่านบอกกลับเดินไปยังจุดหมายที่ท่านบอกบ้าง แต่บางคนก็เดินทางตรงข้ามบ้าง หยุดพักเพราะเจอดอกไม้นานาพันธุ์บ้าง เจอสถานที่อันน่ารื่นรมย์บ้าง พราหมณ์เอย! อะไรเป็นเหตุปัจจัยทั้งที่เมืองที่ท่านบอกก็ตั้งอยู่ มีอยู่แต่ทำไมบุคคลจึงเดินทางผิดบ้าง หลงทางบ้าง เดินทางไปสู่ที่หมายโดยสวัสดีบ้าง"* พราหมณ์ตอบว่า *"ข้าพเจ้าจะทำยังไงได้ ข้าพเจ้าเป็นเพียงแต่ผู้บอกทางเท่านั้น พระพุทธเจ้าบอกว่า ฉันใดก็ฉันนั้นแล, นิพพาน*

มีอยู่ ทางถึงพระนิพพานมีอยู่ เราผู้ชักชวนก็ยังตั้งอยู่ แต่สาวก แม้เรากล่าวสอนพร่ำสอนอยู่อย่างนี้ น้อยพวกที่ได้บรรลุนิพพานอันเป็นผลสำเร็จถึงที่สุดอย่างยิ่ง, บางพวกไม่ได้บรรลุ, พราหมณ์! ในเรื่องนี้เราจักทำอย่างไรได้เล่า, เพราะเราเป็นแต่ผู้บอกทางเท่านั้น.” (อุปริ. ม. ๑๔/๘๕-๘๗-๑๐๑-๑๐๓.) เอามาให้อ่านกันเผื่อมีบุคคลที่เข้าใจกันอย่างนี้ จะได้ไม่ประมาทกันนะครับ ขอบคุณครับอาจารย์

ตอบ

สิ่งที่ผมควรพูดตอบ คุณก็ได้พูดมาหมดแล้ว ขออนุโมทนาด้วย และขอเพิ่มนิดเดียวว่า กว่าจะพบพระศรีอาริย์ก็คงจะต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่อีกนาน เป็นเหยื่อของวัฏทุกข์อีกนับชาติไม่ถ้วน รีบเดินทางให้สิ้นสุดสังสารวัฏเสียเถิด ดีกว่าคอยศาสนาพระศรีอาริย์

คำถามที่ ๑๑๐๔

ขอความกรุณาท่านอาจารย์อธิบายความหมายและขยายความพุทธภาษิตที่ว่า *สติมโต สทา ภทฺทํ* ด้วยนะคะ กราบขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

คำว่า *“สติมโต สทา ภทฺทํ”* แปลว่า “ผู้มีสติ เจริญทุกเมื่อ” โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจริญในธรรม และทำชีวิตให้เจริญไม่ว่าทางโลกหรือทางธรรม

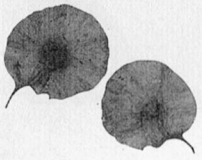

คำถามที่ ๑๑๐๕

ลักขณูปนิชฌานกับขณิกสมาธิมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรคะ

ตอบ

ลักขณูปนิชฌาน แปลว่า เพ่งลักษณะ หมายถึงเพ่งไตรลักษณ์ คือพิจารณาความไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ ความเป็นอนัตตา เป็นอารมณ์ของวิปัสสนา อาจได้ขณิกสมาธิด้วย เรียกว่า วิปัสสนาสมาธิ

คำถามที่ ๑๑๐๖

ในภาษาบาลี เรียก “จิตผู้รู้” ว่าอย่างไรคะ อะไรเป็นเหตุให้เกิด “จิตผู้รู้” คะ

ตอบ

ใช้คำว่า “วิชานนจิตฺตํ” แปลว่า จิตคือธรรมชาติที่รู้ ถ้าจะให้ตรงตัวทีเดียว ก็ใช้คำว่า “พุทฺธจิตฺตํ” แปลว่า จิตของผู้รู้ เหตุให้เกิดพุทธจิตก็คือการอบรมปัญญา

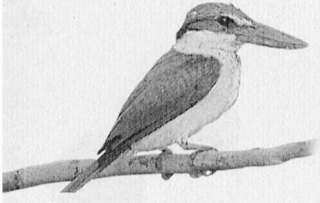

คำถามที่ ๑๑๐๗

สวัสดีค่ะ พระวินัยที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้หลายข้อ ส่วนใหญ่จะมีเหตุที่มาเกิดมาก่อนแล้วจึงทรงบัญญัติขึ้น เพื่อให้เห็นเหตุนั้นก่อนหรือคะ สาระของพระวินัยที่ทรงบัญญัติขึ้นให้เป็นรั้วธรรมสำหรับผู้มาใหม่ ส่วนพระอริยะท่านไม่ทำผิดวินัยอยู่แล้วหรือเปล่าคะ ขอบคุณค่ะ

ตอบ

ต้องมีเหตุเกิดขึ้นก่อนจึงจะทรงบัญญัติพระวินัย แต่ผู้ที่ทำผิดเป็นคนแรกอันเป็นเหตุให้ทรงบัญญัติพระวินัยนั้นไม่เป็นอาบัติ ที่ปล่อยให้มีเหตุการณ์เกิดขึ้นก่อน คือไม่ทรงบัญญัติล่วงหน้านั้นก็เพื่อป้องกันคำตำหนิที่ว่า กุลบุตรผู้ที่ศรัทธาสละทรัพย์และเครือญาติเป็นอันมากออกบวช ใครเล่าจะทำความผิดเช่นนี้ๆ แต่เมื่อมีเหตุเกิดขึ้นก่อนแล้วจึงทรงบัญญัติก็ไม่มีใครตำหนิได้

พระอริยะทำผิดวินัยหรือไม่เป็นเรื่องน่าใคร่ครวญ ไม่เคยพบตัวอย่างจึงไม่กล้าปฏิเสธหรือยืนยัน ที่เห็นตัวอย่างก็คือ พระอริยะระดับพระอรหันต์ใครฟ้องท่านว่าทำผิดวินัยข้อนั้นข้อนี้ ท่านให้ยกฟ้องเสีย คือไม่รับฟ้องเพราะพระอรหันต์มีสติสมบูรณ์

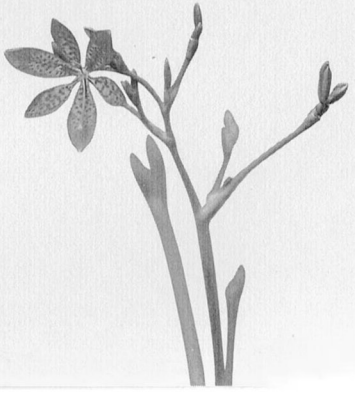

คำถามที่ ๑๑๐๘

สวัสดีครับอาจารย์ ผมได้อ่านหนังสือที่อธิบายเรื่องพระอรหันต์ตาบอดชื่อ จักขุบาล ที่มาบวชตอนแก่ แล้วท่านถามพระพุทธเจ้าว่าหน้าที่ของพระภิกษุมีอะไร ได้คำตอบมาว่า มีวิปัสสนาธุระ กับ คันถธุระ ผมสงสัยครับ? สมัยที่พระพุทธเจ้ายังมีชีวิตอยู่ยังไม่มีพระไตรปิฎก แล้วการศึกษาส่วนของคันถธุระมีมาได้อย่างไร หรือความหมายของคันถธุระนี้มีนัยมีความหมายอย่างอื่น คงต้องรบกวนอาจารย์ช่วยอธิบายด้วยครับ ขอบคุณครับ (ถ้าคำถามผมไม่ได้เกิดประโยชน์อะไรกับผู้อื่น อาจารย์ก็เว้นไว้ไม่ต้องตอบก็ได้ครับ คล้ายกับเด็กถามพ่อตอนเล่านิทานอีสปว่า ทำไมสัตว์ถึงพูดได้)

ตอบ

ธุระ ๒ คือ คันถธุระและวิปัสสนาธุระ ไม่มีปรากฏในพระไตรปิฎก มีในอรรถกถาธรรมบท ตอนที่ว่าด้วยเรื่องพระจักขุบาลตามที่คุณอ้างถึงแล้ว เพราะฉะนั้น ที่ว่าพระพุทธเจ้าตรัสตอบว่า คันถธุระคือการเรียนพระไตรปิฎก นิกายหนึ่งบ้าง สองนิกายบ้าง เป็นต้นนั้น เป็นข้อเขียนในสมัยอรรถกถา ซึ่งมีพระไตรปิฎกแล้ว ถ้าเป็นสมัยพุทธกาลท่านอาจใช้คำว่า “เรียนพระพุทธพจน์” คือ ท่องจำพระพุทธวจนอย่างเช่นที่พระอานนท์กระทำ

คำถามที่ ๑๑๐๙

๑. ไม่ทราบว่าที่ได้ฟังมานี้จะถูกต้องหรือไม่ หรือดิฉันจะฟังมาผิดพลาด คือพระพุทธเจ้าได้ตรัสสอนพระราหุลว่า การคิดอกุศลด้วยจิตมีโทษร้ายแรงกว่าอกุศลที่ทำทางกายอีก ซึ่งดิฉันสงสัยว่าเหตุใดอกุศลทางจิตจึงร้ายแรงกว่าอกุศลทางกายคะ

๒. การที่เราภาวนาแล้วเห็นจิตเกิดดับ เกิดดับ นั้นเป็นไปตามหลักอนิจจัง หรือหลักทุกข์คะ เดิมดิฉันคิดว่ามันเป็นไปตามหลักอนิจจัง เพราะมันไม่เที่ยง แต่พอภายหลังมาคิดว่า ก็เพราะมันทุกข์ มันก็เสื่อมแล้วก็ดับ คือตั้งอยู่ไม่ได้ ก็น่าจะเข้าหลักทุกข์มากกว่า ขอความกรุณาอาจารย์ช่วยแก้ข้อสงสัยให้ด้วยค่ะ ด้วยความขอบพระคุณยิ่งค่ะ

ตอบ

๑. เข้าใจว่า ในที่นี้ท่านต้องการเน้นให้ระวังจิต อย่างที่ตรัสในธรรมบทว่า *"สิ่งทั้งหลายมีใจเป็นหัวหน้า มีใจประเสริฐที่สุด สำเร็จมาจากใจ ถ้าใจร้าย จะทำก็ตามจะพูดก็ตามก็พลอยร้ายไปด้วย จากนั้นความทุกข์ย่อมติดตามเขาเหมือนล้อเกวียนหมุนตามรอยเท้าโคที่ลากเกวียนไป"* ตรงกันข้าม ถ้าใจดี การทำและพูดก็พลอยดีไปด้วย จากนั้นความสุขย่อมติดตามเขาไปเหมือนเงาตามตัว

ในที่บางแห่งตรัสสนทนากับบางคนว่า ถ้าใครคนหนึ่งจะฆ่าคนในเมืองนาลันทาให้ตายพร้อมกันด้วยการฆ่าเพียงครั้งเดียวจะได้หรือไม่ ผู้นั้นตอบว่า ไม่ได้ ตรัสต่อไปว่า ถ้าผู้มีฤทธิ์ตั้งจิตคิดจะฆ่าบุคคลในเมืองนาลันทานี้ให้ตายพร้อมกันครั้งเดียวจะได้หรือไม่ เขาตอบว่า ได้ อีกอย่างหนึ่งบุคคลย่อมคิดก่อนแล้วจึงทำหรือพูด ท่านต้องการสอนให้ระวังความคิด ให้เห็นโทษของความคิดชั่วและคุณของความคิดดี

กล่าวโดยทั่วไป การกระทำทางกายหรือวาจา เช่น การฆ่าคน ย่อมมีโทษหนักกว่าเพียงแต่คิดจะฆ่า เรื่องของกรรมสลับซับซ้อนและมีเงื่อนไขมาก ยากที่จะวินิจฉัยเด็ดขาดลงไปได้ ต้องพิจารณาเป็นเรื่องๆ ไป

๒. เป็นทั้งสองอย่าง เป็นทั้งอนิจจังและทุกขัง มีพระพุทธพจน์ว่า "สิ่งใดไม่เที่ยงสิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์สิ่งนั้นเป็นอนัตตา สิ่งใดเป็นอนัตตา ควรหรือที่จะยึดสิ่งนั้นว่าเป็นเราเป็นของเรา"

คำถามที่ ๑๑๑๐

อยากทราบว่าทำไมแม่จึงไม่รักลูกสาว ถึงแม้ว่าลูกชายทำผิด ไม่ได้เลี้ยงดู แม่ก็รักและให้ได้ทุกอย่าง แต่ลูกสาวให้เท่าไรก็ไม่พอ

ตอบ

เป็นที่แม่บางคน ไม่ใช่ทั่วไป

คำถามที่ ๑๑๑๑

คนเราทุกคนต้องเกื้อกูลพี่น้องถ้าเรามีใช่ไหมคะ แต่ถ้าเขามีมากกว่าเราแต่เขายังอยากได้ของเรา เราต้องทำอย่างไรเพื่อที่จะได้ไม่ผิดใจกัน ให้เท่าไรจึงจะพอ ช่วยด้วยค่ะ ไม่อยากผิดใจกัน แต่ว่าหนูเองก็มีลูกและหลานที่ต้องช่วยเหลืออยู่

ตอบ

ให้เขาบ้างเท่าที่จำเป็น บำเพ็ญทานบารมี

คำถามที่ ๑๑๑๒

ดิฉันได้อ่านพบใน Wikipedia ว่า "วศิน อินทสระ เป็นนักเขียนนวนิยายอิงธรรมะ คอลัมนิสต์ และนักปาฐกถาธรรมที่มีชื่อเสียงที่สุดคนหนึ่งในวงการพระพุทธศาสนา" ดิฉันขออนุญาตประกาศคุณของท่านอาจารย์ ณ ที่นี้ด้วยนะคะ อันที่จริงข้อความนี้ยังบรรยายท่านอาจารย์ได้ไม่ครบถ้วน ลูกศิษย์ของท่านอาจารย์จะทราบดี ในวันนี้ดิฉันขอถือโอกาสกราบเรียนถามเกี่ยวกับผลงานของท่านอาจารย์ พอเป็นหลักฐานให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ต่อไปดังนี้นะคะ ในบรรดางานเขียนกว่า ๑๐๐ เรื่องของท่านอาจารย์ หากแบ่งออกเป็นหมวดๆ อาทิ นวนิยายอิงธรรมะ บทความวิชาการทางพุทธศาสนา ปรัชญา จิตวิทยา บทความหรือหนังสือเกี่ยวกับธรรมะและทัศนะชีวิตทั่วไป และบทความหรือหนังสืออธิบายธรรมบท/แนวอรรถกถา เป็นต้น (กราบขออภัยหากแบ่งหมวดหมู่ไม่ได้ดีนักนะคะ) อยากจะขอให้ท่านอาจารย์ยกตัวอย่างว่าในแต่ละหมวดหนังสือที่ท่านอาจารย์พอใจ ภูมิใจ และเห็นว่าเป็นประโยชน์มากที่สุดสัก ๒-๓ ตัวอย่าง (หรือมากกว่านั้น หากท่านอาจารย์จะกรุณา) มีอะไรบ้างคะ กราบขออภัยหากเป็นการเรียนถามความเห็นส่วนตัวเกินไปนะคะ แต่ดิฉันระลึกอยู่เสมอว่า คนรุ่นเรายังโชคดีที่ท่านอาจารย์ยังอยู่ให้เราได้สอบถามพุทธธรรมอันบริสุทธิ์ รวมทั้งทัศนะชีวิตที่ดีๆ และน่าฟังอย่างยิ่งได้ กราบขอโอกาสด้วยนะคะ กราบขอบพระคุณอย่างยิ่งค่ะ

ตอบ

หนังสือแต่ละเล่มๆ มีรสไม่เหมือนกัน บอกได้ยากว่าชอบเล่มไหนมากที่สุด คนอ่านก็ชอบไม่เหมือนกัน เรื่องที่คล้ายกันเช่นเรื่อง *พระอานนท์*

พุทธอนุชา กับเรื่อง *ผู้สละโลก* บางคนก็ชอบเรื่องพระอานนท์ บางคนชอบเรื่องผู้สละโลกมากกว่า ส่วนหนังสือที่เกี่ยวกับวิชาการ ก็มีรสไปคนละอย่าง ผมอ่านเล่มไหนก็ชอบเล่มนั้น ยากที่จะตัดสินได้ ขอขอบคุณอย่างยิ่งที่ให้เกียรติเขียนมาอย่างไพเราะน่าสนใจ

คำถามที่ ๑๑๓

คำกล่าวที่ว่า บุคคลที่สำคัญที่สุดคือผู้ที่อยู่ตรงหน้าของเรา เป็นพุทธพจน์ใช่ไหมคะ มีที่มาอย่างไร ขอท่านอาจารย์โปรดขยายความด้วยนะคะ

ตอบ

ไม่เคยพบว่าเป็นพระพุทธพจน์ ไม่กล้ายืนยันว่าเป็นคำพูดของใคร ผมเองก็เคยพูดทำนองนี้เหมือนกันในหนังสือบางเล่ม

คำถามที่ ๑๑๔

ปกติจิตเกิดขึ้นพร้อมอารมณ์ แล้วจิตเกิดขึ้นเดี่ยวๆ ได้ไหมครับ

ตอบ

จิตกับเจตสิกเป็นของคู่กัน เจตสิกเป็นตัวปรุงทำให้จิตเป็นไปต่างๆ มีแต่นิพพานเท่านั้นที่ไม่มีอารมณ์ (อนารมฺมณำ) แต่นิพพานก็เป็นขันธ-วิมุตติ แปลว่า พ้นจากขันธ์ ไม่อยู่ในพวกจิตหรือเจตสิก แต่จิตเข้าถึงนิพพานได้เป็นวิสงฺขารคตำจิตฺตำ ตอบได้เท่านี้ครับ

คำถามที่ ๑๑๑๕

คำว่า "อริยสาวก" แปลได้ว่าอย่างไรบ้างคะ พระพุทธองค์ตรัสว่าปุถุชนผู้มิได้สดับธรรมกับ "อริยสาวก" ผู้ได้สดับแล้ว แตกต่างกันอย่างไรคะ

ตอบ

คำว่า "อริยสาวก" แปลได้ ๒ อย่าง

๑. แปลว่า สาวกของพระอริยะ

๒. แปลว่า สาวกผู้เป็นอริยะ

ปุถุชนผู้มิได้สดับธรรมกับอริยสาวกผู้ได้สดับธรรมแล้ว แตกต่างกันที่ เมื่อโลกธรรม ๘ เกิดขึ้น ปุถุชนผู้มิได้สดับมิได้สำเหนียกว่า มันไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มีความแปรปรวนเป็นธรรมดา แต่อริยสาวกผู้ได้สดับย่อมสำเหนียกว่า มันไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มีความแปรปรวนเป็นธรรมดา

คำถามที่ ๑๑๑๖

พระพุทธพจน์ที่ว่า *น สิยา โลกวฑฺฒโน* อย่าเป็นคนรกโลกนั้น บุคคลอย่างไรที่พระพุทธองค์ตรัสว่า "รกโลก" คะ

ตอบ

พระพุทธภาษิตเต็มๆ มีอย่างนี้

๑. ไม่พึงเสพธรรมอันเลว หมายถึง ธรรมชั่ว อกุศลธรรม

๒. ไม่พึงอยู่อย่างประมาท

๓. ไม่พึงเสพมิจฉาทิฏฐิ

๔. ไม่พึงเป็นคนรกโลก คือ อยู่อย่างไร้ประโยชน์ และประกอบตนด้วยอกุศลธรรมทั้งสามอย่างข้างต้น

(ธรรมบท)

คำถามที่ ๑๑๑๗

สิ่งที่หลอกเราว่า มีตัวตนของเราอยู่ คืออะไรคะ สัญญา หรือ สังขาร หรือ ธรรมอื่นใดคะ

ตอบ

อุปาทาน กล่าวโดยเฉพาะคือ **อัตตวาทุปาทาน** แปลว่า ความยึดมั่นว่ามีตัวตน

คำถามที่ ๑๑๑๘

สวัสดีครับ ต้นไม้ที่พระพุทธเจ้าพระองค์ใดตรัสรู้ ต้นไม้ต้นนั้นจะได้รับเกียรติด้วยนามใหม่ว่า "ต้นโพธิ์" สมมติว่าต้นไม้นั้นเป็นต้นมะม่วง แต่ถ้าพระพุทธเจ้ามานั่งตรัสรู้แล้วก็จะได้รับนาม "ต้นโพธิ์" เลยหรือครับ

ตอบ

ต้นโพธิ์ที่พระพุทธเจ้าได้อาศัยตรัสรู้นั้น เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า อัสสัตถพฤกษ์ หรือ อัสสัตถรุกโข เปลี่ยนเป็น โพธิรุกโข ในความหมายว่าต้นไม้เป็นที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ที่เราเรียกในภาษาไทยว่า ต้นโพธิ์นั่นเอง สำหรับพระพุทธเจ้าองค์อื่นๆ ก็ได้ตรัสรู้ใต้ต้นไม้ต่างๆ กัน

คำถามที่ ๑๑๑๙

สวัสดีครับอาจารย์ เหตุการณ์สึนามิที่ญี่ปุ่นทำให้มีผู้ล้มตายเป็นอันมาก เราจะเอาเหตุการณ์นี้มาสอนเรื่องกรรมอย่างไรดีครับ เป็นกรรมระดับประเทศ หรือระดับโลกเลยนะครับ เราควรมองอย่างไรให้เกิดธรรมสังเวชดีครับ

ตอบ

เป็นกรรมระดับประเทศ เรื่องกรรมสลับซับซ้อนมาก มีเงื่อนไขมากยากที่จะตัดสินลงไปได้ นอกจากท่านผู้ได้ทิพยจักษุ หรือจุตูปปาตญาณจึงจะชี้ชัดลงไปได้ว่า เหตุการณ์นั้นๆ เกิดจากกรรมอะไร บุคคลโดยทั่วไปได้เพียงแค่สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นอย่างนั้นน่าจะเป็นอย่างนี้ เหตุการณ์ในญี่ปุ่นก็ไม่ได้เกิดขึ้นแก่คนทุกคน เกิดแก่คนบางพวกเท่านั้น จะเรียกว่าเป็นกรรมของคณะก็ได้

คำถามที่ ๑๑๒๐

อาจารย์ครับ เห็นพี่ๆ ที่ทำงานเขาคุยกันเรื่องพระธาตุว่าอย่างนั้นอย่างนี้ ใครมีใครเก็บไว้เป็นบุญเป็นบารมี มันเกิดสะกิดใจผมครับ เพราะพระพุทธเจ้าไม่ได้ฝากศาสนาไว้กับวัตถุเลย แต่เป็นพระธรรม ไม่ใช่หรือครับ เราไม่รู้ว่าพระธาตุจริงหรือไม่ แต่ธรรมะนี้ดีแน่ ผมว่าพี่ๆ เขาจะตายเสียก่อนเพราะเสียเวลาในการพิสูจน์พระธาตุ ถ้าจะเสียเวลาเอามาปฏิบัติธรรมเพื่อเป็นการพิสูจน์ซะยังดีกว่า เหมือนกับที่หลายๆ ท่านได้เสาะหาพระอรหันต์ สู้ปฏิบัติอริยมรรคให้ได้เป็นพระอริยะซะเอง จะเป็นกุศลมากที่สุด สุดท้ายแก่นแท้หรือความหลุดพ้น ไม่ได้หา

ที่ไหนไกลหรือเป็นปัจจัยภายนอกเลย แต่เป็นที่กายกับใจในตัวเรานี่เองครับ อาจารย์คิดอย่างไรกับเรื่องนี้ครับ

ตอบ

เห็นด้วยกับคุณทุกอย่าง ผมไม่มีความรู้เรื่องพระธาตุด้วย สนใจแต่เรื่องพระธรรม

คำถามที่ ๑๑๒๑

สวัสดีครับอาจารย์ พี่สาวของผมเขาขายหวย ผมอยากทราบว่าขายหวยนี่บาปหรือเปล่าครับ ผมเตือนเขาหลายครั้งว่าให้ทำอาชีพอื่น แต่เขาบอกว่า ไม่ผิดศีล ผมจะอธิบายพี่อย่างไรดีครับ

ตอบ

การเล่นหวยเป็นการพนันชนิดหนึ่ง บางคนเล่นจนหมดเนื้อหมดตัว คิดว่าไม่เล่นดีกว่า แต่สำหรับคนขายก็ให้เทียบดูกับคนขายเหล้าหรือน้ำเมาอื่นๆ ไม่ผิดศีลเพราะไม่ได้ดื่มเอง แต่ทำให้คนอื่นผิดศีล และเสียทรัพย์โดยไร้ประโยชน์ ยังจะก่อความเสื่อมเสียอื่นๆ อีกหลายอย่าง ลองตรองดูก็แล้วกันนะครับ

คำถามที่ ๑๑๒๒

เราใช้คำว่า "ปรินิพพาน" กับพระอรหันตสาวกด้วยหรือเปล่าครับ หรือใช้กับพระพุทธเจ้าเท่านั้นครับ

RAPHIC CMYK
55-3952

ตอบ

ใช้ได้ทั่วไปทั้งพระพุทธเจ้าและพระสาวก

คำถามที่ ๑๑๒๓

สวัสดีครับอาจารย์ ผมได้อ่านการ์ตูนเรื่อง *พระเจ้าอโศก* ในตอนจบครับ หลานของพระเจ้าอโศกที่เป็นพระอรหันต์ได้มาบอกพระเจ้าอโศกที่ตายไปแล้ว และมาเกิดเป็นงูเหลือมว่า อย่าได้กินเนื้อสัตว์อื่นๆ เพื่อไม่ให้เป็นบาปกรรมเพิ่มอีก ผมสงสัยตรงนี้ครับ สัตว์เขามีกรรมติดตัวมาอยู่โดยกำเนิด ที่เขากินสิ่งมีชีวิตอื่นหรือถูกสัตว์อื่นกินเป็นวิบากโดยกำเนิดอยู่แล้ว และเป็นสัญชาตญาณ ไม่มีเจตนาเหมือนมนุษย์ ทำไมยังถือว่าเป็นบาปอีกละครับ อย่างนี้สัตว์กินเนื้อก็ไม่ได้หมดเวรกรรมกันสักที อาจารย์ช่วยอธิบายด้วยครับ ขอบพระคุณมากครับ

ตอบ

เวรกรรมทุกอย่างมีเวลาสิ้นสุดนะครับ คนที่ไปเกิดเป็นสัตว์และต้องกินเนื้อสัตว์อื่นหรือสัตว์ประเภทเดียวกัน ก็คงเคยทำความดีมาด้วย เมื่อชดใช้เวรกรรมหมดแล้วก็มีโอกาสที่จะเปลี่ยนภพให้ดีขึ้น เช่น มาเกิดเป็นมนุษย์หรือไปเกิดเป็นเทวดาก็ได้

CANNA
890-555

คำถามที่ ๑๑๒๔

ภิกษุนั้นได้กระทำให้แจ้งซึ่ง เจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ อันหาอาสวะมิได้ เพราะความสิ้นไปแห่งอาสวะทั้งหลาย ด้วยปัญญาอันยิ่งเอง ในทิฏฐธรรมนี้ "เข้าถึงแล้วแลอยู่" อาจารย์ครับ "เข้าถึงแล้วแลอยู่" หมายความถึงว่า รู้ธรรมนั้นโดยทั่วถึงโดยไม่ยึดมั่น หรือเปล่าครับ

ตอบ

แปลว่า เข้าถึงเจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ อันหาอาสวะมิได้และอยู่ด้วยธรรมนั้น

คำถามที่ ๑๑๒๕

สวัสดีครับอาจารย์ ที่หน้าที่ทำงานผมมีศาลท้าวมหาพรหม ทุกๆ คนต้องกราบต้องไหว้ มีผมกับพี่อีกท่านหนึ่งไม่ไหว้ หัวหน้างานสงสัยเลยถามผมกับรุ่นพี่ว่าทำไมคุณถึงไม่ไหว้ พวกคุณไม่ได้นับถือพุทธหรือ? รุ่นพี่ผมตอบว่า นับถือพุทธ แต่ที่ไม่ไหว้เพราะไม่รู้ว่าไหว้อะไร ถ้าเป็นพระพุทธรูปก็จะไหว้ ส่วนผมตอบว่า ผมนับถือพระรัตนตรัย เพราะเชื่อว่าพระพุทธเจ้าตรัสรู้จริง เป็นผู้เผยแผ่เพื่อดับทุกข์ได้จริง พระธรรมเป็นของดีจริง และพระสงฆ์เป็นผู้ปฏิบัติดีจริง เลยไม่ไหว้สิ่งอื่นเพราะผมรู้สึกในใจว่าพระรัตนตรัยดีจริงๆ หัวหน้าบอกว่าเอาล่ะ ถ้าไม่เจริญในหน้าที่การงานหรือเงินเดือนไม่ขึ้นก็อย่าหาว่าไม่เตือนก็แล้วกัน ไม่เชื่ออย่าลบหลู่ อาจารย์ครับ คำตอบที่หัวหน้าตอบนี้เราไม่ต้องสนใจก็ได้เพราะสาระไม่มี หรือว่าพวกผมเป็นคนขวางโลก ผมจะแนะนำให้รุ่นพี่ควรทำอย่างไรดีครับ เพราะหัวหน้ามีใจแคบอย่างนี้ ถ้าความเจริญใน

หน้าที่การงานมันมาจากบุคคลเช่นนี้ผมก็จนปัญญา ช่วยแนะนำด้วยครับ ขอบคุณครับ

ตอบ

ที่คุณมั่นคงในพระรัตนตรัยนั้นดีแล้ว ขออนุโมทนาด้วย แต่ถ้าคุณจะไหว้พระพรหมก็ขอให้นึกในใจทุกครั้งที่ไหว้ว่า ไหว้พรหมวิหาร ๔ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา และทำตนให้เพรียบพร้อมด้วยคุณธรรมเหล่านี้ คุณก็จะได้ประโยชน์ทั้งส่วนตัวและประโยชน์ทางสังคม ก็คงให้คำแนะนำได้เพียงเท่านี้ ขอให้คุณพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

คำถามที่ ๑๑๒๖

อาจารย์ครับ ถ้ามีภิกษุหรือฆราวาสเหล่าใด ได้ประพฤติพรหมจรรย์โดยตั้งความหวังไว้ว่า พรหมจรรย์นี้เป็นไปเพื่อเทวดาและพรหมชั้นใดชั้นหนึ่ง เป็นพรหมจรรย์ที่ไม่บริสุทธิ์ มีลักษณะเป็น “กามสุขัลลิกานุโยค” ใช่หรือเปล่าครับ

ตอบ

เขาเรียก “เมถุนสังโยค” ไม่ใช่กามสุขัลลิกานุโยค เมถุนสังโยค แปลว่า ประกอบตนด้วยเมถุน เนื่องด้วยเมถุน พัวพันด้วยเมถุน (Bonds of sexuality) เป็นข้อที่ ๗ ในเมถุนสังโยค ๗ ข้อ (ดู “เมถุนสังโยค ๗”) จะนำมาบอกไว้ในที่นี้ก็จะมากเกินไป

คำถามที่ ๑๑๒๗

"กามสุขัลลิกานุโยค" ที่เป็นสัมมาทิฏฐิ คือฌานทั้ง ๔ ที่ทำให้หวังผลได้ คือ เป็นโสดาบัน สกทาคามี อนาคามี และอรหันต์ หมายถึงความสุขที่เกิดแต่สมาธิอันเป็นฐานให้เกิดปัญญา หรือมีนัยอื่นอีก อาจารย์ช่วยอธิบายด้วยครับ

ตอบ

ฌาน ๔ และความเป็นพระโสดาบันเป็นต้น ท่านไม่เรียกว่ากาม-สุขัลลิกานุโยค ซึ่งแปลว่า ประกอบตนให้หมกมุ่นอยู่ในกามสุข ฌานเป็นผลของสมถภาวนา ทำให้เกิดสมาธิ สมาธิระดับอัปปนาเรียกว่าฌาน ส่วนความเป็นพระโสดาบัน เป็นต้นนั้น มีผลมาจากวิปัสสนาภาวนา ทำให้เกิดปัญญารู้แจ้งสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง

คำถามที่ ๑๑๒๘

ผมได้อ่านบทความในหนังสือพิมพ์ มีข้อความของแม่ชีท่านหนึ่งท่านได้กล่าวไว้ว่า "อนุสัยคือกิเลสที่นอนนิ่งอยู่ในจิต ถ้าเกิดมีอารมณ์มาปะทะก็จะทำให้อนุสัยที่คล้ายกับตะกอนนี้มันกวนและขุ่นขึ้นมา" ผมสงสัยครับ ว่ามันขัดกับพระพุทธพจน์ของพระพุทธเจ้าที่ว่า "จิตนี้เป็นประภัสสร แต่เพราะกิเลสที่จรมาเป็นครั้งคราว ทำให้จิตนี้กลับเศร้าหมอง" คือมันไม่ได้มีอยู่ก่อนแต่เพราะมันเกิดขึ้นตามเหตุปัจจัย ความคิดของแม่ชีท่านผิดหรือเปล่าครับ หรือว่าผมยังเข้าใจธรรมะไม่ลึกซึ้งพอ อาจารย์ช่วยอธิบายด้วยครับ

ตอบ

ความเห็นของแม่ชีไม่ผิดหรอก ตามตำราก็เป็นอย่างนั้น แต่คำว่า "จิตนี้บริสุทธิ์ผ่องใส เศร้าหมองไปเพราะกิเลสที่จรมา" หมายถึง บริสุทธิ์ในระดับหนึ่ง ความบริสุทธิ์มีหลายระดับ ระดับปุถุชน ระดับผู้ได้ฌาน ระดับพระอริยะ เปรียบเสมือนน้ำ บางอย่างบริสุทธิ์พอที่จะรดต้นไม้ได้แต่อาบไม่ได้ บางอย่างบริสุทธิ์พอที่จะอาบได้แต่ดื่มไม่ได้ เป็นต้น เพราะฉะนั้น บางคราวเราอยู่เฉยๆ ไม่มีโลภ โกรธ หลง เพราะไม่มีอารมณ์มากระทบให้โลภเป็นต้น พอมีอารมณ์มากระทบให้โกรธก็โกรธ นี่แหละลักษณะของกิเลสที่เป็นอนุสัย สมดังพระพุทธพจน์ที่ว่า "ต้นไม้ที่ยังมีรากมั่นคงอยู่ แม้จะถูกตัดแล้วก็งอกขึ้นได้อีก ฉันใด เมื่อตัณหานุสัยยังมีอยู่ ทุกข์ก็เกิดขึ้นบ่อยๆ ฉันนั้น" (ธรรมบท)

คำถามที่ ๑๑๒๙

ขอเรียนถามท่านอาจารย์ว่า หากคนที่นับถือศาสนาอื่นแต่ปฏิบัติดีและปล่อยวางความเป็นตัวตนเอง หมดกิเลสที่จะกลับมาเวียนว่ายตายเกิดอีก จะบรรลุนิพพานได้หรือไม่คะ

ตอบ

ได้ เหมือนคนกินยาถูกกับโรคก็หายโรคได้ไม่ว่าจะเป็นยาของประเทศใด

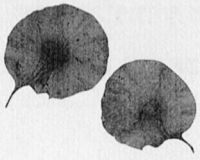

คำถามที่ ๑๑๓๐

การที่จะมีความปลงใจว่า โลกทั้งปวงไม่น่ายินดี (สัพพโลเก อนภิรตสัญญา) นั้น บุคคลควรบริกรรมว่าอย่างไร หรือไตร่ตรองธรรมบทใดคะ

ตอบ

ก็บริกรรมว่า "สัพพโลเก อนภิรตสัญญา" แปลว่า พิจารณาว่าไม่น่ายินดีในโลกทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็น กามโลก รูปโลก อรูปโลก ท่านต้องการให้ยินดีในนิพพาน เพื่อมุ่งตรงไปสู่นิพพาน

คำถามที่ ๑๑๓๑

บุคคลเช่นไรควรได้ชื่อว่า ธมฺมวิหารี คะ ผู้ที่ยังมีกิเลสอยู่จะเรียกว่า ธมฺมวิหารี ได้ไหมคะ

ตอบ

ธัมมวิหารี แปลว่า ผู้มีชีวิตอยู่ด้วยธรรมคือ ผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม มีธรรมเป็นที่อยู่อาศัยของจิต

คำถามที่ ๑๑๓๒

ในสมัยพุทธกาล มีบุคคลที่บรรลุอรหัตตผลทั้งที่ยังอยู่ในเพศฆราวาสหลายท่านไหมคะ ขอท่านอาจารย์โปรดยกตัวอย่างให้ได้ทราบด้วยนะคะ กราบขอบพระคุณท่านอาจารย์อย่างสูงนะคะ หนูมีความ

เชื่อว่า หากบุคคลใดตั้งใจแน่วแน่ที่จะมอบตนให้แก่ธรรมก็ย่อมมีโอกาสบรรลุธรรมยิ่งๆ ขึ้นไป ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดของชีวิต ขออาราธนาคุณพระรัตนตรัยคุ้มครองท่านอาจารย์ให้มีความสุขใจ มีกำลังกายและใจอย่างยอดเยี่ยมที่จะต่อสู้กับศัตรูทั้งภายในและภายนอก ให้ได้รับชัยชนะดังที่ท่านอาจารย์ปรารถนานะคะ

ตอบ

มีตัวอย่างเช่น ท่านพาหิยะ ทารุจิริยะ พระนางเขมา มเหสีของพระเจ้าพิมพิสาร พระเจ้าสุทโทธนะพระพุทธบิดา เท่าที่นึกได้เวลานี้ก็มีเพียงเท่านี้ ส่วนพระอนาคามีลงมามีมากมาย

คำถามที่ ๑๑๓

สวัสดีครับ ผมได้อ่านหนังสือพุทธประวัติช่วงที่พระมหากัสสปะทำสังคายนา เห็นมีข้อความสำคัญบอกว่าท่านได้เลือกพระอรหันต์ ๕๐๐ รูปมาร่วมทำสังคายนา แต่เลือกเฉพาะพระอรหันต์ที่มีอภิญญาทั้งสิ้น แล้วพระอรหันต์เจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ ท่านไม่ได้มีความสามารถพิเศษเทียบเท่าหรือครับ หรือมีนัยสำคัญอื่นอีกครับ

ตอบ

ที่ได้เจโตวิมุตติและปัญญาวิมุตติและได้อภิญญาด้วยก็มีมากมาย

คำถามที่ ๑๑๓๔

สวัสดีครับ อยากทราบว่า อานาปานสติ หมวด "ธัมมานุปัสสนา" ในบทสวดอานาปานสติสูตร เราจะกำหนดไว้ในใจว่า "สิ่งที่ปรากฏขึ้นในความรู้สึก คือ ลมหายใจ เวทนา จิต ว่ามันไม่เที่ยง คือไม่ได้คิดเอาแต่เป็นสิ่งที่มีจริงๆ ในความรู้สึก คือให้เห็นมันเกิดดับ เกิดดับ จนใจมันคลาย ไม่ยึด ให้มันเห็นว่า ไม่ใช่ตัวตน อะไรที่ไหน มีแต่กระแสธรรมเป็นไปตามเหตุปัจจัย หรือมีอะไรอื่นอีกครับ อาจารย์ช่วยอธิบายเสริมหน่อยครับ

ตอบ

ไม่ต้องให้มันเห็นหรอก มันเห็นเอง เหมือนเรายืนมองดูต้นไม้ ตาเราดีมีแสงสว่าง เราก็เห็นเอง ในธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน มีหัวข้อพิจารณาอยู่ ๔ ข้อ คือ อนิจจานุปัสสนา วิราคานุปัสสนา นิโรธานุปัสสนา ปฏินิสสัคคานุปัสสนา แปลว่า พิจารณาเห็นความไม่เที่ยง ความคลายกำหนัด ความดับ การสละคืน

คำถามที่ ๑๑๓๕

สวัสดีครับ "นัยของอนัตตลักขณสูตร" ที่พระพุทธเจ้าทรงถามแล้วให้ปัญจวัคคีย์ตอบเรื่องขันธ์ ๕ มิใช่ตัวตน ผมอยากทราบว่าปัญจวัคคีย์และชาวอินเดียในสมัยนั้นเขาเข้าใจความหมายของขันธ์ ๕ อยู่ก่อนแล้ว แต่ไม่รู้ว่าขันธ์ ๕ เป็นอนัตตา อย่างนี้ถ้าเราไม่รู้ความหมายของขันธ์ ๕ ถึงท่องรู้ศัพท์ว่า รูปไม่เที่ยง เวทนาไม่ใช่ตัวตน ก็เท่ากับว่าไม่รู้ เหมือนนกแก้วนกขุนทองที่มันก็พูดว่าขันธ์ ๕ ไม่ใช่ตัวตน ได้เช่นกัน ผมเข้าใจถูกหรือเปล่าครับ อาจารย์ช่วยอธิบายด้วยครับ

ตอบ

ท่านปัจวัคคีย์ท่านเข้าใจพระพุทธดำรัสดี ท่านจึงได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์พร้อมกันด้วยพระธรรมเทศนาเรื่องนี้

คำถามที่ ๑๑๓๖

สวัสดีครับ ผู้ที่เรียนเปรียญธรรมประโยค ๙ ได้ตั้งแต่เป็นสามเณรจะได้บวชเป็นนาคหลวงหรือครับ

ตอบ

ใช่แล้ว

คำถามที่ ๑๑๓๗

สวัสดีครับอาจารย์ ช่วงนี้มีแต่คนบอกว่าให้ไปดูการปฏิบัติของพระนิกายเซน เช่น ท่านติช นัท ฮันห์ คนที่ชวนให้ไปดูบอกว่า รู้สึกผ่อนคลาย พระและผู้ปฏิบัติสามารถยิ้มได้ ร้องเพลง (ธรรมะ) ได้ ความมีชีวิตชีวา อาจารย์ครับ พุทธแบบเถรวาทพระท่านก็ยิ้มได้ไม่ใช่หรือครับ แต่ไม่ได้ยิ้มแบบอ้าปากหัวเราะดังลั่น คือผมไม่ได้ตำหนินะครับ ส่วนดีก็มี คือเราไม่ได้บอกว่าของใครดี ถ้าเป็นแบบที่มันดับทุกข์ได้ ไม่ผิดวินัย ตรงตามที่พระพุทธเจ้าตรัสก็ถือว่าไม่ว่าตะเกียงนั้นจะสีอะไรก็ส่องทางให้สว่างได้เท่ากัน เพราะพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งปัญญา ไม่ได้มีกฎบัญญัติ ว่าต้องทำอย่างนี้เท่านั้น แต่ถ้าจะหลุดพ้นต้องเป็นทางสายเก่าคือ มรรคมีองค์ ๘ อันไหนถูกจริตตนก็เลือกเอาครับ อาจารย์คิดอย่างไรกับเรื่องนี้ครับ

ตอบ

เห็นด้วยกับคุณ

คำถามที่ ๑๑๓๘

ผู้ที่มีนิสัยเรื่อยๆ เฉื่อยๆ ชอบผัดผ่อนเวลาในการทำกิจต่างๆ ปล่อยใจไปกับความคิดฟุ้งซ่าน ควรน้อมหลักธรรมข้อใดมาประจำใจ และควรแก้ไขอย่างไรคะ ขอบพระคุณมาล่วงหน้าค่ะ

ตอบ

ควรน้อมธรรมข้อ **อิทธิบาท ๔** มาใช้ คือ **ฉันทะ** ความพอใจในการงาน **วิริยะ** ความพากเพียร **จิตตะ** เอาใจฝักใฝ่ คือ ใส่ใจ **วิมังสา** ใคร่ครวญพิจารณาสิ่งนั้น

คำถามที่ ๑๑๓๙

สวัสดีครับ เห็นมีคนเถียงกันเรื่อง “นิพพานเป็นนิพพาน นิพพานไม่ใช่อัตตา ไม่ใช่อนัตตา” มันเป็นความดิ้นได้ของภาษา ของการติดสมมติ แต่การที่เราจะเอาการลุถึงแก่นธรรมมาพูดมันค่อนข้างจะพูดยาก คือ พูดสิ่งที่ไม่เห็นมาให้คนอื่นเข้าใจได้ คือถ้าเราไม่แตกฉานพอก็ต้องใช้สมมติไปก่อน คล้ายๆ กับที่พระพุทธเจ้าสอนในระดับศีลธรรม แต่พอพูดกับผู้ที่จะต้องหลุดพ้นก็พูดระดับโลกุตระ ของอย่างนี้มันเป็น สันทิฏฐิโก เป็นปัจจัตตัง ต้องเรียนรู้ไปตามลำดับพัฒนากันไป อาจารย์ครับ มีเรื่องที่พระพุทธเจ้าสอนกัน อย่ามัวเสียเวลาเถียงกันเรื่อง

ใครผิดใครถูก แต่ให้กล่าวถึงแต่เรื่องว่าอะไรเป็นเรื่องทุกข์และเรื่องดับทุกข์ อาจารย์ช่วยนำมาอธิบายเสริมด้วยครับ

ตอบ

ตามหลักของเถรวาท “นิพพานเป็นอนัตตา” อยู่ในคำที่ว่า “สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา (รวมทั้งพระนิพพานด้วย)” พระพุทธเจ้าทรงเน้นสอนเรื่องความทุกข์และการดับทุกข์ ตามที่คุณว่ามานั้นถูกต้องแล้ว ขออนุโมทนา

คำถามที่ ๑๑๔๐

อาจารย์คะ กรุณาให้ความกระจ่างด้วยค่ะ ว่า **จิตตานุปัสสนา** กับ **ธัมมานุปัสสนา** ต่างกันตรงไหนคะ ตอนนี้ดิฉันภาวนาด้วยการดูการเกิดดับของจิต (ตามภาษาที่มีคนพูดกันอยู่มาก) ซึ่งเดิมดิฉันก็คิดว่าเป็น จิตตานุปัสสนา แต่ได้ไปอ่านหนังสือมาเล่มหนึ่ง ทำให้ดิฉันเกิดไขว้เขวว่าการเห็นสภาวะของจิตเป็นอย่างโน้นอย่างนี้ เรียกว่าเป็นสภาวะธรรม และน่าจะเป็นธัมมานุปัสสนา ขอบพระคุณมากค่ะ

ตอบ

การตามพิจารณาจิตเป็นจิตตานุปัสสนา เมื่อดูธรรมในจิตว่า ธรรมอะไรเกิดขึ้นในจิตก็เป็นธัมมานุปัสสนา เช่น นิวรณ์ ๕ หรือโพชฌงค์ ๗ เป็นต้น จิตตานุปัสสนากับธัมมานุปัสสนาสัมพันธ์กันอยู่อย่างนี้ อันที่จริงสติปัฏฐาน ๔ สัมพันธ์กันทั้งหมด เมื่อทำอย่างใดอย่างหนึ่งก็สะเทือนไปถึงอีก ๓ อย่างด้วย เหมือนเราดึงย่านเถาวัลย์ ดึงตรงไหนก็สะเทือนไปทั้งต้น

คำถามที่ ๑๑๔๑

การทำแท้ง มีวิธีผ่อนหนักให้เป็นเบาที่สุดได้อย่างไร และถ้าทำตามวิธีนั้นแล้ว จะตกนรกไหมคะ

ตอบ

ทำตามที่จำเป็นตามเงื่อนไขของทางแพทย์และกฎหมาย ถ้าทำไปแล้วนอกเงื่อนไขนี้ก็ให้ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้เด็กบ่อยๆ หรือหาเด็กอนาถามาเลี้ยงเป็นลูกบุญธรรม รับและเลี้ยงดูให้เหมือนลูกของตน

คำถามที่ ๑๑๔๒

ถ้าเราใส่บาตรตอนเช้า แต่เราตั้งจิตไว้ว่าอาหารที่เราให้นี้ดีแล้ว ขอให้ตกเป็นของสงฆ์ พวกท่านจะได้ฉันเพื่อมีเรี่ยวแรงไปศึกษาธรรมและเผยแผ่ธรรม อย่างนี้ก็เป็นสังฆทานใช่ไหมครับ

ตอบ

เป็นครับ

คำถามที่ ๑๑๔๓

การนอนแบบ “สีหไสยาสน์” ของพระพุทธเจ้าเป็นการนอนสมาธิ มีผลดีทางสรีระหรือเปล่าครับ หรือเพื่อการดำรงสติในเวลานอนเท่านั้นครับ

ตอบ

นอนตะแคงขวามีผลดีแก่สรีระด้วย

คำถามที่ ๑๑๔๔

กิจในอริยสัจข้อที่ว่า ทุกข์ท่านให้กำหนดรู้นั้น พระพุทธองค์ตรัสขยายความเกี่ยวกับการกำหนดรู้ทุกข์ที่ถูกต้องไว้อย่างไรคะ

ตอบ

คือควรทำความเข้าใจในเรื่องทุกข์นั้นๆ แล้วหาสาเหตุของทุกข์ซึ่งเชื่อมโยงไปถึงสมุทัย อริยสัจ

คำถามที่ ๑๑๔๕

ในภาวะที่โลกถูกคุกคามด้วยภัยธรรมชาติและภัยจากมนุษย์มากมายเช่นทุกวันนี้ ท่านอาจารย์เห็นว่าเราควรใช้อะไรเป็นคาถากันทุกข์กันภัยให้แก่ตนเองคะ

ตอบ

ต้องพิจารณาไตรลักษณ์หรือสามัญลักษณะ คือ ความไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ และความเป็นอนัตตาของสังขารทั้งปวง และความไม่น่ายินดีในโลกทั้งปวงซึ่งเรียกว่า “สัพพโลเก อนภิรตสัญญา” หรือพิจารณาเป็นไทยๆ ว่า โลกเป็นเช่นนี้เอง

คำถามที่ ๑๑๔๖

สวัสดีครับอาจารย์ คำว่า "วาสนา" นี้เป็นสิ่งที่ทำมาจนเป็นนิสัย (สันดาน) เราพอจะเรียกวาสนาว่า "อาสวะ" ได้หรือเปล่าครับ

ตอบ

ฝ่ายชั่วเรียกว่า "อาสวะ" ได้ ฝ่ายดีเรียกว่า "บารมี"

คำถามที่ ๑๑๔๗

ถ้าพระประกาศให้ญาติโยมมาบริจาคสร้างถาวรวัตถุต่างๆ ซึ่งผมดูแล้วมันเกินตัว คือมีพระน้อย แต่จะสร้างสิ่งต่างๆ ให้ใหญ่โต แล้วพระก็ว่ามันเป็นความเจริญของพระพุทธศาสนา ผมว่าความเจริญของพุทธศาสนามันไม่เกี่ยวกับวัตถุเลย แต่อยู่ที่คุณธรรมในตัวบุคคลต่างหาก การที่พระมาชักชวนแล้วบอกอานิสงส์ว่าทำแล้วจะได้ไปสวรรค์อย่างนั้นอย่างนี้ พระท่านเสี่ยงต่อ "อเนสนา" หรือเปล่าครับ

ตอบ

เสี่ยงต่อ "อเนสนา" เหมือนกัน ความเห็นผมว่า ควรทำแต่พอดีพอสมควรแก่กำลังของตนและกำลังของทายกทายิกา ความเจริญของศาสนาดูที่ความเป็นอยู่ของคนในสังคม ไม่ใช่ดูที่ถาวรวัตถุต่างๆ มากมาย ถ้าคนในสังคมมีศีลธรรมดี ปราศจากการเบียดเบียนกันโดยรูปแบบต่างๆ นั่นคือความเจริญของสังคมและศาสนา

คำถามที่ ๑๑๔๘

สวัสดีค่ะ ทำไมการให้ทานถึงมีอานิสงส์น้อยกว่าการถือศีล นั่งสมาธิและวิปัสสนาคะ พอดีมีน้องๆ ถามมา แต่หนูยังไม่เข้าใจแจ่มแจ้งพอ ขอความกรุณาอาจารย์ช่วยตอบด้วยค่ะ คือว่าพวกน้องๆ เขาไม่รู้แต่ก็ไม่ชอบศึกษา ถ้าสิ่งไหนมันเข้ากันได้กับนิสัยก็เชื่อ อย่างไหนดูแล้วมันยากก็ไม่เชื่อ ซึ่งหนูก็เชื่อว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่เป็นอย่างนี้ คือศึกษาไม่เป็นไปตามลำดับๆ อันไหนได้บุญมากก็ทำ แต่ลงทุนน้อยเป็นเหมือนนักธุรกิจบุญเลย

ตอบ

การให้ทานก็มีผลมากอยู่ แต่ถ้าไม่มีศีลกำกับคนก็เดือดร้อน คุณลองเอาศีล ๕ มาตั้งดูก็ได้ ถ้าเผื่อสังคมไม่ถือศีล ๕ เป็นหลักเอาไว้ มีการเบียดเบียนกันทางชีวิตบ้าง ทางทรัพย์สินบ้าง ทางความประพฤติผิดทางเพศบ้าง ทางกล่าวเท็จบ้าง ทางดื่มสุราเมามายบ้าง สังคมจะเป็นอย่างไร แต่ถ้าสังคมใดคนในสังคมมีศีลธรรมดี เว้นจากการเบียดเบียนกัน ด้วยวิธีต่างๆ ประกอบการงานสุจริต ไม่เอาเปรียบกันทางอาชีพ มนุษย์ในสังคมนั้นจะอยู่กันอย่างปกติสุข การให้ทานก็เป็นเพียงการสงเคราะห์เอื้อเฟื้อกันอย่างมีน้ำใจต่อกัน สังคมในบ้านเราให้ทานกันมากแต่ไม่ค่อยรักษาศีลให้มั่นคง สังคมจึงเดือดร้อนวุ่นวายไปทุกหนทุกแห่ง สตรีถูกข่มเหงรังแกด้วยอาการต่างๆ มากมาย เพียงเท่านี้คุณก็จะมองเห็นแล้วว่า ศีลจำเป็นแก่ความเป็นอยู่ของมนุษย์เพียงไร บางแห่งท่านเรียกศีลว่าเป็นมหาทาน คือเป็นทานที่ยิ่งใหญ่ เป็นการให้อภัยคือความไม่มีภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่น เป็นอภัยทานไปในตัวด้วย ในสังคมที่เขาเจริญดีแล้วทุกคนพึ่งตัวเองได้ การให้ทาน

เกือบจะไม่จำเป็นเท่าไร แต่ศีลจำเป็นต้องมี

ส่วนเรื่องภาวนา คือ สมถภาวนาและวิปัสสนาภาวนานั้น เป็นทางออกจากสังสารวัฏ คือเป็นทางออกจากทุกข์โดยเด็ดขาดนั่นเอง เพราะว่า ตราบใดที่ยังมีการเวียนว่ายตายเกิดก็ยังมีทุกข์อยู่ตราบนั้น ภาวนาจึงมีผลมากมีอานิสงส์มาก

คำถามที่ ๑๑๔๙

ในพุทธปรัชญามหายาน มีคติว่า ให้ทุกคนมุ่งไปสู่ความเป็นพระโพธิสัตว์ คือให้มุ่งเป็นพระพุทธเจ้าเพื่อที่จะขนสัตว์ให้พ้นทุกข์ได้มากที่สุด ส่วนเถรวาทเป็นแบบให้หลุดพ้นที่ตัวบุคคล คือพอหลุดพ้นแล้วก็ช่วยให้ผู้อื่นหลุดพ้นได้ด้วย เข้าทำนองว่ารักษาตัวเองหายได้แล้วย่อมรักษาผู้อื่นได้ด้วยประสบการณ์ตรง ความเข้าใจของผมคือดีทั้งคู่ ธรรมโอสถมีมากมายในโรงพยาบาลธรรมของพระพุทธเจ้าผู้เป็นอาจารย์หมอ ผมเป็นคนไทยเชื้อสายจีนที่นับถือพุทธทั้งสองนิกาย เพราะทั้งสองนิกายล้วนมีศาสดาองค์เดียวกัน แต่เพราะการตีความของพุทธพจน์นั้นอาจจะแตกต่างเพื่อความเหมาะสมกับกาลเวลา สถานที่ ผมมีความเห็นว่าถ้าเราเป็นพุทธบริษัทสี่ ไม่ควรแยกให้เป็นนิกายนั้นนิกายนี้ แต่ควรจะเป็นนิกายพระพุทธเจ้ากันทั้งหมดคือถือความหลุดพ้นแห่งความทุกข์เป็นหลัก ไม่ควรจะดูถูกว่านิกายนั้นกินเนื้อหรือกินผัก ควรฟังบทสวดก่อนฉันของพระว่า กินเพื่อบำรุงร่ายกาย ไม่ใช่เพื่อประดับ เพื่อตกแต่ง กินเหมือนจำใจกินเนื้อลูกเพื่อเดินทางผ่านทะเลทราย ควรจะทะลุนิกายและพัฒนากันขึ้นไป ที่ผมเล่ามานี้ เพราะบรรพบุรุษผมท่านยึดติดกับนิกาย ผมว่ามันบีบทางแห่งกุศล ชาวบ้านก็ไม่สนใจธรรมะ บอกว่ามัน

GRAPHIC
465-3952

ทำให้เจริญสู้คนอื่นเขาไม่ได้ ส่วนชาววัดก็หลบโลก มัวแต่นั่งสวดมนต์ภาวนา ผมว่ามันไม่น่าจะแยกกันขนาดนั้น ชีวิตกับการงานและธรรมะเป็นสิ่งเดียวกันมากกว่า ถ้าเราคิดอย่างนี้เราก็จะมีธรรมะในชีวิต การงานก็เป็นการปฏิบัติธรรมมีผลที่ได้เป็นกุศล อาจารย์ครับผมอยากจะสอนความกว้างของการถึงศาสนาแบบนี้กับพ่อแม่ และคนในครอบครัวตระกูลผมเราจะมีอุบายสอนอย่างไรดีครับ (หรือว่าผมจะไปบวชเลยพวกท่านจะได้มีศรัทธาที่จะเชื่อครับ)

ตอบ

เห็นด้วยกับคุณทุกอย่าง แต่ความเชื่อในนิกายต่างๆ เป็นไปตามอธิมุติของแต่ละคน แม่ของพระสารีบุตรนั้นไม่เคยศรัทธาในพุทธศาสนาเลย มาศรัทธาในพระสงฆ์และพุทธศาสนาในวันที่พระสารีบุตรมานิพพานที่บ้าน การถือนิกายต่างๆ ก็เป็นไปตามอธิมุติ (อัธยาศัย) และปัญญาของแต่ละคนแต่ละหมู่ การแยกนิกายเป็นธรรมดาของศาสนาทุกศาสนา คุณอย่าต้องคิดอะไรมากเลย

คำถามที่ ๑๑๕๐

เราจะเรียก “พรหม เทวดา มนุษย์ เปรต สัตว์เดรัจฉาน สัตว์นรก” ทั้งหมดนี้ว่า “สัตว์” ผู้เวียนว่ายทั้งหมดเลยหรือครับ

ตอบ

ใช่แล้ว

คำถามที่ ๑๑๕๑

สวัสดีครับ ผมเป็นคนหนึ่งที่เชื่อเรื่องกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด ถ้าพูดกันในระดับศีลธรรมก็เป็นพื้นฐานดีนะครับ แต่ถ้าเราจะเอาความหลุดพ้น เราต้องมุ่งศึกษาที่ระดับสัจธรรม คือคำสอนที่เป็นโลกุตระ คือระดับศีลธรรมมันทำให้มีชีวิตโดยไม่เบียดเบียนกัน แต่ปัญหาระดับจิตหรือกิเลสมันแก้ไม่ได้ ถ้าเรามีคำถามในใจอย่างนี้ เราก็มุ่งศึกษาไปที่ความดับทุกข์เลย แต่เราก็ควรมีเรื่องกรรม ศีลธรรมเป็นพื้นฐานด้วย ผมเข้าใจถูกไหมครับ ขอบคุณครับ

ตอบ

ถูกต้องแล้ว แต่คำสอนที่เป็นระดับโลกุตระนั้น น่าจะใช้คำว่า “เหนือศีลธรรม” คำสอนระดับ “ศีลธรรม” นั้น เพื่ออยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุขในสังคม คำสอนระดับ “เหนือศีลธรรม” คือโลกุตระนั้น เพื่อพ้นจากสังสารวัฏ

คำถามที่ ๑๑๕๒

สวัสดีครับอาจารย์ ผมรู้สึกอิ่มเอิบใจที่ได้อ่านหนังสือของอาจารย์หลายเรื่องหลายเล่ม ผมเลยพอจะเข้าใจความสุขของชีวิตที่สงบและเรียบง่าย สุขแท้ราคาแสนถูก มันทำให้มุมมองของคนรุ่นผม ซึ่งพวกผู้ใหญ่เขาเรียกว่าพวกกำลังสร้างตัวสร้างฐานะ ผมรู้สึกสังเวชตัวเองที่ไปมองคนรุ่นพ่อแม่ หรือรุ่นปู่ย่าตายาย ที่ทำนาพออยู่พอกิน ไม่ค่อยมีอะไรที่มันทันสมัย หรืออุปกรณ์อำนวยความสะดวกอย่างคนในเมือง แต่กลับมีจิตใจเมตตา อ่อนโยน ผิดกับวัยรุ่นอย่างพวกผมที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก แต่กลับรู้สึกพร่อง เติมเท่าไหร่ก็ไม่เต็ม ตอนนี้มาเห็นด้วย

กับคำพูดพ่อแม่ครับ ท่านบอกว่า “อยู่เย็นเป็นสุขนะลูก” แต่ใจผมตอนนั้น “กินดี อยู่ดี” ผมเอาวัตถุเป็นตัวตั้งเป็นเป้าหมาย แต่พวกท่านกลับเอาความเย็นของจิตใจเป็นเป้าหมาย ตอนนี้ผมเจอเป้าหมายจริงแล้วครับ ตอนนี้ผมจะไม่ตีค่าคนหรือความสุขของบุคคลที่วัตถุแล้วครับ ที่ผมสาธยายมานี้ไม่ได้บ่นนะครับ เพียงแต่คิดว่าคงมีประโยชน์แก่ผู้ที่มาหาความหวังในเมืองหลวงที่เป็นคนต่างจังหวัดเช่นผม ขอบคุณและขออนุโมทนาอาจารย์ด้วยครับที่ได้สร้างสรรค์ผลงานดีๆ แก่คนโง่เช่นผม

ตอบ

ขอบคุณมากที่สนใจในผลงานของผม และได้ประโยชน์ในชีวิต ทำให้เข้าใจชีวิตดีขึ้น ความเข้าใจชีวิตเป็นวิทยาการที่สูงส่งและมีประโยชน์อย่างยิ่ง ขออนุโมทนากับคุณด้วย

คำถามที่ ๑๑๕๓

ความหงุดหงิด ความรำคาญ เกิดจากอะไรคะ พยายามจะอดทน แต่ความหงุดหงิดก็ยังมีอยู่ในใจ

ตอบ

มาจากสิ่งที่ไม่พอใจ ไม่ถูกใจ ไม่ได้อย่างใจ สำคัญที่ว่าใจของเราคิดถูกหรือเปล่า มีบ่อยๆ ที่ใจของเราคิดผิดไปเอง จึงทำให้หงุดหงิด รำคาญใจ ไม่ถูกใจ ขอให้สำรวจจิตให้ดีนะครับ ใครเขาล่วงเกินเราก็ช่างเขาเถิด แต่ถ้ารู้สึกว่าเราล่วงเกินผู้อื่นก็รีบไปขอโทษเขาเสีย อย่าเก็บดองไว้ มันจะหมักหมมอยู่ในใจ ทำให้พื้นใจเสียอยู่ตลอดเวลา เหมือนกองขยะในกระถาง เอากระถางไว้ปลูกต้นไม้ดีกว่า

คำถามที่ ๑๑๕๔

คำว่า "รู้แจ้งในอริยสัจ รอบ ๓ อาการ ๑๒" เกี่ยวข้องกับการเป็นอริยบุคคลแต่ละขั้น ตั้งแต่พระโสดาบันจนถึงพระอรหันต์หรือไม่อย่างไรคะ ขอรบกวนท่านอาจารย์ช่วยให้ความกระจ่างด้วยค่ะ

ตอบ

เกี่ยวข้องกับพระอริยบุคคลทุกระดับ

คำถามที่ ๑๑๕๕

สัมมาทิฏฐิที่พระพุทธเจ้าสอนให้ในระดับศีลธรรมสำหรับพวกที่ยังยึดถือตัว เช่น การให้ทานมีผล โลกหน้ามี นรก สวรรค์มี ฯลฯ แล้วสัมมาทิฏฐิของบุคคลที่หลุดพ้นหรือที่พระพุทธเจ้าสอนให้หลุดพ้นมีอะไรบ้างครับ

ตอบ

สัมมาทิฏฐิ ๒ ระดับ

๑. ระดับสามัญ หรือระดับ**โลกิยสัมมาทิฏฐิ** เช่น สัมมาทิฏฐิในกุศลกรรมบถ หรือทิฏฐุชุกรรมในบุญกิริยาวัตถุ เห็นว่า มีบุญ มีบาป มีโลกหน้า เป็นต้น

๒. สัมมาทิฏฐิระดับโลกุตระ ที่เรียกว่า **โลกุตรสัมมาทิฏฐิ** ได้แก่ สัมมาทิฏฐิของพระอริยเจ้า กล่าวคือญาณในอริยสัจ ๔ อันประกอบด้วย รอบ ๓ อาการ ๑๒ (ดูในหนังสือ *อริยสัจ ๔* ของ วศิน อินทสระ)

คำถามที่ ๑๑๕๖

ทำอย่างไรจึงจะไม่ให้รู้สึกรำคาญใจในความผิดพลาดบกพร่องของคนอื่น

ตอบ

เราต้องตระหนักถึงความไม่สมบูรณ์ของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน พยายามแก้ไขข้อบกพร่องของเขา โดยมิให้เขาสะเทือนใจ ทำนองเดียวกับที่เมื่อเราทำผิดพลาดบกพร่อง เราย่อมไม่ต้องการปฏิกิริยาจากผู้อื่นอันทำให้เราสะเทือนใจ

คำถามที่ ๑๑๕๗

ทำอย่างไรเราจึงจะมีกำลังใจในการทำความดี

ตอบ

เราต้องเชื่อว่าในที่สุดธรรมย่อมชนะอธรรม เราไม่ได้รับรองว่าธรรมจะรุ่งเรืองเสมอ แต่เราจะต้องมั่นใจว่าในที่สุดธรรมจะต้องชนะอธรรม เพียงเท่านี้ก็จะเป็นกำลังใจให้เราบากบั่นในคุณงามความดี

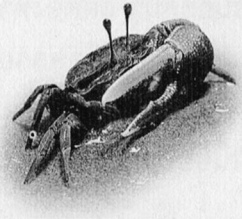

คำถามที่ ๑๑๕๘

ทำอย่างไรเราจึงจะหยุดความผยองและอยู่อย่างเจียมกายเจียมใจได้

ตอบ

เราต้องตระหนักอยู่เสมอว่า ความสามารถของมนุษย์เรามีขอบเขตจำกัด เราไม่สามารถทำอะไรได้หมดด้วยตนเอง มีบ่อยไปที่เราต้องขอพึ่ง ขอความช่วยเหลือแม้จากเด็กเล็กๆ

คำถามที่ ๑๑๕๙

ทำอย่างไรเราจึงจะเอาชนะความเคยชินในทางที่ไม่ดีได้

ตอบ

เราต้องค่อยๆ คืนคลายถ่ายถอนออกทีละน้อยๆ ก่อน ความเคยชินถ่ายถอนออกทีละน้อยๆ ก่อน ความเคยชินเป็นเรื่องของการสะสมตัวมาก่อน เหมือนเชือกที่ฟั่นเป็นเกลียว หลายๆ เกลียวย่อมมีความแข็งแรงทนทานกว่าเชือกเกลียวเดียวในเชือกประเภทเดียวกัน ถ้ามีดเราไม่คมพอ เราต้องค่อยๆ คลายเกลียวเชือกออกก่อน แล้วตัดทีละเกลียวก็จะขาดโดยง่าย บางทีเพียงดึงเอาก็ขาดแล้ว การเอาชนะความเคยชินในทางไม่ดีก็เช่นกัน ต้องค่อยๆ คืนคลายถ่ายถอนออกมา แต่ต้องทำอย่างสม่ำเสมอ คือให้คืนคลายถ่ายถอนอย่างสม่ำเสมอ ไม่ใช่คลายออกมาชั่วระยะวันสองวันเดือนสองเดือน แล้วหมุนกลับเข้าไปอีกมันจะติดแน่นอีก ต้องตั้งต้นใหม่อีก เสียเวลานาน เหนื่อยหลายครั้ง และ

เรามักจะแพ้มันเหมือนโรคที่ดื้อยาเพราะกินยาไม่ครบตามกำหนด ในการนี้เราต้องใจแข็งพอ พร้อมด้วยพิจารณาถึงโทษของความเคยชินที่ไม่ดีนั้นบ่อยๆ ตั้งใจจะเอาชนะมันจริงๆ คนติดบุหรี่ ติดเหล้า ติดการพนันประเภทต่างๆ ล้วนเป็นความเคยชินทั้งสิ้น

พวกเราแต่ละคนมักจะมีความเคยชินในทางที่ไม่ดีกันอยู่ มากบ้างน้อยบ้าง มันสร้างความกังวลใจแก่เราเหมือนกัน แต่เราไปติดรสอร่อยเล็กๆ น้อยๆ ของมันจนลืมนึกถึงโทษ บางทีนึกถึงโทษอยู่แต่รสอร่อยของมันซึ่งทำให้เราเสพติดนั้นดึงใจเราไว้ ทำให้เราพรากใจจากมันไม่ได้ มีอาการอาลัยอาวรณ์ มีอาการ “ถอน” คือเมื่อเว้นไปสักระยะหนึ่งแล้วทีแรกๆ นึกว่าจะเว้นได้โดยไม่ยาก แต่มีอาการอยากหวนกลับไปหาสิ่งนั้นอีก เรียกว่ามีอาการ “ถอน” หรือ “อาลัย” ถ้าสามารถแข็งใจเอาชนะระยะนี้ให้ได้ก็จะชนะ ถ้าแพ้ตอนนี้ก็จะแพ้และต้องตั้งต้นกันใหม่อีก

คนเราจะเอาชนะสิ่งอื่นได้ก็ต่อเมื่อเอาชนะตนเองได้ก่อน ถ้าพ่ายแพ้ตนเองอยู่เสมอแล้ว การเอาชนะสิ่งอื่นย่อมยากอย่างยิ่ง การพ่ายแพ้ตนเองก็คือ การที่อยากทำอย่างหนึ่งแต่ทำไม่ได้ ต้องทำสิ่งที่ไม่อยากจะทำ ต้องการจะคิดอย่างหนึ่งแต่คิดไม่ได้ ต้องไปคิดกังวลหมุนเวียนอยู่ในเรื่องที่ไม่อยากจะคิด ฯลฯ

คำถามที่ ๑๑๖๐

สวัสดีครับอาจารย์ ผมได้ยินมาว่าถ้าเกิดเราปฏิบัติธรรมด้วยความไม่ประมาท เราก็ยังมีหวังแม้ในวินาทีสุดท้ายแห่งชีวิต เราสามารถเป็นพระอรหันต์ชีวิตสมสีสีได้ อาจารย์ครับช่วยอธิบายพระอรหันต์ประเภทนี้ด้วยครับ มีในพระสูตรด้วยหรือครับ

ตอบ

มีในพระสูตร พระอรหันต์ชีวิตสมสีสี คือ สิ้นชีวิตพร้อมด้วยสิ้นกิเลส ไม่ก่อนไม่หลัง เช่น พระโคธิกะ พระวักกลิ เป็นต้น

คำถามที่ ๑๑๖๑

สวัสดีครับ มีเพื่อนของผมหลายๆ คน มักจะชวนกันไปปฏิบัติธรรม (นิยมกันมากเหมือนเป็นธรรมะแฟชั่น) ผมถามว่าทำไปทำไม เขาบอกว่า แต่ก่อนเขาทำงานราชการได้รับเงินติดสินบน แล้วถูกทางราชการสอบสวนก็เลยมีคนแนะให้ไปปฏิบัติธรรม ผลอย่างที่เห็นเขาพ้นความผิด ทุกวันนี้เขาก็ยังรับสินบนอยู่ แต่ทุกครั้งที่พวกเขาทำก็จะไปปฏิบัติธรรม พวกเขาบอกว่ามันเป็นการตัดกรรม อาจารย์ครับ พอได้ยินพวกเขาอธิบายผมพูดไม่ออกเลยครับ หลายคนเริ่มเห็นว่ามีวิธีการที่จะละลายความเลวหรือตัดตอนกรรมชั่วได้ก็อยากจะทำบ้าง ผมสังเวชมาก คือเอาสิ่งที่สะอาดมาลูบมาคลำให้มันสกปรก ผิดจุดมุ่งหมาย คือถ้าใจยังไม่ถึงธรรม ไม่มีความมั่นคงในธรรมให้เป็นหลัก ในใจก็จะโงนเงน อาจารย์ครับ หัวกินหางก็ต้องกิน แล้วพวกหางอย่างผมถ้าจะแข็งโป๊กกับกิเลสอาจจะถูกตัดตอนได้ คิดแล้วเหนื่อยแต่ก็จะสู้ครับ

อยากจะเป็นน้ำเย็นที่มันหล่อเลี้ยงองค์กร อาจารย์แนะนำพระพุทธพจน์เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้มาให้กำลังใจผู้ที่มีความกล้าหาญทางจริยธรรม เพื่อโลกที่จะเสื่อมสิ้นในศีลธรรมสักปริยายเถิดครับ ขอบพระคุณมากครับ

ตอบ

ความเห็นของคุณดีแล้ว พระพุทธพจน์มีมากมาย เช่น

๑. พึงประพฤติธรรมที่สุจริต ไม่พึงประพฤติทุจริต ผู้ประพฤติธรรมย่อมอยู่เป็นสุขทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

๒. ไม่พึงเกี่ยวข้องกับธรรมอันเลว ไม่พึงเกี่ยวข้องกับความประมาท ไม่พึงเกี่ยวข้องกับมิจฉาทิฏฐิ ไม่พึงเป็นคนรกโลก

ฯลฯ

คำถามที่ ๑๑๖๒

สวัสดีค่ะอาจารย์ ช่วงนี้จะมีคำฮิตเกิดขึ้นมาอยู่คำหนึ่งคือคำว่า “พระป่า” กับ “พระเมือง” หนูก็ได้สัมผัสกับพระทั้งสอง ที่พวกผู้รู้ทั้งหลายแบ่งแยกให้ท่าน คือถ้าเป็นชาวบ้านที่เอาศรัทธาเป็นที่ตั้งก็จะนิยมในตัวพระป่า คือดูการปฏิบัติของท่าน ส่วนพระเมืองต้องเน้นไปที่ปริยัติธรรม เทศน์เก่ง คุยเป็นวิชาการ คืออันนี้เป็นความคิดเห็นของหนูนะคะ อาจจะผิดหรือถูกก็ได้ คือพระป่าท่านก็ดูแคลนพระเมืองว่าปฏิบัติไม่ตรง ไม่ถูก ตัดขาดทางโลกไม่ได้ มัวแต่คลุกคลีกับญาติโยม ซึ่งหนูก็ได้ฟังการแสดงธรรมของท่าน ขอสารภาพตรงๆ ว่าไม่ค่อยเข้าใจ เพราะท่านอาจจะอธิบายสิ่งที่เป็นประสบการณ์ตรงของท่าน หรืออธิบายสภาวะธรรมของท่านให้เป็นคำพูดแบบชาวบ้านได้ ส่วนพระเมือง

อธิบายลักษณะอาการของสภาวะหรือศัพท์แสงธรรมได้วิจิตรพิสดาร คือจำศัพท์ได้มาก แต่ไม่นำไปปฏิบัติจนเกิดเหตุการณ์ตามที่ได้ลงหนังสือพิมพ์ (คือขนาดเป็นพระเถระชั้นผู้ใหญ่ระดับเจ้าคุณก็ตกม้าตายได้) อาจารย์ค่ะ ความเห็นของหนูคือ ถ้าพระป่ากับพระเมืองได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนหรือสอนธรรมกัน อาจจะทำให้มุมมองของผู้คนชาวบ้านเปลี่ยนไป คือ ต่อให้พระอยู่ในป่าแต่ก็อาจจะไม่มีการปฏิบัติธรรมก็ได้ กลับกัน พระเมืองที่ต้องพบปะญาติโยมมากมาย แต่อาจจะเป็นการดูใจตนกับการที่จะต้องสนทนากับญาติโยมจนบรรลุธรรมก็เป็นได้นะคะ อยากจะให้คนส่วนใหญ่มุ่งกระทำไปที่จิตใจดีกว่าติดที่สถานที่ ถ้าจัดการกับจิตใจให้สงบลงได้ ทุกที่ก็จะเป็นป่าหมด ถึงแม้ที่ๆ นั้นอาจจะเป็นในห้างร้านหรือที่อึกทึกเพียงใด ความเห็นของหนูมีเท่านี้ อาจารย์ช่วยชี้แนะเพิ่มเติมด้วยค่ะ ขอบคุณค่ะ

ตอบ

เห็นด้วยกับความเห็นของคุณ จะเป็นพระป่าหรือพระเมืองไม่สำคัญเท่ากับทำผิดหรือทำถูก พูดผิดหรือพูดถูก มีพระรูปหนึ่งสมัยพุทธกาลทูลพระพุทธเจ้าว่า ท่านอยู่ป่าเพื่อให้คนนับถือ พระพุทธเจ้าตรัสว่า เธอคิดอย่างนี้เป็นอาบัติแล้ว มีพระพุทธพจน์อยู่บทหนึ่งว่า

"จะเป็นบ้านหรือจะเป็นป่า จะเป็นที่ลุ่มหรือที่ดอน พระอรหันต์อยู่ที่ใด ที่นั่นรื่นรมย์"

(ธรรมบท)

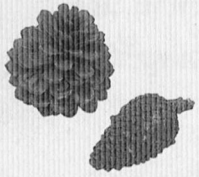

คำถามที่ ๑๑๖๓

สวัสดีครับอาจารย์ ผมได้อ่านหนังสือพุทธประวัติเลยพอจะทราบว่า พระพุทธเจ้า พระมหากัสสปะ และพระศรีอาริย์ ได้เคยทำกรรมร่วมกันมา คือทำให้พระศรีอาริย์ต้องเผาสรีระของพระมหากัสสปะบนฝ่ามือ ถึงแม้จะเป็นพระพุทธเจ้าก็ยังต้องรับผลของวิบากนั้น แต่ท่านก็รู้และยอมรับผลนั้น ถ้าอย่างนั้นมนุษย์เราซึ่งไม่มีบารมี มีฤทธิ์อะไรเทียบเท่าพวกท่านเหล่านั้น เวลาเกิดอะไรขึ้นที่เป็นทั้งดีและเลวร้ายกับเราหรือกับผู้อื่น เราก็ควรตรองดูด้วยปัญญาว่าทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเกิดจากเหตุ ไม่มีอะไรเกิดขึ้นมาลอยๆ ควรยอมรับและรู้เท่าทัน จึงจะสมกับที่เป็นพุทธบริษัทใช่ไหมครับอาจารย์

ตอบ

ถูกต้องแล้วครับ การรู้เห็นตามความเป็นจริง (ยถาภูตญาณทัศนะ) เป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งของพระพุทธศาสนา

คำถามที่ ๑๑๖๔

สวัสดีค่ะอาจารย์ ยิ่งศึกษาและปฏิบัติธรรมให้รู้และเข้าใจมากขึ้นเท่าใด ก็จะวางใจคล้ายกับเฉยๆ ต่อเหตุการณ์ต่างๆ ไม่ว่าดีหรือร้ายที่เกิดขึ้นกับตัวเรา แต่ก่อนหนูศึกษาอภิธรรมเพื่อจะได้รู้เป็นความรู้ เพื่อจะได้พูดคุยโต้เถียงกันกับพวกผู้รู้ เห็นเป็นของสนุกต่อปัญหา (ทางโลก) พอไม่ศึกษาเป็นไปตามลำดับ พื้นฐานทางจริยธรรมก็ไม่ดีพอเลยติดปรมัตถ์ ใครทำโน่นทำนี่ก็ต่อว่า อย่างนี้ไม่ได้ ต้องทำอย่างนั้น ไม่ยอมรับสมมติ ทั้งที่จริงพระพุทธเจ้าท่านยอมรับความจริงทั้งสอง เพื่อ

ให้ศาสนาได้มั่นคง เป็นการเข้าใจว่าผู้อื่นต้องพัฒนาสติปัญญากันไป หลักอนัตตาถ้าไม่มีโยนิโสมนสิการกำกับแล้ว จากสิ่งที่เป็นกุศลกลายเป็นมิจฉาทิฐิได้เลยนะคะ กราบขอบพระคุณอาจารย์ค่ะ

ตอบ

ที่คุณพูดมานั้นถูกต้องแล้ว เพราะความเห็นที่ถูกต้องของคุณ ขออนุโมทนาด้วย พระพุทธเจ้าตรัสว่า "มิจฉาทิฏฐิเป็นยอดโทษ" ในทางกลับกัน "สัมมาทิฏฐิเป็นยอดคุณ" การปฏิบัติธรรมเป็นของไม่ยาก ถ้าเราหมุนใจให้ตรง

คำถามที่ ๑๑๖๕

สวัสดีครับ เดี๋ยวนี้มีการปฏิบัติธรรมตามสถานที่ต่างๆ มีหนังสือที่แนะนำการปฏิบัติมากมาย ตัวผมก็เป็นหนึ่งในนั้นที่มักจะเอาหนังสือการปฏิบัติแนว "อานาปานสติ" มาปฏิบัติ คือเห็นด้วยกับท่านพุทธทาสที่ว่า เราเห็นข้อเสียของการมีอาจารย์อยู่ว่า ทำให้ตัวผู้ปฏิบัตินั้นยึดติดในตัวผู้เป็นอาจารย์ ไม่ขวนขวายเท่าที่ควร คอยแต่จะสอบถาม ผมเลยไม่กล้าที่จะไปหาอาจารย์ที่ไหน แต่พอได้อ่านหนังสือของอาจารย์ก็รู้สึกเลื่อมใส เลยอยากจะถามอาจารย์ว่า

๑. ถ้าเวลาเรานั่งสมาธิ พอเกิดอะไรขึ้นกับจิต แล้วเราก็จะคอยคิดว่า เอ! นี่มันเป็นสภาวะอะไร เป็นปฐมฌานหรือเปล่า นี่มันความโลภต่างๆ นานา คือผมเป็นคนอ่านมากครับ เลยจำได้มาก ใครถามอะไรตอบได้หมด อย่างนี้เป็นผลเสียจากการอ่านมามากหรือเปล่าครับ คล้ายๆ นกแก้วนกขุนทอง รู้ไปหมด แต่ไม่เข้าใจที่ตัวเองพูด

๒. ถ้ายังต้องคิด หรือ อย่างนั้นเป็นอย่างนั้น อย่างนี้เป็นอย่างนี้ มีเหตุผลกันอยู่ในเวลานั่งสมาธิ คือถ้ายังต้องมัวรุ่นวายกับการตามหาเหตุผลอันนั้นอันนี้อยู่ แสดงว่ายังไม่รู้จริง ต้องเป็นความรู้จริงคือ ญาณแล้วจะไม่ต้องมาคำนึงคำนวณอะไรเลย คล้ายกับที่มีพระท่านหนึ่งอุปมาว่า เราอ่านหนังสือเรื่องพริก เราสามารถอธิบายให้คนอื่นๆ ฟังได้ว่า พริกสีอย่างนั้น รสเผ็ดอย่างนี้ ลักษณะอย่างนี้ แต่เราไม่เคยกินเลย อย่างนี้เทียบได้กับการศึกษาแบบปริยัติ คือ รู้ส่วนหนึ่งบ้าง แต่ถ้าเราไปตลาด ซื้อพริกมาแล้วมาดู มาดม ลองกัดดู เราก็จะอ๋อ! อันนี้เป็น “ญาณ” ไม่ต้องไปเที่ยวหาคำตอบแล้ว ทั้งหมดทั้งมวลถ้าเราจะศึกษาพระพุทธศาสนาต้องศึกษาแบบ “ไปตลาดแล้วซื้อพริกมากัด” อย่างนี้จึงจะถือว่าได้ผลใช่หรือเปล่าครับ

๓. อยากจะไปเจออาจารย์เพื่อจะสนทนาธรรม แต่คิดว่า ถามน้อยๆ เอาเวลาไปปฏิบัติเยอะๆ ดีกว่า พอติดขัดอะไรจริงๆ ค่อยมาถามกับอาจารย์ที่นี่ดีกว่า สุดท้ายนี้ขอให้อาจารย์พ้นจากทุกข์ทางใจ จนไม่มีเหลือเลยนะครับ ขอบคุณครับ

ตอบ

คำถามของคุณทั้งหมดขอรวบตอบดังนี้ คัมภีร์ในพระพุทธศาสนาได้จัดพระสัทธรรมไว้ ๓ ระดับ คือ

๑. **ปริยัติสัทธรรม** การศึกษาเล่าเรียน

๒. **ปฏิบัติสัทธรรม** การลงมือปฏิบัติตามที่ศึกษาเล่าเรียนมา

๓. **ปฏิเวธสัทธรรม** การได้บรรลุผลแห่งการปฏิบัตินั้น

ทั้งสามประการนี้ เป็นสิ่งที่ชาวพุทธควรสนใจ ทำความเข้าใจ ก็จะได้เห็นอานิสงส์แห่งการศึกษาและปฏิบัติ

คำถามที่ ๑๑๖๖

สวัสดีค่ะ วันนี้ขอถามนอกเรื่องหน่อยนะคะ อาจารย์เคยคิดเบื่อบ้างไหมที่จะต้องคอยตอบคำถามของคนอื่นๆ คือหนูก็ศึกษาธรรมะมาบ้าง คนอื่นพอเขารู้ว่าเราศึกษาเขาก็จะเข้ามาถาม บางทีนอกเรื่องบ้างก็ต้องอดทนค่ะ ดันไปสร้างเหตุไว้ ผลก็เลยต้องถูกถาม ก็มีข้อดีบ้างค่ะ บางคำถามเราไม่รู้เลยต้องไปค้นคว้าหาคำตอบ แต่ก็ต้องไม่ลืมที่จะศึกษาเบื้องลึกของจิตใจด้วย หนูควรจะต้องศึกษาเสริมเพิ่มเติมอะไรบ้าง ที่จะเป็นแรงขับให้เราอดทนต่อคนที่มาถามปัญหา (บางเรื่องก็มีสาระ บางเรื่องก็ไร้สาระมากเลย)

ตอบ

หัวเราะเยาะตัวเองเสียบ้าง สมน้ำหน้าตัวเองเสียบ้าง อยากมีความรู้ทางนี้ก็ต้องถูกถามทางนี้ ใครมีความรู้มากทางไหนก็ต้องถูกถามทางนั้น เป็นเรื่องธรรมดา คนที่ไม่มีความรู้ก็ไม่มีใครไปถาม คงจะตอบได้เท่านี้

คำถามที่ ๑๑๖๗

เมื่อเราสำรวมระวังในอินทรีย์ทั้ง ๖ แล้ว เท่ากับเรามี ศีล สมาธิ และปัญญาครบหมดแล้ว ไม่ใช่ว่าเราจะต้องปฏิบัติเรียงตามตัวหนังสือ คือ ไปถือศีลให้ครบ แล้วไปนั่งสมาธิ พอสมาธิเต็มเป็นฌานแล้วถึงจะเจริญปัญญา คือมันเป็นงูกินหางอย่างนั้นหรือเปล่าครับ ช่วยอธิบายด้วยครับ

ตอบ

การสำรวมอินทรีย์ ๖ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ได้ทั้งศีล สมาธิ และปัญญาพร้อมๆ กันไป ตามที่คุณเข้าใจนั้นถูกแล้ว ระยะนี้ผมประหลาดใจว่า ผู้ถามปัญหาจำนวนมาก ได้อธิบายธรรมะตามความเข้าใจของเขาเป็นตัวคำถาม ผมก็สบายตรงที่คอยบอกว่าถูกแล้วหรือยังไม่ถูก คำถามของคุณก็เป็นเช่นนั้น ขออนุโมทนาด้วยที่ได้หลักสำคัญ

คำถามที่ ๑๑๖๘

สวัสดีครับอาจารย์ มีผู้รู้อธิบายว่า การที่เรานั่งสมาธิเพื่อให้จิตของเราละเอียด เพื่อจะได้รู้เท่าทันอารมณ์ (สติ) ท่านบอกว่า ปัญญานั้นไม่มีประโยชน์ถ้าเอามาใช้ไม่ทัน พอเรารู้ทันอารมณ์ของเราได้รวดเร็วไปนานๆ มันก็จะเป็นนิสัย ไม่ต้องคอยระวังแล้ว ค่อทิ้งมันไป ไม่สนใจมันแล้ว คำอธิบายอย่างนี้ถูกหรือเปล่าครับ อุปมากับอะไรดีครับ

ตอบ

สติกับปัญญาต้องมาด้วยกันจึงจะดี สติเป็นตัวระลึกเป็นตัวระวังว่าได้ทำอะไร ได้พูดอะไรไปแล้วบ้าง ปัญญาเป็นตัวตัดสินว่าควรทำอะไรไม่ควรทำอะไร และควรทำอย่างไร อาศัยซึ่งกันและกัน สติทำให้รอบคอบ ปัญญาทำให้ตัดสินใจทำในสิ่งที่คิดว่ารอบคอบแล้ว โบราณจึงกล่าวว่าผู้นี้มีสติปัญญาดี น่าเชื่อถือมีน้ำหนัก

คำถามที่ ๑๑๖๙

สวัสดีครับอาจารย์ มีผู้รู้ท่านกล่าวไว้ว่า สมาธิที่ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุดนั้นคือ “เอกัคคตาจิตที่มีนิพพานเป็นอารมณ์” เพราะมันมีกำลังเท่าไรก็ถูกเอาไปใช้หมด ลักษณะของสมาธิเป็นอย่างไรครับ มีอะไรเป็นปัจจัยให้เกิด แล้วพระพุทธเจ้าท่านได้กล่าวไว้หรือเปล่าครับ ขอบพระคุณครับ

ตอบ

สมาธิ คือความตั้งมั่นแห่งจิต ถ้าถึงอัปปนาสมาธิก็เป็นฌาน และมีเอกัคคตา (ความมีอารมณ์เดียว) อยู่ด้วยเสมอ ไม่ว่าฌานในระดับใดจะมีนิพพานเป็นอารมณ์หรือไม่ เป็นอีกเรื่องหนึ่ง

คำถามที่ ๑๑๗๐

ในพุทธภาษิต อานาปานสติสูตร หมวดจิตตานุปัสสนา ที่บอกว่า “เราเป็นผู้ทำจิตให้ปล่อยอยู่” จิตเป็นฝ่ายปล่อยอารมณ์ หรืออารมณ์เป็นฝ่ายหลุดเองเพราะไม่มีที่ให้เกาะครับ แล้วอาการของจิตอย่างนี้ เราเรียกว่า “อตัมมยตา” ได้หรือเปล่าครับ

ตอบ

อตัมมยตา หมายถึง นิพพาน พระอรหันต์เป็นอตัมมโย ผู้ไม่ปรุงแต่ง หรือไม่มีอะไรปรุงแต่งจิตท่านได้ อตัมมยตา มีความหมายอีกอย่างหนึ่งว่า ไม่มีตัณหา (นัย อรรถกถา) ส่วนที่คุณพูดมานั้นเป็นวิธีปฏิบัติเพื่อเข้าสู่อตัมมยตา

APHIC
5-3952

คำถามที่ ๑๑๗๑

สวัสดีครับ การพิจารณาธรรม หรือปฏิบัติธรรมสามารถทำได้ตลอดเวลา ตั้งแต่ตื่นถึงตอนเข้านอน มีเพื่อนถามมาครับ ว่าตอนกินดื่ม ขับถ่าย ก็ต้องพิจารณาด้วยหรือ ถ้าต้องพิจารณา ต้องวางจิตหรือพิจารณาอย่างไรครับ ผมตอบเองเกรงว่าจะผิดเลยรบกวนอาจารย์ช่วยตอบด้วยครับ ขอบพระคุณมากครับ

ตอบ

มีวิธีการมากมายที่จะปฏิบัติธรรมได้ตลอดเวลา มีหัวข้อธรรมมากมายที่จะพิจารณาในโอกาสนั้นๆ เช่น เวลากินพิจารณาโดยความเป็นของปฏิกูลโดยความเป็นธาตุ เวลาถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ ก็เป็นเช่นเดียวกัน

คำถามที่ ๑๑๗๒

สวัสดีค่ะ เดี๋ยวนี้มีการเปิดสำนักปฏิบัติธรรมอยู่มากมาย หนูเห็นว่าเป็นห้องสมาธิ ติดแอร์เย็นฉ่ำเชียว แต่หนูก็ไปนั่งค่ะ คือหนูกลัวว่าจะติดสถานที่ ถ้าหนูจะทดสอบตัวเอง ด้วยการไปปฏิบัติธรรมที่ที่มันดูจะลำบาก จะเป็นการดีกับตัวหนูเองหรือเปล่า การที่เราทดสอบการปฏิบัติที่ผ่านมา เป็นการอวดดีหรืออวดตนหรือเปล่าคะ รบกวนอาจารย์ช่วยแนะแนวทางด้วยค่ะ วัยรุ่นส่วนใหญ่ชอบทำตามกันแบบแฟชั่นไปแล้วค่ะ หนูจะได้เอาไปบอกต่อกับเพื่อนๆ

CANN
890-555

ตอบ

ก็ลองสลับกันดูก็ได้ ไปที่สบายบ้าง ไปที่ลำบากบ้าง คุณก็จะรู้ด้วยตนเองว่าอย่างไหนดีกว่าสำหรับคุณ

คำถามที่ ๑๑๗๓

กราบเท้าอาจารย์ที่เคารพอย่างสูง ในวันขึ้นปีใหม่ไทย (วันสงกรานต์) พวกเราจะได้รับโอกาสในการขอพรจากท่านอาจารย์ ในปีนี้กระผมกราบขอพรอาจารย์ผ่านทางเรือนธรรม และขอให้ท่านอาจารย์มีสุขภาพแข็งแรง เป็นเนื้อนาบุญสำหรับลูกศิษย์ทุกๆ ท่าน กราบท่านอาจารย์

ตอบ

ขอบใจมากๆ ที่มีน้ำใจให้พรมา ผมจะพยายามตามกำลังความสามารถที่จะทำทุกอย่างให้ดี แต่มันก็เป็นสังขตธรรม สุดแล้วแต่เหตุปัจจัย

คำถามที่ ๑๑๗๔

เมื่อครั้งที่พระพุทธองค์ตรัสรู้ใหม่ๆ ทรงดำริว่า ได้เที่ยวแสวงหานายช่างผู้สร้างเรือนมาเป็นเวลานาน บัดนี้ได้พบแล้ว ได้รื้อโครงเรือนยอดเรือนทิ้งเสียสิ้นแล้ว ฯลฯ ทรงหมายความว่าอะไรคะ อะไรคือนายช่างผู้สร้างเรือน อะไรคือเรือน โครงเรือน และยอดเรือนคะ

ตอบ

นายช่างผู้สร้างเรือนคือตัณหา ยอดเรือนคืออวิชชา โครงเรือนคือกิเลสทั้งปวง ตัวเรือนคืออัตตภาพนี้ ที่ตอบนี้ตามนัยอรรถกถาธรรมบท

คำถามที่ ๑๑๗๕

การตายก่อนตายที่ครูบาอาจารย์หลายท่านกล่าวถึง หมายความว่าอย่างไร มีพระพุทธพจน์เช่นนี้ไหมคะ

ตอบ

หมายถึง ให้กิเลสตายไปก่อน มีพระพุทธพจน์ว่า "วีตตณฺโห ปุราเภทา" แปลว่า สิ้นตัณหาก่อนที่ร่างกายจะแตกดับ ใน *ปุราเภทสูตร* ใน *ขุททกนิกาย พระไตรปิฎก* เล่ม ๒๕

คำถามที่ ๑๑๗๖

ขันธ์ ๕ ที่บริสุทธิ์คืออะไรคะ คนทั่วไปสามารถดำรงขันธ์ ๕ ที่บริสุทธิ์ได้ไหมคะ

ตอบ

วิสุทธิขันธ์ หมายถึง ขันธ์ของพระอรหันต์

คำถามที่ ๑๑๗๗

วันนี้เป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทย หนูไม่มีโอกาสได้ไปรดน้ำกราบอวยพรท่านอาจารย์ หนูขออนุญาตกราบอวยพรท่านผ่านทางเรือนธรรมนะคะ (ไม่ต้องนำลง website และไม่ต้องตอบก็ได้นะคะเพราะมิใช่คำถามข้อธรรม เพียงเป็นการส่งความเคารพ ความปรารถนาดีอย่างยิ่งจากลูกศิษย์ที่ระลึกถึงพระคุณของท่านอาจารย์อยู่เสมอ) หนูเชื่อว่า ท่านอาจารย์เป็นผู้ที่อยู่เหนือคำอวยพร เพราะพุทธคุณและพรอันประเสริฐอันใดก็มีอยู่ในท่านอาจารย์ หรือไม่เช่นนั้นท่านอาจารย์ก็มีปกติระลึกถึงพุทธคุณนั้นทุกเมื่ออยู่แล้ว เว้นเสียแต่สุขภาพร่างกายที่อยู่เหนือการบังคับควบคุมใดๆ ของท่าน หนูจึงขอกราบอาราธนาคุณพระรัตนตรัยคุ้มครองท่านอาจารย์ให้มีกำลังกาย กำลังใจ ต่อสู้กับโรคภัยที่คอยเบียดเบียนท่านอาจารย์อยู่เสมอ เพียงเท่านี้นะคะ

ตอบ

ขอบใจมากๆ ขอให้เป็นอย่างที่คุณตั้งใจเถิด และขอให้คุณได้รับพรเช่นเดียวกัน

คำถามที่ ๑๑๗๘

สวัสดีครับ คำว่า “ปฏิบัติธรรมเหมาะสมแก่ธรรม” หมายถึง ปฏิบัติธรรมให้เป็นไปตามลำดับ อย่างไหนควรปฏิบัติก่อน อย่างไหนควรปฏิบัติลำดับต่อมา อย่างเช่น ศีล สมาธิ ปัญญา คือต้องมีศีล รักษาศีลให้ครบก่อน เป็นอย่างนั้นหรือเปล่าครับ อาจารย์ช่วยอธิบายให้ด้วยครับ

ตอบ

ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม หมายถึง

๑. ปฏิบัติธรรมให้เหมาะสมแก่ฐานะของตน

๒. ปฏิบัติธรรมไม่ให้ขัดกับหลักใหญ่ของพระพุทธศาสนา เช่น หลักกรรม หลักอริยสัจ เป็นต้น การเชื่อถือมงคลภายนอกเป็นการขัดกับหลักกรรม

คำถามที่ ๑๑๗๙

อาจารย์ครับ มีเพื่อนผมถามมามากเลยเกี่ยวกับพระที่บอกคุณธรรมในตน ว่าบรรลุนั่นนี่ ผมอธิบายไปว่า หน้าที่การบอกว่าใครบรรลุคุณธรรมอะไรเป็นหน้าที่ศาสดา ส่วนผู้บรรลุก็รู้เฉพาะตน (ปัตจัตตัง) เพราะการที่พระอวดอุตตริมนุสสธรรมนั้นมีผลเสียมากกว่าได้ คือหมู่สงฆ์ไม่มั่นคงแต่ไปมีผลแก่ผู้อวด จริงไม่จริงเราไม่สามารถรู้ได้ ถูกหลอกซะมากกว่า ถ้าเป็นสาวกผู้เชื่อพระพุทธเจ้าจริง ต้องเชื่อฟังไม่ละเมิดวินัยเด็ดขาด ผมอุปมาไปว่า ถ้าอยากรู้ว่าเขากินพริกแล้วรู้สึกเผ็ดขนาดไหน ต้องเอาพริกมากินบ้าง จะได้รู้สึกเช่นเดียวกัน คำถามนี้ไม่เป็นเบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์ แต่ควรจะมีคำถามต่อตัวเองว่า เราเป็นทุกข์อยู่ไหม ถ้าทุกข์เราจะดับทุกข์อย่างไร ไม่อย่างนั้นคำถามก็จะห่างตัวเราไปเรื่อยๆ ไม่สำเร็จประโยชน์อะไรแก่ตนเอง ดูคนอื่นน้อยๆ มองใจตัวเองเยอะๆ ดีกว่า แต่ก็เข้าใจครับ มันเป็นปัญหาที่คนมีกิเลสชอบถาม ที่ผมตอบเพื่อนมานี้ อาจารย์เห็นด้วยอย่างไรครับ อาจารย์ช่วยอธิบายเสริมด้วยครับ ขอบพระคุณครับ

ตอบ

ที่คุณพูดมานั้นดีแล้ว ผมไม่ต้องเพิ่มเติมอะไร วันนี้ผมไม่ค่อยสบาย ตอบอย่างสั้นๆ พอได้ความ

คำถามที่ ๑๑๘๐

สวัสดีครับ ผมมีลูกสาวอยู่คนหนึ่ง สงสารลูกครับที่สังคมมันบีบให้คนฉลาดเท่านั้นถึงจะมีสิทธิ์เลือกงานได้ ผมอยากให้สังคม และกระทรวงศึกษาบรรจุวิชาความดีเพิ่มเข้าไปบ้าง ผมเห็นลูกและเด็กๆ คนอื่นเหมือนคนบ้าที่มุ่งแต่เรียนเพื่อเอาเกรด คล้ายจะเป็นหุ่นยนต์เข้าไปทุกที สมาธิสั้น เอาแต่ใจ พอผิดหวังก็คิดสั้นฆ่าตัวตาย ไม่เห็นใจคนเป็นพ่อเป็นแม่เลย สู้กระแสสังคมไม่ไหวครับ คือสังคมเขาตรามาว่าต้องเก่ง ฉลาด เป็นมาตรฐานของบริษัทต่างๆ ผมพร่ำสอนว่า ไอ้ฉลาดนี้มันแล้วแต่สติปัญญานะลูก แต่ถ้าหนูเป็นคนดี พ่อภูมิใจที่สุด เพราะถ้าหนูฉลาดแต่ไม่มีศีลธรรมมาควบคุมความฉลาด หนูก็จะทำความเลวได้ลึกซึ้งที่สุด ผมพยายามจัดสรรมุมของบ้านให้มีหนังสือธรรมะ พาแกไปวัดทุกวันอาทิตย์ (ภรรยาของผมตายไปนานแล้ว) ผมอ่านหนังสือของอาจารย์แล้วนำไปปฏิบัติบ้าง คืออะไรที่มันดีแก่ลูกผมก็เอาไปสอน แต่ก็ไม่คาดหวังว่าลูกจะทำตามได้ไหม เหนื่อยครับพ่อแม่สมัยนี้ สิ่งเร้ากิเลสมันเยอะมากๆ

ตอบ

สาธุ คุณพูดมาดีแล้ว

คำถามที่ ๑๑๘๑

สวัสดีครับ ถ้าเรารักษาศีลโดยมีจุดประสงค์ เพื่อให้ได้รูปร่างหน้าตาดี มีทรัพย์สมบัติมากมาย เป็นอานิสงส์ อย่างนี้ถือว่าเราถือศีลแบบไสยศาสตร์ เป็นสีลัพพตปรามาสหรือเปล่าครับ แล้วพระพุทธเจ้าท่านตรัสห้ามฆราวาสไว้หรือเปล่าครับ ถ้าเราหวังสวรรค์สมบัติกับมนุษย์สมบัติก็ไม่ผิดใช่ไหมครับ

ตอบ

ไม่ผิด แต่เป็นสีลัพพตปรามาส ท่านว่าอย่างนั้น

คำถามที่ ๑๑๘๒

"ความจริง" ของแต่ละบุคคลย่อมมีระดับแตกต่างกัน เด็กก็มีความจริงของเด็ก ผู้ใหญ่ก็มีความจริงในแบบของผู้ใหญ่ แต่ถ้าเป็น "การเห็นตามความเป็นจริง" ในทางศาสนาแล้ว การเห็นตามความเป็นจริงจะเรียกว่าแตกต่างหรือจะเรียกว่าลึกซึ้งดีครับ ถ้าความเห็นในทางกุศลแล้วไม่มีใครผิด มีแต่ใครจะมองได้เข้าถึงมากกว่ากัน คล้ายๆ กับบุคคลที่อยู่ในความสูงที่ต่างระดับของภูเขา ผู้ที่อยู่บนสุดย่อมต้องเห็นบริเวณโดยรอบ ส่วนผู้ที่อยู่ตีนเขาก็ย่อมต้องเห็นบริเวณบนเขาได้เพียงเล็กน้อย ถ้าเราคิดอย่างนี้เราจะได้เห็นอกเห็นใจต่อผู้ที่สนทนาธรรมในระดับต่างๆ กัน เหมือนเห็นน้องที่ยังอ่อนต่อโลก เราก็ควรจะมีเมตตากรุณา และอดทนต่อคำพูดที่อาจจะรู้สึกขัดอกขัดใจ อาจารย์ครับ ถ้าเราอยากจะเป็นกัลยาณมิตร เราควรมีหลักอะไรบ้างครับ

ตอบ

ที่คุณพูดมานั้นชอบแล้ว เห็นด้วย ถ้าเราอยากมีกัลยาณมิตร เราต้องมีธรรมของกัลยาณมิตร เช่น ให้สิ่งที่ให้ได้ยาก ทำสิ่งที่ทำได้ยากแก่มิตร ไม่ละทิ้งในยามวิบัติ เป็นต้น คือทำตนให้เป็นมิตรที่ดีของผู้อื่นก่อน แล้วเราจะได้กัลยาณมิตรตอบแทนมา

คำถามที่ ๑๑๘๓

"โมฆบุรุษ" ในที่นี้ ไม่ได้หมายถึงผู้ชายเท่านั้น แต่เป็นมนุษย์ คือเป็นทั้งหญิงและชายผู้ว่างเปล่า ใช่หรือเปล่าครับ

ตอบ

ใช่ครับ บุรุษมี ๒ ความหมาย ๑. แปลว่าผู้ชาย ๒. แปลว่าคน เช่น ถ้าคนพึงทำบุญไซร้ พึงทำบุญนั้นบ่อยๆ เป็นต้น

คำถามที่ ๑๑๘๔

"อริยสัจน้อย" กับ "อริยสัจใหญ่" แตกต่างกันอย่างไรครับ

ตอบ

อริยสัจน้อยคืออะไร อริยสัจใหญ่คืออะไร เท่าที่ได้สดับมา บางท่านว่าปฏิจจสมุปบาทเป็นอริยสัจใหญ่ แต่ถ้าว่าตามหลักฐานทางพระไตรปิฎก อริยสัจ ๔ น่าจะเป็นอริยสัจใหญ่ เพราะในพระไตรปิฎกบางแห่ง เมื่อพระพุทธเจ้าทรงแสดงอริยสัจ ๔ ได้นำเอาปฏิจจสมุปบาท

สายเกิดมาเป็นสมุทัยอริยสัจ ปฏิจจสมุปบาทสายดับมาเป็นนิโรธอริยสัจ แปลว่า ปฏิจจสมุปบาท ๒ สายมารวมอยู่ในอริยสัจ ๒ ข้อ คือข้อสมุทัยกับข้อนิโรธ ปฏิจจสมุปบาทไม่ได้แสดงเรื่องมรรค หรือทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา ก็คงตอบได้เพียงเท่านี้ มรรคมีองค์ ๘ เป็นองค์ธรรมสำคัญซึ่งนำไปสู่ความดับทุกข์ ปฏิจจสมุปบาทมิได้แสดงไว้

คำถามที่ ๑๑๘๕

เราจะทำที่สุดแห่งทุกข์โดยไม่รู้อริยสัจได้หรือเปล่าครับ

ตอบ

คงจะไม่ได้ มีพระพุทธพจน์บทหนึ่งว่า "เพราะไม่รู้แจ้งเห็นจริงซึ่งอริยสัจ ๔ เราและเธอทั้งหลายจึงท่องเที่ยวไปในสังสารวัฏเป็นเวลายืดยาวนาน เกิดชาติแล้วชาติเล่า"

ฯลฯ

คำถามที่ ๑๑๘๖

มีพี่ที่ทำงานได้บอกว่า ถ้าสุดท้ายของสังสารวัฏคือ นิพพาน เราก็ไม่ต้องทำอะไร เรียนรู้ชีวิตและความทุกข์ สุดท้ายก็ถึงนิพพานอยู่ดี คิดอย่างนี้เป็นมิจฉาทิฏฐิหรือเปล่าครับ ถ้าคนเราไม่รู้ทุกข์ ก็ไม่มีเหตุอะไรที่จะต้องไปสอนหรือบอกกล่าวเรื่องการดับทุกข์ อย่างนี้ดีกว่าหรือเปล่าครับ

ตอบ

ในสมัยพุทธกาลมีลัทธิหนึ่ง เรียกว่า สังสารสุทธิกวาทะ แปลว่า ลัทธิที่ถือว่าสัตว์ทั้งหลายเวียนว่ายตายเกิดไปเรื่อยๆ ก็บริสุทธิ์ได้เอง พระพุทธเจ้าตรัสว่า ความเห็นอย่างนี้ไม่ถูกต้อง คนที่จะบริสุทธิ์ได้ก็เฉพาะผู้ปฏิบัติชอบเท่านั้น นี่เป็นการตอบปัญหาท่อนที่หนึ่งของคุณ ส่วนคำถามท่อนที่สองของคุณ คนที่ไม่รู้ทุกข์ ไม่รู้เหตุแห่งทุกข์ ไม่รู้ความดับทุกข์ ไม่รู้ทางปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ แปลว่า ไม่รู้อริยสัจ ๔ ตามความเป็นจริงก็ต้องจมอยู่ในทุกข์นั่นเอง พระพุทธเจ้าตรัสไว้อย่างนี้

คำถามที่ ๑๑๘๗

ขอความกรุณาท่านอาจารย์ยกตัวอย่างพระพุทธพจน์ที่กล่าวถึงการยอมแพ้หรืออดทนข่มใจเพื่อรักษาความดีด้วยนะคะ กราบขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

เกี่ยวกับเรื่องทำนองนี้ มีพระพุทธพจน์มากหลายเพื่อรักษาความดี เช่น “แม้จะมีน้ำตานองหน้าอยู่ ก็ให้อดทนเพื่อประพฤติคุณงามความดี” พระพุทธพจน์ที่ว่า “พึงเอาชนะคนโกรธด้วยความไม่โกรธ เอาชนะคนไม่ดีด้วยความดี เอาชนะคนตระหนี่ด้วยการให้ เอาชนะคนพูดเหลาะแหละด้วยคำจริง” เป็นต้น ก็ทำนองเดียวกัน ล้วนแต่สอนให้อดทนเพื่อคุณงามความดี

คำถามที่ ๑๑๘๘

ทำอย่างไรจึงจะให้อภัยคนที่ทำให้เราเจ็บช้ำน้ำใจอย่างมากได้คะ

ตอบ

ท่านสอนให้ใช้ความกรุณาต่อคนชั่ว คนบาป คนทำผิด เพราะเขาต้องทุกข์ด้วยกฎแห่งกรรมอยู่แล้ว คิดอย่างนี้ได้ก็คงให้อภัยได้

คำถามที่ ๑๑๘๙

สวัสดีครับอาจารย์ เวลาเราสอนธรรมใคร เราต้องตั้งจิตไว้ว่า เราจะต้องสอนธรรมเพื่อธรรม และไม่สอนยกตนข่มคนอื่น เหมือนกับสิงโตที่เวลาจับสัตว์อื่นกินไม่ว่าจะเป็นหนูหรือม้า ก็จะใช้กำลังในการจับอย่างเต็มที่ไม่มีประมาทเลย ถ้าเราจะทำได้อย่างนี้ต้องมีคุณธรรมใดเป็นที่ตั้งบ้างครับ

ตอบ

ต้องมีคุณสมบัติของผู้แสดงธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ ๕ ประการ คือ

๑. แสดงธรรมไปตามลำดับ ไม่ตัดลัดให้ขาดความ แสดงธรรมตามที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้

๒. ตั้งจิตเมตตา ปรารถนาให้เป็นประโยชน์แก่ผู้ฟัง

๓. ไม่แสดงธรรมกระทบตนและผู้อื่น คือว่า ไม่ยกตนข่มผู้อื่น หรือว่าไม่เสียดสีผู้อื่น

๔. ไม่แสดงธรรมเพราะเห็นแก่ลาภ

๕. อ้างเหตุผลให้ผู้ฟังเข้าใจ
หัวข้ออาจสลับกันบ้าง แต่เนื้อหาถูกต้องตามที่กล่าวนี้

คำถามที่ ๑๑๙๐

สวัสดีค่ะ มีพระเถระอยู่รูปหนึ่งท่านกล่าวเทศน์ว่า "ชีวิตเป็นของลมๆ แล้งๆ อย่าไปยึดถือนัก ขันธ์ ๕ เป็นของหนัก เธอจงรู้สึกต่อมันเหมือนกับก้อนกรวด" หนูไม่ค่อยเข้าใจ อาจารย์ช่วยอธิบายตามความเข้าใจด้วยค่ะ ขอบคุณค่ะ

ตอบ

คิดอย่างไรก็ได้ มีแนวคิดเยอะที่จะไม่ให้ยึดมั่นถือมั่น ว่ากายนี้เป็นของเรา เรื่องของชีวิตก็มีข้อเปรียบเทียบเยอะ แต่ที่แน่นอนอย่างหนึ่งก็คือ พระพุทธดำรัสที่ว่า *"ชีวิตของสัตว์ทั้งหลายเป็นอยู่ยาก"* พระสารีบุตรกล่าวว่า *"ชีวิตของสัตว์ทั้งหลายในโลกนี้ ไม่มีเครื่องหมาย รู้ไม่ได้ว่าเราจะเจ็บหรือตายเมื่อใด ทั้งฝืดเคือง ทั้งน้อย ทั้งประกอบไปด้วยทุกข์"* ขอให้คุณพิจารณาดีๆ เถิด จะเห็นความจริงตามที่ท่านสอนนี้

คำถามที่ ๑๑๙๑

สวัสดีค่ะ ทำไมคนส่วนใหญ่จะมองผู้ที่ปฏิบัติธรรมหรือสนใจธรรมะว่าเป็นคนไม่ทันคน งุ่มง่าม เชื่องช้า หัวโบราณ คือประมาณว่าถ้าจะต้องมาทางนี้ต้องไปบวชอย่างเดียว จะมาปะปนกับคนทางโลกที่เต็มไปด้วยกิเลสไม่ได้ จะเป็นคนดีไปถึงไหน ตอนแรกหนูอายที่จะปฏิบัติ แต่

พอได้เรียนมีหลักมั่นคงแล้ว หนูกลับเห็นพวกที่มีความคิดอย่างนี้ว่าน่าสงสาร อาจารย์คะ การที่เรามีความกระหายในธรรม อยากจะพ้นทุกข์ ความอยากอย่างนี้เป็นกิเลสหรือเปล่า เราจะดับความอยากในธรรมด้วยอะไรคะ ขอบคุณค่ะ

ตอบ

ความอยากในธรรมความใคร่ในธรรมเป็นของดีทำให้เจริญ ตามพระพุทธดำรัสที่ว่า "ผู้ใคร่ธรรมเป็นผู้เจริญ (ธมฺมกาโม ภวํ โหติ) ผู้ชังธรรมเป็นผู้เสื่อม (ธมฺมเทสฺสี ปราภโว)" คุณเป็นผู้ใคร่ธรรม มีธรรมฉันทะดีอยู่แล้ว อย่าไปแก้เลย

คำถามที่ ๑๑๙๒

สวัสดีค่ะ หนูอยากบวชซีสัก ๓ วัน เพื่ออยากให้จิตใจหนูสงบและอยากเสริมบารมีให้ตัว อยากเรียนรู้ธรรมะเผื่ออะไรมันจะดีขึ้น แต่หนูเป็นคนขี้กลัวผีมาก นอนคนเดียวไม่ได้ ก็เลยอยากให้ช่วยแนะนำวัดให้หน่อยค่ะ ตอนนี้หนูอยู่ที่ กทม. ค่ะ อยากได้วัดที่เดินทางได้สะดวกค่ะ

ตอบ

บวชทำไม ๓ วัน ถ้าจะลองบวชดูควรจะอยู่สัก ๓ เดือน หรือ ๓ ปี จึงจะได้เห็นคุณค่าหรือความไม่สมปรารถนาในการบวช ถ้ากลัวผีก็เลือกบวชที่มีเพื่อนอยู่ด้วยตอนกลางคืน ไม่บวชก็ไม่เป็นไร ทำใจให้เป็นแม่ชีหรือรักษาศีลอย่างที่แม่ชีรักษาคือศีล ๘ ก็ได้

คำถามที่ ๑๑๙๓

ถ้าเราทำร้ายใครก่อนและกรรมจะติดตัวย้อนมา ทำให้เราโดนเหมือนคนที่เราทำเขา ใช่ไหมครับ

ตอบ

ไม่แน่เสมอไป เรื่องกฎแห่งกรรมมีความซับซ้อนมากมีเงื่อนไขมาก วินิจฉัยเด็ดขาดลงไปไม่ได้ อย่าไปทำร้ายใครก็แล้วกัน คุณอาจจะถูกทำร้ายตอบโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง

คำถามที่ ๑๑๙๔

เบื่อมากครับ ทำไงดีๆ

ตอบ

เบื่ออะไร ต้องรู้สิ่งที่เราเบื่อและสาเหตุที่ทำให้เบื่อ ถ้าเบื่อแล้วใจสงบก็ดีเป็นนิพพิทา แต่ถ้าเบื่อแล้วหงุดหงิดฟุ้งซ่าน เอาใจไว้ไม่อยู่ไม่ดี เป็นวิภวตัณหา

คำถามที่ ๑๑๙๕

มีคุณบทของพระอรหันต์ ที่ว่า “อนัญญโปสี” และ “ขัคควิสาโณ” มีความหมายว่าอย่างไรครับ ขอบคุณครับ

ตอบ

อนัญญโปสี แปลว่า ไม่เลี้ยงผู้อื่น พระพุทธเจ้าตรัสคำนี้โดยปรารภถึงพระมหากัสสปะ ซึ่งเป็นผู้มักน้อย สันโดษ ไม่คลุกคลีด้วยหมู่คณะ บิณฑบาตเลี้ยงตน ไม่ต้องเป็นภาระในการเลี้ยงดูผู้อื่น ส่วนคำว่า "ขัคควิสาโณ" นั้น น่าจะเป็น "ขัคควิสาณกัปโป" มากกว่า ท่านกล่าวถึงคุณสมบัติของพระปัจเจกพุทธเจ้า ใน *ขัคควิสาณสูตร* จะลงท้ายอย่างนี้ทั้งนั้นว่า "เอโก จเร ขคฺควิสาณกปฺโป (เที่ยวไปผู้เดียวเหมือนนอแรดฉะนั้น)" ปัญหาว่า นอแรดชอบเที่ยวไปผู้เดียวหรือว่านอแรดมีนอเดียว คุณลองไปค้นหาดูต่อ ได้ความอย่างไรเขียนมาบอกกันบ้าง

คำถามที่ ๑๑๙๖

คนเราทำไมถึงทำทุกอย่างได้เพราะความรัก แม้กระทั่งความเลวก็ทำได้ เพราะเรามีกรรมต่อเขาคนนั้นใช่ไหม

ตอบ

เป็นบางคน บางคนก็ทำชั่วได้เพราะความรัก แต่บางคนรักสักเท่าไรก็ไม่ทำความชั่วไม่ทำผิด อยู่ที่มโนธรรมของแต่ละคนซึ่งมีไม่เท่ากันและไม่เหมือนกัน พระเจ้าสุตโสมโพธิสัตว์เคยกล่าวไว้ว่า *"ผู้ใดทำบาปเพราะสิ่งอันเป็นที่รัก ผู้นั้นย่อมไม่ได้สิ่งอันเป็นที่รัก"* ทรงโอวาทโปรดโจรโปริสาทผู้รักที่จะกินเนื้อมนุษย์ และเที่ยวล่ามนุษย์มาเป็นอาหาร ในที่สุดโจรโปริสาทก็เลิกฆ่าคนเพื่อกิน บัณฑิตแม้ประสบทุกข์ก็ไม่ทิ้งธรรม จะทุกข์ด้วยความรักสักปานใดก็ไม่ทิ้งธรรมคือความถูกต้อง สุภาษิตทางจริยศาสตร์มีอยู่ว่า "ยอมทนทุกข์ทรมานเพราะการทำผิดของผู้อื่น

ดีกว่าไปทำผิดเสียเอง (It is better to suffer wrong than doing wrong.)"

ขอขอบใจทุกคนที่ถามมา

คำถามที่ ๑๑๙๗

เรียนถามอาจารย์ว่า หลักธรรมทางพระพุทธศาสนายกย่องเรื่องความกตัญญูมาก ผมเป็นตำรวจ แม่ผมชอบเล่นการพนัน ผมเป็นตำรวจต้องรักษากฎหมาย แต่ทำแบบนั้นเท่ากับผมไม่กตัญญูหรือไม่ ผมควรทำอย่างไร รบกวนอาจารย์ด้วย ขอบคุณครับ

ตอบ

ทางที่ควรจะเป็นที่ดีที่สุดก็คือ อ้อนวอนให้แม่เลิกเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย สภาพอย่างที่คุณเป็นอยู่ เรียกว่ากลืนเข้าคายไม่ออก จะทำตามกฎหมายก็ผิดต่อแม่ผู้บังเกิดเกล้า จะไม่ทำก็ปล่อยให้แม่ผิดกฎหมาย อ้อนวอนให้แม่เลิกเล่นการพนันเสียเถิด เพราะเป็นอบาย-มุข และเป็นการช่วยลูกด้วยได้ทั้งสองทาง

คำถามที่ ๑๑๙๘

ในเมื่อมนุษย์เรามีมโนธรรมในจิตใจไม่เท่ากัน เราจะสร้างมโน-ธรรมขึ้นมาได้อย่างไรเพื่อที่จะไม่ทำผิด

APHIC
5-3952

ตอบ

เราต้องมั่นคงในมโนธรรมสำหรับตัวเรา ถึงคนอื่นจะทำผิด แต่เราต้องไม่ทำผิด เราเดินอยู่ในทางที่ถูกต้องในทางแห่งความดี เป็นตัวอย่างให้คนอื่นมีมโนธรรมด้วย

คำถามที่ ๑๑๙๙

รู้สึกอึดอัดอย่างมาก เนื่องจากลูกชายนำแฟนมาอยู่ด้วยกับพ่อที่ห้อง แล้วแฟนไม่ทำงานบ้านหรือสนใจอะไรเลย นอกจากนอน แล้วก็กินเป็นหลัก พ่อต้องถูห้อง ล้างจาน ขัดห้องน้ำ ซักผ้า ให้ทั้งคู่ แถมยังต้องคอยหาข้าวปลาอาหารให้แทบทุกมื้อ หลายๆ ครั้งเกือบออกปากให้ไปอยู่ที่อื่น แต่ก็รู้สึกละอายใจถ้าต้องทำเช่นนั้น เนื่องจากคิดว่า เหมือนเราให้ทานแก่ชีวิตอีกคน แต่ใจในด้านไม่ดีก็คอยทำให้ไม่สบายใจว่าพ่ออดทนทำในสิ่งที่ถูกหรือไม่ถูกต้องกันแน่ในภาพรวม ช่วยตอบให้สบายใจด้วยครับท่าน

ตอบ

คุณทำดีทุกวัน แต่ลูกและลูกสะใภ้ของคุณทำชั่วทุกวัน ทางที่ดีคุณไม่ควรทำดีที่เป็นเหตุให้คนอื่นชั่ว ต้องให้คนอื่นทำดีด้วย มาถึงตรงนี้คุณต้องใช้มาตรการขั้นเด็ดขาด คือบังคับให้เขาทำในสิ่งที่เขาควรทำ ถ้าเขาไม่ทำ คุณก็ไม่ควรทำให้เขา เรื่องก็น่าจะจบเพียงเท่านี้ ทางที่ถูกกว่าและดีกว่าก็คือ เขาต้องทำให้คุณผู้เป็นพ่อ

CANN
890-555

คำถามที่ ๑๒๐๐

กฎแห่งไตรลักษณ์ นั่นหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างก็ต้องจบด้วยกับการไม่มีเหลือ...แล้วการเวียนว่ายตายเกิดก็ต้องจบเองได้โดยตัวมันเองหรือเปล่าครับ

ตอบ

การเวียนว่ายตายเกิดจะสั้นเข้าสำหรับผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ปฏิบัติถูกต้อง ถ้าปฏิบัติไม่ดี สังสารวัฏจะยาวออก

คำถามที่ ๑๒๐๑

อาจารย์คะ ศีลแปดกับอุโบสถศีล ต่างกันอย่างไรคะ

ตอบ

ศีล ๘ กับอุโบสถศีลหัวข้อเหมือนกัน เพียงแต่ถ้ารับในวันอุโบสถเรียกว่าอุโบสถศีล ถ้ารับวันธรรมดาก็เรียกว่าศีล ๘ รับศีล ๘ ข้อในวัน ๘ ค่ำ ๑๕ ค่ำ เรียกว่าอุโบสถศีล

คำถามที่ ๑๒๐๒

ที่ผ่านมาคุ้นกับคำสอนที่ว่า อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา แต่ไม่นานมานี้ได้ยินมาว่ามีบางวัด สอนว่า “นิจจัง ทุกขัง อัตตา” ทั้งสองคำมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ที่ถูกแล้วควรเป็นอย่างไรครับ ขอบพระคุณมากครับ

ตอบ

อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เรียกว่า **ไตรลักษณ์** หรือสามัญลักษณะ คือ มีแก่สิ่งทั้งปวงในส่วนที่เป็นสังขตธรรม คือธรรมที่ปัจจัยปรุงแต่ง สังขารทั้งปวงไม่เที่ยง สังขารทั้งปวงเป็นทุกข์ ธรรมทั้งปวงเป็นอนัตตา รวมทั้งนิพพานด้วย นิพพานนั้นเที่ยง เป็นสุข แต่เป็นอนัตตา พบได้ใน คำว่า “สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา” รวมทั้งนิพพานด้วย

คำถามที่ ๑๒๐๓

สวัสดีครับอาจารย์ เห็นชาววัดเขาพูดกันว่า วันพระไป “ขอศีล” ตรงนี้เป็นคำพูดชาวบ้านใช่หรือเปล่าครับ พระไม่เคยให้ศีล แต่พระบอกข้อฝึก คือ สิกขาบท ชาวบ้านเข้าใจกันไปเอง หรือมีสาระสำคัญอย่างอื่นอีกครับ

ตอบ

ชาวบ้านขอศีล แต่พระให้สิกขาบทคือข้อปฏิบัติ เวลาขอศีลเราขอว่า *“มยํ ภนฺเต ติสรเณน สห ปญฺจ สีลานิ ยาจามะ”* แปลว่า เราทั้งหลายขอศีล ๕ พร้อมด้วยสรณะ ๓ (คือ พุทธะ ธรรมะ สังฆะ) แต่เวลาพระให้ศีล ท่านจะว่านำว่า ข้าพเจ้าขอสมาทานสิกขาบท คือ เว้นจากปาณาติบาต เป็นต้นไปจนถึง สุราเมรัย แปลว่า ชาวบ้านขอศีล แต่พระให้ข้อปฏิบัติคือต้องนำสิกขาบทเหล่านี้ไปประพฤติปฏิบัติ เทียบดูเหมือนศีลของพระ ชาวบ้านเรียกศีล ๒๒๗ แต่พระท่านเรียกสิกขาบท เช่น ปาราชิกมี ๔ สิกขาบท เป็นต้น

คำถามที่ ๑๒๐๔

สวัสดีครับ จากเหตุการณ์แม่ชีแนะนำเกี่ยวกับเรื่องการตัดกรรม ผมฟังแล้วไม่อยากจะโทษแม่ชีเพียงฝ่ายเดียว แต่มองอีกแง่หนึ่งคือโยมเองก็ไม่มีหลักชาวพุทธที่มั่นคง เลยถูกชักจูงง่าย ส่วนฝ่ายผู้ให้ความรู้ก็ไม่สอนอะไรที่เป็นไปตามหลักไตรสิกขา เกิดเหตุการณ์อย่างนี้องค์กรทางพระพุทธศาสนาไม่สามารถทำอะไรได้เลยหรือครับ ถึงแม้ว่าทางหลักพุทธศาสนาไม่สามารถบังคับความเชื่อหรือศรัทธาผู้อื่นได้ แต่ถ้าผู้สอนศาสนาสอนผิดหลักก็ควรจะลงโทษกันบ้างนะครับ อาจารย์มีความคิดเห็นอย่างไรครับ สังคมมันจะไปกันใหญ่แล้วครับ ตั้งแต่ประชากรยันผู้บริหารเลย ขอบคุณครับ

ตอบ

ความเห็นของคุณเป็นความเห็นที่ดีมาก ผมเห็นด้วย การตัดกรรมต้องเริ่มตัดที่กิเลสเพราะกิเลสเป็นเหตุให้เกิดการทำกรรม กิเลส-กรรม-วิบาก หมุนเวียนกันอยู่ ชาวพุทธควรทำอะไรให้มีหลัก ไม่ใช่สักแต่ว่าความเชื่อ คณะสงฆ์ควรประกาศหลักพระพุทธศาสนาที่แน่นอนออกมาให้ชาวพุทธปฏิบัติ แต่คณะสงฆ์เองก็ยังเห็นขัดแย้งกันอยู่ในเรื่องต่างๆ จึงเป็นการยาก

คำถามที่ ๑๒๐๕

สวัสดีครับ ตอนนี้ผมกำลังกังวลใจเรื่องน้องครับ คือน้องผมเขากำลังนับถือลัทธิการให้ทาน ผมได้อ่านหนังสือของลัทธินี้ มีแต่เน้นเรื่องให้ทาน คือคัดลอกพระสูตรมาบางตอนเป็นแนวที่พุทธสาวกให้ทานแก่พระอรหันต์หรือทำบุญทำทานแก่พุทธศาสนาแล้วก็จะสรุปเรื่องโดยการบอกผลของการทำนั้น แต่บอกมาไม่หมด บอกแต่ส่วนได้รับผลอย่างเดียว น้องผมเขาศรัทธามาก ทำใหญ่เลย มีการผ่อนกฐินฯ มีการแนะนำว่า ถ้ายืมเงินมาทำบุญแล้วใช้หนี้เขาหมดก็ถือว่าได้บุญเต็มที่ คือถ้าเป็นการทำทานที่เห็นว่าจะพัฒนาไปถึง ศีล สมาธิ ภาวนา ผมก็จะไม่กังวลหรอกครับ แต่นี่แม้แต่จะให้ถือศีล สมาธิ ก็บอกอานิสงส์ว่าจะได้ไปขึ้นสวรรค์ หวังกันแต่หลังความตาย อยู่กันด้วยความหวังแบบเต็มไปด้วยกิเลส ผมว่าถ้าสอนการทำบุญแบบเพิ่มกิเลสคล้ายๆ กับลงทุนทำธุรกิจหวังกำไรกันใหญ่โต ตกกระแสตัณหา ผมจะดึงน้องออกมาจากลัทธินี้อย่างไรดีครับ น้องผมจะไปยกที่ดิน บ้าน หลักทรัพย์ทุกอย่างให้ลัทธินี้หมดแล้ว แล้วจะไปอยู่วัดนี้เพื่อปฏิบัติอะไรก็ไม่รู้ ลัทธินี้ชอบสร้างโน่นสร้างนี่แพงๆ ทั้งนั้น ทำอย่างไรดีครับ

ตอบ

การทำทานเป็นของดี ขอให้คุณบอกน้องคุณว่า ควรจะทำแต่พอดี ไม่กระทบตนและผู้อื่น คือว่าไม่ทำให้ตนเดือดร้อน ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ความพอดีดีเสมอ การทำทานเป็นของดี ขอให้คุณบอกน้องคุณว่า ควรจะทำแต่พอดีไม่กระทบตนและผู้อื่น คือ ไม่ทำให้ตนเดือดร้อน ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ความพอดีดีเสมอ

คำถามที่ ๑๒๐๖

สวัสดีค่ะ ได้ฟังเพื่อนร่วมงานคุยกันเรื่อง พระเณรเล่นน้ำสงกรานต์กับโยม มีเพื่อนท่านหนึ่งบอกมาว่า เณรมีศีล ๑๐ ข้อ ไม่ผิดหรอก อีกท่านหนึ่งบอกว่า ไม่ใช่ ๑๐ ข้อนะ มี "เสขิยวัตร" ครอบคลุมไว้เกี่ยวกับเรื่องปฏิบัติด้วย อาจารย์คะ "เสขิยวัตร" นี้เฉพาะพระหรือเปล่าคะ มีนัยสาระสำคัญอะไรอีกคะ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

เสขิยวัตร แปลว่า ข้อวัตรปฏิบัติที่ควรศึกษา เป็นสมบัติผู้ดี ต้องปฏิบัติทั้งพระและสามเณร การที่สามเณรเล่นน้ำสงกรานต์กับฆราวาสเป็นการไม่สมควร แม้เล่นกับสามเณรกันเองก็ยังไม่สมควร ดูไม่งาม เป็นที่ติเตียนของชาวบ้าน

คำถามที่ ๑๒๐๗

สวัสดีครับอาจารย์ เห็นเวลาปิดเทอมฤดูร้อน มีการบวชสามเณรฤดูร้อนเป็นประจำ ผมได้ไปทำบุญที่วัดๆ หนึ่ง หลวงพี่ที่เป็นอาจารย์บอกว่า ตอนเย็นๆ ทางวัดผ่อนผันให้เณรได้ฉันอาหารเย็นด้วย หลวงพี่ให้ความเห็นมาว่า เณรก็คือเด็ก ยังต้องการพลังงาน ถ้าเกิดเวทนา (ความหิว) แล้วทนคือไม่ยอมทาน ย่อมบาปทางจิต เหตุการณ์นี้เป็นอย่างที่หลวงพี่ท่านนี้บอกหรือเปล่าครับ ผมว่าน่าจะผิดนะครับ

ตอบ

ความเห็นของพระผู้เป็นอาจารย์ไม่ถูกต้อง เมื่อออดอาหารเย็นไม่ได้ก็ไม่ควรบวช เรื่องก็จบ

คำถามที่ ๑๒๐๘

สวัสดีครับ (จากข้อ ๑๑๙๕) ผมไปค้นหาข้อมูลมา ผู้รู้ท่านบอกว่าแรดในประเทศอินเดียมีนอเดียว แต่แรดประเทศอื่นมี ๒ นอ ท่านหมายถึงเป็นผู้ดำเนินชีวิตโดดเดี่ยวเหมือนนอแรด ฟังดูขำดีนะครับ

ตอบ

ดีแล้ว ขอบคุณ

คำถามที่ ๑๒๐๙

สวัสดีค่ะ มีรุ่นพี่ที่ทำงานเป็น “เกย์” แล้วพ่อแม่อยากจะให้บวช (ไม่รู้ว่าลูกเป็นเกย์) พี่เขาฝากมาถามอาจารย์ว่า ถ้ารู้ว่าตนเองเป็นอย่างนี้ ถ้าบวชเข้าไปก็มีความผิด ถ้าไม่บวชอยู่เป็นฆราวาสจะบรรลุธรรมได้หรือไม่ หนูแนะนำให้บอกพ่อแม่ว่าเป็นอย่างนี้ เพื่อจะได้ไม่รู้สึกผิดทางใจ อาจารย์ช่วยให้คำแนะนำด้วยค่ะ ขอบคุณค่ะ

ตอบ

ไม่ต้องบวชก็บรรลุธรรมได้ ถ้าบวชจะสร้างปัญหาหลายอย่างขึ้นในวัด เมื่อเป็นเช่นนี้ปฏิบัติธรรมในเพศฆราวาสดีกว่า

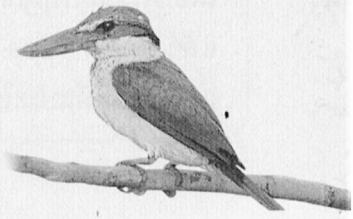

คำถามที่ ๑๒๑๐

สวัสดีครับอาจารย์ ความคิดเรื่องทำบุญต้องใส่น้ำไปด้วย เพราะเชื่อกันว่า ถ้าตายไปแล้วจะไม่มีน้ำกิน เราจะแนะนำอย่างไรแบบบัวไม่ช้ำดีครับ สงสารพระครับ เจอโยมใส่เข้าไปแพ็คเดียว (หกขวด) เดินตัวเอียงเลย พระท่านคงหนักแต่ขัดศรัทธาโยมไม่ได้ เดี๋ยวอด

ตอบ

เรื่องเอาน้ำใส่บาตรพระนี้ ต้นตอมาจากท่านผู้หนึ่ง ที่ว่าตายไปแล้วฟื้นขึ้นไปเห็นคนที่ไม่เอาน้ำใส่บาตรอดน้ำ ก็เลยเอามาเผยแพร่ เป็นที่เชื่อถือกันในจำนวนคนไม่ใช่น้อย อันที่จริงถ้ามีบุญก็ได้หมดทุกอย่าง ไม่ว่าปรารถนาสิ่งใดๆ สมมติเขาไปเกิดเป็นเทวดา เทวดาอยู่กันอย่างไรเขาก็อยู่อย่างนั้น ถ้ากลัวอดน้ำไปสร้างถังน้ำถวายวัดก็ได้ ไม่ต้องใส่บาตรให้พระต้องลำบาก

คำถามที่ ๑๒๑๑

สวัสดีครับอาจารย์ ช่วงเดือนนี้มีวันหยุดยาวผมเลยลาพักร้อนต่อเพื่อลาบวช ชีวิตของพระนี้ผมรู้สึกว่าเป็นอิสระและเป็นเวลาแห่งการศึกษาชีวิตและจิตใจจริงๆ จากการที่ผมได้ศึกษาพระไตรปิฎกมาบ้าง อันนี้เป็นความเข้าใจของผมนะครับ ถ้าสำหรับเพศฆราวาสอ่านแค่พระสุตตันตปิฎกก็พอแล้วครับ มีทั้งวิธีการ องค์ความรู้ การปฏิบัติครบเลย พระวินัยปิฎกกับพระอภิธรรมปิฎกไม่ต้องอ่านเลยก็ได้ ก็เพียงพอแล้ว ปาฏิหาริย์ของพระพุทธเจ้าถ้าเราตัดไปก็ยังได้อรรถครบถ้วนอยู่ดี แต่ผมก็ยังเห็นประโยชน์ของปาฏิหาริย์ เพราะชาวบ้านมีปัญญาไม่เท่ากัน

จริตต่างกัน ต้องดึงให้มีศรัทธาเสียก่อน พอให้ปัญญามีพอแล้ว ศรัทธาก็เป็นแค่ฐานเท่านั้นเอง ส่วนตัวของผมเอง อริยสัจนั้นคล้ายๆ กับเป็นหัวข้อที่นักวิทยาศาสตร์ทางจิตต้องทำการทดลอง ตัวการปฏิบัติก็คืออริยมรรคมีองค์แปดนั่นเอง ต้องขอขอบพระคุณอาจารย์ครับ เพราะหนังสือ *พระพุทธโอวาทก่อนปรินิพพาน* นี่เอง ทำให้ผมไม่อาจละวาสนาไปออกบวชจนได้ ถึงแม้จะทำที่สุดแห่งทุกข์ตามที่ปฏิญาณตอนบวชไว้ไม่ได้ทัน แต่จะตามดูทุกข์จนเบื่อครับ ขอบพระคุณอาจารย์มากๆ ครับ

ตอบ

พระสุตตันตปิฎกเป็นส่วนสำคัญของพระไตรปิฎก ควรจะอ่านให้มาก ส่วนพระวินัยเท่าที่จำเป็น มีอยู่แล้วในหนังสือ *นวโกวาท* สำหรับพระบวชใหม่ มีแพร่หลายทุกวัด สำหรับพระอภิธรรมนั้นคุณจะเรียนหรือไม่เรียนก็สุดแล้วแต่โอกาสของคุณ นอกจากที่กล่าวมานี้ ความเห็นของคุณก็ดีแล้ว ไม่มีอะไรจะต้องแนะนำอีก

คำถามที่ ๑๒๑๒

สวัสดีค่ะ หนูขอเรียนถามเกี่ยวกับการนั่งสมาธิหน่อยค่ะ

๑. เวลาหนูนั่งสมาธิ หนูมีความรู้สึกอึดอัด เครียด แสดงว่าหนูปฏิบัติผิดหรือเปล่าคะ

๒. พอมีอะไรแว่บขึ้นมาในจิตขณะนั่ง หนูควรจะทำอย่างไรคะ (เช่น ความสงสัย คิดถึงแฟน หิว คอแห้งจนต้องกลืนน้ำลาย)

๓. ถ้าจะนั่งให้เป็นวิปัสสนาต้องมีวิธีอย่างไรบ้างคะ (คือเราจะวางใจและมีเทคนิคอย่างไรบ้าง)

ตอบ

ถ้าทำสมาธิไม่ได้หรือทำยาก ก็ทำวิปัสสนา คือ ได้เห็น ได้ฟัง ได้รับรู้ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ก็ให้พิจารณาเห็นเป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ไม่ยึดมั่นถือมั่นสิ่งใด ว่าเป็นตัวเรา เป็นของเรา เพียงเท่านี้คุณก็สบายแล้ว และเป็นทางไปนิพพานได้ง่ายด้วย เรียกเป็นศัพท์ว่า เป็นสัปปายธรรมของนิพพาน

คำถามที่ ๑๒๑๓

"ทุกข์นั่นแหละมีอยู่ แต่ผู้ทุกข์หามีไม่ การกระทำมีอยู่ แต่ผู้ทำไม่มี นิพพานมีอยู่ แต่คนผู้นิพพานไม่มี ทางก็มีอยู่ แต่ผู้เดินทางไม่มี" คำกล่าวนี้เป็นพระพุทธพจน์ไหมคะ หนูเข้าใจว่ามาจากวิสุทธิมรรค แต่ไม่ทราบว่ามาจากพระพุทธพจน์หรือไม่ อยากทราบว่า ผู้กล่าวกล่าวในบริบทใด และมุ่งหมายเช่นใดคะ กราบขอบพระคุณท่านอาจารย์อย่างสูงค่ะ

ตอบ

มาจากวิสุทธิมรรคถูกแล้ว ตอนที่ท่านอธิบายเรื่องอริยสัจ ๔ ในฐานะเป็นสุญญตา ท่อนแรกว่าโดยสมมติ ท่อนหลังว่าโดยปรมัตถ์หรือสุญญตา ไม่เคยพบว่าเป็นพระพุทธพจน์ คำว่า *"ผู้ทุกข์ไม่มี ผู้ทำไม่มี ผู้ดับไม่มี และผู้เดินไม่มี"* เป็นการกล่าวโดยปรมัตถสัจจะ

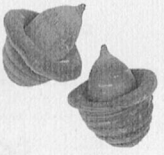

คำถามที่ ๑๒๑๔

เมื่อกล่าวถึงพระอริยบุคคลผู้ถึงพร้อมด้วยทัสสนะ ทัสสนะ ในที่นี้หมายถึงอะไรคะ

ตอบ

หมายถึง สัมมาทิฏฐิ มีญาณในทุกข์ เป็นต้น อย่างข้อความในรัตนสูตรที่ว่า "พร้อมด้วยทัสสนสัมปทา ท่านย่อมละอกุศลธรรม ๓ อย่างได้ คือ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา และสีลัพพตปรามาส"

คำถามที่ ๑๒๑๕

ญาณในธรรม กับญาณที่คล้อยตามธรรม (อันวยญาณ) ต่างกันอย่างไรคะ

ตอบ

ธรรมญาณ แปลว่า ญาณในธรรม ในที่นี้หมายถึง **มรรคญาณ** คือ ญาณในมรรค ๔ มีโสดาปัตติมรรค เป็นต้น ส่วน**อันวยญาณ**นั้น หมายถึง ปัจจเวกขณญาณ คือ ญาณที่พิจารณากิเลสที่ละได้แล้ว และกิเลสที่ยังไม่ได้ละ สำหรับมรรคที่ ๔ คือ อรหัตตมรรคและผลที่ ๔ คือ อรหัตตผล นั้น มีปัจจเวกขณญาณเพียงอย่างเดียว คือ พิจารณากิเลสที่ละแล้ว กิเลสที่ยังไม่ได้ละไม่มี โดยนัยนี้เราจะได้ความรู้ในเรื่องญาณต่างๆ โดยย่อดังนี้

๑. โคตรภูญาณ

๒. มรรคญาณ (ธรรมญาณ)

๓. ผลญาณ

๔. นิพพาน

๕. ปัจจเวกขณญาณ (อันวยญาณ)

(ดูรายละเอียดใน *สังยุตตนิกาย นิทานวรรค พระไตรปิฎก* เล่ม ๑๖ ข้อ ๑๑๘-๑๒๕) และอรรถกถา

คำถามที่ ๑๒๑๖

ผมสับสนกับธรรมะที่เป็นของอินเดียกับของจีน ที่สอนต่างกันว่าจริงๆ อะไรคือธรรม มีครั้งหนึ่งผมไปทำบุญทอดกฐินกับคณะของอาจารย์ศิริพงษ์ ที่เขียนหนังสือเรื่อง *ความสำเร็จที่มาจากพระพุทธเจ้า* อาจารย์สอนให้ทำบุญมากๆ ทำให้เต็มกำลัง และก่อนทำท่านเทศน์ให้ฟังเรื่อง *"มีสมัยหนึ่งที่พระพุทธเจ้าทรงมารับผ้ากฐิน และมีคนเลี้ยงวัวอยากจะทำบุญแต่ไม่มีเงิน จึงเอาผ้านุ่งตัวเองไปขาย เพื่อซื้อด้ายกับเข็มมาร่วมทำบุญ ส่วนตัวเองต้องใส่ใบตองห่อหุ้ม แต่เป็นเพราะทำขนาดนี้ผลบุญเลยส่งให้แกได้เป็นเศรษฐี"* ผมสับสนว่า แบบนี้เป็นการทำบุญที่เบียดเบียนตัวเองหรือเปล่า เพราะเป็นการทำบุญเกินตัวไปไหม และอาจารย์แกยังสอนให้ทำทานมากๆ ถึงขนาดหมด ถึงไหนถึงกัน แม้แต่ต้องยืมเงินคนข้างๆ หรือแม้จะต้องเอาสร้อยทองที่คล้องมาจำนำเพื่อทำบุญ แบบนี้มันผิดไหมครับ แต่ธรรมะของจีนก็กลับสอนเรื่องของการหลุดพ้น การไม่ยึดติด สรุปแล้ว ผมสับสนว่า คืออย่างไรกันแน่ ในเรื่องของธรรมะที่ถูกต้อง เพราะแต่ละอาจารย์ก็สอนกันมากมายเหลือเกิน บ้างก็อ้างว่าทำบุญ แล้วเกิดมาเป็นเทวดามีสถานที่กว้างใหญ่ไพศาล มีปราสาททอง และถ้ามีจริงเราจะมีความสุขตรงไหน มีปราสาททอง

กว้างใหญ่ แล้วจะมีความสุขได้อย่างไร เหมือนคนรวยมีบ้านใหญ่โต ไม่มีคนรัก มันก็คงไม่มีความสุข บางทีผมก็คิดนะว่า ผมคิดมากไปไหม ไม่เข้าใจว่าจะเริ่มจากตรงไหนอย่างไร

ตอบ

ความพอดี-ดีเสมอ (มัตตัญญุตา สทา สาธุ) เพราะฉะนั้นจะทำบุญทำทานอะไรก็ให้รักษาความพอดีไว้ ไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น ความเสียสละเป็นเรื่องดี แต่ต้องรู้จักประมาณ มัตตัญญุตา ความรู้จักประมาณเป็นธรรมของคนดีข้อหนึ่ง (สัปปุริสธรรม)

คำถามที่ ๑๒๑๗

อาจารย์คะ พระผู้มีพระภาคทรงเป็นครูของมนุษย์และเทวดาทั้งหลาย ไม่ทราบว่า มนุษย์หมายถึงเฉพาะภพของมนุษย์ชมพูทวีป หรือรวมทั้งหมดอีก ๓ ทวีปคะ

ตอบ

เข้าใจว่า เป็นครูของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เทวดาทุกชั้น มนุษย์ทุกทวีป ทวีปที่เราอยู่นี้เรียกชมพูทวีป อีก ๓ ทวีป คือ ปุพพวิเทหะ อุตตรกุรุ และอมรโคยาน แต่ละทวีปท่านพรรณนาไว้ว่า มีรูปร่างหน้าตาต่างกัน มีความเป็นอยู่ต่างกัน เทียบดูทวีปในปัจจุบันก็ได้ เช่น ทวีปเอเชีย ทวีปยุโรป ทวีปอเมริกา ทวีปแอฟริกา มนุษย์มีรูปลักษณ์ต่างกัน มีความเป็นอยู่ต่างกัน ฉันใดก็ฉันนั้น แต่จนบัดนี้เราก็ยังไม่รู้ว่า ทวีปทั้งสาม มีปุพพวิเทหะ เป็นต้น อยู่ที่ไหน เคยพบในอรรถกถาว่า เมื่อ

พระพุทธเจ้าเสด็จไปจำพรรษาที่ชั้นดาวดึงส์ ทรงแสดงธรรมโปรดพระพุทธมารดานั้น บางวันเสด็จไปบิณฑบาตที่อุตตรกุรุทวีป ทรงเนรมิตรูปเหมือนพระองค์ (พระพุทธนิมิต) ให้แสดงธรรมแทน

คำถามที่ ๑๒๑๘

สวัสดีครับ ได้ยินพระท่านว่า งานที่คนส่วนใหญ่บอกว่าเป็นงานอวมงคล เช่น งานศพ เป็นต้น ถ้าคนที่มีปัญญา งานเหล่านี้เรียกว่า "งานกุศล" ทั้งสิ้น คือ ถ้าตั้งจิตใจไว้ดี มองให้เห็นถึงความจริงของงานนั้นๆ มันก็จะให้เราฉลาด รู้เท่าทัน แล้วก็จะวางใจต่อสิ่งที่มันเกิดขึ้น ถ้าเราคิดกันได้แบบที่พระท่านว่า อย่างนี้เรียกว่า "ญาณ" หรือเปล่าครับ เห็นคนส่วนใหญ่เขาจะถือนั่นถือนี่ยุ่งวุ่นวายกันไปหมด ถ้าเราจะตั้งจิตไว้อย่างนี้ต้องมีหลักอะไรบ้างครับ

ตอบ

ที่คุณคิดนั้นถูกต้องแล้ว และขอให้ตั้งใจว่า งานที่เป็นบุญกุศลเป็นงานมงคลทั้งสิ้น

คำถามที่ ๑๒๑๙

สวัสดีครับ เห็นคนส่วนใหญ่ตื่นตูมไปกับคำทำนายวันสิ้นโลก ชาวพุทธที่มีหลักดีแล้วคงจะไม่ตื่นตระหนกเท่าไรนัก แต่สำหรับชาวพุทธที่หลักไม่มั่นคง ก็คงจะแตกตื่น กลัวกับสิ่งที่ตนกระทำ แล้วพุทธบริษัทสี่พอจะช่วยอย่างไรได้บ้างครับ ที่จะทำให้ผู้คนที่มืดบอดได้ตื่นรู้กัน

ขึ้นมาบ้าง ผมเห็นมีเหตุการณ์อย่างนี้เกิดขึ้น มีแต่ชาวพุทธพาณิชย์เร่งโหมโฆษณาบุญ เอ้า! รีบทำบุญจะได้ไปสวรรค์ มาจองที่วัดนี้ไว้ด้วยอานุภาพของหลวงพ่อจะได้ช่วยให้รอดตาย คล้องพระองค์นี้ไว้จะแคล้วคลาด คณะสงฆ์ก็น่าจะเห็นเหตุการณ์นี้เอาหลักไตรสิกขามาสอนกันให้พอคลายความกังวลกันบ้างนะครับ เอาโอกาสอันนี้มาสอนหลักที่ผู้คนไม่ค่อยมีกันมาสั่งสอน ไม่น่าจะเงียบงันกันขนาดนี้ น่าสงสารพวกเขาบ้างนะครับ

ตอบ

เห็นด้วยครับ ควรจะเน้นเรื่องความไม่เที่ยงของสิ่งทั้งปวง เกิดขึ้นตั้งอยู่ และดับไป ให้พิจารณาไตรลักษณ์ให้มาก ความไม่เที่ยงเป็นลักษณะสำคัญของโลกทั้งปวงรวมทั้งเทวโลกด้วย

คำถามที่ ๑๒๒๐

หนูเคยได้รับคำอวยพรจากท่านอาจารย์เป็นภาษาบาลีในหลายโอกาส หนูปลื้มใจทุกครั้งแม้ว่าบางครั้งหนูไม่รู้เรื่องเลยเพราะท่านอาจารย์ไม่ได้แปลให้ฟัง ครั้งหลังสุด ท่านอาจารย์แปลให้ฟังแต่หนูจำไม่ได้ทั้งหมด จำได้แต่ “ขอให้ความปรารถนาสำเร็จเต็มบริบูรณ์ดังพระจันทร์วันเพ็ญ” ทำนองนี้นะคะ จะขอความเมตตาท่านอาจารย์เขียนเป็นภาษาบาลีและมีภาษาไทยกำกับเต็มบทได้ไหมคะ หนูอยากเก็บคำอวยพรทุกๆ ครั้งไว้เป็นมงคลของชีวิตและกำลังใจในการดำรงชีวิตค่ะท่านอาจารย์ กราบขอบพระคุณอย่างสูงค่ะ

ตอบ

คำอวยพรครั้งหลังสุดซึ่งมีข้อความทำนองที่ว่ามานั้น ภาษาบาลีว่า

อิจฺฉิตํ ปตฺถิตํ ตุมฺหํ ขิปฺเมว สมิชฺฌตุ

สพฺเพ ปูเรนฺตุ สงฺกปฺปา จนฺโท ปณฺณรโส ยถา

มนิโชติรโส ยถา

แปลว่า สิ่งใดที่ท่านต้องการแล้ว ปรารถนาแล้ว ขอสิ่งนั้นจงพลันสำเร็จ ขอให้ความดำริทั้งปวงของท่านจงเต็มบริบูรณ์ เหมือนดวงจันทร์ในวันเพ็ญ และสว่างรุ่งเรืองเหมือนแก้วมณี

คำถามที่ ๑๒๒๑

พระพุทธองค์ทรงสอนธรรมข้อใดให้สุภัททปริพาชกนำไปใคร่ครวญก่อนที่จะสำเร็จเป็นอรหันตสาวกองค์สุดท้ายคะ

ตอบ

ทรงสั่งสอนเรื่องมรรคมีองค์ ๘ มีสัมมาทิฏฐิ เป็นต้น

คำถามที่ ๑๒๒๒

เจริญพรโยมอาจารย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าโยมอาจารย์สุขภาพยังแข็งแรงดีทุกประการ เข้ามาสอบถามปัญหาโยมอาจารย์ดังนี้ว่า สืบเนื่องจากลงไปเผาศพโยมย่าที่นครศรีธรรมราช และได้พบพิธีที่สงสัย จึงนำมาสอบถามว่า ๑. เวลาพระยถา และโยมก็สวดร่วมไปกับพระว่า อิมินา ฯลฯ มีที่มาที่ไปอย่างไร และทำไมวัฒนธรรมการทำบุญถึง

RAPHIC
55-3952

ต่างกันไปในแต่ละท้องที่ ๒. ไปพักที่วัดพระธาตุฯ ได้สนทนากับพระใหม่ เป็นทันตแพทย์มาบวช ได้ประเด็นว่า ทำไมพระพุทธเจ้าต้องเสียสละลูก เมีย แล้วทรงออกบวช ทำเช่นนี้ไม่เห็นแก่ตัวหรือเรื่องพระเวสสันดรพระชาติสุดท้ายก็ให้ทานมากมาย ให้แม้กระทั่งลูกเมีย ผิดธรรมชาติมนุษย์ การนั่งสมาธิและบอกว่าเห็นนั่นนี่โน่นแท้จริงคืออุปาทานหรือไม่อย่างไร ที่ว่ามาเป็นประเด็นปัญหาที่สนทนากัน แต่อาตมภาพก็บอกว่า ความรู้ยังน้อย ขอกลับมาปรึกษาท่านผู้รู้ก่อน สาธุ เจริญพร บุญรักษา

ตอบ

๑. พิธีกรรมต่างๆ เป็นไปตามประเพณีของท้องถิ่น ไม่มีหลักที่แน่นอนตายตัว ต้องปล่อยไป

๒. เรื่องพระพุทธเจ้าและเรื่องพระเวสสันดรตามที่กล่าวมานั้น เป็นวิสัยของท่าน ถ้าไม่ทำเช่นนั้นท่านก็เป็นพระพุทธเจ้าไม่ได้ ถ้าทำอย่างคนสามัญ ท่านก็จะเป็นได้เพียงคนสามัญ ไม่เป็นบุคคลพิเศษเช่นพระพุทธเจ้า

สุขภาพผมยังทรงๆ อยู่ จะถือว่าดีก็ไม่ได้ จะถือว่าร้ายก็ไม่เชิง อ้อ! ลืมไป เรื่องการนั่งสมาธิเห็นนั่นเห็นนี่ เป็นนิมิตในสมาธิ เป็นธรรมดาของสมาธิซึ่งเป็นเช่นนั้นเอง เหมือนคนอาบน้ำเย็นแล้วรู้สึกเย็นเป็นธรรมดา

CANNA
890-5554

คำถามที่ ๑๒๒๓

เจริญพรโยมอาจารย์ คำถามนี้มาจากศาสนิกต่างศาสนา ถามมาว่า ความจริงคือความจริง ท่านกราบคน กราบพระพุทธรูป ทั้งๆ ที่พระพุทธรูปเหล่านั้นทำจากหิน ไม้ ปูน เมื่อฝนตก แดดร้อน ทำไมไม่หลบฝนหรือหลบแดดล่ะ อยู่ตากฝนตากแดดทำไม ในเมื่อเรามนุษย์มีสมองคิดคิดนิดหน่อยไม่ถึงกับตายหรอก ขนาดสัตว์หมา แมว เวลาฝนตกไม่ยืนตากฝน ตากแดดหรอก รบกวนโยมอาจารย์ช่วยชี้ด้วย

ตอบ

พระพุทธรูปนั้นใครสร้างไว้ที่ไหนท่านก็อยู่ที่นั่น เอาท่านไว้ในโบสถ์ท่านก็อยู่ในโบสถ์ หลบแดดหลบฝนได้ วางท่านไว้กลางแจ้งท่านก็อยู่กลางแจ้ง เพราะท่านเป็นวัตถุที่ไร้ชีวิตเคลื่อนไหวเองไม่ได้ ก็เป็นธรรมดา คนสงสัยก็ไม่น่าจะสงสัยเลย

คำถามที่ ๑๒๒๔

ถ้าเราไปใส่บาตร และอธิษฐานชื่อคนรักของเราร่วมทำบุญด้วย โดยที่เขาไม่ได้ช่วยค่าใช้จ่ายคือ ซื้อของใส่บาตร จะได้บุญกุศลไปกับหนูไหมคะ เพียงแค่เอ่ยชื่อเขาเท่านั้นค่ะ

ตอบ

อย่างนี้เรียกว่าแผ่ส่วนบุญให้ (ปัตติทานมัย) คนที่ได้จริงๆ ก็คือคุณ ได้บุญที่เกิดจากการให้โดยตรงและจากการให้ส่วนบุญด้วย สำหรับแฟนของคุณ ถ้าเขารู้แล้วอนุโมทนาก็ได้ส่วนบุญเพราะอนุโมทนาบุญ

คำถามที่ ๑๒๒๕

สวัสดีค่ะ ช่วงนี้มีข่าวเกี่ยวกับการเลือกตั้งบ่อย ก็จะเห็นข่าวว่านักการเมืองท่านนั้นท่านนี้ไปหาเสียง ไปทำบุญกุศลต่างๆ แต่มีอยู่ข่าวหนึ่งไม่รู้หนูตีตนไปก่อนไข้หรือเปล่า คือข่าวที่มีหมอดูประกอบพิธีไสยศาสตร์แจกวัตถุมงคล เห็นผู้คนมากันมากมาย รวมทั้งผู้นำทางการเมือง คนใหญ่คนโตต่างๆ การที่คนที่เป็นผู้นำเหล่านี้มาทำกิจกรรมเหล่านี้ หนูเห็นเป็นเรื่องเสื่อมของศาสนานะคะ พวกท่านเหล่านี้ล้วนเป็นบุคคลมีชื่อเสียง ใครเห็นก็จะทำตาม มีการร่ำลือ ถ้าเป็นเกี่ยวกับพุทธศาสนาไม่เห็นจะประโคมข่าวกันเลย ยิ่งเรื่องเสริมดวง เสริมวาสนาผิดหลักกรรมเข้าไปอีก แต่คนส่วนใหญ่หลักก็ไม่มั่นคงอยู่แล้ว พอมาเห็นผู้นำเหล่านี้มาร่วมประกอบพิธีกรรม ก็คิดว่าเป็นของดี เลยเป็นพวกหลักลอย อะไรที่คนอื่นว่าดี ก็เอาทั้งนั้น บอกว่าเป็นชาวพุทธ แต่ก็นับถือ เทพ เทวดา ไปยันสัตว์พิการมี ๓ ขา ๖ ขา ขนาดชูชก ดาราดาวร้ายในชาดกก็ยังเอาไปบูชา กลายเป็นสังคมอุดมวัตถุบูชากันไปแล้ว ส่วนตัวเอกพระเวสสันดรกลับไม่มีใครเอามาบูชาทำตามกันบ้างเลยค่ะ แล้วถ้าเกิดผู้หลักผู้ใหญ่ในบ้านเมืองเป็นกันขนาดนี้ ไม่มีหลักให้ชาวบ้านได้ดูกันบ้าง แล้วเกิดได้เป็นผู้นำประเทศ หนูไม่รู้ว่าท่านจะเอาหลักอะไรมาพัฒนาประเทศ พอได้เข้ามาก็เปลี่ยนฮวงจุ้ย เสริมดวงชะตาราศี พาลจะคิดว่าถ้าอยากให้เศรษฐกิจประเทศดี ก็ต้องรีบสร้างพระพรหม สร้างชูชกนักขอผู้ยิ่งใหญ่ คิดแล้วเศร้าค่ะ พอพระท่านไปสอนนักการเมือง พระท่านก็ถูกชาวบ้านตำหนิว่า เข้าข้างสีนั้นสีนี้ พระท่านก็อธิบายว่า ท่านสอนมนุษย์ต่างหาก พอเกิดเหตุการณ์อย่างนี้พระท่านก็ต้องเก็บตัวเงียบ ไม่กล้าหาญทางจริยธรรมที่จะออกสั่งสอน หนูมีความเห็นว่า เราต้องมีหลักธรรมเป็นแกนกลางในการพัฒนา

ประเทศ อาชีพ และทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่ใช่มุ่งพัฒนาบ้านเมือง แล้วโยนเรื่องศีลธรรม และหลักธรรมให้พระอย่างเดียว หนูอยากให้ทุกคนได้ตระหนักเกี่ยวกับเรื่องการออกสื่อของผู้หลักผู้ใหญ่ของประเทศที่ไม่เป็นผลดีต่อพุทธบริษัท เพราะท่านเหล่านี้ก็ปฏิญาณตนเองว่าได้เอาพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์เป็นสรณะ เป็นที่พึ่ง แต่ก็เห็นแก่เรื่องส่วนตัวเป็นใหญ่ หนูเห็นว่าเป็นภัยของไม้ขีด ถึงแม้มันจะเล็กน้อย แต่ถ้าได้เชื้อดีมันก็ลุกลามใหญ่โตได้นะคะ

ตอบ

เห็นด้วยกับคุณทุกอย่างครับ คุณพูดมาดีแล้ว ผมไม่ต้องพูดอีก

คำถามที่ ๑๒๒๖

กราบเรียนถามอาจารย์ค่ะ ว่าเวลาที่ลูกสาวนั่งภาวนาสมาธิ เมื่อนั่งไปสักครู่ก็จะเกิดอาการที่เอียงตัวไปมา ศีรษะก็จะหันไปหันมาอย่างอ่อนช้อย บางทีก็จะเอียงตัวไปด้านหลังบ้าง ด้านข้างบ้าง เมื่อนั่งไปสักระยะออกสมาธิก็จะสู่สภาวะปกติค่ะ ช่วงนี้ตัวหนูเองเวลานั่งสมาธิก็จะมีอาการคล้ายๆ กันค่ะ คือรู้ตัวว่าตัวเองเคลื่อนไหวแต่ก็ปล่อยไปตามอาการ ไม่ได้ฝืนกับอาการที่เกิดขึ้น ขอเรียนถามอาจารย์ค่ะว่าเป็นอะไรและเมื่อเราปฏิบัติต่อไปอาการเช่นนี้จะหายไปเองหรือไม่ กราบขอบพระคุณอาจารย์นะคะ

ตอบ

เป็นอาการของปีติชนิดหนึ่ง ให้มีลักษณะโยกโคลง คือกายโยกโคลงไปมา แต่ไม่ใช่ง่วงนะครับ เมื่อปีติสงบลง อาการเช่นนี้ก็จะหายไป

คำถามที่ ๑๒๒๗

ผมกับแฟนคบกันมากว่า ๕ ปี เวลาทะเลาะกันใช้คำพูดด่าทอสาปแช่งซึ่งกันและกันอย่างเสียหาย เรา ๒ คน ถึงไม่เจริญในหน้าที่การงานและครอบครัวใช่ไหมครับ

ตอบ

การทะเลาะกันไม่เป็นมงคลอยู่แล้ว ยิ่งด่ากันด้วยคำรุนแรงก็จะยิ่งไม่ดีใหญ่ จะหาความเจริญได้จากที่ไหน คนจะเจริญต้องมีความอดทน คนมีความอดทนมีเมตตาย่อมจะมีเกียรติ มียศ มีปกติอยู่เป็นสุข เป็นที่รักของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

คำถามที่ ๑๒๒๘

เคยได้ยินว่า ในวันที่พระพุทธองค์แสดงปฐมเทศนา มีมนุษย์ผู้ได้ดวงตาเห็นธรรมเพียงท่านเดียวแต่มีเทวดาจำนวนมากได้ดวงตาเห็นธรรมใช่หรือไม่คะ มีกล่าวไว้ในพระบาลีหรืออรรถกถาไหมคะ กราบขอบพระคุณท่านอาจารย์อย่างสูงค่ะ

ตอบ

ในพระบาลีธัมมจักกัปปวัตตนสูตร มีกล่าวไว้ว่า เมื่อพระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมจบลง เทวดาตั้งแต่ชั้นภุมมเทวดาได้ส่งข่าวกันต่อๆ ไป จนถึงพรหมโลกว่าพระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงธัมมจักกัปปวัตตนสูตรอันประเสริฐแล้ว แต่ไม่ได้กล่าวว่า เทวดาเหล่านั้นได้สำเร็จมรรคผลหรือไม่ ในอรรถกถาธัมมจักกัปปวัตตนสูตร แห่งมหาวารวรรค สังยุตตนิกาย บอกว่า พรหม ๑๘ โกฏิได้บรรลุโสดาปัตติผล

คำถามที่ ๑๒๒๙

เราจะอธิบายความแตกต่างของสมุจเฉทวิมุตติ ปฏิปัสสัทธิวิมุตติ และนิสสรณวิมุตติ โดยความหมายและโดยสภาวะได้อย่างไรคะ

ตอบ

สมุจเฉทวิมุตติก็คือ มรรคญาณ **ปฏิปัสสัทธิวิมุตติ** แปลว่า หลุดพ้นด้วยการสงบระงับ ได้แก่ ผลญาณ **นิสสรณวิมุตติ** แปลว่า หลุดพ้นด้วยการสลัดออกไป หมายถึง นิพพาน

คำถามที่ ๑๒๓๐

"มัชฌิมาปฏิปทา" กับ "มัชเฌนธรรม" มีความหมายเหมือนกันไหมคะ และ "มัชเฌนปฏิสัมภิทา" หมายถึงอะไรคะ

ตอบ

มัชฌิมาปฏิปทาก็รู้กันอยู่โดยทั่วไปแล้ว **มัชเฌนธรรม** หมายถึง ปฏิจจสมุปบาท ส่วนคำว่า **มัชเฌนปฏิสัมภิทา** ไม่รู้หมายถึงอะไร ไม่เคยได้ยิน

คำถามที่ ๑๒๓๑

สวัสดีค่ะอาจารย์ เวลาที่หนูไหว้พระ มักจะนึกถึงภาพพระพุทธรูปบ้าง บางครั้งก็นึกถึงภาพที่วัดพระเชตวันบ้าง ด้วยความรู้สึกรักและเคารพในพระผู้มีพระภาคเจ้า พระธรรม พระอริยสงฆ์ ใจหนึ่งก็ทราบว่า

สิ่งเหล่านั้นเป็นวัตถุ แต่ใจหนึ่งก็รู้สึกว่าถ้านึกเฉยๆ แบบไม่เห็นภาพอะไร ก็เหมือนว่าในใจไม่ค่อยชัดเจนเวลาที่เราปรารถนาจะระลึกถึงพระรัตนตรัยค่ะ ไม่ทราบว่าต้องแก้ไขอย่างไรคะ หนูระลึกถึงอาจารย์เสมอนะคะ

ตอบ

ที่คุณระลึกถึงอยู่ก็ดีแล้ว และขอขอบคุณที่ระลึกถึงผมอยู่เสมอ การระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้าและใจไปเหนี่ยวเอาพระพุทธรูปเป็นอารมณ์เป็นพุทธานุสติ นับว่าเป็นการดี ท่านสร้างพระพุทธรูปไว้มากมายก็เพื่อจุดประสงค์อันนี้

คำถามที่ ๑๒๓๒

สวัสดีครับ ได้อ่านข่าวต่างประเทศว่า พวกเขาได้ทำการ “การุณยฆาต” แกะที่มันป่วยแล้วรักษาไม่หาย ถ้าเป็นระบบศีลธรรมก็แล้วแต่หลักของแต่ละศาสนา แต่ถ้าเป็นสัจธรรมล่ะครับ เราจะมีหลักอย่างไรครับ ความจริงคือห้ามฆ่าใช่หรือเปล่าครับ

ตอบ

การุณยฆาต แปลว่า การฆ่าด้วยความกรุณา ยังเป็นปัญหาอยู่ทั้งทางจริยศาสตร์และทางศาสนา บ้างก็ว่าควร บ้างก็ว่าไม่ควร เป็นปัญหาที่ยังค้างคาใจของนักจริยศาสตร์และนักศาสนาอยู่มาจนถึงเวลานี้ ตามหลักพุทธศาสนา การฆ่าทำนองนี้ผิดศีลข้อปาณาติบาต แต่จะบาปมากหรือบาปน้อยเป็นอีกปัญหาหนึ่ง ควรทำหรือไม่ควรทำเป็นอีกปัญหา

หนึ่ง ผมเองก็ตัดสินให้คุณไม่ได้ การยืดชีวิตคนป่วยด้วยเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ก็ยังเป็นปัญหาทางการแพทย์ และญาติผู้ป่วยอยู่จนถึงเวลานี้ ผมคงตอบคุณได้เพียงเท่านี้

คำถามที่ ๑๒๓

ทราบมาว่าพระโสดาบันละความตระหนี่ได้เด็ดขาดแล้ว ส่วนความโลภนั้นผู้ใดละได้เด็ดขาด พระพุทธองค์ตรัสประกันว่าเป็นพระอนาคามี อาจารย์กรุณาอธิบายถึงความแตกต่างระหว่างความโลภกับลาภมัจฉริยะให้ด้วยนะคะ กราบขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ลาภมัจฉริยะ หมายถึง ตระหนี่ลาภอันเป็นของตน ไม่อยากให้ใครแม้แก่คนที่ควรให้ ส่วนความโลภนั้น หมายถึง

๑. อยากได้ทรัพย์สินของผู้อื่นโดยทางทุจริต

๒. ความไม่รู้จักพอ คือ อยากได้เกินประมาณ

๓. ความติดใจรักใคร่ในสิ่งอันเป็นของตนมากเกินไป หวงแหนผูกพัน ไม่รู้จักปล่อยวางเสียบ้าง

คำถามที่ ๑๒๔

ผมมีปัญหาทางสมองครับ ๓-๔ ปีแล้วไปหาหมอไม่หายสักที มีความคิดตลอดเวลา ทำอะไรไม่ได้ เรียนหนังสือไม่ได้เลย ผมเคยไปเรือนธรรมครั้งหนึ่ง ก็เลยพยายามนั่งสมาธิเพราะมันคิดเยอะมาก มีแต่

ความรู้สึกแย่ๆ บางครั้งก็หลอนไปเลย คิดว่าคงเป็นเพราะสารเสพติดเมื่อก่อน ตอนนี้ผมเลิกแล้ว อยากถามว่า ตอนนั่งสมาธิ บางครั้งก็ไปได้ดี แต่หลายครั้งก็มีอาการแปลกมาก ตัวร้อน ขนลุก หัวเหวี่ยงไปมาต่างๆ นานา คือผมต้องการจะหยุดคิดแล้วก็อยากรู้ทางแก้ปัญหาชีวิตตอนนี้ เมื่อก่อนไปหาหมอดูหมอผีเขาบอกผมมีเทพมีเจ้ากรรมนายเวรอะไรพวกนี้ ผมเลยอยากรู้ว่าผมเป็นอะไรกันแน่ครับ โรคทางร่างกายหรือโรคกรรม แล้วพอจะมีทางออกไหมครับ เร็วๆ นี้มีพระจะให้ผมไปบวช ๑ พรรษานี่ถูกต้องหรือเปล่าครับ ขอบคุณครับ

ตอบ

สงสัยว่าสารเสพติดที่คุณพูดถึงนั้นคืออะไร ถ้าไม่บอกมาให้ชัดก็ตอบไม่ได้ว่าควรจะทำอย่างไรต่อไป น่าจะลองไปปรึกษาจิตแพทย์ดู คงจะได้คำแนะนำอะไรมาบ้าง การทำสมาธิวิปัสสนาเป็นของดี แต่ถ้าทำไม่ถูกวิธีก็มีผลเสียได้เหมือนกัน

คำถามที่ ๑๒๓๕

ขี้กลัว ขี้กังวลนี่ แก้อย่างไรครับ

ตอบ

ถามว่ากลัวอะไร กังวลเรื่องอะไร ต้องแก้เป็นเรื่องๆ ไป ไม่ใช่ยาขนานเดียวแก้ได้ทุกโรค

คำถามที่ ๑๒๓๖

สวัสดีครับอาจารย์ ผมได้เคยอ่านพระวินัยมาบ้างเลยทราบมาว่าพระท่านสามารถบิณฑบาตได้ตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นแลเห็นลายมือเส้นใหญ่ จนถึงเวลาก่อนเที่ยงเพื่อให้กลับมาฉันก่อนเที่ยง (อันนี้เป็นความเห็นส่วนตัวของผมนะครับ) ในสมัยพุทธกาลตอนที่พระพุทธเจ้ายังมีพระชนม์ชีพอยู่ ยังมิได้บัญญัติพระวินัยเรื่องฉันเรื่องบิณฑบาต ต่างคนต่างทำหน้าที่คือเผยแผ่สั่งสอนธรรม บางท่านก็ฉันเช้า บางท่านก็ฉันเที่ยง ไม่รู้มีบางท่านฉันเย็นด้วยหรือเปล่า มันคงดูไม่เป็นระบบระเบียบ และแบบอย่างของพระใหม่ ถึงแม้พระสงฆ์ที่เป็นพระอรหันต์จะไม่ยึดมั่น และทำอะไรด้วยกิเลสตัณหา แต่ก็ยังเป็นแค่ผู้ปฏิบัติตามเป็นผู้บรรลุตาม มองการณ์ไม่ได้ไกลเท่าพระพุทธเจ้าที่เป็นสัพพัญญู แต่ที่บัญญัตินี้คงมีเหตุเกิดขึ้นจึงทรงบัญญัติเพื่อความน่าเลื่อมใสแก่ผู้พบเห็น แต่เดี๋ยวนี้มีคนถามกันเยอะว่า เอ! ทำไมยังเห็นพระสงฆ์ท่านมาบิณฑบาตเช้าบ้าง แต่ก็ยังเห็นพระมาบิณฑบาตตอนสายบ้าง ผมก็เลยอยากได้ข้อคิดเห็นที่อาจจะเป็นข้อยุติเกี่ยวกับเรื่องนี้เพื่อให้คำตอบแก่พวกผู้ใฝ่ธรรมที่ต้องการเริ่มต้น กระจ่างและแจ่มแจ้งขึ้นมาบ้าง เลยขอถามผู้รู้อย่างอาจารย์มา ณ ที่นี้ด้วยครับ ขอบคุณครับ

ตอบ

การบิณฑบาตของพระสงฆ์นั้นทำได้ตั้งแต่รุ่งอรุณไปจนถึงก่อนเที่ยง สมัยพุทธกาลเคยมีพระออกบิณฑบาตกลางคืน ชาวบ้านตกใจกลัวคิดว่าผีหลอก พระพุทธเจ้าทรงทราบ ตรัสห้ามเสีย เคยมีพระฉันอาหารเย็นเหมือนกัน พระพุทธเจ้าทรงทราบ ตรัสขอร้องให้งดเสีย ให้ฉันเฉพาะเช้าถึงเที่ยง เวลานี้พระสงฆ์ส่วนมากก็ปฏิบัติตามนี้

คำถามที่ ๑๒๓๗

สวัสดีค่ะ หนูได้อ่านหลักความเชื่อ “หลักกาลามสูตร” พอได้อ่านแล้วรู้สึกถึงการให้อิสระในความเชื่อ แต่ให้ใช้ปัญญามากกว่า คือยังไม่เชื่อแต่ให้ฟังด้วยดีนำเอาไปปฏิบัติหรือพิจารณาด้วยดี แล้วจึงปลงใจเชื่อ ชอบใจตรงข้อสุดท้ายที่ว่า อย่าเพิ่งเชื่อแม้แต่ครูอาจารย์ของเราหรือผู้พูดเป็นสมณะที่เราควรเชื่อโดยสนิทใจ พระพุทธเจ้าท่านได้ให้อิสระทางปัญญาเราขนาดที่ว่า แม้แต่ออกมาจากปากของท่าน พวกเธอก็อย่าเพิ่งเชื่อ หนูไม่เห็นว่าจะมีศาสนาอะไรสอนให้มีปัญญาได้ขนาดนี้ มีแต่ว่าถ้าไม่เชื่อบทบัญญัตินี้ก็บาปเลย หนูก็เลยทำตัวเป็นลูกศิษย์ที่ดี คือ ยังไม่ค่อยเชื่ออะไรง่ายแต่เอาไปปฏิบัติก่อน ถ้าดีคือลดทุกข์ลดโทษลงได้หนูก็สมาทานค่ะ หลัก “กาลามสูตร” นี้หนูเอาไปสอนเด็กกับผู้ที่เริ่มศึกษาพุทธศาสนาใหม่ๆ หนูรู้สึกได้ถึงผลลัพธ์ที่ไม่ค่อยดีที่หนูจับจุดได้ คือ หลักกาลามสูตรนี้น่าจะเหมาะสมกับผู้ที่ได้ศึกษามาบ้างหรือพอจะมีปัญญาในทางธรรมมาบ้าง แต่ถ้าเป็นเด็กๆ พวกเขาจะไม่เชื่ออะไรเลย (เลือกที่จะเชื่อในสิ่งที่เข้ากันได้กับนิสัย) หนูสอนอะไร พวกเด็กก็จะอ้างว่าไม่เชื่อ บอกว่า พระพุทธเจ้าสอนว่าอย่าเชื่อ มันเป็นอย่างนี้ค่ะ ฟังก็ไม่ครบถ้วนแล้วด่วนตัดสินใจ แล้วเอามาอ้างให้คล้อยตามใจหรือนิสัยตน ถ้าเป็นอาจารย์ จะมีอุบายวิธีในการสอนเด็กๆ อย่างไรดีคะ อย่างนี้ถือว่าหนูคัดเลือกธรรมไม่เหมาะสมแก่พวกเขาหรือเปล่าคะ ธรรมะมีหลายระดับเราไม่สามารถหว่านไปได้ทุกเพศทุกวัย หรือเกี่ยวกับระดับสติปัญญาอย่างเดียวเท่านั้นคะ

ตอบ

ความเห็นของคุณถูกต้องดีแล้ว หลักกาลามสูตรนั้นไม่เหมาะ

สำหรับสอนเด็ก เหมาะสำหรับผู้ใหญ่ที่มีวัยวุฒิ คุณวุฒิพอสมควรแล้ว ที่พระพุทธเจ้าตรัสเรื่องนี้ก็ตรัสกับชาวกาลามะผู้มีภูมิปัญญามากแล้ว ไตร่ตรองใคร่ครวญได้เองแล้ว การสอนธรรมะ เราต้องเลือกบุคคลและเลือกธรรมะที่จะสอนกับบุคคลนั้นๆ จึงจะได้ผลดี มิฉะนั้นก็สูญเปล่าเหมือนหว่านพืชลงบนหิน ขอชื่นชมคุณที่มีความเห็นอันถูกต้องดีแล้ว

คำถามที่ ๑๒๓๘

สวัสดีครับอาจารย์ เห็นวัยรุ่นหนุ่มสาวสมัยนี้นิยมอ่าน พระพุทธพจน์ เพราะมีพระอาจารย์ท่านหนึ่งได้ปลุกกระแสให้อ่าน โดยไม่ให้ความสำคัญกับคัมภีร์ชั้นหลังๆ มากเกินไป หรือธรรมอื่นที่สาวกได้รจนาขึ้นอย่างนี้เป็นความคิดสุดโต่งหรือเปล่าครับ แล้วเราจะพอรู้ได้บ้างไหมครับว่าคำไหนเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า มีหลักไหนสอบสวนบ้างครับ จะได้เอาไว้เป็นตะแกรงร่อนธรรม ขอบคุณครับ

ตอบ

อ่านพระพุทธพจน์นั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่ไม่ควรปฏิเสธคัมภีร์รุ่นหลังเสียทั้งหมด เพราะคัมภีร์รุ่นหลัง เช่น *อรรถกถา* ก็มีประโยชน์มาก ปกรณ์พิเศษเช่น *วิสุทธิมรรค* และ *มังคลัตถทีปนี* ก็มีสาระและมีประโยชน์มาก การชูพระพุทธพจน์นั้นเป็นเรื่องดี แต่ควรอ่านและทำความเข้าใจคัมภีร์รุ่นหลังด้วย ความเห็นผมเป็นอย่างนี้ แม้พระไทยที่เขียนหนังสือเป็นภาษาไทยก็มีประโยชน์มากซึ่งควรอ่านด้วยเหมือนกัน มิฉะนั้นเราจะแคบไป การขุดบ่อนั้นถ้าลึกอย่างเดียวไม่มีส่วนกว้าง ยิ่งลึกก็ยิ่งมืด ควรจะให้มีส่วนกว้างพอสมควร มีสุภาษิตอยู่บทหนึ่งว่า

"รู้บางสิ่งบางอย่างในทุกสิ่งทุกอย่าง รู้ทุกอย่างในบางสิ่งบางอย่าง เป็นลักษณะของผู้มีการศึกษาดี"

คำถามที่ ๑๒๓๙

สวัสดีครับ โทษประหารชีวิตเหมาะสมหรือผิดต่อหลักของพุทธศาสนาหรือไม่ ผมได้ยินผู้รู้ท่านอ้างมาว่า ถ้ายอมรับกฎโทษประหารก็ต้องยอมรับความจริงคือถ้าฆ่าก็บาป ความจริงคือห้ามฆ่า แต่ถ้าฆ่าก็ต้องบาป จะโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็บาปมากบาปน้อย คือธรรมะลงโทษ ส่วนทางเจ้าหน้าที่ประหารถ้าทำจนรู้สึกชินชาหรือมีความคิดว่าไอ้คนเลวตายซะเถอะ อย่างนี้ถ้าเขาไม่ทำหน้าที่ก็ไม่เหมาะสม แต่ถ้าทำก็บาปไปตามสัดส่วนของเจตนา ผมมีความเห็นของผมว่า ต้องถือธรรมหรือความจริงเป็นใหญ่แล้วเอามาวางเป็นฐานแล้วเอามาใช้จริงเป็นวินัย คนส่วนใหญ่ไม่มีศีลธรรม อย่างนั้นแล้วถ้าเราไม่เอาโทษประหารเป็นอาญา ผู้ปกครองประเทศคงต้องทำงานเผยแผ่ธรรมะกันอย่างหนัก ผมเห็นแก้ปัญหากันที่ปลายเหตุ อย่างนี้ใช้เงินทุนกันแก้ปัญหากันเท่าไหร่ก็คงไม่ดีขึ้น ต่อให้ประชาชนมีอันจะกิน แต่ก็คงจะไม่พอใจพวกเขาได้หรอกครับ แล้วอาจารย์มีความเห็นอย่างไรกับเรื่องนี้บ้างครับ ขอความเมตตาตอบด้วยครับ

ตอบ

โทษประหารชีวิต เห็นมีมาตลอดประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติและมีอยู่ทั่วโลก แสดงว่าเป็นความจำเป็นทางรัฐศาสตร์ บุคคลผู้ทำผิดกฎหมายย่อมได้รับโทษตามกฎหมายลดหลั่นกันลงมา การฆ่าคนหรือ

ฆ่าสัตว์ย่อมผิดศีลข้อปาณาติบาต แต่ถ้าจำเป็นต้องทำเขาก็ทำ เช่น ทหารออกรบ เจ้าของบ้านกำจัดปลวกที่ขึ้นกินบ้าน เป็นต้น ยังมีเรื่องอื่นๆ อีกมากมายที่อยู่ในลักษณะจำเป็นต้องทำ คนที่มีชีวิตอยู่ได้โดยไม่ต้องทำบาปจึงถือว่าเป็นคนโชคดีมาก ปัญหาของคุณเป็นปัญหาที่คิดกันมาตลอดกาลยาวนาน การสอนให้คนเป็นคนดีมีศีลธรรมเป็นทางออกทางหนึ่งของปัญหานี้ ถึงกระนั้นมนุษย์ก็ยังเบียดเบียนกันไม่เว้นแต่ละวัน ข่มเหงรังแกแม้ต่อเด็กและผู้หญิง เป็นเรื่องน่าเศร้าสลดใจอย่างยิ่ง น่าเศร้าใจจริงๆ ที่สังคมของเราไม่ปลอดภัย อยู่กันอย่างมีภัยรอบด้าน รอดชีวิตไปได้วันหนึ่งๆ ก็นับว่าโชคดีแล้ว

คำถามที่ ๑๒๔๐

พระพุทธองค์ตรัสสอนอนุสติ ๑๐ กับใครและที่ใดคะ มีเหตุอันใดจึงตรัสสอนธรรมบทนี้คะ

ตอบ

อนุสติ ๑๐ พระพุทธเจ้าตรัสสอนภิกษุทั้งหลายในฐานะเป็นธรรมเป็นไปเพื่อความเบื่อหน่าย คลายกำหนัด ฯ นิพพาน ปรากฏใน *อังคุตตรนิกาย เอกนิบาต* หน้า ๓๙-๔๐ ข้อ ๑๗๙-๑๘๐ ตรัสว่า แต่ละอย่างมีพุทธานุสติ เป็นต้น จนถึง อุปสมานุสติ เป็นไปเพื่อนิพพานทั้งนั้น หมายความว่า เจริญแล้วทำให้มากแล้ว ย่อมทำให้ถึงที่สุดทุกข์ได้

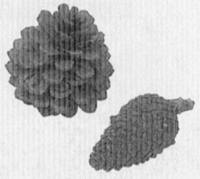

คำถามที่ ๑๒๔๑

เราจะปลอบใจและให้กำลังใจบุคคลที่เดินทางชีวิตผิดหรือได้หลงผิดไปในบางเรื่องบางสิ่ง ที่เขาคิดว่าเลวร้ายแต่อยากจะกลับตัวกลับใจใหม่ด้วยคำพูดอย่างไรดีคะ

ตอบ

ไม่มีวันสายสำหรับการกลับตัว

คำถามที่ ๑๒๔๒

หนูยังมีข้อสงสัยคำถามข้อที่ ๑๒๓๓ ที่ว่า พระโสดาบันละความตระหนี่ได้เด็ดขาดแล้ว เป็นดังนั้นหรือคะ ไม่ทราบพระพุทธองค์ตรัสไว้ที่ใดคะ ความตระหนี่ ในที่นี้หมายถึงลาภมัจฉริยะเพียงอย่างเดียว หรือความโลภอื่นๆ บางประเภทด้วยคะ กราบขอบพระคุณท่านอาจารย์และท่านผู้ถามด้วยนะคะ

ตอบ

พระโสดาบันละความตระหนี่ได้ทุกอย่างทั้ง ๕ อย่าง คือ

๑. **ลาภมัจฉริยะ** ตระหนี่ลาภ

๒. **อาวาสมัจฉริยะ** ตระหนี่ที่อยู่

๓. **กุลมัจฉริยะ** ตระหนี่ตระกูล

๔. **วัณณมัจฉริยะ** ตระหนี่วรรณะ

๕. **ธัมมมัจฉริยะ** ตระหนี่ความรู้

(*อังคุตตรนิกาย ปัญจกนิบาต พระไตรปิฎก* เล่ม ๒๒ ข้อ ๒๕๔ หน้า ๓๐๑)

คำถามที่ ๑๒๔๓

บาปที่ทำกับลูกเมียเขาโดยหญิงเป็นฝ่ายเริ่มก่อน ผมเองบาปมากไหมครับ

ตอบ

คำถามไม่ชัดเจน ไม่ทราบว่าเป็นลูกเขาหรือเป็นเมียเขา ถ้าเป็นเมียเขาก็ไม่ควรทำ แม้เขาจะเริ่มก่อนก็ตาม ถ้าเป็นลูกเขาบรรลุนิติภาวะแล้ว รับผิดชอบตัวเองได้แล้ว เป็นอิสระแก่ตัว ก็ไม่บาป แต่ว่าให้ระวังปัญหาต่างๆ ที่จะตามมาภายหลัง ปัญหาที่คุณถามนี้เป็นเรื่องพูดยาก พูดขึ้นทีไรก็มีเงื่อนไขมีข้อโต้แย้งต่างๆ มากมายทุกคราวไป มันเป็นปัญหาสังคมด้วย ไม่ใช่ปัญหาทางศีลธรรมอย่างเดียว

คำถามที่ ๑๒๔๔

เวลาที่พระสวด “อนิจจา วะตะสังขารา” ในงานศพ เราต้องพนมมือไหว้หรือเปล่าคะ

ตอบ

ควรทีเดียว เพราะนั่นคือพระธรรมคำสอนที่ดีมาก ใจความว่า *“สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ มีความเกิดขึ้นและดับไปเป็นธรรมดา เกิดขึ้นแล้วก็ดับไป การสงบสังขารเสียได้เป็นสุข”*

คำว่า “สังขาร” หมายได้ ๒ อย่าง คือ สังขารที่เป็นรูปธรรม สังขารที่เป็นนามธรรม ได้แก่ ความคิดปรุงแต่งต่างๆ เช่น สังขารที่กล่าวถึงในขันธ์ ๕

RAPHIC
5-3952

คำถามที่ ๑๒๔๕

ในใจหนูมีแต่ความไม่พอใจเรื่องคนอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะรู้จักหรือไม่ก็ตาม เช่น เวลาขึ้นรถโดยสาร (สองแถว...บ้านอยู่ต่างจังหวัด) คนส่วนมาก ๙๙ % ไม่ยอมนั่งตัวตรงจะนั่งเอียงหันข้างไปทางหน้าต่างรถ ไม่ยอมกระเถิบเข้าไปข้างใน คนที่ขึ้นมาทีหลังก็ต้องนั่งเบียด หนูก็จะโมโหและด่าพวกเขาในใจว่าไม่มีวัฒนธรรม หรือในที่ทำงานคนจบระดับปริญญาตรี-โทด้วยซ้ำ ชอบคุยกันขวางทางเข้าออกทางประตู หรือทางเดินบันได คนต้องเดินผ่านก็ไม่รู้จักหลบไปทางเดียวกัน หรือขยับถอยออกไป หนูก็จะโมโหมากและด่าเขาในใจอีกว่าพวกไม่มีมารยาท หนูเกลียดมาก อีกเรื่องก็คือการไม่เข้าแถวตามลำดับคิว ไม่ว่าใครถ้ามาแซงคิว หนูจะว่าเขาและด่าด้วยสายตาอย่างแรงและจะไม่ให้อภัยด้วย ในสังคมนอกจากนิสัยคนที่กระทำเลวแล้ว ยังมีนิสัยคนที่ไม่มีมารยาททางสังคมอีกเยอะที่เราต้องพบเจออยู่ทุกวัน ทำให้หนูหงุดหงิด โมโหและเก็บมาเป็นอารมณ์ขุ่นมัวในจิตใจ รู้ว่าไม่ดีแต่ก็เป็นอย่างนี้ทุกวันวันละหลายๆ ครั้ง ไม่ได้ว่าตัวเองดี แต่หนูไม่เคยทำพฤติกรรมดังเช่นที่ว่ากล่าวคนอื่นค่ะ อาการอย่างนี้หนูจะแก้ไขตัวเองอย่างไรดีคะ ต้องไปปรึกษาจิตแพทย์หรือเปล่าคะ

ตอบ

ไปปรึกษาจิตแพทย์ก็ได้ แต่ก่อนจะไปปรึกษาจิตแพทย์ลองฝึกให้อภัยดู ว่าคนเราเกิดมาไม่เหมือนกัน ไม่เท่าเทียมกันในหลายๆ อย่าง เช่น การศึกษา การอบรม การฝึกฝนตนเอง ตัวเราเองเราก็ไม่รู้ว่าเป็นที่รำคาญของใครบ้างหรือเปล่า เราอยู่ในสังคมต้องเตรียมใจให้อภัยทานอยู่เสมอ คุณก็น่าจะมีความสุขขึ้น เห็นใจคุณจริงๆ แต่ลองทำดูตาม

CANNA
890-5554

ที่แนะนำอาจจะได้ผล เคยมีนิทานเล่าไว้เรื่องหนึ่ง ขอให้คุณฟังอย่างนิทาน คือ ที่ศาลาพักคนเดินทางแห่งหนึ่ง กลางคืนคนนอนเรียงกัน มีผีตนหนึ่งเห็นคนนอนไม่มีระเบียบ จึงไปดึงศีรษะให้เท่ากัน แต่พอมามองดูที่เท้า เท้าก็ไม่เท่ากัน จึงดึงเท้าให้เท่ากัน ไปดูที่ศีรษะก็ไม่เท่ากันอีก เพราะคนสูงต่ำไม่เท่ากัน ผีตนนั้นทำอยู่เช่นนี้เป็นเวลานานแต่ไม่อาจให้สำเร็จได้ ท่านเล่าเรื่องนี้ไว้เพื่อสอนใจว่า คนในสังคมก็ไม่เท่าเทียมกันดังกล่าวมาแล้ว

คำถามที่ ๑๒๔๖

เรียนท่านอาจารย์วศินที่เคารพ หนูได้รับหนังสือจากท่านผู้มีใจอารีท่านหนึ่งชื่อ *วิธีสร้างความดีและความมีเงื่อนไขของกรรม* เมื่ออ่านถึงตอนซาดกเรื่องดาบสกับคนแจวเรือจ้างแล้ว ทำให้หนูนึกได้ว่าหนูเคยสงสัยมานานแล้วว่า เพราะเหตุใดพระพุทธเจ้าจึงกล่าวกับนางมาคันทิยาว่า *"ไม่อยากจะถูกต้องนางมาคันทิยาแม้ด้วยเท้า"* หนูเชื่อว่าจะต้องมีเหตุอันสมควร และข้อคิดที่ดีจากเรื่องนี้ที่หนูจนปัญญาจะเข้าใจได้ค่ะ จึงขอรบกวนเรียนถามค่ะ ขอขอบพระคุณล่วงหน้านะคะ และขอให้คุณพระช่วยคุ้มครองให้ท่านอาจารย์มีสุขภาพแข็งแรง ช่วยให้แสงสว่างแก่พวกเราไปนานๆ ค่ะ

ตอบ

ท่านกล่าวว่า พระพุทธเจ้ามุ่งเอาความสำเร็จมรรคผลของมารดาบิดาของนางมาคันทิยาจึงตรัสเช่นนั้น หลายคนสงสัยเช่นเดียวกับคุณ เพราะมีเหตุร้ายมากมายเกิดขึ้นภายหลัง เพราะการกระทำของนาง

มาคันทิยา ผูกพยาบาทในพระผู้มีพระภาค แต่เรื่องพุทธวิสัยเป็นอจินไตยอย่างหนึ่ง ท่านบอกว่าห้ามคิดเพราะไม่ใช่สิ่งที่เราจะคิดเอาได้หรือรู้ได้ด้วยความคิด ผมก็คงตอบได้เท่านี้

คำถามที่ ๑๒๔๗

สวัสดีครับ ผู้ที่กระทำอนันตริยกรรมไม่สามารถกระทำนิพพานให้แจ้งได้ เพราะจิตยังจดจำการกระทำอันเป็นกรรมหนักไว้หรือเปล่าครับ

ตอบ

ท่านกล่าวว่า ผู้ที่ทำอนันตริยกรรมแล้วไม่อาจไปสวรรค์ไม่อาจถึงนิพพานได้ในชาตินี้และชาติหน้า คติในสัมปรายภพตกนรกอย่างเดียว หมายความว่าเขาต้องตกนรกแน่นอน **อนันตริยกรรม ๕** คือ

๑. ฆ่ามารดา

๒. ฆ่าบิดา

๓. ฆ่าพระอรหันต์

๔. ทำร้ายพระพุทธเจ้าถึงโลหิตห้อ แปลว่า ช้ำเลือด เพราะมีธรรมดาอยู่ว่า ใครจะทำร้ายพระพุทธเจ้าจนพระโลหิตออกจากร่างกายไม่ได้

๕. สังฆเภท คือ ทำสงฆ์ให้แตกกัน

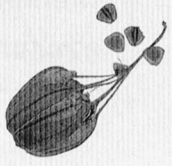

คำถามที่ ๑๒๔๘

สวัสดีค่ะ อาจารย์ที่เคารพ ถามว่าควรแนะนำผู้ที่กลัวไม่มีคนรักแคร์คนรอบข้างไปหมด แล้วเขาก็ทุกข์เพราะขาดความอบอุ่นที่ต้องการ บอกเขาอย่างไรดีที่จะอยู่คนเดียวให้ได้ ยืนได้ด้วยตนเอง ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

มีสุภาษิตฝรั่งอยู่บทหนึ่งว่า "คนโง่เท่านั้นที่จะสามารถทำให้ทุกคนพอใจได้" (Only a fool can please everybody.) นอกจากนี้ ควรให้เขาสำเหนียกบ่อยๆ ว่า มีคนรักก็เป็นทุกข์ มีคนเกลียดก็เป็นทุกข์ แต่ขอให้ทำใจไว้ว่า คนเกลียดไม่กลัว กลัวคนรัก เพราะถ้าคนเขาเกลียดเราเราก็ไม่มีภาระเกี่ยวกับคนนั้น แต่ถ้ามีคนมารักเราก็ต้องมีภาระกับเขา ในโอวาทปาฏิโมกข์ (คำสอนอันเป็นหลักของพระพุทธเจ้า) มีอยู่ข้อหนึ่งว่า *"ที่นอนที่นั่งอันสงัด เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า"* หมายความว่า ให้เรายินดีในที่สงบสงัด ไม่พลุกพล่านด้วยผู้คน

คำถามที่ ๑๒๔๙

สวัสดีครับ มีคนฝากมาถามครับว่า การถือศีล ๘ มันเป็นความดีอย่างไร คนถามเขาออกความคิดเห็นว่า มันไม่สุดโต่งไปหน่อยหรือ ต้องอดข้าวเย็น งดดูละคร ห้ามประพรมเครื่องหอมต่างๆ ผมอธิบายไปเล็กน้อยตามที่ผมเข้าใจว่า มันเป็นการศึกษาเพื่อออกไปจากกาม ไม่ยึดติดความสุขที่ต้องพึ่งปัจจัยภายนอก ผมตอบไปอย่างนั้น แต่ความหมายจริงๆ ต้องรบกวนอาจารย์เมตตาตอบด้วยครับ ในส่วนคำถาม

ของผม ทางสายกลางของพระพุทธเจ้าท่านหมายถึงอริยมรรคมีองค์ ๘ คือทางที่พอดีแก่การพ้นทุกข์ใช่หรือเปล่าครับ ส่วนตัวถ้าใครคิดว่ามันตึงไปโดยเอาตัวเองในทางโลกไปตัดสิน มันก็คงตึงถูกต้องแล้วสำหรับตัวคนๆ นั้น เพราะเวลาที่ผมถือศีลอุโบสถ แล้วต้องไปงานเลี้ยงอาหารก็มีพวกมาถามว่า ทำไมไม่ทานข้าวเย็น ผมก็ตอบไปว่า วันนี้อยู่อุโบสถ พวกเขาก็หัวเราะแล้วบอกว่า อย่าเคร่งให้มาก ตึงไปแล้ว ทรมานตัวเองเปล่าๆ แต่ในความรู้สึกของผมผมกลับไม่รู้สึกว่ามันเคร่ง (เคร่งครัด แต่ไม่เคร่งเครียด) กลับรู้สึกเบาสบายดี ที่ไม่ต้องพึ่งพาของพวกนี้มาก อาจารย์มีคำอธิบายดีๆ เกี่ยวกับเรื่องการปฏิบัติว่าเคร่งหรือไม่เคร่งอย่างไรบ้างครับ ขอบคุณครับ

ตอบ

ศีล ๘ เป็นแนวทางหนึ่งในการลดละกิเลสให้เบาบาง อาจทำไม่ได้สำหรับบางคน แต่สำหรับบางคนเขาทำได้โดยไม่เดือดร้อน สำหรับคนที่หนักใจในเรื่องการรักษาศีล ๘ เพราะต้องอดข้าวเย็น ต้องเว้นจากที่นอนอ่อนนุ่ม เว้นจากแต่งเนื้อแต่งตัวด้วยของหอม เว้นจากดูหนังละครอันไม่เกี่ยวกับธรรม ขอแนะนำให้รักษาศีลกรรมบถ ๑๐ ซึ่งมีข้อปฏิบัติทางกาย ๓ ทางวาจา ๔ ทางใจ ๓ ซึ่งดูแล้วละเอียด ประณีต และต้องฝึกฝนจิตใจด้วย ไม่ให้โลภ ไม่ให้พยาบาท ไม่ให้มีความเห็นผิดจากทำนองคลองธรรม ผมคงไม่ต้องแจงรายละเอียดเรื่องกุศลกรรมบถ ๑๐ ถ้าบุคคลใดตั้งอยู่ในกุศลกรรมบถ ๑๐ และบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ ก็ปลอดภัยทั้งในชีวิตนี้และชีวิตหน้า

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วยสำหรับทุกๆ คำถาม

คำถามที่ ๑๒๕๐

เรียนท่านอาจารย์ที่เคารพ คนคนหนึ่งมีความปรารถนาที่จะได้ชีวิตหน้าที่แวดล้อมอยู่ด้วยเหล่ากัลยาณมิตร อยากได้พ่อ แม่ พี่น้อง ครู เพื่อนที่ส่งเสริมให้เขาเจริญในธรรมยิ่งๆ ขึ้น เขาเล่าว่าได้พยายามทำตัวเป็นกัลยาณมิตรกับทุกๆ คน ด้วยปรารถนาสิ่งนี้ตอบแทน และเขาได้ทำความดีพิเศษเช่น ถือศีล หรือกินเจ ในวันครบรอบวันเกิด วันอุปสมบท หรือวันเสียชีวิตของครูอาจารย์ทางธรรมที่เขาศรัทธา เพราะเขาเชื่อว่าจะช่วยให้เขาสมปรารถนาในเรื่องนี้ได้ง่ายขึ้น ท่านอาจารย์ว่าเป็นเหตุและผลกันไหมคะ

ตอบ

ถ้าคุณอยากได้กัลยาณมิตร คุณก็ต้องทำตัวเป็นกัลยาณมิตรของใครต่อใครก่อน ที่จริงควรจะตั้งใจว่า เราจะเป็นเพื่อนที่ดีของคนที่เข้ามาเกี่ยวข้อง แทนการอ้อนวอนขอร้องว่าให้เขาเป็นมิตรที่ดีของเรา

คำถามที่ ๑๒๕๑

เรียนท่านอาจารย์ที่เคารพ ถ้าใครคนหนึ่งเขามาดูถูกเราแล้วทำให้เรามีความเพียรที่จะเล่าเรียนหรือทำงาน จนประสบความสำเร็จอย่างยิ่งด้วยความเจ็บใจในคำดูถูกนั้น เราจะเรียกบุคคลที่ดูถูกเราว่ากัลยาณมิตรไหมคะ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ก็ได้ เพราะคุณมีโยนิโสมนสิการ ทำขยะมูลฝอยให้เป็นปุ๋ย ทำมะนาวเปรี้ยวให้หวานโดยเหยาะน้ำตาลลงไป ทำคำดูถูกให้เป็นเหมือนยาขมสำหรับแก้โรค มีคนได้ดีเพราะมีคนดูถูกมาเยอะแล้ว

คำถามที่ ๑๒๕๒

สวัสดีค่ะ มีท่านผู้รู้ได้กล่าวไว้ว่า โลกทั้งโลกถูกขับเคลื่อนไปด้วยเวทนา คือ สุข ทุกข์ และไม่สุขไม่ทุกข์ หนูอยากทราบว่าเวทนานี้เป็นกลไกการทำงานของธรรมชาติ เป็นแค่ความรู้สึกตามธรรมชาติเท่านั้นเองหรือเปล่าคะ คือมันเป็นไปเองของประสาทสัมผัส แต่เราไปให้ความสำคัญกับมัน เช่น อากาศเย็น ผิวหนังสัมผัสอากาศนั้นแล้วเรารู้สึกเย็น แต่เราเกิดรู้สึกเย็นสบายดี ตรงนี้เป็นแค่ความรู้สึกตามธรรมชาติ แต่ถ้าเกิดเรารู้สึกชอบใจตรงนี้จะกลายเป็นตัณหาไปเพราะเราไปยึดความสบายเข้าแล้ว ไม่รู้หนูเข้าใจถูกหรือเปล่า อย่างนี้ที่พระท่านบอกให้เราตัดขบวนการปฏิจจสมุปบาท ให้ตัดตอนเวทนา ไม่ให้ไปถึงตัณหา มันก็รู้สึกว่ายากมากๆ เพราะมันคุ้นและมองไม่ออก ดูไม่ทันเลยค่ะ รบกวนอาจารย์ช่วยอธิบายเพิ่มเติมด้วยค่ะ ขอบคุณค่ะ

ตอบ

ความรู้สึกร้อนหนาวหรือเย็นเป็นโผฏฐัพพะ คือสิ่งที่มาถูกต้องกายหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่ากายวิญญาณ ความรู้สึกทางกาย ถ้าเกิดพอใจก็เป็นสุขเวทนา ถ้าไม่พอใจก็เป็นทุกขเวทนา ถ้าเฉยๆ ก็เป็นอุเบกขาเวทนา เมื่อได้รับเวทนาแล้วจะเกิดตัณหาหรือเกิดปัญญา ก็อยู่ที่โยนิโส-มนสิการ หรืออโยนิโสมนสิการ

คำถามที่ ๑๒๕๓

สวัสดีครับอาจารย์ “ธรรมะ” คืออะไร เป็นอย่างไร เพื่อใคร รบกวนตอบด้วยครับ

ตอบ

ธรรมะ คือ **คุณากร** แปลว่า บ่อเกิดแห่งคุณความดี เพื่อคนทุกคน เพราะฉะนั้นสังคมจึงต้องมีธรรมะ ถ้าขาดธรรมะก็จะยุ่งเหยิงกันใหญ่

คำถามที่ ๑๒๕๔

เด็กสมัยนี้ พ่อแม่มักเลี้ยงดูอย่างตามใจ คอยระวังไม่ให้ลูกผิดหวัง ของเล่น ของกิน ความสะดวกสบายอะไรที่พ่อแม่เคยอยากได้ในวัยเด็กแล้วไม่ได้ ก็ปรนเปรอตามใจลูก คอยแก้ปัญหาในเรื่องที่ควรปล่อยให้เขาได้เรียนรู้ผลจากการกระทำของเขาเอง ทำให้เด็กสมัยนี้มีขีดความอดทนต่ำ คิดว่าตนเองเป็นผู้กำกับเหตุการณ์ชีวิตของตนเอง และผู้อื่นรอบตัว เวลาเรียนก็คุยกันตามใจชอบ ชวนครูคุยเรื่องอื่นๆ จนหมดชั่วโมงได้ก็ดีใจว่าไม่ต้องเรียน ไม่ต้องมีการบ้าน พอพ่อแม่จะดุก็ฉอเลาะ ชวนพ่อแม่คุยเรื่องอื่นจนพ่อแม่ลืมดุ ลืมสอน ปัญหาเช่นนี้จะชี้อย่างไรให้เด็กเห็นว่าเป็นโทษแก่ตัวเองคะ ขอบคุณอย่างยิ่งค่ะ

ตอบ

อย่าไปตามใจเขามากเกินไป ขัดใจเสียบ้าง สิ่งที่เขาควรจะได้ก็ให้ได้ยากหน่อย อย่าให้ได้ง่ายเกินไป เพราะจะทำให้เขาโง่ การที่เขาอยากได้สิ่งใดแล้วได้ยากนั้น ทำให้เขามีความพากเพียรมาตั้งแต่เด็ก จะปลูก

พืชต้องเตรียมดิน จะสร้างคนต้องสร้างอุปนิสัยของเขาก่อน อุปนิสัยนิสัยดีจะมีอนาคตที่ดี

คำถามที่ ๑๒๕๕

กราบสวัสดีท่านอาจารย์ที่เคารพ เรียนถามท่านว่า ตัณหา ๓ อุปาทาน ๔ มีรายละเอียดเป็นอย่างไร ขอบพระคุณท่านมากค่ะ

ตอบ

ตัณหา ๓ คือ

๑. **กามตัณหา** การดิ้นรนทะยานอยากในกามคุณ ๕ คือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ (ผัสสะทางกาย)

๒. **ภวตัณหา** ความดิ้นรนทะยานอยากในความมีความเป็น อยากเป็นนั่นอยากเป็นนี่

๓. **วิภวตัณหา** ความดิ้นรนทะยานอยากในความไม่มีไม่เป็น คือ ความทะยานอยากที่เจือด้วยโทสะ เช่น อยากด่าคน อยากฆ่าคน เป็นต้น

อุปาทาน ๔ คือ

๑. **กามุปาทาน** ยึดมั่นในกามคุณ ๕ ดังกล่าวแล้วในเรื่องตัณหา เห็นว่ากามคุณ ๕ นี้เท่านั้นที่ทำให้ได้สุข

๒. **ทิฏฐุปาทาน** ยึดมั่นในความเห็นผิด ทำให้ดำเนินชีวิตผิด

๓. **สีลัพพตุปาทาน** ยึดมั่นในศีลและพรตที่ผิด ไม่เป็นไปเพื่อความสิ้นทุกข์

๔. **อัตตวาทุปาทาน** ยึดมั่นในลัทธิว่ามีตัวตน พุทธศาสนาสอนเรื่องอนัตตา ความไม่มีตัวตนของสิ่งทั้งหลาย

คำถามที่ ๑๒๕๖

อาจารย์ครับ อยากทราบว่าการอธิษฐานกับการอ้อนวอนต่างกันอย่างไรครับ ขอบคุณมากครับ

ตอบ

การอธิษฐานอยู่บนพื้นฐานของการทำคุณงามความดี แล้วอธิษฐานขอให้ได้นั่นเป็นนี่ ส่วนการอ้อนวอนนั้นไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของคุณงามความดี คือ ไม่ได้สร้างคุณงามความดีอะไร เพียงแต่อ้อนวอนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ให้ช่วยดลบันดาลให้ตนได้ในสิ่งที่ตนปรารถนา

คำถามที่ ๑๒๕๗

สวัสดีครับ ผมได้อ่านหนังสือของท่านพุทธทาส ท่านได้กล่าวไว้ว่า *"ความชั่วและความดี ล้วนแต่อัปรีย์ คือ ไม่น่ารัก ไม่ควรยึดมั่น"* แต่ชาวบ้านมักจะถือเอาความดีเป็นบรมธรรม ก็พาลจะคิดเอาซะว่า ไม่ให้ทำความดี อย่างนี้เราควรทำความดีเพื่อความดี เพราะเห็นเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ไม่ได้มุ่งหมายเอาผลของการทำความดีเป็นตัววัตถุ เช่น ทรัพย์ ยศ อำนาจ คำสรรเสริญ แต่มุ่งผลไปที่การขัดเกลากิเลส คือ โลภ โกรธ หลง ในตนออกไป อย่างที่เรียกว่า ทำดี ดีเสร็จแล้ว แล้วถ้าเราจะพูดกันในแง่ระดับโลกุตระล่ะครับ คือ ตัวสภาวะ หรือธรรมะ มันไม่มีดีหรือชั่วอยู่แล้ว มันเป็นแต่เพียงว่า เมื่อทำอย่างนี้มันก็ได้อย่างนี้ ทำอย่างนั้นมันก็ได้อย่างนั้น ทุกๆ อย่างล้วนเป็นไปตามธรรมดา ธรรมชาติอย่างนั้นๆ คือความเข้าใจของผมมีอยู่อย่างนี้ ผิดถูกอย่างไรโปรดเมตตาชี้แนะด้วยครับ ขอบคุณมากครับ

ตอบ

ทำความดีไปก่อน มาถึงที่สุดแล้วค่อยละความดี คำสอนซึ่งเป็นหลักสำคัญในพุทธศาสนาในโอวาทปาฏิโมกข์ ก็สอนไว้ว่า ไม่ทำบาปทั้งปวง ทำความดีให้พรั่งพร้อม และทำจิตให้บริสุทธิ์ ทรงแสดงธรรมเปรียบเสมือนเรือหรือแพสำหรับข้ามฝั่ง เมื่อข้ามฝั่งได้แล้วจึงค่อยทิ้งเรือหรือแพ เมื่อถึงนิพพานแล้วก็ละทั้งดีและชั่ว การกระทำของพระอรหันต์จึงเป็นเพียงกิริยาไม่เป็นกรรม

คำถามที่ ๑๒๕๘

สวัสดีครับ “ความดี” ในทางพุทธศาสนาท่านหมายถึงสิ่งใดครับ

ตอบ

ความดีก็คือความดี เช่น ไม่เบียดเบียนตน ไม่เบียดเบียนผู้อื่น การให้ทาน การรักษาศีล การเจริญภาวนา อบรมจิตให้ดี

คำถามที่ ๑๒๕๙

กราบรบกวนอาจารย์ช่วยให้ทางสว่างด้วยค่ะ คือกรณีที่พระอาจารย์รูปหนึ่งนำพระพุทธวจนมาเสนอให้ชาวพุทธให้ความสนใจศึกษาคำสอนของพระพุทธเจ้าโดยตรง และให้เลิกสนใจศึกษาคำสอนของครูอาจารย์อื่นๆ ทั้งหมดโดยสิ้นเชิง พร้อมทั้งมีการนำพระพุทธวจนที่เป็นเหมือนคำพูดของพระพุทธเจ้า ที่ต้องการให้ชาวพุทธอย่าสนใจคำสอนสาวกใดๆ ทั้งสิ้น ให้สนใจแต่คำพระพุทธเจ้าเท่านั้น ไม่ทราบว่าความเป็นจริง

เป็นอย่างไรคะ และอีกอย่างดิฉันก็เกรงว่าการที่ดิฉันไปทำบุญด้วยในหลายรูปแบบ จะนำไปสู่การมีส่วนในการทำให้สงฆ์แตกแยกหรือไม่คะ ดิฉันกลัวมากค่ะในข้อนี้ องค์ประกอบที่จะใช้ตัดสินในเรื่องสงฆ์แตกแยกเป็นอย่างไรคะ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์มาด้วยค่ะ

ตอบ

สงฆ์แตกแยก คือสงฆ์ที่อยู่ในวัดเดียวกันไม่ทำอุโบสถสังฆกรรมร่วมกัน แต่ถ้าต่างนิกายกันและอยู่กันคนละวัดก็ไม่ถือว่าแตกแยกกัน สำหรับเรื่องการศึกษาพระพุทธวจนนั้นเป็นเรื่องดี แต่ไม่ควรทิ้งอรรถกถาและคำสอนของอาจารย์ต่างๆ เสียทั้งหมด เพราะมีส่วนดีอยู่มาก ประดับสติปัญญาของเรา พระพุทธวจนบางตอนก็ยากที่จะเข้าใจ ต้องอาศัยอรรถกถาและคำบอกเล่าของครูบาอาจารย์ ขอตอบเพียงเท่านี้ก่อน

คำถามที่ ๑๒๖๐

สวัสดีครับ มีคำพูดอยู่ประโยคหนึ่งพูดว่า *"ทำในสิ่งที่เชื่อ เชื่อในสิ่งที่ทำ"* ฟังแล้วดูมันหลวมๆ เหมือนงมงายยังไงก็ไม่รู้ ต้องใช้ปัญญานำดีกว่าแล้วให้ศรัทธาหนุนจะปลอดภัยกว่าหรือเปล่าครับอาจารย์

ตอบ

ถูกต้องแล้ว ศรัทธาต้องมีปัญญากำกับจึงจะเป็นศรัทธาที่ถูกต้อง มิฉะนั้นจะงมงาย ไร้ประโยชน์ ถูกหลอกลวง ผมมีหนังสือเล่มหนึ่งชื่อ *ศรัทธากับปัญญาในพุทธศาสนา* ลองเสาะแสวงหามาอ่านดู ถามไปที่ชมรมกัลยาณธรรมก็ได้ที่ www.kanlayanatam.com

คำถามที่ ๑๒๖๑

สวัสดีค่ะอาจารย์ ดิฉันมีเรื่องรบกวนใจมาเรียนถามค่ะ คือดิฉันได้พบบันทึกคล้ายๆ จะเป็นพินัยกรรมของคุณแม่ (คุณแม่ป่วยเป็นมะเร็งในถุงน้ำดีระยะสุดท้าย มีชีวิตอยู่ได้อีก ๑ เดือน) ท่านได้เขียนไว้ว่า ๑. ถ้าแม่ป่วยจนไม่สามารถหายด้วยตัวเองได้หรือหมอดึงชีวิตแม่ขึ้นมาแต่ต้องเลี้ยงชีวิตด้วยออกซิเจน ขอให้ถอดสายออกซิเจนออก เพราะแม่เข้าใจความจริงของธรรมชาติ ยอมรับธรรมชาตินั้น ลูกๆ และหมอรบกวนให้ยอมรับและทำตามดิฉันด้วย ๒. เมื่อแม่ตายลงแล้ว ขอให้จัดงานเผาแม่อย่างเรียบง่ายและประหยัดที่สุด คือให้ตั้งศพไว้วันเดียวแล้วเผา โดยมิให้พระท่านต้องสวด แต่ให้เปิดเทปที่แม่ได้อัดเสียงไว้เปิดให้ญาติฟังแทนก่อนเผา (ในนั้นมีคำอธิบายให้ญาติๆ ได้เข้าใจ) โดยงดพิธีรีตองต่างๆ เช่น การใส่ดอกไม้จันทน์ มัดตราสังข์ ล้างหน้าด้วยมะพร้าว งดรับพวงหรีด คุณแม่ท่านบอกว่าบุญกุศลแม่ทำมาเยอะแล้ว ให้ทำแค่ถวายทานให้แก่พระสงฆ์ท่านเท่านั้น ๓. เมื่อเผาจนเหลือแต่เถ้าและกระดูก ขอให้ลูกๆ อย่าเก็บกระดูกแม่ไว้ แต่ขอให้ไปฝังในพื้นที่ในบริเวณวัดนั้น อย่านำไปโปรยลอยในน้ำเพราะมันจะสกปรก ถ้าคิดว่าไม่มีอะไรจะระลึกถึงแม่ ให้นึกถึงคุณงามความดีของแม่แล้วให้กระทำตามแม่นั้นจะนับว่าเคารพแม่อย่างสุดยิ่งแล้ว ฯลฯ จริงๆ มีรายละเอียดกับทรัพย์อีกแต่ดิฉันขอเลือกมาถามเฉพาะพิธีกรรมเท่านั้นค่ะ พิธีกรรมต่างๆ เป็นไปตามหลักพุทธศาสนาหรือเปล่า แล้วดิฉันจะเลือกปฏิบัติตามคำสั่งเสียของคุณแม่จะผิดหลักศาสนาหรือเปล่าคะ อาจารย์ช่วยอธิบายเป็นข้อๆ เพื่อให้ดิฉันและน้องๆ ได้คลายจากความกังวลใจเรื่องนี้ของคุณแม่ด้วย คุณแม่ท่านปฏิบัติธรรมมาตลอดชีวิต ท่านจึงเข้าใจความจริงแต่กับพวกลูกๆ แล้ว ยังทำใจยอมรับไม่ได้ รบกวนอาจารย์ให้คำแนะนำแก่พวกดิฉันและน้องๆ ด้วย ขอบพระคุณมาก

ตอบ

ให้ญาติพี่น้องประชุมกันแล้วทำไปตามความเห็นของส่วนมาก แม้จะผิดคำสั่งของแม่ไปบ้างก็ไม่เป็นไร เพราะว่าเป็นงานบุญกุศลอุทิศให้ท่านไปตามประเพณีนิยม น่าจะทำให้สบายใจด้วยกันทุกฝ่าย

คำถามที่ ๑๒๖๒

สวัสดีค่ะอาจารย์ แต่ก่อนได้อ่านหนังสือธรรมะแล้วไปเจอคำว่า "โดยปรมัตถธรรมแล้ว ไม่มีใครเกิด-ไม่มีใครตาย" ตอนแรกรู้สึกงงค่ะ เข้าใจผิดว่าเป็นมิจฉาทิฏฐิ แต่พอได้อ่านหนังสือของอาจารย์ เหมือนได้เข็มทิศ ทราบว่าตนได้เข้าใจผิด จึงหมุนใจใหม่แล้วนำไปปฏิบัติโดยการวิปัสสนา ดูการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป รู้สึกว่าง่ายและมีความก้าวหน้ากว่าตอนที่เริ่มต้นด้วยสมาธิ เลยพอจะเข้าใจ คำว่า "ไม่มีใครเกิด-ไม่มีใครตาย" หนูขอส่งการบ้านจากการได้ภาวนามาตลอดด้วยความเข้าใจเฉพาะตัวของหนูว่า ที่เรากล่าวว่า มีเรา บุคคลอื่น สัตว์ หรือสิ่งต่างๆ เป็นแต่เพียงสมมติเพื่อสะดวกในการใช้ชีวิตบนโลกนี้ เป็นความจริงโดยสมมติ แต่ถ้าเป็นปรมัตถธรรมแล้วจะไม่มีสิ่งเหล่านี้เลย แต่ด้วยอวิชชาเลยยึดถือเป็นสิ่งเหล่านี้ โดยตามความเป็นจริงแล้ว มีแต่สังขารการปรุงแต่งไปตามกฎของธรรมชาติล้วนๆ โดยที่มันเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยตามกฎแห่งธรรมชาติ (อิทัปปัจจยตา) แต่ด้วยความต่อเนื่องอย่างรวดเร็วจึงดูไม่ออก แต่เราก็ต้องยอมรับทั้งสมมติและปรมัตถ์ คือต้องมีโยนิโสมนสิการ ไม่อย่างนั้นเราก็จะไม่ยอมรับอะไรๆ เลย ในทางโลก บาปบุญ ดีชั่ว กุศลอกุศล เราก็จะมีแต่ความแข็งกระด้างหลุดโลกไป ต้องกราบระลึกบุญคุณของพระพุทธเจ้าที่นำเอาสิ่งที่เป็น

ธรรมดานี้มาให้พวกเรา ที่มองไม่ออกได้เห็นความธรรมดานี้ รวมทั้งบุญคุณของอาจารย์ที่ได้ย่อยธรรมะให้พวกหนูได้ลิ้มรสชาติของความธรรมดาในธรรมชาติแห่งชีวิต ได้มีความเบาสบายของจิตใจ ถ้าความเข้าใจของหนูเป็นมิจฉาทิฏฐิ อาจารย์ช่วยเมตตาสั่งสอนเพิ่มเติมด้วยค่ะ ขอบพระคุณมากค่ะ

ตอบ

ความเข้าใจของคุณถูกต้องดีแล้ว ขออนุโมทนาด้วย

คำถามที่ ๑๒๖๓

สวัสดีครับอาจารย์ อันนี้เป็นคำถามที่เพื่อนสงสัยฝากถามมานะครับ

๑. พระอริยบุคคลระดับโสดาบัน และสกทาคามี เป็นบรรพชิตและฆราวาส จิตหรือการเข้าถึงธรรมแตกต่างกันหรือไม่ หรือแตกต่างกันแค่รูปแบบของศีลธรรมในความเป็นพระและชาวบ้านเท่านั้น

๒. ถ้าพระโสดาบันและสกทาคามี ยังเป็นผู้บริโภคกามอยู่ โดยยังมีกามราคะและปฏิฆะอยู่ ถ้าเกิดท่านไม่มีคู่ครอง ท่านสามารถช่วยเหลือตัวเองได้หรือไม่ เพราะเข้าใจมาว่าท่านถือศีลสมบูรณ์ แต่สมาธิและปัญญายังมีพอประมาณ แต่ทำอะไรต่างๆ ไม่ก้าวล่วงเกินศีลที่ถือได้บริสุทธิ์

๓. ถ้าพระโสดาบัน พระสกทาคามีที่เป็นฆราวาส เป็นผู้ที่ยังเกี่ยวข้องกับการบริโภคเพศตรงข้าม อารมณ์ตรงนั้นเป็นการกระทำไปเพื่อเป็นผัสสาหาร เพื่อลดความกระวนกระวายใจเพราะยังรู้สึกกระสับกระส่าย

ต่อเวทนานั้น แต่เราจะถือว่าความรู้สึกนั้นเป็นกิเลสเต็มขั้นหรือเปล่า เพราะต่อให้แม้มีศีลเป็นกรอบขวางกั้น แต่เราก็พอจะทราบว่าศีลเป็นกรอบแค่กายกับวาจาเท่านั้น รบกวนถามเพียงเท่านี้ครับ ขอบคุณครับ

ตอบ

๑. การเข้าถึงธรรมไม่แตกต่างกัน

๒. ผมเข้าใจว่า การช่วยเหลือตัวเองทำได้ เพราะไม่ผิดศีลข้อใด

๓. ความหนาและเบาบางของกิเลสเรื่องนี้ ของแต่ละคนมีไม่เท่ากันอยู่แล้ว

คำถามที่ ๑๒๖๔

สวัสดีครับ การที่เราจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับอะไรหรือมีสภาวะอารมณ์อะไรมากระทบเข้า มีผู้รู้ท่านบอกว่า เราต้องมีญาณโดยรู้ว่า ทุกสิ่งมันมี อัสสาทะ อาทีนวะ และนิสสรณะ ผมฟังแล้วไม่เข้าใจ อาจารย์ช่วยอธิบายด้วยครับ

ตอบ

อัสสาทะ คือ รสที่น่าพอใจ **อาทีนวะ** คือ โทษของสิ่งนั้น **นิสสรณะ** คือ ปัญญาที่จะสลัดออกจากสิ่งนั้น คือถอนตัวออก รู้ว่าอะไรเป็นรสที่น่าพอใจของสิ่งนั้น อะไรเป็นโทษของสิ่งนั้น และอุบายวิธีสำหรับที่จะถอนตัวออกจากสิ่งนั้น

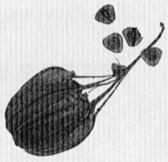

RAPHIC
5-3952

คำถามที่ ๑๒๖๕

สัปดาห์ที่แล้วดิฉันได้กราบเรียนถามเกี่ยวกับพระอาจารย์ที่รณรงค์การศึกษาและเผยแผ่พุทธวจน แต่ให้เลิกสนใจธรรมของครูอาจารย์ทั้งหลาย ดิฉันมีความกังวลมาก จึงใคร่ขอเรียนถามให้ชัดเจนมากขึ้นคือ

๑. ถ้อยคำที่ท่านกล่าวว่าพระพุทธเจ้าไม่ต้องการให้ชาวพุทธสนใจคำสอนของสาวกคนอื่นๆ ให้ศึกษาเฉพาะคำสอนของท่านเท่านั้น เป็นคำพูดที่มีบริบทเป็นอย่างไรคะ

๒. ฆราวาสมีโอกาสทำสงฆ์ให้แตกแยกได้หรือเปล่าคะ

๓. หากดิฉันได้ทำบุญกับวัดท่าน ทำบุญสนับสนุนการพิมพ์หนังสือ *พุทธวจน* เข้าอบรมการปฏิบัติธรรมกับท่าน ช่วยเผยแผ่หนังสือ *พุทธวจน* อย่างนี้ดิฉันจะมีส่วนเข้าไปใกล้กับการสนับสนุนให้สงฆ์แตกแยกหรือเปล่าคะ เพราะดิฉันเกรงว่าท้ายที่สุดการเผยแผ่ในลักษณะสุดกู่นี้อาจนำไปสู่การแตกแยกของสงฆ์ได้ ในขณะนี้ดิฉันได้ตัดสินใจหยุดเกี่ยวข้องอีกต่อไปแล้วค่ะ เพื่อความสบายใจ แต่ก็ยังกังวลกับสิ่งที่ได้ทำมาแล้วว่าเข้าข่ายทำสงฆ์ให้แตกแยกหรือไม่ เพราะดิฉันต้องการบรรลุธรรมในชาตินี้ค่ะ ขอบพระคุณท่านอาจารย์มากเลยค่ะ

ตอบ

๑. เอาอย่างนี้ดีกว่า คำสอนของใครก็ได้ที่ถูกต้องชอบธรรม พระพุทธเจ้าก็ทรงอนุมัติ ทรงเห็นด้วย และทรงเห็นว่าควรศึกษาและปฏิบัติตาม เช่น คำสอนของพระสาวกต่างๆ มีพระสารีบุตร เป็นต้น แม้คำสอนของศาสดาอื่นในสมัยก่อนพระพุทธองค์ก็ทรงอ้างถึง เช่น คำสอนของอรกศาสดา สอนเรื่องชีวิตเป็นของน้อย เป็นต้น

๒. ไม่ได้

CANN
890-55

๓. คุณทำให้สงฆ์แตกแยกกันไม่ได้หรอก ไม่ต้องกังวลใจ เลือกทำสิ่งที่คุณสบายใจนั้นดีแล้ว ชีวิตมีทางเลือกอีกมากมาย

คำถามที่ ๑๒๖๖

เรียนท่านอาจารย์ที่เคารพ การกรวดน้ำออกชื่อหรือนึกถึงหน้าญาติพี่น้องเรา คนต่างๆ ที่เราเกี่ยวข้องด้วย กับการกรวดน้ำตามบทมาตรฐาน (อิมินา...) อย่างไหนเหมาะสมและควรกว่ากันคะ หนูรู้สึกว่าแบบออกชื่อคนรู้จัก ทำให้เรามั่นใจว่าเราแผ่บุญกุศลไปให้เขาแน่ แต่ก็รู้สึกว่าเป็นความผูกพันส่งเสริมด้านตัวตน ถ้าจะไม่ออกชื่อก็กลัวเขาจะไม่ได้รับบุญค่ะ

ตอบ

ออกชื่อดีกว่า

คำถามที่ ๑๒๖๗

ขอสอบถามเรื่องคำขึ้นต้นและคำลงท้ายในการเขียนหนังสือราชการถึงวัดค่ะ ใช้คำขึ้นต้นว่า ๑. นมัสการเจ้าอาวาสวัด... หรือ ๒. นมัสการท่านเจ้าอาวาสวัด... ใช้คำลงท้ายว่า ๑. ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง หรือ ๒. ขอนมัสการด้วยความเคารพ ข้อใดถูกต้องคะ และจะทราบได้อย่างไรว่าท่านเจ้าอาวาสวัดมีตำแหน่งเป็นพระราชาคณะหรือพระสงฆ์ทั่วไป

ตอบ

ข้อ ๒ ดีกว่า สำหรับคำลงท้าย ข้อ ๑ ดีกว่า ข้อที่จะรู้ว่าท่านเจ้าอาวาสมีสมณศักดิ์เป็นอะไร ต้องสืบดูจึงจะรู้

คำถามที่ ๑๒๖๘

เวลาเขียนในกำหนดการจัดกิจกรรม ใช้คำว่าถวายภัตตาหารเพล หรือถวายทาน คำใดถูกต้องคะ

ตอบ

ถวายภัตตาหารเพล ถูกต้องกว่า

คำถามที่ ๑๒๖๙

เวลาสนทนากับพระสงฆ์ ควรใช้สรรพนามเรียกพระสงฆ์ว่าอย่างไรคะ (หลวงพ่อ หลวงพี่ พระอาจารย์ ท่าน) และใช้สรรพนามแทนตนเองว่าอย่างไรคะ (ดิฉัน หนู ชื่อเล่น)

ตอบ

ใช้คำว่า “ท่าน” เป็นคำกลางๆ ดี ส่วนใช้คำแทนตัวเองว่า “หนู” ก็ดี

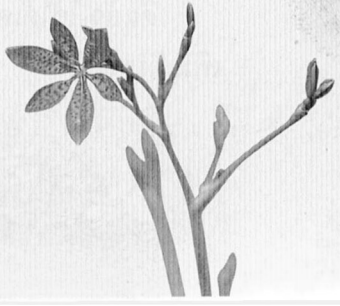

คำถามที่ ๑๒๗๐

สวัสดีค่ะ ได้ฟังธรรมบรรยายของท่านพุทธทาส ท่านได้กล่าวไว้ว่า *"ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเกิดมาจากจิต... ถ้ายังมีตัวเราเป็นผู้หลุดพ้น แสดงว่ายังไม่หลุดพ้น ความสุขความทุกข์ จิตที่มีอวิชชามันยึดถือเอาว่ามันมี มันเป็น มันได้"* ถ้าอย่างนั้นวิธีการที่เราปฏิบัติอยู่ที่เรียกว่า การเจริญสติก็คือการให้จิตรู้สึกตัว ให้รู้ตัวอย่างนั้นเองหรือคะ

ตอบ

ปฏิบัติไปตามมรรคมีองค์ ๘ ดีที่สุด พระพุทธเจ้าตรัสไว้อย่างนั้น ไม่ต้องไปคิดอะไรมาก

คำถามที่ ๑๒๗๑

สวัสดีครับ การเจริญภาวนาตามทางของปัญญาวิมุตติ คือการทำวิปัสสนา โดยดูทุกสิ่งทุกอย่างตามความเป็นจริง คือเห็นไตรลักษณ์ พอเราเห็นไตรลักษณ์ตามความจริงที่ไม่ได้มาจากความคิดเอาเอง อย่างนี้เรียกว่ามีญาณแล้วหรือเปล่าครับ แล้วระยะต่อมาเราต้องบ่มความหน่ายในอารมณ์นี้หรือเปล่าครับ จนกว่ามันจะหลุดจากอารมณ์นี้ อาจารย์ช่วยแนะแนวด้วยครับ

ตอบ

ดีแล้ว ใช้ได้เลย ไม่มีอะไรจะแนะ คุณทำดีแล้ว ไม่มีอะไรจะแนะเพิ่มเติม

คำถามที่ ๑๒๗๒

มีคนมาถามผมว่า ตัวเขาฟันผุปวดฟันมากแล้วต้องการดูเวทนาความเจ็บนั้น จะทำให้ฟันหายปวดหรือเปล่า ผมบอกว่า “ก็ไปถอนฟันซะสิ จะได้หายปวด ง่ายจะตาย” เขามองหน้าผมแล้วก็เดินจากไป ผมเลยได้คิดว่า เดี๋ยวนี้ทำไมคนเราถึงได้เอาของดีๆ ไปใช้ผิดทางอย่างนี้ ผมมองกรณีนี้เป็นความประมาท คือเอาสมาธิภาวนามาเป็นยากล่อมมาสะกดความเจ็บปวด คืออาจจะหายเจ็บตอนภาวนา แต่พอออกจากสมาธิภาวนาก็ปวดเหมือนเดิม ดูจะเป็นมิจฉาสมาธิออกแนวๆ ประมาทซะมากกว่า ผมว่าถ้าเราเจ็บป่วยก็รักษาไปตามเรื่องตามราวง่ายกว่าตั้งเยอะครับ คือเหตุมันอยู่ตรงไหนเราก็ตัดมันตรงนั้น แต่ถ้าเหตุการณ์มันเปลี่ยนเราก็ต้องเปลี่ยนท่าทีใหม่ก็ได้ การใช้สมาธิอย่างนี้เหมือนกับที่ฤาษี โยคี ในสมัยก่อนทำกันหรือเปล่าครับ คือข่มกดกิเลสไว้

ตอบ

เห็นด้วยกับความคิดของคุณ

คำถามที่ ๑๒๗๓

ในลักษณะของสมาธิ มีคุณสมบัติอย่างหนึ่งที่บอกว่า “ควรแก่การงาน” คือ การเอาสมาธิไปใช้งานหรือเปล่าครับ

ตอบ

หมายความว่า ควรแก่การงานในการที่จะทำสมาธิ ทำฌาน หรือทำวิปัสสนาได้ดี แม้จะนำมาใช้ในการงานอย่างโลกๆ ก็ใช้ได้ดี เหมือน

ดินหมาดหรือดินน้ำมัน เจ้าของจะปั้นเป็นรูปใดก็ได้ ในพระบาลีพระพุทธพจน์โดยมากจะตรัสถึงคุณสมบัติข้อนี้ เมื่อผู้บำเพ็ญสมาธิได้จตุตถฌานแล้วน้อมจิตไปเพื่ออภิญญาต่างๆ เช่น ปุพเพนิวาสานุสติญาณ เป็นต้น

คำถามที่ ๑๒๗๔

พออ่านหนังสือพิมพ์แล้วรู้สาเหตุในการฆ่าตัวตายว่า ผู้ตายเป็นนักเรียนทุนเรียนเก่ง แต่ติดหนี้เป็นเงิน ๑ ล้านบาท เครียดเลยโดดตึกตาย คือสวนทางกับการศึกษา เรียนมาสูงแต่คิดได้สั้น เสียดายความรู้ น่าจะไปพัฒนาประเทศได้อีกตั้งเยอะ ทำไมการศึกษาในปัจจุบันถึงเน้นกันที่ความฉลาด ฉลาดที่จะเอาเปรียบ พอไม่ได้เปรียบก็บอกว่าไม่ยุติธรรม ไม่มีธรรมะคอยควบคุมความฉลาดกันเสียเลย อาจารย์ครับถ้าอาจารย์เปลี่ยนระบบการศึกษาได้อาจารย์จะเปลี่ยนอะไรหรือเพิ่มเติมอะไรลงไปบ้างครับ

ตอบ

ผมคิดว่า ในเรื่องการศึกษาของเด็กหรือของผู้ใหญ่ก็ตาม ควรเน้นที่ความเป็นคนดีมีศีลธรรม มากกว่าความเป็นคนเก่ง คือสอนเขาให้เป็นคนดีก่อน สอนวิชาความรู้ภายหลัง หรืออย่างน้อยก็ควบคู่กันไป ศีลธรรมเป็นรากแก้วของสังคม เหมือนรากแก้วของต้นไม้ มีสุภาษิตทางจริยศาสตร์อยู่บทหนึ่ง แปลเป็นไทยว่า *"ชีวิตที่เรียบง่ายเป็นชีวิตที่ดีที่สุด ศีลธรรมเป็นวิถีชีวิตที่ดีที่สุด"* ในหนังสือ *จริยศาสตร์* ที่ผมได้เขียนไว้เมื่อหลายสิบปีมาแล้ว ตอนที่ว่าด้วยคำนำ ผมได้เน้นย้ำเรื่องนี้ไว้มาก ถ้ามีโอกาสคุณลองหามาอ่านดู

คำถามที่ ๑๒๗๕

ได้อ่านประวัติของพระโพธิสัตว์ ส่วนใหญ่ท่านจะได้ออกบวช แล้วได้ฌาน อภิญญา พอสิ้นชีพแล้วไปเกิดเป็นพรหม แสดงว่าในสมัยนั้นการได้ฌานเป็นเรื่องสูงสุดแล้วใช่หรือเปล่าครับ หรือว่าพระโพธิสัตว์ (พระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน) ไม่ได้เคยพบกับพระพุทธเจ้าพระองค์อื่นเลย หรือผู้ที่ต้องเป็นพระพุทธเจ้าต้องดำเนินหรือเป็นไปตามเหตุปัจจัยนี้ครับ เพื่อที่จะเป็นพระพุทธเจ้า

ตอบ

สมัยที่เป็นพระโพธิสัตว์อยู่ ท่านได้เคยพบพระพุทธเจ้าองค์อื่นเหมือนกัน เช่น ได้พบพระทีปังกรสัมมาสัมพุทธเจ้าในสมัยที่ท่านเป็นสุเมธดาบส ในสมัยนั้นท่านมีคุณสมบัติพร้อมที่จะเป็นพระอรหันต์ แต่เนื่องจากมุ่งหมายที่จะเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต จึงทรงหลีกเลี่ยงความเป็นพระอรหันต์เสีย ท่านตั้งความปรารถนาที่จะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเช่นเดียวกับที่พระพุทธเจ้าทีปังกรเป็นอยู่เวลานั้น พระพุทธเจ้าทีปังกรทรงพยากรณ์ว่า สุเมธดาบสจะได้เป็นพระพุทธเจ้าในภายหน้า คือ พระโคตมพุทธ

คำถามที่ ๑๒๗๖

สวัสดีครับ ผมมีความสงสัยว่าขันธ์ ๕ เกิดพร้อมกันทั้ง ๕ เลยหรือเปล่า แล้วเราจะดูขันธ์ ๕ ทำงานกันทันอย่างไรครับ แล้วเราดูขันธ์ ๕ เพื่ออะไรครับ เพื่อให้มีสติเท่านั้นหรือเปล่าครับ

ตอบ

ธาตุ ๕ คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม อากาศ รวมกันเป็นรูปขันธ์ ความรู้สึกเป็นสุขบ้าง ทุกข์บ้าง ไม่ทุกข์ไม่สุขบ้างเป็นเวทนาขันธ์ ความจำได้หมายรู้เป็นสัญญาขันธ์ ความคิดปรุงแต่งให้ดีบ้างให้ชั่วบ้าง ให้เป็นกลางๆ บ้าง คือ ไม่ดีไม่ชั่วเป็นสังขารขันธ์ จิตเป็นวิญญาณขันธ์ทั้ง ๕ อย่างนี้ย่อลงเป็นรูปและนาม เป็นรูป ๑ เป็นนาม ๔ ในนาม ๔ นั้นเป็นจิต ๑ เป็นเจตสิก ๓ ต่างก็ทำหน้าที่ของตนๆ ขณะใดรู้สึกสุขหรือทุกข์ขณะนั้นเป็นเวทนา ขณะใดจำได้หมายรู้ซึ่งรูป เสียง เป็นต้น ขณะนั้นเป็นสัญญา ขณะใดนึกคิดไปต่างๆ ขณะนั้นเป็นสังขาร ขณะใดรู้อารมณ์ต่างๆ ขณะนั้นเป็นวิญญาณ ทั้งหมดนี้ทำงานร่วมกัน เปรียบเหมือนเครื่องยนต์ซึ่งมีชื่อต่างๆ แต่ทำงานร่วมกัน มีหน้าที่ต่างกัน เช่น สัญญากับสังขารมีหน้าที่ต่างกัน สัญญามีหน้าที่จำ สังขารมีหน้าที่คิดปรุงแต่ง แต่อาศัยกันทำงานร่วมกัน หวังว่าผู้ถามคงเข้าใจพอสมควร เรื่องนี้อธิบายยากเข้าใจก็ยาก

พิจารณาขันธ์ ๕ เพื่อให้เห็นความไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ ความเป็นอนัตตา แล้วละความยึดมั่นถือมั่นในขันธ์ ๕ เสีย

คำถามที่ ๑๒๗๗

สวัสดีค่ะอาจารย์ พระอนาคามีเป็นผู้มีศีลและสมาธิสมบูรณ์ สมาธิในที่นี้ไม่ได้หมายถึง สมาธิที่เป็นฌานแบบไม่ต้องมีเจตนา เป็นธรรมชาติของพระอนาคามีใช่หรือเปล่าคะ ขนาดสมาธิเป็นฌานแบบโลกีย์ยังรู้สึกเป็นสุขขนาดนั้นเลยค่ะ

ตอบ

พระอนาคามีที่ได้ฌานก็มีที่ไม่ได้ฌานก็มี พระอนาคามีที่เป็นสุกขวิปัสสกไม่ได้ฌาน แต่ที่ว่ามีสมาธิสมบูรณ์นั้นเพราะท่านละกามราคะได้แล้ว ละปฏิฆะด้วย ส่วนพระอนาคามีที่ไปทางสายเจโตวิมุตติจึงจะได้ฌานด้วย

คำถามที่ ๑๒๗๘

สวัสดีค่ะ ดิฉันขอเรียนถามค่ะ ควรทำอย่างไร เมื่อเรารู้ว่าเราด้อยกว่า แล้วยังถูกเพื่อนร่วมงานที่เด็กกว่าดูถูก บางครั้งว่าเราเสียหาย บางครั้งก็เอาเปรียบ พูดจาเหยียบให้ต่ำ หรือไม่ให้เกียรติ ควรทำอย่างไรดีคะ ขอคำตอบยาวๆ ด้วยค่ะ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ

ตอบ

ต้องทำตนเป็นคนไม่มีปม คือ ไม่มีทั้งปมด้อยและปมเขื่อง ในโลกนี้ไม่มีใครสูงต่ำกว่ากันโดยประการทั้งปวง สูงเป็นบางแง่ ด้อยเป็นบางแง่ เขาพูดเหยียดหยามเราเพราะเขาไร้เมตตาก็เป็นเวรกรรมของเขาเอง เราอย่าไปร่วมเวรกรรมกับเขาเลย คนเราเกิดมาดีไม่เหมือนกัน ชั่วไม่เหมือนกัน ความรู้ความสามารถไม่เท่ากัน ดีในบางแง่ เสียในบางแง่ อย่าเอาตนไปเปรียบเทียบกับใคร อย่าเอาใครมาเปรียบเทียบกับตน เท่านี้ก็พอทำให้สบายใจได้

ปากดั่งปู หูดั่งตะกร้า ตาดั่งตะแกรง
ปากไม่แพร่ง หูไม่อ้า ตาไม่เห็น
เป็นหลักธรรมนำให้หัวใจเย็น

คนควรเป็นเช่นนั้นบ้างในบางคราว
[จาก *อุทานธรรม* พระศาสนโสภน (แจ่ม จตฺตสลฺโล)]

คำถามที่ ๑๒๗๙

(จากคำถาม ๑๒๗๖) ขันธ์ ๕ ที่พระพุทธเจ้าตรัสว่าเป็นทุกข์ คือขันธ์ที่มีอุปาทานครองไว้ คือถ้ามันทำหน้าที่ตามกระบวนการของมันเฉยๆ ก็ยังไม่เป็นทุกข์ หรือมันเป็นทุกข์โดยตัวมันเองครับ

ตอบ

เป็นทุกข์โดยตัวมันเองบ้าง เป็นทุกข์เพราะมีอุปาทานบ้าง ตัวอย่างเช่น รูปขันธ์เป็นทุกข์โดยตัวมันเอง เพราะแก่ เจ็บ ตาย ตามพระบาลีที่ว่า *"ชาติปิ ทุกฺขา ชราปิ ทุกฺขา พยาธีปิ ทุกฺขา มรณมฺปิ ทุกฺขํ"* ส่วนขันธ์ที่เหลือเป็นทุกข์เพราะมีอุปาทาน เรียกว่า อุปาทานขันธ์ แต่โดยมากท่านกล่าวรวมว่า อุปาทานขันธ์ทั้ง ๕ เป็นทุกข์ (*ปญฺจุปาทานกฺขนฺธา ทุกฺขา*) พระอรหันต์ที่หมดอุปาทานแล้วก็ยังต้องเป็นทุกข์เรื่องรูปขันธ์อันเป็นทุกข์ทางกายโดยสภาพ

คำถามที่ ๑๒๘๐

เมื่อละสักกายทิฏฐิได้แล้ว วิจิกิจฉาและสีลัพพตปรามาสก็หมดไปด้วยหรือเปล่าครับ

ตอบ

แต่ละอย่างมีสภาวะต่างกัน มีลักษณะต่างกัน จึงต้องละแต่ละอย่างๆ ไป ตัวอย่างเช่น ละสักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาสได้หมดแล้ว แต่กามราคะและปฏิฆะยังอยู่ เป็นต้น เพราะฉะนั้นจึงสรุปได้ว่า ต้องละแต่ละอย่าง

คำถามที่ ๑๒๘๑

ขณะที่โกรธบางครั้งก็ไม่ทัน โพล่งออกไป แต่กลับมาทบทวนอีกครั้ง ว่าอารมณ์ในขณะนั้นคงไม่สู้ดี เกิดอาการเครียด แบบนี้จะต้องทำอย่างไรคะ

ตอบ

ต้องฝึกสติให้มากขึ้น และตั้งสัจจาธิษฐานว่า จะไม่โกรธใครและไม่โกรธสิ่งใด ท่องไว้ในใจเสมอๆ สติจะคอยกำกับไม่ให้พลุ่งออกไปโดยง่าย เหมือนทำนบกั้นน้ำไว้ไม่ให้ไหลบ่าไปในที่ที่ไม่ควรไป ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า *"ยานิ โสตานิ โลกสฺมึ สติ เตสं นิวารณํ"* แปลว่า "กระแสแห่งกิเลสเหล่าใดมีอยู่ สติเป็นเครื่องกั้นกระแสแห่งกิเลสเหล่านั้น" สติในที่นี้หมายถึง ความระวัง ความไม่ประมาท

คำถามที่ ๑๒๘๒

สวัสดีค่ะ ช่วงวันอาสาฬหบูชาที่ผ่านมาหนูได้ไปทำบุญถวายเทียนวัดที่บ้านเกิดต่างจังหวัด พอถวายเสร็จ ได้สนทนากับเจ้าอาวาส ท่านบอกว่าช่วงนี้สุขภาพไม่ค่อยดี ไปหาหมอได้ยามากินก็ไม่ดีขึ้น เลยให้ยกศาลพระภูมิเจ้าที่เสียใหม่ อาการก็เลยดีขึ้น คงเป็นเพราะทำพิธี "รับขันธ์" ก็เลยร่างกายไม่ค่อยดี หนูสงสัยค่ะ ว่าพิธีรับขันธ์เป็นพิธีในทางพุทธศาสนาหรือเปล่า แล้วภายในวัดสามารถมีพระภูมิเจ้าที่ได้ด้วยหรือคะ

ตอบ

ไม่เคยเห็นวัดไหนมีศาลพระภูมิเจ้าที่ สำหรับโรคร้ายไข้เจ็บนั้นเป็นธรรมดาของสังขารหรือร่างกาย ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า *"เรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา ไม่ล่วงพ้นความเจ็บไข้ไปได้"* (พยาธิ ธมฺโมมฺหิ พยาธิ อนตีโต) อาการเจ็บไข้อาจฟื้นขึ้นได้เพราะถึงเวลาที่ยาให้ผลก็ได้ สภาพร่างกายปรับตัวเองได้บ้าง โรคบางอย่างรักษาก็หาย ไม่รักษาก็หาย โรคบางอย่างรักษาหาย ไม่รักษาไม่หาย โรคบางอย่างรักษาก็ตาย ไม่รักษาก็ตาย

คำถามที่ ๑๒๘๓

สวัสดีครับ เห็นผู้ใหญ่หลายๆ ท่านได้บอกให้ฟังว่า พระที่บวชใหม่ๆ เนื้อหอม พวกผีชอบมาขอส่วนบุญ ถ้าเกิดเราได้ทำบุญกับพระที่บวชออกมาจากวัดใหม่ๆ เราจะได้บุญมาก เพราะท่านบริสุทธิ์ยังไม่ทำผิดศีลเลยสักข้อ อย่างนี้ถือว่าเป็นความเห็นที่หละหลวมหรือเปล่าครับ แต่ถ้าจริงอย่างนั้นพวกผมที่เป็นชาวบ้านก็น่าจะมีบุญเยอะเพราะ

ไม่ทำผิดศีลของพระหลายๆ ข้อเลย น่าจะถือว่าบุคคลบริสุทธิ์ได้เพราะปัญญามากกว่า คือรู้แล้วไม่ทำ ผิดกับว่าทำเพราะไม่รู้ อะไรถูกต้องรบกวนอาจารย์ช่วยอธิบายด้วยครับ ไม่ได้ต้องการตำหนิผู้ใหญ่นะครับ แต่อยากได้ความเข้าใจที่ถูกต้องนะครับ

ตอบ

คำพูดของคุณที่ว่า "บุคคลย่อมบริสุทธิ์ได้ด้วยปัญญา" ตรงกับพระพุทธภาษิตที่ว่า *"ปญฺญาย ปริสุชฺฌติ"* พระที่บวชมานานก็มีศีลที่บริสุทธิ์ได้ และมีศีลมานานด้วย มีคุณธรรมก็มากและมีคุณธรรมสูงด้วย เรียกว่าได้อบรมตนมาดีเป็นเวลานาน คุณลองคิดดูเถิดว่า การทำบุญกับพระที่บวชเสร็จใหม่ๆ กับพระที่บวชมานาน อย่างไหนควรจะได้บุญมากกว่า แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นๆ ด้วยอีกหลายอย่าง

คำถามที่ ๑๒๘๔

สวัสดีครับอาจารย์ ช่วงวันหยุดนี้ผมได้ไปทำบุญที่วัดพบว่ามีชาวบ้านมาขายปลา เต่า นก ให้ปล่อยที่ท่าน้ำของวัด ผมเห็นแล้วรู้สึกสังเวชพวกสัตว์ที่มันถูกจับมาขาย แต่ผมก็ไม่ซื้อพวกมันมาปล่อย คือผมคิดว่าถ้าซื้อเท่ากับเราส่งเสริมให้พวกชาวบ้านเขาไปจับมาขายเพิ่มขึ้น ผมมีความคิดขึ้นมาว่าทำไมเจ้าอาวาสถึงได้ปล่อยให้พวกเขาประกอบอาชีพอย่างนี้ พอถามชาวบ้านแถบๆ นั้น ได้คำตอบว่าอย่ามายุ่ง นี่เป็นอาชีพของพวกเขา น่าจะมีทางออกในปัญหานี้ที่ดีต่อทุกฝ่ายนะครับ อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหานี้ที่มีอยู่เกือบจะทุกวัดอย่างไรครับ เงินทองของบาดใจจริงๆ ครับ

ตอบ

เรื่องนี้คุณควรจะรู้จักตัดตอน คือ เขาไปจับมาขายนั้นตอนหนึ่ง คนที่ซื้อไปปล่อยนั้นตอนหนึ่ง น่าเห็นใจด้วยกันทั้งสองฝ่าย พวกหนึ่งทำเพื่ออาชีพ เพื่อมีชีวิตอยู่ได้ อีกพวกหนึ่งทำเพื่อบุญที่คิดว่าตนจะได้ เพราะการปล่อยปลาปล่อยเต่า คิดดูคล้ายๆ กับการให้เงินแก่ขอทาน พวกหนึ่งขอเพื่ออาชีพ เพื่อมีชีวิตอยู่ได้ อีกพวกหนึ่งให้เพราะอยากได้บุญ บางคนตำหนิว่าเป็นการส่งเสริมขอทาน แต่เรื่องพวกนี้เราต้องรู้จักตัดตอน มิฉะนั้นแล้วปัญหาจะพัวพันยุ่งกันไปหมด เปรียบเหมือนรถไปชนกัน คนตายบ้างเจ็บบ้าง เราจะไปโทษคนสร้างรถ คนขายน้ำมัน และคนสร้างถนนได้อย่างไร

คำถามที่ ๑๒๘๕

สวัสดีครับอาจารย์ ได้อ่านหนังสือของอาจารย์ สงสัยเกี่ยวกับเวทนาคือ ในเวทนามีสุข ทุกข์ และไม่สุขไม่ทุกข์ แต่อาจารย์อธิบายไม่สุขไม่ทุกข์ (อทุกขมสุข) ว่าเป็นสุขอ่อนๆ คือ เพลินๆ คำว่าเป็นสุขอ่อนๆ เพลินๆ มันเข้ากันได้กับพวกโมหะหรือเปล่าครับ เป็นนันทิที่เป็นพวกเดียวกับอุปาทานหรือเปล่าครับ

ตอบ

คืออย่างนี้ เวทนา ๒ ก็มี เวทนา ๓ ก็มี ทีนี้ เวทนา ๓ มี อทุกขมสุขเวทนาด้วย ถามว่า ถ้าจัดเวทนาเป็น ๒ อทุกขมสุขเวทนา จะเข้าอยู่ในเวทนาไหน ตอบว่า จัดเข้าในสุขเวทนา เพราะเป็นสุขอ่อนๆ ก็เท่านี้แหละ ขอให้คุณจับหลักให้ได้ จะได้ไม่สับสน

คำถามที่ ๑๒๘๖

สวัสดีครับ เคยได้ยินมาว่า มีเณรอายุ ๗ ปี ได้บรรลุเป็นพระอรหันต์อย่างนี้ก็แสดงว่าธรรมะเป็นของสากลจริงๆ คือใครมีปัญญาก็เข้าถึงได้ไม่จำกัดวัย แล้วพระอรหันต์ที่อายุน้อยๆ กว่านี้มีหรือเปล่าครับ พวกท่านเหล่านั้นทำบุพกรรมอะไรครับถึงได้บรรลุตอนอายุน้อยๆ

ตอบ

เคยมีสามเณรอายุ ๗ ขวบบรรลุเป็นพระอรหันต์ ผู้หญิงก็มีเช่น นางวิสาขามหาอุบาสิกาเป็นพระโสดาบัน ท่านก็มีบุญมาแต่อดีตชาติสั่งสมมาเรื่อยๆ จนมาถึงชาติสุดท้าย

คำถามที่ ๑๒๘๗

เห็นเขาสร้างพระพุทธรูปแบบแปลกใหม่ๆ กันขึ้นมา มีชื่อว่า พระเศรษฐีนวโกฏิ เห็นผู้สร้างบอกว่าเกิดจากพระโสดาบันที่เป็นเอกทางด้านการให้ทาน ๙ ท่านมารวมกัน ถ้าใครมีไว้ครอบครองจะร่ำรวยเป็นเศรษฐี มีคำถามครับ

๑. สร้างขึ้นมาเพื่อให้ร่ำรวยแบบจตุคามรามเทพ อย่างนี้ผิดหลักพุทธศาสนาหรือเปล่าครับ

๒. ผู้สร้างบอกว่า พระโสดาบันเป็นได้จากการให้ทาน ไม่แน่ใจว่ามีทานเป็นพื้นฐานหรือว่าให้แค่ทานอย่างเดียวจนบารมีเต็ม แล้วก็เป็นได้เลย ความคิดอย่างนี้ถูกต้องหรือเปล่าครับ

๓. เราจะไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์อะไรก็ได้ แต่ต้องเคารพไม่เกินคุณธรรม คือเอาคุณธรรมเป็นใหญ่ อย่างนี้ไม่ผิดหลักชาวพุทธ หรือถ้าเราจะ

เคารพอะไร ควรน้อมใจอย่างไรเพื่อไม่ให้ผิดหลักครับ

๔. เห็นพวกนักวิปัสสนาบอกว่าทำบุญแล้วหวังไม่ได้ ต้องทำด้วยความไม่ยึด เราจะทำใจอย่างไรครับ

๕. ทาน ศีล ภาวนา ถ้าเราจะเป็นคนหัวหมอ เลือกทำแต่ภาวนาเพราะได้บุญเยอะสุด อย่างนี้ผิดหรือเปล่าครับ เห็นนักวิปัสสนาบอกว่าในการภาวนาก็มีทานอย่างสูงสุดอยู่คือการเสียสละตนเองเป็นทาน แล้วก็มีศีลครบ คือมีเจตนาตั้งมั่นในขณะนั้นเป็นตัวศีล ที่เขากล่าวมาถูกต้องตามหลักหรือเปล่าครับ

๖. ในศีล ๘ ห้าข้อแรกผมเห็นว่ามันดี แต่อีก ๓ ข้อที่เพิ่มมา มันดีอย่างไรครับ ทรมานตัวเองจัง

๗. มีพระภิกษุณีที่เป็นพระอรหันต์ถูกข่มขืน ด้วยวิบากกรรมอะไรครับถึงได้ถูกข่มขืน แล้วมีอธิบายหรือเปล่าครับว่าทำไมท่านถึงไม่หนีคนเหล่านั้น

๘. พระพุทธเจ้าองค์ปฐมมีในพุทธประวัติหรือพระพุทธเจ้าเราได้ตรัสไว้บ้างหรือเปล่าครับ คำถามทั้งหมดมีผู้ฝากมาถามเลยรวบรวมถามทีเดียวเลย ต้องกราบขอบพระคุณอาจารย์มา ณ ที่นี้ด้วยที่เมตตาตอบครับ

ตอบ

๑. เรื่องทั้งหมดที่คุณพูดมา ไม่น่าจะเป็นไปได้ คือว่า ไม่เป็นจริง

๒. ต้องมีทั้งทาน ทั้งศีล ทั้งภาวนา การฟังธรรมจัดเข้าในภาวนา บางท่านฟังธรรมเพียงครั้งเดียวก็ได้บรรลุเป็นพระโสดาบัน

๓. เคารพสิ่งที่ควรเคารพ บูชาสิ่งที่ควรบูชา ด้วยการใช้ปัญญา ไม่เพียงแต่เชื่อถือตามๆ กันมา ต้องใช้ปัญญาให้มาก

APHIC
5-3952

๔. หวังก็ได้ไม่หวังก็ได้ เหมือนเราอาบน้ำ หวังให้เย็นก็ได้เย็น ไม่หวังให้เย็นก็ได้เย็น หรือถ้าเป็นน้ำอุ่นเราจะหวังหรือไม่หวังก็อุ่นอยู่นั่นเอง เรากินข้าวก็เช่นเดียวกัน จะหวังให้อิ่มหรือไม่หวัง เมื่อกินพอสมควรก็อิ่มอยู่นั่นเอง

๕. ทำวิปัสสนาก็ได้วิปัสสนา ให้ทานก็ได้อานิสงส์ของทาน รักษาศีลก็ได้อานิสงส์ของการรักษาศีล ทำสิ่งใดก็ได้อานิสงส์ของสิ่งนั้น ไม่ทำก็ไม่ได้ ท่านจึงให้ทำไว้หลายๆ อย่าง เหมือนเรามีสวนผลไม้ ปลูกต้นไม้ไว้หลายๆ ชนิด ก็ได้กินผลหลายอย่าง มีนกหลายชนิดมาอาศัยด้วย

๖. ท่านต้องการให้ขัดเกลากิเลสบางอย่าง อบรมตนให้เป็นคนรู้จักอดทน ถ้าคุณรู้สึกลำบากในการรักษาศีล ๘ คุณถือศีลกรรมบถก็ได้ มี ๑๐ ข้อ จัดเป็นทางกาย ๓ ทางวาจา ๔ ทางใจ ๓ คิดว่ากุศลกรรมบถ ๑๐ นี้ได้ประโยชน์มาก ในมงคล ๓๘ ข้อว่า ธรรมจริยา ท่านก็ระบุถึงกุศลกรรมบถ ๑๐ มีเว้นจากปาณาติบาต เป็นต้น เว้นจากมิจฉาทิฏฐิเป็นสุดท้าย ขอให้คุณลองไปค้นดูกุศลกรรมบถ ๑๐ จะเห็นว่าสะดวกในการปฏิบัติ และมีอานิสงส์มากด้วย

๗. ยังไม่เคยพบคำอธิบายในข้อนี้

๘. ตามตำราบอกว่า พระพุทธเจ้าองค์แรกพระนามว่า ตัณหังกร ไม่เคยพบประวัติที่ท่านเล่าไว้ มีเล่าไว้ในมหาปทานสูตร ตั้งแต่พระวิปัสสีสัมมาสัมพุทธเจ้าลงมาจนถึงพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน ในที่บางแห่งพระพุทธเจ้าตรัสว่า ต่อไปภายหน้า เมื่อมนุษย์อายุ ๘๐,๐๐๐ ปี พระอาริยเมตไตรยจะอุบัติขึ้น เป็นพระพุทธเจ้าองค์ที่ ๕ ของภัทรกัปนี้ พระพุทธเจ้าที่ล่วงมาแล้วรวม ๒๘ องค์ มีพระตัณหังกรเป็นปฐม

CANN
890-55

คำถามที่ ๑๒๘๘

สวัสดีค่ะ ได้อ่านหนังสือคำอธิบายคุณสมบัติและลักษณะของพระโสดาบันมา ก็เลยมีความรู้สึกว่าพระโสดาบันนี้มีความใกล้เคียงกับปุถุชนชั้นดีมากๆ เลยค่ะ ท่านก็ยังมี โลภ โกรธ หลงครบถ้วนแต่มีความรู้สึกสลดสังเวชต่อชีวิตอันน้อยนี้ตลอด ไม่กลืนไปกับกระแสเหมือนปุถุชน ถ้าในความคิดของหนู พระโสดาบันกับพระสกทาคามีจะมีความกลมกลืนได้กับชีวิตปุถุชนมากที่สุด ส่วนพระอนาคามีนั้นเริ่มที่จะปลีกวิเวกแล้ว การเห็นธรรมะของพระโสดาบันกับพระอรหันต์ มีความแตกต่างกันอย่างไรคะ ยกตัวอย่างเช่น การกินอาหารของท่าน พระอรหันต์ท่านมีความรู้สึกอร่อย เผ็ด หวาน ตามแบบประสาทสัมผัสของมนุษย์ธรรมดาหรือเปล่าคะ แล้วทำไมพระอานนท์ตอนยังเป็นโสดาบันถึงได้กล่าวกับพระพุทธเจ้าว่า ปฏิจจสมุปบาทที่ปุถุชนเห็นว่ายุ่งยากแต่พระอานนท์กลับเห็นเป็นของง่าย เหมือนกลุ่มก้อนด้ายที่วางอยู่บนฝ่ามือกลิ้งไปกลิ้งมาดูได้รอบ ดูได้รอบแต่ก็ยังไม่รอบเท่าพระอรหันต์ใช่ไหมคะ

ตอบ

พระโสดาบันกับพระสกทาคามี มีคุณสมบัติใกล้เคียงกัน เพียงแต่พระสกทาคามี ทำราคะ โทสะ และโมหะ ให้เบาบางกว่าพระโสดาบัน ส่วนพระอนาคามีและพระอรหันต์นั้นเป็นพระอริยบุคคลระดับสูง

ปฏิจจสมุปบาทที่พระอานนท์ทูลพระศาสดาว่า ปฏิจจสมุปบาทเป็นของยาก แต่ปรากฏแก่ท่านเหมือนของง่ายนั้น เพราะท่านเป็นพหูสูตแตกฉานในธรรม การเข้าถึงธรรมของพระโสดาบันกับพระอรหันต์ไม่เท่าเทียมกัน กิเลสที่ละได้แล้วก็ไม่เท่ากัน อาหารที่อร่อยพระอรหันต์ก็รู้สึกได้ว่าอร่อย เพราะเป็นเรื่องของชิวหาประสาท แต่ท่านไม่ติดใน

ความอร่อยนั้น เหมือนใบบัวไม่ติดน้ำ น้ำไม่ติดใบบัว

คำถามที่ ๑๒๘๙

สวัสดีครับ หลักไตรสิกขาที่พระพุทธศาสนาสอนเพื่อให้เข้าถึง "ไตรลักษณ์" คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ผมพอจะเข้าใจคร่าวๆ อนิจจังกับทุกขัง แต่พออนัตตา ใจมันไม่ค่อยยอมรับครับ คือไม่มีตัว แล้วร่างกายเรา โน้น นี่ นั้น มันคืออะไร ผมเห็นเป็นวัตถุต่างๆ เต็มไปหมด ถ้ามันไม่มีตัวแล้ว ที่เราทำอยู่ทุกวันนี้ทำไปเพื่อใคร แต่ถ้าอีกความหมายหนึ่งคือ มันก็มีอยู่แต่ไม่ไปยึดมั่นมัน อย่างนี้พอจะเป็นอนัตตาหรือเปล่าครับ

ตอบ

อนัตตาในซีกโลกีย์ะ หมายความว่า ประกอบด้วยเหตุปัจจัย เป็นไปตามเหตุปัจจัย เราเลือกเอาไม่ได้ตามที่ต้องการ ไม่อยู่ในอำนาจปรารถนาเอาไม่ได้ว่าจงเป็นอย่างนี้เถิดอย่าเป็นอย่างนั้นเลย ส่วน **อนัตตาในซีกโลกุตระ**กล่าวคือพระนิพพานระดับสูงสุด เป็นอนัตตาเหมือนกัน แต่ไม่มีเหตุปัจจัยปรุง

คำถามที่ ๑๒๙๐

รู้สึกว่าความดีทางพุทธศาสนา จะระดับสูงกว่าศีลธรรมทั่วไป คือเล็งผลในทางที่ ไม่โลภ ไม่โกรธ และไม่หลง ผมเป็นชาวคริสต์แต่มีความรู้สึกว่าบทบัญญัติเป็นข้อบังคับ ไม่เชื่อก็บาป แต่พอมาศึกษาพุทธศาสนา รู้สึกว่ามีอิสระในความคิด เน้นไปที่ปัญญาที่ใช้ดับทุกข์ คือถ้ามันดับทุกข์ได้ผมรับเอามาใช้หมด หลักปฏิบัติก็ดีคล้ายกับเป็นของสากลที่มนุษย์ทุกคนล้วนปฏิบัติตามได้ตามกำลังของสติปัญญามีให้หมดทุกระดับ ผมว่ามันเยี่ยมมากๆ ถ้าผมที่เป็นชาวคริสต์จะนำเอาหลักพุทธไปปฏิบัติบ้าง จะได้ผลเต็มที่หรือเปล่า แล้วการที่ผมยังไม่รู้สึกเคารพพระพุทธเจ้าเท่าที่ควรจะเป็นการบาปหรือเปล่า แต่ผมคิดว่าถ้าผมได้ศึกษาในเชิงลึกกว่านี้ ผมคงจะศรัทธาและรู้คุณของพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ได้เอง ตามที่มันเป็นไปของสติปัญญาของผม อาจารย์มีข้อเสนอแนะนำอะไรเกี่ยวกับการเข้ามาเกี่ยวข้องของผู้นับถือต่างศาสนาแนวผมบ้างหรือเปล่าครับ เพราะรู้สึกว่าตัวเองเป็นคนไม่จริง ที่เห็นอะไรดีๆ ของศาสนาอื่นก็เอามาใช้ เหมือนเป็นคนไม่มั่นคง

ตอบ

ดีแล้วครับ เห็นอะไรดีๆ ก็เก็บรวบรวมไว้นำมาใช้ประโยชน์ ไม่ว่าของศาสนาใด ทุกศาสนามีของดีให้เลือก

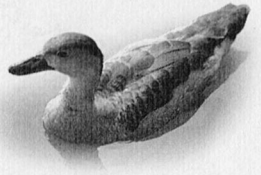

คำถามที่ ๑๒๙๑

ฝากบอกเสียงธรรมของท่านพุทธทาสทางเว็บไซต์เรือนธรรม ลงชื่อผิดว่า หลวงพ่อปัญญา ติดตามการตอบคำถามของอาจารย์มาพอสมควรโดยไม่ต้องถามเอง ขอชื่นชม และขอบคุณอาจารย์ที่ทำให้คนที่ศึกษาธรรม ได้เข้าใจอย่างถูกต้อง ขอให้อาจารย์สุขภาพแข็งแรงค่ะ

ตอบ

ขอบคุณครับ

คำถามที่ ๑๒๙๒

"สัมมาทิฏฐิ" ที่ทรงระบุว่า โลกหน้ามี บุญคุณบิดามารดา นรก สวรรค์มี มีกรรม คนทำกรรม วิบาก เป็นสัมมาทิฏฐิระดับโลกียะ แต่ถ้าเป็นผู้ที่เข้าหลักปฏิจจสมุปบาท ก็จะมีสัมมาทิฏฐิที่ไม่เอียงไปทางว่ามีหรือไม่มี คือจะตอบอะไรออกไปว่า เป็นไปตามเหตุปัจจัย เพราะสิ่งนี้มี สิ่งนี้จึงมี เพราะสิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้จึงไม่มี คือไม่เอียงไปในทาง "อัตถิตา และนัตถิตา" เป็นการตอบแบบทางสายกลางแท้ๆ แสดงว่าพระพุทธเจ้าท่านตรัสสอนไว้เป็น ๒ แบบ คือ แบบพวกที่ยังมีตัวตน กับพวกฉลาดแล้วพร้อมที่จะลดตัวตน ทำให้คำสอนของท่านไม่ขัดแย้งกันและสอดรับกันได้อย่างดีตามลำดับ ถ้าทำความเข้าใจอย่างนี้ถือถูกต้องหรือเปล่าครับ

ตอบ

ถูกต้องครับ พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมเป็นเอนกปริยาย ให้เหมาะแก่อุปนิสัยของผู้ฟัง

คำถามที่ ๑๒๙๓

สวัสดีครับ วิญญาณกับปัญญา แตกต่างกันอย่างไร อุปมาให้ฟังด้วยครับ

ตอบ

วิญญาณ มีจักษุวิญญาณเป็นต้น คือการรู้แจ้งในอารมณ์ทั้งหก มีรูป เป็นต้น ส่วน**ปัญญา** เล็งถึงความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง ตัวอย่างเช่น วิญญาณรู้รูปว่าเป็นรูป เสียงว่าเป็นเสียง แต่ปัญญาจะรู้ละเอียดลงไปว่า รูปอะไร เสียงอะไร เกิดขึ้นอย่างไร จะดับไปอย่างไร เหมือนการเห็นวัตถุอย่างใดอย่างหนึ่งของเด็กไร้เดียงสา กับของผู้ใหญ่ที่มีความชำนาญในเรื่องนั้นๆ ความเข้าใจย่อมจะต่างกัน

คำถามที่ ๑๒๙๔

ได้อ่านหนังสือ *ไตรลักษณ์* กับ *ปฏิจจสมุปบาท* ของอาจารย์ ชอบใจที่อาจารย์เขียนว่า บางคนรู้จักขันธ์ห้าแต่ตัวหนังสือ แต่ไม่รู้จักตัวจริงของขันธ์ห้า เปรียบเหมือนรู้ชื่อแต่ไม่เคยเห็นหน้า คล้ายกับคนที่ไม่รู้จักแต่เดินผ่านกันทุกวัน แต่ถ้ารู้จักขันธ์ห้าตามความเป็นจริง คือรู้ว่าใครเป็นใคร แม้จะเดินปะปนกับคนหลากหลายแต่พอเห็นก็รู้ทันที อาจารย์อุปมาให้ฟังได้คมคายมาก ถ้าเรายังต้องอธิบายให้คนที่ยังไม่ได้สัมผัสรู้สึกถึงธรรมจริงก็คงต้องอุปมากันต่อไป เหมือนกับที่พระพุทธเจ้าทรงต้องบรรยายธรรมเปรียบเทียบให้บุคคลทั้งหลายตามระดับสติปัญญา ทรงเป็นสัพพัญญูจริงๆ

ตอบ

ขอบคุณมากครับที่เขียนมาให้ปลื้มใจ

คำถามที่ ๑๒๙๕

อยากทราบว่าเราดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในบางเวลา และไม่ได้เมาจนขาดสติ เพื่อนๆ สงสัยจากที่ฟังมาเรื่องของศีล ๕ ที่ว่าถ้าตายไปจะโดนกรอกน้ำในกระทะทองแดงนั้น ข้อเท็จจริงในข้อนี้เป็นเช่นใด อยากให้ท่านอาจารย์ช่วยอธิบายให้ทราบ ขอบพระคุณ

ตอบ

การดื่มเหล้าแต่ไม่ถึงกับเมา ก็ยังผิดศีลข้อสุรา ส่วนเรื่องเมื่อตายไปแล้ว ไปตกนรกถูกกรอกน้ำทองแดงนั้น ผมไม่อาจยืนยันหรือปฏิเสธได้ เพราะไม่รู้จริงๆ

คำถามที่ ๑๒๙๖

สวัสดีครับอาจารย์ ผมได้ฟังซีดีธรรมะของท่านพุทธทาสเกี่ยวกับเรื่องปรมัตถสภาวะธรรม ท่านบอกว่า “นิพพานมีอยู่ในอายตนะ เพราะรู้สึกได้ด้วยจิตแต่เป็นอสังขตะ” สิ่งที่ท่านบอก ผมเข้าใจว่าเป็นธรรมะที่ปรากฏแก่จิต คือนิพพานธาตุที่ปรากฏแก่จิตย่อมรู้สึกได้ทางอายตนะ เป็นสิ่งที่ไม่มีสิ่งอะไรปรุงแต่งรู้สึกได้ ความเข้าใจอย่างนี้ถือว่านิพพานเป็นอนัตตา ผิดถูกประการใดอาจารย์ช่วยชี้แจงด้วยครับ หรือมีที่มาอธิบายอะไรช่วยแนะนำด้วยครับ (คำถามนี้มีที่มาจากธรรมบรรยายของท่านพุทธทาสเรื่องปรมัตถสภาวะธรรม หัวข้อธาตุที่มาอยู่ในรูปอายตนะ)

ตอบ

ผมอ่านแล้วไม่เข้าใจครับ

คำถามที่ ๑๒๙๗

การกระทำที่ไม่มีเจตนาเรียกว่า "กิริยา" คือไม่เป็นทั้งบุญและบาป ถ้าเราไม่ได้มีเจตนาก็ไม่เกิดวิบากกรรม แต่ก็มีผลแห่งการกระทำนั้นเป็นวิบากของบุคคลหรือสิ่งต่างๆ เหล่านั้น เช่นเราเดินบนสนามหญ้าตอนกลางคืน เหยียบมดตายโดยที่เราไม่รู้อย่างนี้ไม่ถือว่าบาป เพราะไม่มีเจตนาแต่การที่มดถูกเหยียบก็เป็นผลวิบากของมด แต่เราต้องทำอะไรลงไปด้วยสติ ทำไปด้วยความถูกต้อง แต่ผมได้ฟังพวกเรียนอภิธรรมบอกว่า ต้องทำทุกการกระทำให้เป็นมหากุศล แต่ผมว่าการกระทำของเรามันก็เป็นกุศลบ้าง อกุศลบ้าง ไม่เป็นกุศลบ้าง อกุศลบ้าง แล้วเราจะตั้งจิตใจอย่างไรในการกระทำครับ ผมจับจุดไม่ได้ หรือว่าต้องเรียนธรรมะไปตามสติปัญญาก่อนครับ อภิธรรมผมรู้สึกว่ายากครับ

ตอบ

การกระทำที่ไม่มีเจตนา ท่านเรียกว่า **กตัตตากรรม** แปลว่า สักแต่ว่าทำ กรรมนี้ให้ผลน้อยที่สุด จะไม่ให้ผลเมื่อกรรมอื่นยังให้ผลอยู่ เมื่อว่างจากการให้ผลของกรรมอื่น กรรมนี้จึงจะให้ผลทั้งฝ่ายดีและฝ่ายไม่ดี ตัวอย่างเรื่องเหยียบมดที่คุณยกมานั้น คุณอาจได้รับผลในลักษณะเดียวกัน คือ คนอื่นทำให้คุณเดือดร้อนโดยที่เขาไม่เจตนา เช่น เอาก้อนหินปาสัตว์แต่ไปถูกคุณ เป็นต้น

คำถามที่ ๑๒๙๘

สวัสดีครับ มีบุคคลนอกศาสนากล่าวว่า คัมภีร์อภิธรรม เป็นสิ่งที่สร้างมาใหม่ เพิ่มเติมเข้ามาใหม่ ไม่อยู่ในรูปพระพุทธวจน ที่พวกเขากล่าวมาถูกต้องหรือเปล่าครับ

ตอบ

คัมภีร์อภิธรรมเป็นคำอธิบายพระสูตรอย่างละเอียด ละเอียดมากๆ บางท่านเห็นว่าเกินจำเป็น บางท่านกล่าวว่า คัมภีร์อภิธรรมแต่งเมื่อ พ.ศ. ๑๗๐๐ โดยพระอนุรุทธาจารย์ชาวลังกา ผมไม่แน่ใจในสิ่งเหล่านี้ จึงไม่สามารถพูดอะไรได้มาก

คำถามที่ ๑๒๙๙

ผมได้มีโอกาสไปงานศพ ส่วนใหญ่เจ้าภาพจะเขียนพิธีการไว้ว่า พระสวดพระอภิธรรมในเวลา... แต่พอไปฟังสวด (เข้าใจว่าพระสวดให้คนเป็นฟัง ไม่ใช่สวดให้คนตายฟัง) พระกลับเทศน์ภาษาไทยสอนเลยเข้าใจง่ายดี อย่างนี้ไม่ถือว่าผิดหลักพิธีกรรมใช่ไหมครับ ท่านสวดพระสูตรแปลได้หรือเปล่าครับ ขอบคุณครับ

ตอบ

ดีครับ เทศน์แทนสวดได้ประโยชน์มากกว่า เพราะผู้ไปร่วมในงานเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้ สวดพระสูตรแปลก็ดีเหมือนกัน

คำถามที่ ๑๓๐๐

สวัสดีครับอาจารย์ ได้อ่านหนังสือ *สิ่งที่ควรทำความเข้าใจกันใหม่เพื่อความถูกต้อง* ที่อาจารย์กล่าวว่า พระพุทธเจ้าให้จีวรแก่พระสารีบุตร กับ พระสารีบุตรให้จีวรแก่พระพุทธเจ้าใครจะได้บุญมากกว่ากัน แล้วอาจารย์ตอบว่าพระพุทธเจ้าได้บุญมากกว่า ตอนแรกผมไม่เข้าใจ คิดว่าถ้าเนื้อนาของเราดีแล้ว ถ้าเราเป็นผู้ให้เราก็ได้มากกว่าแน่ๆ แต่พอมาคิดดู หลักไตรสิกขานี้เป็นหลักการพัฒนาเพื่อละเสียสละสิ่งที่ง่ายไปหาความยาก จุดมุ่งหมายของการให้ทานคือลดความโลภลง คือประมาณว่าถ้าศีลธรรมและคุณธรรมในตัวเราสูงขึ้น นั้นก็คือเป็นคนมีบุญในตัวอยู่แล้วเพราะลดกิเลส ลดอวิชชาลงได้บ้าง อย่างนี้ถ้าเราพัฒนาจนเป็นพระอริยะเสียเองก็เป็นบุญยิ่ง คือไม่ต้องเวียนมาเกิดอีกแล้ว เป็นอย่างนี้หรือเปล่าครับ

ตอบ

เป็นอย่างที่คุณว่ามา ถูกต้องแล้ว เรื่องการถวายจีวรระหว่างพระพุทธเจ้ากับพระสารีบุตรนั้น เป็นตัวอย่างที่กล่าวไว้ในอรรถกถา *ทักขิณาวิภังคสูตร มัชฌิมนิกาย*

คำถามที่ ๑๓๐๑

อยากเรียนถามเรื่องตอนเช้าที่ถวายข้าวพระพุทธ ไม่ได้จุดธูปไหว้ อยากทราบว่ามีความจำเป็นไหมคะ เนื่องจากต้องออกจากบ้านมาทำงาน ไม่สะดวก แต่มีความรู้สึกไม่สบายใจ

ตอบ

ไม่ต้องจุดธูปก็ได้ เดี๋ยวนี้เขากำลังรณรงค์เรื่องไม่ควรจุดธูปบูชาพระอยู่ เพราะควันธูปเป็นพิษแก่ร่างกาย ถ้าคุณอยากจะจุดอยู่ก็ให้ดับเสียในกระถางธูป โดยวิธีปักหัวลงเป็นการป้องกันอัคคีภัยด้วย

คำถามที่ ๑๓๐๒

สวัสดีค่ะ เราเกิดมาเพื่ออะไรคะ แล้วการเรียนรู้พุทธศาสนา มีผู้รู้ท่านสอนว่า *"การจะเรียนให้ถูกตัวศาสนาแท้ๆ ต้องเรียนรู้ไปที่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ"* เรียนแล้วจะรู้ว่าชีวิตเกิดมาทำไมหรือคะ ขอบคุณค่ะ

ตอบ

คนเราเกิดมาเพื่อพัฒนาตนให้ถึงขั้นสมบูรณ์ที่สุด จนไม่มีความชั่วหลงเหลืออยู่เลย มีแต่ความดีล้วนๆ คือสิ้นกิเลสเป็นพระอรหันต์นั่นเอง ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจนั้น ท่านเรียกว่า อายตนะภายในบ้าง เรียกว่าอินทรีย์บ้าง ท่านสอนให้สำรวมระวัง เมื่อตาได้เห็นรูป เป็นต้น ท่านว่าเมื่อสำรวมระวังได้แล้ว เป็นไปเพื่อความสิ้นกิเลส ความข้อนี้พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในอปัณณกปฏิปทา แปลว่า ทางปฏิบัติที่ไม่ผิด

คำถามที่ ๑๓๐๓

สวัสดีครับอาจารย์ "อัสสัทธะ" ผู้ไม่ต้องมีศรัทธาในที่นี้หมายถึงใคร แล้วศรัทธาไม่จำเป็นหรือครับ เห็นใครๆ ก็บอกว่าต้องมีศรัทธา

ตอบ

เป็นคุณบทหนึ่งของพระอรหันต์ พระพุทธเจ้าตรัสเรื่องนี้เพราะทรงปรารภพระสารีบุตรซึ่งเป็นผู้ไม่เชื่อง่าย คนทั่วไปควรจะต้องมีศรัทธาและมีปัญญากำกับเพื่อไม่ให้ศรัทธางมงาย แต่พระอรหันต์ท่านมีปัญญาบริบูรณ์จึงไม่ต้องมีศรัทธาก็ได้ คือ ปัญญาเข้าไปแทนที่ศรัทธาทั้งหมด

คำถามที่ ๑๓๐๔

ผู้บรรลุนิพพานแล้วย่อมเป็นผู้ไม่มีความหวัง "นิราสา" ความแตกต่างของผู้ไม่ต้องมีความหวังระหว่างพระอริยะกับกัลยาณปุถุชนและปุถุชนธรรมดาแตกต่างกันอย่างไรครับ

ตอบ

การไม่หวังของพระอรหันต์เพราะท่านสิ้นกิเลสแล้ว ไม่ต้องหวังสิ่งใดอีก แต่การไม่หวังของปุถุชน (ในบางคราวและบางเรื่อง) เพียงแต่คิดว่าไม่น่าจะหวัง ถึงหวังก็ไม่ได้ อย่าหวังเสียดีกว่า เพื่อไม่ต้องผิดหวัง

คำถามที่ ๑๓๐๕

สวัสดีครับ ตถาคตทั้งหลายจะอุบัติหรือไม่ก็ตาม ธาตุนั้นก็ยังคงมีอยู่เป็นธรรมฐิติ แสดงว่าพระพุทธเจ้าไม่ทรงเป็นผู้บัญญัติในธรรมทั้งหลาย แต่ธรรมนั้นมีอยู่ แต่ทรงนำมาเปิดเผย เป็นอย่างนั้นหรือเปล่าครับ

ตอบ

ถูกต้องแล้ว เป็นข้อความที่ตรัสไว้ใน *ธรรมนิยามสูตร อังคุตตรนิกาย*

คำถามที่ ๑๓๐๖

จากคำตอบของอาจารย์ในข้อที่ ๑๒๙๗ ที่อาจารย์บอกว่าถึงแม้เราจะทำกรรมที่ไม่มีเจตนา แต่เราก็จะถูกวิบากที่เกิดจากความไม่มีเจตนาเหมือนกัน ฟังดูแล้วสังเวชนะครับ ดูมัวๆ เพราะเราไม่ทราบว่าเราได้ทำกรรมอะไรมาบ้าง ถึงจะดูมัวๆ ไม่ทราบแต่ก็พอจะทำใจและยอมรับ เพราะทุกสิ่งที่เกิดล้วนเกิดมาแต่เหตุ ไม่มีอะไรเกิดขึ้นมาลอยๆ วิธีเดียวที่เราจะไม่ต้องมารับผลของกรรมดีกรรมชั่ว คือ การปฏิบัติจนได้รับผลเป็นนิพพาน ก็จะไม่ต้องเกิดอีก ผลของกรรมนั้นก็จะเป็นโมฆะไป ถ้ามนุษย์เข้าใจและยอมรับก็จะมีความโปร่งโล่งในสิ่งที่ตนได้รับ ก็จะไม่มัวตีโพยตีพาย โทษแต่สิ่งรอบตัว มุ่งแต่พัฒนาจิตใจ สังคมก็จะดีกว่านี้นะครับ ขอบคุณครับ

ตอบ

คุณแสดงความคิดเห็นมาดีแล้ว ขออนุโมทนาด้วย

คำถามที่ ๑๓๐๗

ผู้ที่มีคุณสมบัติหรืออัธยาศัยอย่างไรครับถึงจะเรียกได้ว่าเป็นผู้ถึง "สัทธานุสารี และ ธัมมานุสารี" แล้วคุณสมบัติอย่างนี้ยังเป็นปุถุชนชั้นดีหรือว่าก้าวเป็นอริยชนแล้วครับ ขอบคุณครับ

ตอบ

สัทธานุสารี ผู้แล่นไปตามศรัทธา หรือผู้แล่นตามไปด้วยศรัทธา คือ ท่านผู้ปฏิบัติเพื่อบรรลุโสดาปัตติผลที่มีสัทธินทรีย์แก่กล้า อบรมอริยมรรค โดยมีศรัทธาเป็นตัวนำ ท่านผู้นี้ถ้าบรรลุผลแล้วกลายเป็นสัทธาวิมุตติ

ธัมมานุสารี ผู้แล่นไปตามธรรม หรือผู้แล่นตามไปด้วยธรรม คือ ท่านผู้ปฏิบัติเพื่อบรรลุโสดาปัตติผลที่มีปัญญินทรีย์แก่กล้า อบรมอริยมรรคโดยมีปัญญาเป็นตัวนำ ท่านผู้นี้ถ้าบรรลุผลแล้วกลายเป็นทิฏฐิปปัตตะ

[*ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค พระไตรปิฎก* เล่ม ๑๑ ข้อ ๘๐ หน้า ๑๑๕ อ้างใน *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม* เรื่อง "พระอริยบุคคล" ๗ โดยพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต)]

คำถามที่ ๑๓๐๘

ตถาคตโพธิศรัทธา หมายถึง เรามีศรัทธาในความกรุณาที่พระ-พุทธเจ้าตรัสรู้ในความเป็นไปของธรรมชาตินั้นๆ แล้วนำมาแสดงให้เราได้รู้ตามว่าธรรมนั้นมีอยู่อย่างธรรมดา เกิดขึ้นแล้วก็ดับไป แล้วเราก็สามารถทำตามท่านเพื่อเข้าใจสิ่งที่ธรรมดานี้ได้ แล้วได้รับผลนั้น

ตามท่าน ตามกำลังของสติปัญญาของเรา ถ้าอย่างนั้นเราจะตั้งจิตศรัทธาต่อท่านว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งซึ่งพัฒนาตนจนสูงสุด การเห็นว่าพระพุทธเจ้าเป็นมนุษย์ธรรมดาแต่พัฒนาจิตจนสูงสุดแล้ว อย่างนี้เป็นการดูถูกดูแคลนพระพุทธเจ้าหรือเปล่าครับ เห็นท่านทั้งหลายอธิบายกันว่า ทรงแจกแจงเปิดเผยแต่เรื่องที่เป็นธรรมดาของธรรมชาตินั้นๆ

ตอบ

ไม่เป็นการดูถูกพระพุทธเจ้า แต่กลับเป็นการยกย่องว่า ท่านเป็นมนุษย์แต่มีพระคุณสมบัติเหนือมนุษย์ธรรมดา เป็นอัจฉริยะมนุษย์

คำถามที่ ๑๓๐๙

อ่านหนังสือธรรมะรอบกองไฟของคุณขวัญแล้วเจอวรรคตอนหนึ่งที่น่าสนใจ ในคำที่ว่า เราต้องตัดตอนของความทุกข์ในกฎปฏิจจสมุปบาทว่าให้เราหยุดตรงผัสสะ หรือถ้าเลยไปเป็นเวทนาก็ให้หยุดแค่เป็นเวทนา แล้วเราจะทำอย่างไรครับ ผมเข้าใจว่าการหยุดแค่เป็นผัสสะเป็นการกระทำของพระอรหันต์ แล้วเวทนามันก็เหมือนกับสิ่งที่เย็บผูกติดมาพร้อมกับอายตนะ คือเป็นลักษณะของจิต รบกวนอาจารย์เมตตาอธิบายด้วยครับ ขอบพระคุณครับ

ตอบ

หมายความว่า ให้ดักอยู่ที่ผัสสะ คือ กำหนดรู้ผัสสะเมื่อตากระทบรูปเป็นต้น ไม่ให้เกิดความยินดีหรือยินร้ายอันเป็นเหตุให้บาปอกุศลเกิดขึ้น โดยใจความสำคัญก็คือการสำรวมอินทรีย์ ๖ นั่นเอง

คำถามที่ ๑๓๑๐

สวัสดีครับอาจารย์ วันนี้ผมรบกวนถามอาจารย์อย่างนี้ครับ บางทีเราสับสนกับความดีและความไม่ดีเราจะทำอย่างไรและบางทีเราเหนื่อยและท้อเหมือนไม่มีใครเลย เราจะทำอย่างไรดี ขอบคุณครับอาจารย์ขอให้คุณความดีรักษาและมีสุขภาพแข็งแรงครับ

ตอบ

เรื่องความดีความไม่ดีนี้ท่านให้หลักไว้ว่า การกระทำ คำพูด ความคิดอันใด เป็นไปเพื่อการเบียดเบียนตนหรือผู้อื่น ไม่มีประโยชน์ ถือว่าเป็นความชั่ว การกระทำ คำพูด หรือความคิด อันใดเป็นไปเพื่อไม่เบียดเบียนตน ไม่เบียดเบียนผู้อื่นและมีประโยชน์ ถือว่าเป็นความดี ในการนี้ถือเอาประโยชน์เป็นจุดสำคัญ ถ้ามีประโยชน์แม้ตนจะเดือดร้อนบ้าง ผู้อื่นจะเดือดร้อนบ้างก็ควรทำ เช่น พ่อแม่เหนื่อยยากลำบากเดือดร้อนเพราะการทำมาหากิน เพื่อสงเคราะห์ลูก ลูกก็เดือดร้อนเพราะถูกบังคับให้ไปเรียนหนังสือหรือทำงานที่สุจริต อย่างนี้เป็นความดี เรื่องทำนองนี้มีเงื่อนไขมาก มีเรื่องที่จะต้องอธิบายกันมาก แต่พูดมาเพียงเท่านี้หวังว่าคุณพอเข้าใจได้แล้ว

คำถามที่ ๑๓๑๑

สวัสดีค่ะอาจารย์ หากว่าหนูปฏิบัติธรรมมาได้ช่วงหนึ่งแล้วเกิดรู้สึก เกลียด กลัว รังเกียจ ขยะแขยงความประพฤติในอดีต และสิ่งแวดล้อมที่เป็นไปในทางอกุศล อย่างนี้ต้องปรับใจอย่างไรบ้างค่ะ เพราะรู้มาว่าถ้าปฏิบัติถูกทางต้องไม่มีความชอบและชังในสภาวะรอบตัว

APHIC
-3952

หนูเห็นว่ามันเป็นสิ่งที่ต้องผ่านไปให้ได้ด้วยความเข้าใจถูกต้อง รบกวนเมตตาแนะนำด้วยค่ะ ขอบคุณค่ะ

ตอบ

อะไรที่เป็นอดีตล่วงไปแล้วก็ปล่อยให้ล่วงไป พระพุทธเจ้าท่านตรัสสอนว่า *"อย่ากังวลถึงอดีตและอนาคต อดีตล่วงไปแล้ว อนาคตยังมาไม่ถึง จงทำจิตให้อยู่กับปัจจุบัน เมื่อเป็นดังนี้ ความทุกข์จะเข้าถึงได้ยาก"*

คำถามที่ ๑๓๑๒

พระโสดาบัน ยังมีความหลงคุณธรรมในตนแล้วติดประมาทว่าฉันคงไม่ต้องทำความเพียรมาก เพราะอย่างมากไม่เกิน ๗ ชาติก็ต้องบรรลุอยู่ดี ท่านสามารถมีความคิดอย่างนี้ได้หรือเปล่าครับ มีพระพุทธพจน์ไหนตรัสเตือนไว้บ้างหรือเปล่าครับ

ตอบ

มีพระพุทธพจน์ตรัสเตือนไว้ว่า *"เมื่อยังไม่สิ้นอาสวะก็ไม่ควรนิ่งนอนใจ"* หมายความว่า แม้จะได้คุณธรรมต่างๆ เช่น ได้สมาธิ มีวัตรปฏิบัติดี เป็นต้น แต่อาสวะยังมีอยู่ เช่น พระโสดาบัน แม้จนกระทั่งถึงพระอนาคามีก็ไม่ควรนิ่งนอนใจ พึงขวนขวายเพื่อสิ้นอาสวะ เพื่อความเป็นพระอรหันต์

CANNA
890-555

คำถามที่ ๑๓๑๓

ความหมายของอนัตตากินความกว้างกว่า อนิจจัง กับทุกขัง ใช่ไหมครับ

ตอบ

จะว่าอย่างนั้นก็ได้ เพราะอนิจจัง ทุกขัง ไม่ครอบคลุมถึงพระนิพพาน แต่อนัตตาครอบคลุมถึงพระนิพพานด้วย มีพระพุทธพจน์ว่า *"สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งปวงเป็นอนัตตา"* หมายถึง ทั้งสังขารและไม่ใช่สังขาร (วิสังขาร) อรรถกถาอธิบายว่า คำว่า ธรรมทั้งปวงเป็นอนัตตานั้นรวมเอาพระนิพพานด้วย

คำถามที่ ๑๓๑๔

ปฏิบัติธรรมแล้วรู้สึกเบื่อ เบื่อสิ่งแวดล้อม เบื่อความคิดที่มันไหลลงต่ำตลอด เบื่ออย่างนี้ทำอย่างไรดีคะ

ตอบ

เบื่อ มี ๒ แบบ คือ เบื่อแบบวิภวตัณหา อันนี้ทำให้อึดอัดขัดใจ รำคาญ เบื่อแบบนิพพิทา อันนี้ทำให้สงบ เมื่อได้นิพพิทาแล้วจะตามมาด้วยวิราคะ ความคลายกำหนัด วิมุตติ วิสุทธิ สันติ และนิพพานก็จะตามมาด้วย นิพพิทาจึงเป็นเบื้องต้นของนิพพาน ขอให้คุณสังเกตดูให้ดีว่าคุณเบื่อแบบไหนกันแน่

คำถามที่ ๑๓๑๕

ทราบมาว่า “สุขเวทนาก็เป็นทุกข์” เป็นทุกข์อย่างไรครับ

ตอบ

ท่านสอนให้พิจารณาสุขเวทนาโดยความเป็นทุกข์ เพราะมันพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงเป็นทุกข์ หรือแปรเป็นทุกข์ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ติดสุขเวทนา ขอให้คุณสังเกตดู เมื่อได้พบบุคคลอันเป็นที่พอใจก็เป็นสุข พอเขาจากไปก็เป็นทุกข์ เพราฉะนั้นจึงควรพิจารณาเวทนาต่างๆ ทั้งสุข ทุกข์ และไม่ทุกข์ไม่สุข ว่ามันไม่เที่ยง มีความแปรปรวนเป็นธรรมดา

คำถามที่ ๑๓๑๖

ศีล ๕ เป็นศีลของพระโสดาบัน แล้วศีล ๘ เป็นศีลของพระอนาคามี ถูกต้องหรือเปล่าครับ

ตอบ

คิดว่า ไม่ถูกต้องทั้งหมด เพราะศีล ๕ และศีล ๘ ปุถุชนก็รักษาได้ พระโสดาบันย่อมมีศีล ๕ บางท่านอาจรักษาศีล ๘ ด้วย เคยพบในพระไตรปิฎกบางแห่งว่า มีอุบาสกคนหนึ่งเป็นอนาคามี เมื่อบริโภคอาหารเย็นแล้ว ก็ออกจากบ้านไปทำธุระบางอย่าง

คำถามที่ ๑๓๑๗

๙๓ ศพ นอร์เวย์ หลักธรรมใดบ้างที่จะแก้ปัญหา หรือถ้าเป็นไปได้หลักธรรมใดที่จะธำรงสังคมให้สงบสุข และป้องกันมิให้เกิดโศกนาฏกรรมที่นอร์เวย์?

ตอบ

ถ้ามีศีล ๕ ธรรม ๕ เรียกว่าเบญจศีล เบญจธรรม โศกนาฏกรรมแบบนี้ก็ไม่เกิดขึ้น

คำถามที่ ๑๓๑๘

อยากทราบว่าก่อนนั่งวิปัสสนา ควรสวดมนต์ใดบ้าง ขอคำแนะนำ

ตอบ

สวดบทไหนก็ได้ครับ เช่น พุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ เป็นต้น

คำถามที่ ๑๓๑๙

"ทางสายกลาง" ใครๆ ก็ชอบบอกผมว่าผมสุดโต่ง (ถือศีล ๘) ผมเลยข้องใจครับอาจารย์ ทางสายกลางก็คือ อริยมรรคมีองค์ ๘ คือไม่ไปทางส่วนสุดทั้งสองทั้งทางด้านสุข และทำตนให้เป็นทุกข์โดยการทรมานร่างกาย เลยมีคำถามครับ

๑. สมมติว่าผมกินสำรวมเพื่อเป็นการฝึกตนแบบพระ เพื่อไม่ให้หลงใหลในรูปรสชาติของอาหาร อย่างนี้เป็นการปฏิบัติที่สุดโต่งหรือเปล่าครับ

๒. ถ้าใครสะดวกจะทำอะไรในธุดงควัตรก็สามารถทำได้ ถ้ามันเป็นการทำเพื่อทรมานกิเลสในตัวเอง เป็นสิ่งเฉพาะตน แล้วแต่จริตใคร ถ้าทำแล้วมันลดทุกข์ได้ก็ถือว่าไม่สุดโต่งใช่ไหมครับ

๓. เพื่อนๆ ของผมเป็นกลุ่มทานเจ แล้วผมไม่ได้ทานตามกลุ่มเขา เขาบอกว่าถ้าทานเจแล้วจิตจะสงบเร็วเป็นสมาธิ (ผมเคยลองทานแล้วเป็นเดือน ก็รู้สึกว่าจะเหมือนเดิมกับตอนทานเนื้อสัตว์) เขาอ้างว่าพระพุทธเจ้ากับพระอรหันต์ทั้งหลายก็ไม่ทานเนื้อสัตว์ ถูกต้องหรือเปล่าครับ รบกวนอธิบายให้กระจ่าง ให้เกลี้ยงหมดกังวลกันไปเลยครับ ขอบคุณมากครับอาจารย์

ตอบ

ความดีทุกอย่างเป็นทางสายกลาง ไม่เพียงแต่มรรคมีองค์ ๘ อะไรที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนว่าดีก็ทำไปเถอะ อะไรที่ทรงห้ามว่าชั่วก็อย่าทำนั่นแหละทางสายกลาง ความตระหนี่เป็นส่วนสุดข้างหนึ่ง ความฟุ่มเฟือยเป็นส่วนสุดอีกข้างหนึ่ง ความมัธยัสถ์และประหยัดเป็นทางสายกลาง

๑. ดีแล้ว เป็นทางขจัดกิเลสในเรื่องการกิน

๒. ถูกต้องแล้ว **ธุดงควัตร** แปลว่า วัตรที่เป็นองค์คุณของการกำจัดกิเลส เช่น พระถือใช้ผ้า ๓ ผืน เป็นธุดงค์ข้อหนึ่ง เราเป็นฆราวาสก็ใช้เสื้อผ้าให้น้อยลง ก็เป็นธุดงค์ของเรา เป็นต้น

๓. ไม่ถูกต้อง พระพุทธเจ้าและพระสงฆ์ในพุทธศาสนาฉันอาหารตามมีตามได้ ตามที่มีผู้ถวาย ไม่ทำตนให้เป็นคนเลี้ยงยาก สำหรับเนื้อสัตว์นั้น มีเงื่อนไขอยู่ว่า ไม่ได้เห็น ไม่ได้ยิน ไม่ได้ฟัง ไม่สงสัยว่าเขาฆ่ามาเพื่อตน พระก็ฉันได้ แต่ถ้าอยู่ในเงื่อนไข ๓ ข้อนี้ คือ ได้เห็น ได้ยิน ได้ฟัง หรือสงสัยว่าเขาฆ่ามาเพื่อตนก็ห้ามฉัน

คำถามที่ ๑๓๒๐

คำว่า ให้ทำภาวนา ภาวนาบ่อยๆ หมายถึงอย่างไรคะ

ตอบ

ภาวนา หมายถึง การอบรมกาย อบรมศีล อบรมจิต อบรมปัญญา เรียกว่า กายภาวนา ศีลภาวนา จิตภาวนา ปัญญาภาวนา โดยลำดับ โดยทั่วไปมุ่งเอาสมถภาวนาและวิปัสสนาภาวนาเป็นหลัก **สมถภาวนา** หมายถึง วิธีทำจิตให้สงบ **วิปัสสนาภาวนา** หมายถึง ทำปัญญาให้เจริญรุ่งเรือง

คำถามที่ ๑๓๒๑

เวลาทำบุญ เช่น ใส่บาตร เข้าโครงการปฏิบัติธรรม ส่วนใหญ่หนูไม่ได้กล่าวอธิษฐานขอสิ่งใด เพราะหนูคิดว่าถ้าเราขอ ก็แสดงว่าเราหวัง มันเป็นกิเลส ถ้าเราทำในสิ่งที่ดี มันเป็นการบันทึกความดีในตัวมันเอง แต่เพื่อนหนูบอกว่าควรจะอธิษฐาน เป็นเรื่องของบารมีสิบทัศ เขาบอกว่าเขาอธิษฐานให้งานเขาผ่าน พอเขากลับมาจากปฏิบัติธรรมแล้วเสนองาน หัวหน้าอนุมัติผ่านงานด้วยดีไม่มีปัญหา เขาแนะนำหนูว่าหนูเป็นคนโกรธง่าย ให้อธิษฐานว่าขอให้หนูโกรธให้น้อยลง อย่างไรเป็นความเข้าใจที่ถูกต้องคะ

ตอบ

อธิษฐาน ภาษาชาวบ้าน หมายถึง ขอให้เป็นอย่างนั้นให้ได้อย่างนี้ แต่ภาษาทางธรรม หมายถึง การตั้งจิตอย่างมั่นคงต่อทิศทางของชีวิต

อย่างในบารมี ๑๐ ของพระพุทธเจ้า มีอธิษฐานอยู่ด้วยข้อหนึ่ง หมายถึงว่า ท่านตั้งจิตแน่วแน่ต่อพระโพธิญาณ คือ ให้ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต สำหรับคนทั่วไปเมื่อทำบุญทำทานแล้ว แม้จะไม่อธิษฐานก็จะได้ผลตามเหตุที่ทำ เช่น เราปลูกมะม่วง ได้ต้นมะม่วง ได้ผลมะม่วง ได้ร่มเงาของมะม่วง นี่เป็นผลโดยตรงตามเหตุ แต่ถ้าเราเอาผลมะม่วงไปขายได้สตางค์มา จะเอาไปซื้ออะไรก็ได้ตามต้องการ อันนี้เหมือนการทำบุญแล้วอธิษฐาน

คำถามที่ ๑๓๒๒

การเลือกไปทำบุญ ไปปฏิบัติธรรม หรือไปจิตอาสาพัฒนาวัด ควรเลือกไปวัดที่พระปฏิบัติดีปฏิบัติชอบมากกว่าไปวัดที่พระไม่ค่อยปฏิบัติถูกต้องไหมคะ แต่ถ้าเราพึงพอใจ ศรัทธาในวัด ในพระสงฆ์ที่ท่านปฏิบัติดี เทศน์ดี เราก็ไปแต่วัดนั้น เป็นการยึดติดหรือเปล่าคะ ขอให้อาจารย์กรุณาให้คำอธิบายให้หนูเกิดปัญญาด้วยค่ะ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

เคยมีพระราชาพระองค์หนึ่งพระนามว่า พระเจ้าปเสนทิโกศล เข้าไปทูลถามพระพุทธเจ้าว่า “ควรทำบุญให้ทานในที่ใด” พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่า “ควรให้ในที่ที่เลื่อมใส” พระราชาทูลถามต่อไปว่า “ให้ทานในที่ใดจึงจะมีผลมาก” พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่า “ถ้าต้องการผลมากก็ต้องให้ในบุคคลมีศีลมีธรรม ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ” คิดว่าเรื่องนี้พอเป็นตัวอย่างในการคลายข้อสงสัยของคุณ

คำถามที่ ๑๓๒๓

มีความสงสัยว่าวิญญาณในขันธ์ ๕ รู้ในการปฏิบัติวิปัสสนาและที่โบราณว่าวิญญาณออกจากร่าง เป็นวิญญาณเดียวกันไหมคะ ถ้าไม่ใช่ ทั้งสามนี้ต่างกันอย่างไร ดิฉันเคยอ่านการเวียนว่ายตายเกิด อภิณหปัจจเวกขณ์ ที่อาจารย์เขียน ได้รับความรู้และชอบในภาษาที่สละสลวยไพเราะค่ะ ขออวยพรอาจารย์ให้มีความสุขกายสุขใจ อายุมั่นขวัญยืนและสมความปรารถนาในสิ่งที่มุ่งหวังอยู่ค่ะ

ตอบ

ขออนุโมทนาที่คุณพอใจในอภิณหปัจจเวกขณ์ (ธรรมดาชีวิตเป็นเช่นนั้นเอง) หลักกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด เรื่องวิญญาณที่คุณถามมานั้น วิญญาณในขันธ์ ๕ หมายถึง ความรู้อารมณ์ มีรูปเป็นต้น ทางอายตนะภายในมีตาเป็นต้น กล่าวคือ ตาได้เห็นรูปเกิดความรู้ขึ้น เป็นจักขุวิญญาณ เรื่อยไปจนถึงมโนวิญญาณ สำหรับความรู้ในการปฏิบัติวิปัสสนานั้นเป็นปัญญา จัดเข้าในสังขารขันธ์ มีบ่อยที่ท่านใช้คำว่า “จิต” แทนคำว่า “วิญญาณ” คือมีความหมายเท่ากัน ส่วนที่ว่าวิญญาณออกจากร่างเมื่อคนตายนั้น หมายถึง จุติจิตและปฏิสนธิจิตคือเคลื่อนจากภพเก่าไปสู่ภพใหม่

คำถามที่ ๑๓๒๔

พระพุทธเจ้าท่านทรงสอนเรื่องทุกข์ และเรื่องดับทุกข์เท่านั้น แล้วถ้าเกิดเรายังไม่รู้ตัวว่าเป็นทุกข์ แล้วเราจะเรียนเรื่องทุกข์ไปทำไมครับ

ตอบ

พระพุทธเจ้าท่านสอนหลายเรื่อง แต่มุ่งสู่ความดับทุกข์เพราะมนุษย์มีทุกข์มาก มีความเดือดร้อนมาก จึงตรัสไว้โดยปริยายหนึ่งว่าทั้งในกาลก่อนและบัดนี้ ทรงสอนเรื่องความทุกข์และการดับทุกข์ เพราะเป็นสิ่งจำเป็นแก่มนุษย์มาก เหมือนกิจกรรมของโรงพยาบาลทั้งหมดมุ่งสู่การบำบัดโรคของคนป่วย แต่บางคนมีโรคแต่ไม่รู้ว่ามี เพราะไม่ได้ไปให้หมอตรวจ

คำถามที่ ๑๓๒๕

การที่เราเรียนรู้เรื่อง ธาตุ ขันธ์ อายตนะ เพื่อให้รู้กระบวนการของธรรมชาติว่ามันเป็นไปเอง แล้วมันแตกต่างกับคนที่รู้กับไม่รู้อย่างไรครับ

ตอบ

คนไม่รู้ปฏิบัติชอบก็มี คนรู้ปฏิบัติผิดก็มี คนไม่รู้ปฏิบัติผิดก็มี คนทั้งรู้ทั้งปฏิบัติชอบก็มี ในบุคคล ๔ จำพวกนี้ จำพวกที่ ๔ นับว่าดีที่สุด

คำถามที่ ๑๓๒๖

การรู้สึกถึงลมหายใจตอนเรานั่งสมาธิ เราจะกำหนดว่ามันเป็นรูปหรือนามครับ ถือว่าเป็นอะไรในขันธ์ ๕

ตอบ

การกำหนดลมหายใจ อานาปานสติ เป็นข้อหนึ่งในกายานุปัสสนา

สติปัฏฐาน เป็นทั้งรูปและนาม เข้าใจว่าเป็นทั้งหมดในขันธ์ ๕ เพราะขันธ์ ๕ ย่อลงเป็นรูป ๑ เป็นนาม ๔ นามก็คือ เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ

คำถามที่ ๑๓๒๗

ทำไมพระนิพพานจึงไม่ใช่ตัว หรือไม่อาจเป็นตัวให้แก่ผู้กล่าวนั้นได้ แม้ว่าพระนิพพานเป็นสิ่งที่มีอยู่จริง เช่นนั้นหรือ?

ตอบ

พระนิพพานท่านจัดเป็นอนัตตา ไม่มีปัจจัยปรุงแต่ง เป็นสภาพที่รู้ได้ด้วยจิตและปัญญา ซึ่งก็เป็นอนัตตาเหมือนกัน ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า *สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา* ธรรมทั้งปวงทั้งที่เป็นสังขารและมิใช่สังขารเป็นอนัตตา ด้วยประการฉะนี้แล

คำถามที่ ๑๓๒๘

จากคำตอบข้อ ๑๓๒๔ ที่อาจารย์ได้แสดงไว้ว่าโรงพยาบาลของพระพุทธเจ้า ผู้ป่วยที่มารับการรักษาส่วนมากแล้วรู้ว่าตัวเองป่วย (ทุกข์) แล้วหมอบางท่านก็ป่วย บางท่านก็กำลังรักษาโรคอยู่ บางท่านก็ไม่ได้รักษา แต่ก็สามารถแนะนำรักษาโรคให้ผู้ป่วยได้ถูกต้องหรือเปล่าครับ ที่ผมสงสัยเพราะมีบางท่านบอกว่า ตัวหมอยังป่วยเป็นโรคยังรักษาตัวเองไม่หายแล้วจะรักษาผู้อื่นได้อย่างไร ผมว่าไม่ถูกต้องทั้งหมดจากที่พวกท่านได้พูดมา อาจารย์ช่วยอธิบายด้วยครับ

ตอบ

หมอก็เป็นโรคได้ตามที่คุณว่ามา และก็ตายได้เหมือนคนอื่นๆ เพราะแก่ เจ็บ ตาย เป็นเรื่องธรรมดาของมนุษย์ที่เกิดมาแล้วทุกคน พระพุทธเจ้ายังปรินิพพาน พระอัครสาวกและพระอรหันต์อื่นๆ ก็นิพพานเหมือนกันหมด หมอรักษาโรคเบาหวานเป็นเบาหวานเสียเองก็มี หมอรักษาโรคมะเร็งเป็นมะเร็งเสียเองก็มี รักษาได้บ้างรักษาไม่ได้บ้าง เป็นไปตามเหตุปัจจัยและเป็นไปตามกรรม

คำถามที่ ๑๓๒๙

เวลานั่งสมาธิที่บ้าน เราจะกำหนดยุบหนอ พองหนอ แต่ระหว่างวันในเวลาทำงานเรากำหนดพุทโธ มีข้อสงสัยว่าการกำหนดจิตในระหว่างยุบหนอ พองหนอ กับพุทโธ แตกต่างกันอย่างไร และควรกำหนดอย่างใด

ตอบ

กำหนดอย่างไรก็ได้ตามโอกาสตามสะดวก ท่านให้อารมณ์กรรมฐานไว้มากอย่าง ก็เพื่อให้เราได้เลือกทำตามความเหมาะสมในโอกาสต่างๆ และในสถานที่ต่างๆ เหมือนท่านสอนให้เรากินอาหารหลายอย่าง ซ้ำกันบ้างไม่ซ้ำกันบ้าง

คำถามที่ ๑๓๐

อาจารย์คะ พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า ผู้ประกอบด้วยศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ และปัญญา จะสามารถอธิษฐานและเลือกที่เกิดได้นั้น คุณธรรมดังกล่าวต้องทำมากแค่ไหนคะจึงจะสัมฤทธิ์ผล ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ต้องทำให้มากพอ ให้มีกำลังพอที่จะอธิษฐานให้เป็นไปตามที่ต้องการได้ เหมือนคุณไปซื้อของ ถ้าเป็นของราคาแพงคุณก็ต้องมีกำลังเงินมากพอที่จะซื้อได้ เช่น ถ้าต้องการสิ้นอาสวะ ก็ต้องมีปัญญาบริบูรณ์มากพอที่จะประหารกิเลสทั้งหมดได้ ดังนี้เป็นต้น

คำถามที่ ๑๓๑

พระอรหันต์เมื่อท่านบรรลุแล้ว ท่านเข้าถึงความวิโมกข์แล้ว พวกท่านเหล่านั้นตัดขาดกับสังคม คือเห็นว่าสังคมมันวุ่นวายเลยไม่มีความสัมพันธ์กับชาวบ้าน ญาติโยม เสวยแต่วิมุตติสุข ดื่มด่ำสมาธินิโรธสมาบัติอย่างเดียว อย่างนี้พระพุทธเจ้าท่านตำหนิหรือเปล่าครับ แล้วมีตัวอย่างพระอรหันต์ที่ปลีกวิเวก ห่างสังคมอย่างนี้มีหรือเปล่าครับ

ตอบ

พระพุทธเจ้าท่านอนุญาตให้ทำได้ตามอัธยาศัย ไม่ทรงตำหนิ ผู้ที่มีอัธยาศัยในการอยู่ป่าไม่เกี่ยวข้องกับใครก็อยู่ไป ท่านที่มีอัธยาศัยในการช่วยเหลือชุมชนก็ทำไป พระองค์เองทรงมีพระอัธยาศัยเพื่อประโยชน์แก่ชาวโลก ก็ทรงทำประโยชน์เกื้อกูลแก่ชาวโลกตลอดพระชนม์ชีพ

คำถามที่ ๑๓๓๒

ในหนังสือเล่มหนึ่งได้อธิบายเอาไว้ว่า ปฏิจจสมุปบาท อธิบายเกี่ยวกับมนุษย์เรื่องการเกิดแห่งทุกข์ แต่ถ้าเป็นกฎอิทัปปัจจยตาจะกว้างกว่า อธิบายได้ทั้งสิ่งมีชีวิตกับไม่มีชีวิตก็ได้ ถูกต้องหรือเปล่าครับ

ตอบ

เท่าที่ผมทราบ คำว่า "ปฏิจจสมุปบาท" "อิทัปปัจจยตา" และ "ปัจจยาการ" ๓ คำนี้เป็นไวพจน์กัน คือ ใช้แทนกันได้ มีความหมายอย่างเดียวกัน

คำถามที่ ๑๓๓๓

สภาวะธรรมคืออะไรครับ ทำไมจะต้องรู้จักและเข้าใจมันด้วยครับ

ตอบ

สภาวะธรรม แปลว่า สิ่งที่เป็นเช่นนั้นเอง บางทีท่านใช้คำว่า ตถตา คือ ธรรมดาของสิ่งทั้งหลายเป็นอย่างที่มันเป็นตามเหตุปัจจัย เป็นอนัตตา ไม่เป็นไปตามบังคับบัญชาของใคร ตาได้เห็นรูป หูได้ฟังเสียง เป็นต้น พอใจบ้างไม่พอใจบ้าง เกิดขึ้นแล้วก็ดับไป นี่แหละคือสภาวะธรรม ที่ท่านสอนให้เรารู้ก็เพื่อให้รู้ความจริงของสิ่งต่างๆ ว่า มันเป็นเช่นนั้นเอง เพื่อจะได้ไม่ยึดมั่นถือมั่นให้มากเกินไป

คำถามที่ ๑๓๓๔

ท่านพุทธทาสบอกว่า นิพพานเป็นอายตนะอย่างหนึ่งเพราะว่าจิตสามารถรู้ได้ ถูกต้องหรือไม่

ตอบ

มีพระพุทธภาษิตใน *ปาฏลิคามิวรรค* หรือ *ปาฏลิคามิยวรรค พระไตรปิฎก* เล่ม ๒๕ ข้อ ๑๕๘ คัมภีร์อุทาน ได้ตรัสไว้เกี่ยวกับนิพพานว่า *"อายตนะนั้นมีอยู่แต่ไม่ใช่ดิน น้ำ ไฟ ลม ไม่ใช่โลกนี้ ไม่ใช่โลกอื่น ไม่ใช่ฌานระดับใดระดับหนึ่ง ไม่มีการมา ไม่มีการไป ไม่มีการจุติ ไม่มีการอุบัติ ไม่มีอารมณ์ เป็นที่สุดแห่งทุกข์"*

ในที่นี้ ทรงอธิบายนิพพานในแง่ของการปฏิเสธว่า ไม่ใช่นั่น ไม่ใช่นี่ แต่ก็นิพพานนั้นมีอยู่ หมายความว่า สิ่งนั้นมีอยู่ แต่ในที่นี้ทรงใช้คำว่า "อายตนะ" แทนคำว่า "นิพพาน" ในที่บางแห่งใช้คำว่า "วิญญาณ" แทนคำว่า "นิพพาน" ก็มี เช่นคำว่า "วิญญาณำ อนิทสฺสนำ อนนฺตำ สพฺพโต ปภำ" แปลว่า "นิพพาน (วิญญาณำ) แสดงให้ดูไม่ได้ ไม่มีที่สิ้นสุด มีรัศมีโดยรอบ" อรรถกถาแห่งพระสูตรนี้อธิบายว่า วิญญาณ ในที่นี้หมายถึง นิพพาน ส่วนคำว่า สพฺพโต ปภำ นั้น อรรถกถาอธิบายว่า สพฺพโต ปปี แปลว่า มีทางลงโดยรอบ เปรียบเหมือนสระใหญ่ หรือมหาสมุทร มีทางลงโดยรอบคือลงทางไหนก็ได้

คำถามที่ ๑๓๓๕

เวลาที่มีการพิพากษ์พระว่าท่านทำตัวไม่ดี ลูกศิษย์หรือว่าตัวอาจารย์เองก็จะมาบอกว่า บาปบ้างละ หรือไม่ก็จะบอกว่า ตัวคนวิจารณ์เองแค่ศีล ๕ ก็ยังทำไม่ได้ แต่เท่าที่ผมดูพวกท่านเหล่านั้นส่วนใหญ่แล้ว ทั้งพระทั้งโยมถือศีล ๕ ยังไม่ครบทั้งคู่ แล้วนับประสาอะไรจะถือศีล ๒๒๗ ข้อที่เป็นวินัยในทางขัดเกลากิเลส คือถ้าอะไรที่มันเป็นความจริงถ้ามาบอกกล่าวกันแล้ว ผมถือว่าเป็นประโยชน์ทั้งนั้น ถ้าเขาพูดความจริง เราก็ได้ประโยชน์ ได้แก้ไขตัว แต่ถ้าไม่จริงก็ชี้แจงไป พระพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับพุทธบริษัท ๔ ไม่ใช่หรือครับ ถ้าเรายังยกศาสนาไว้ให้กับพระอย่างเดียว แล้วชาวบ้านจะได้ประโยชน์อะไร ชาวบ้านก็ควรจะได้หลักศาสนาอะไรมานำชีวิตบ้าง ไม่ใช่หวังแต่พึ่งตัวบุคคล พึ่งพระไปตลอด ไม่ทำตัวเองให้เป็นที่พึ่งกันซะบ้าง สังคมเราน่าจะต้องพึ่งพากันโดยมีศาสนาเป็นแกนมีพระเถระที่ดีเป็นผู้นำนะครับ อาจารย์มีความเห็นอย่างไรกับคณะสงฆ์ในตอนนี้ ที่หมอบราบคาบกับปัจจัยที่ญาติโยมพากันถวายจนติดตังกันทั้งสองฝ่ายแล้วครับ

ตอบ

เห็นด้วยกับคุณในเรื่องการวิจารณ์พระสงฆ์ สำหรับเรื่องปัจจัยนั้นเห็นว่าควรบำรุงแต่พอดีพองาม เพื่อการขัดเกลาไม่ใช่เพื่อการฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ความเห็นของคุณดีแล้วครับ

คำถามที่ ๑๓๖

"รู้สักแต่ว่ารู้" มาจากพระพุทธพจน์เป็นภาษาบาลีว่าอย่างไรคะ กราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงค่ะ

ตอบ

พระพุทธพจน์ในภาษาบาลีมีอยู่ ๒ คำคือ

๑. *มุเต มุตมตฺตํ* หมายความว่า รู้ทางจมูก ลิ้น กาย เป็นฆานวิญญาณ ชิวหาวิญญาณ กายวิญญาณ

๒. *วิญฺญาเต วิญฺญาตมตฺตํ* หมายความว่า รู้ทางใจ เป็นมโนวิญญาณ

เป็นพระพุทธพจน์ที่พระพุทธเจ้าตรัสแก่ท่านพาหิยะ ทารุจิริยะ ในคัมภีร์อุทาน *พระไตรปิฎก* เล่ม ๒๕ ข้อ ๔๙ ส่วน ๒ ข้อแรกนั้นว่า เห็นสักแต่ว่าเห็น ฟังสักแต่ว่าฟัง บาลีว่า *ทิฏเฐ ทิฏฐมตฺตํ สุเต สุตมตฺตํ*

คำถามที่ ๑๓๗

คติของพระโพธิสัตว์ทางฝ่ายมหายานบอกว่า *"จะไม่ตรัสรู้ไปนิพพานจนกว่าจะไม่มีสัตว์ใดตกอบาย"* ผมเห็นว่าคติอย่างนี้เป็นประโยชน์ต่อสังคมมาก แต่อย่างนี้ท่านก็คงไม่นิพพานสักทีแน่ เพราะมันเป็นไปไม่ได้แน่ เพราะยังมีสัตว์เกิดตลอด แล้วคติพระโพธิสัตว์ทางฝ่ายเถรวาทเป็นอย่างไร แล้วอาจารย์มีความคิดอย่างไรกับคติพระโพธิสัตว์ของฝ่ายมหายานครับ

APHIC
5-3952

ตอบ

คติของพระโพธิสัตว์ฝ่ายมหายาน ผมเห็นด้วยกับคุณ ส่วนคติของพระโพธิสัตว์ฝ่ายเถรวาทนั้นถือว่า ช่วยตัวเองให้บรรลุสัมโพธิญาณก่อนแล้วจึงช่วยสัตว์ทั้งหลายให้บรรลุด้วย

คำถามที่ ๑๓๓๘

พระโพธิสัตว์กับพระอรหันต์ ภูมิธรรมของใครสูงกว่ากัน ใครมีคุณธรรมมากกว่ากันครับ

ตอบ

พระอรหันต์มีภูมิธรรมสูงสุดเพราะสิ้นกิเลสแล้ว ส่วนพระโพธิสัตว์ยังมีกิเลสอยู่ยังบำเพ็ญบารมีอยู่ ยังเวียนว่ายตายเกิดในภพภูมิต่างๆ อยู่ ตกไปในอบายภูมิเช่น เป็นสัตว์เดรัจฉาน เป็นต้น ก็มี

คำถามที่ ๑๓๓๙

ตอนนั่งสมาธิเกิดมีความรู้สึกสงบ เห็นความเกิดดับของจิต แต่ไม่นาน เป็นช่วงๆ คล้ายตกจากที่สูง แล้วรู้สึกดื่มด่ำเย็นวาบในใจ มีความแจ่มแจ้ง รู้ไปหมด ไม่มีติดขัดในปัญหาที่ตนสงสัยอาการอย่างนี้เขาเรียกว่าวิปัสสนูปกิเลสหรือเปล่าคะ ใจหนูมันรู้สึกว่าติดอกติดใจในความรู้สึกอันนี้ เราจะแก้ไขอย่างไรคะ ต้องพิจารณาว่ามันก็ไม่เที่ยงหรือเปล่า ขอบคุณค่ะ

CANNA
890-555

ตอบ

เป็นอย่างที่คุณว่ามานั่นแหละ ดีแล้ว ถูกต้องแล้ว วิปัสสนูปกิเลสเป็นสิ่งที่ต้องข้ามให้พ้นไป แต่มีเสน่ห์ยั่วยวนให้ติดใจ ท่านจึงเรียกว่าเป็นสิ่งเศร้าหมองของวิปัสสนา เหมือนคุณเดินทางไกล แต่ไปหลงชมสวนดอกไม้อยู่ จึงไปไม่ถึงจุดหมายปลายทาง

คำถามที่ ๑๓๔๐

จะหาหนังสือเรื่องเพื่อความสุขใจได้ที่ไหน

ตอบ

ถามไปที่สำนักพิมพ์ธรรมดานะครับ โทร. ๐๒-๘๘๘-๗๐๒๖

คำถามที่ ๑๓๔๑

เพื่อนฝากเรียนถามท่านอาจารย์ว่า เมื่อมั่นใจในตัวเองมากขึ้น คิดว่าตัวเองเก่งแล้ว มีประสบการณ์แล้ว บางครั้งทำให้ดูเหมือนเป็นคนแข็งกระด้าง ควรจะปรับปรุงตัวเองอย่างไรดีคะ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ควรจะอ่อนน้อมถ่อมตนให้มาก ภัยของคนเก่ง คนเด่น ก็คือถูกหมั่นไส้ ถูกชิงชัง คนเก่ง คนเด่น สามารถเอาชนะภัยในเรื่องนี้ได้ก็ด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน คิดอยู่เสมอว่า เรายังไม่ดีพอ ยังมีข้อบกพร่องอีกมากมายที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข

คำถามที่ ๑๓๔๒

สวัสดีค่ะ ดิฉันขออนุญาตนำหนังสือดีๆ จากห้องสมุดเรือนธรรมไปเผยแพร่ ในเฟสบุ๊คนะคะ กราบขอบพระคุณมากๆ ค่ะ

ตอบ

ขออนุโมทนาด้วย ที่เอาหนังสือดีๆ ไปเผยแพร่

คำถามที่ ๑๓๔๓

การทำบุญ ต้องทำแล้วไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น สมมติหากเราแจ้งกับคนอื่นล่วงหน้าว่าจะขอทำบุญ ๕๐๐ บาทซึ่งเราตั้งใจจะทำและมีเจตนาจะทำ แต่พอถึงวันที่จะทำแล้วเงินเราไม่พอหรือหากทำครบ ๕๐๐ บาทจะทำให้เราเดือดร้อนในภายหลัง จึงขอทำเพียง ๓๐๐ บาท

๑. แบบนี้จะเป็นการเสียสัจจะหรือไม่ครับ

๒. จะเกิดบาปหรือกรรมอะไรหรือไม่ครับ

๓. เราควรจะทำตามที่เราพูดไว้หรือไม่ โดยไม่สนใจว่าจะเดือดร้อนภายหลัง

๔. มีวิธีปฏิบัติสำหรับกรณีนี้อย่างไรบ้างครับ เพื่อให้เกิดบุญสูงสุดและไม่เกิดบาปครับ ขอขอบคุณครับ

ตอบ

ทำเท่าที่คุณสามารถจะทำได้ คำตอบนี้ครอบคลุมคำถามของคุณทั้งหมดแล้ว

คำถามที่ ๑๓๔๔

ผมขอความช่วยเหลือ เนื่องจากมีความผิดปกติทางกาย คือ

๑. เกือบตลอดเวลาเมื่ออยู่ในภาวะสงบ โดยเฉพาะขณะนอนจะเกิด

๑.๑ อาการปั่นป่วนในท้องลมดันขึ้นบนหายใจถี่สั้นๆ เหนื่อยเหมือนจะขาดใจ

๑.๒ หัวใจเต้นแรงจับความรู้สึกได้ชัดเจน (ตุบๆๆๆ)

๑.๓ รู้สึกตัวร้อนเพิ่มขึ้นๆ โดยเฉพาะที่มือและเท้า มีความรู้สึกเหมือนร่างกายจะระเบิด

๑.๔ มีความรู้สึกตัวหนักมาก

๒. จะเกิดอาการทุกวันตั้งแต่ตีสองโดยประมาณ ร่างกายอ่อนเพลียมากจากการไม่ได้นอน จะเบาลงเมื่อได้เคลื่อนไหวทำงานประจำวันในตอนเช้า และจะกลับมาเป็นอีกเมื่ออยู่ในภาวะสงบ

๓. อาการที่เกิดขึ้นเป็นมาประมาณหนึ่งปี

๔. ขอความช่วยเหลือแนะนำ ดังนี้ครับ

๔.๑ เป็นภาวะทางกายที่เกิดจากโรคหรือภาวะทางวิปัสสนากรรมฐาน

๔.๒ จะแก้ไขอย่างไร

๔.๓ จะตัดออกจากวงจรโดยไม่ให้เกิดอาการได้อย่างไร (หมายเหตุเมื่อเช้าตีสาม (๒๘ ส.ค. ๕๔) อาการเป็นมากเหมือนจะขาดใจตาย เข้าโรงพยาบาลฉุกเฉิน ตรวจไม่พบโรค)

ขอขอบพระคุณที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือ หากไม่รบกวนเกินไปตอบทาง e-mail ด้วยจะขอบพระคุณยิ่ง

ตอบ

คุณควรจะไปปรึกษาแพทย์หรือจิตแพทย์ดีกว่าปรึกษาผมแน่ๆ

คำถามที่ ๑๓๔๕

ความคิดว่าทางสายเอกเป็นเหมือนทางเดียวและเป็นทางบังคับด้วย ถ้าไม่เลือกไปก็ไม่ได้เพราะอยู่ต่อก็เลือกแต่สุขไม่ได้ ถ้าเอาสุขก็มีทุกข์แฝงมา ก็ต้องเดินไปทางนี้แม้ว่าจะยังไม่รู้ว่าปลายทางมีลักษณะเป็นอย่างไร เหนืออายตนะของเราจะรู้ได้ แต่เรามีแค่ทางนี้ทางเดียวเป็นทางเอกจริงๆ ความคิดแบบนี้อยู่ข้างมิจฉาหรือเป็นวิจิกิจฉาไหมคะ ควรแก้ความคิดให้ตรงอย่างไร ขอบพระคุณค่ะ ขอให้อาจารย์เปี่ยมด้วยพลังกายพลังใจและสมปรารถนาในสิ่งที่มุ่งหวังค่ะ

ตอบ

ทางสายเอกที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ก็คือ มรรคมีองค์ ๘ ถ้าจะพูดถึงสติปัฏฐานว่าเป็นทางสายเอก ในมรรคมีองค์ ๘ ข้อสัมมาสติ ก็ระบุถึงสติปัฏฐานอยู่แล้ว เพราะฉะนั้น ขอให้คุณดำเนินชีวิตตามมรรคมีองค์ ๘ มีสัมมาทิฏฐิ เป็นต้น ซึ่งพระพุทธเจ้าตรัสบอกไว้ว่าเป็นทางดับทุกข์ (ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา)

คำถามที่ ๑๓๔๖

เรียนถามอาจารย์ เรื่องการเจริญวิปัสสนา ที่บอกให้แค่ตามดูกายกับใจ แค่รู้ว่า ณ ขณะนั้นเป็นอย่างไร แล้วจะพ้นทุกข์ได้อย่างไรคะ

ตอบ

ถ้าต้องการดับกิเลสและดับทุกข์ ต้องดำเนินตามมรรคมีองค์ ๘ ซึ่งมีการดูกาย ดูวาจา ดูจิต รวมอยู่ในนั้นแล้ว อีกอย่างหนึ่ง ต้องหมั่นพิจารณาไตรลักษณ์บ่อยๆ คือ "อนิจจตา ทุกขตา อนัตตตา" ได้ประสบอารมณ์อะไรก็ทำไว้ในใจโดยแยบคายอยู่เสมอว่า มันไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา หัวใจของวิปัสสนาอยู่ตรงนี้แหละ ไม่ลำบาก ไม่ยุ่งยากถ้าเราทำเป็น

คำถามที่ ๑๓๔๗

กายคตาสติ กับ **อานาปานสติ** แตกต่างกันอย่างไรครับ แล้วมีผู้ที่บอกว่า ถ้าเกิดเราทำอานาปานสติเพียงอย่างเดียว ก็เท่ากับว่าเราได้ทำกรรมฐานครบถ้วนทั้ง ๔๐ อย่าง ประมาณว่าทำเพียงอานาปานสติก็เพียงพอแล้ว ถูกต้องหรือเปล่าครับ ขอบคุณครับ

ตอบ

ท่านให้อารมณ์กรรมฐานไว้หลายอย่าง เพราะเพื่อให้เลือกทำให้เหมาะกับจริตอัธยาศัยของแต่ละคน สำหรับคุณ ลองพิจารณาดูว่าทำอารมณ์กรรมฐานข้อใดแล้วจิตสงบก็ให้ทำข้อนั้นบ่อยๆ เปลี่ยนเป็นทำข้ออื่นบ้างตามความเหมาะสม ตามความจำเป็น เช่น ทำท่าจะเกิด

โทสะ ให้เจริญเมตตา ทำท่าจะวุ่นวายกับเรื่องของคนอื่นมากเกินไป ให้เจริญอุเบกขา พิจารณาให้เห็นว่า สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของๆ ตน ผู้ทำดีจักได้ดี ทำชั่วจักได้ชั่ว ขอให้ตระหนักอยู่เสมอว่า ศาสนานี้มีนิพพานเป็นจุดหมายสูงสุด นิพพานนั้นเป็นเหมือนสระใหญ่ ซึ่งมีทางลงโดยรอบ ผู้ใดถนัดลงทางใดก็ให้ลงทางนั้น

คำถามที่ ๑๓๔๘

เมื่อเราปฏิบัติจนเกิดวิปัสสนาอ่อนๆ คือเห็นการเกิดดับของสภาวะบ้างเล็กน้อย คือประมาณว่ามันมีสมาธิควบอยู่ แต่น้อย กำลังมันไม่พอ เหมือนเด็กหัดเดิน ล้มแล้วก็ลุก ต้องทำบ่อยๆ คือดูไปเรื่อยๆ อย่างนี้เรียกว่า “ดรุณวิปัสสนา” หรือเปล่าครับ ใจมันอยากให้วิปัสสนาตัวนี้อยู่กับเราให้นานๆ อย่างนี้จิตมีกิเลสหรือเปล่าครับ

ตอบ

การได้วิปัสสนาอ่อนๆ ที่เรียกว่า “ดรุณวิปัสสนา” นั้น ดีกว่าไม่ได้อะไรเสียเลย การปรารถนาให้วิปัสสนาอยู่นานๆ จัดเป็นธรรมฉันทะ เป็นของดี

คำถามที่ ๑๓๔๙

กรรมฐาน ๔๐ มีอยู่ในพระสูตรได้บรรยายเอาไว้หรือเปล่าคะ เห็นส่วนใหญ่พระพุทธเจ้าตรัสแต่อานาปานสติเสียมากกว่า

ตอบ

กระจัดกระจายกันอยู่ ไม่ได้มาอยู่ที่เดียวกัน ท่านรวบรวมไว้ในวิสุทธิมรรค อันเป็นปกรณ์พิเศษของพระพุทธโฆสาจารย์ภิกษุชาวอินเดีย

คำถามที่ ๑๓๕๐

เห็นว่าจะมี "ธนาคารพระสงฆ์" เพื่อให้ญาติโยมได้ทำบุญกัน เขาว่าเพื่อประโยชน์ในการเผยแผ่พุทธศาสนา ตามความเห็นของอาจารย์ว่าผลดีมากกว่าผลเสียหรือเปล่าครับ ผมว่ามันจะยุ่งเสียมากกว่า ปัญหาตอนนี้ยังแก้ไม่จบเลย

ตอบ

การมีธนาคารพุทธจะดีหรือไม่ดี จะมีคุณหรือมีโทษอย่างไร ก็สุดแล้วแต่การจัดการ คือ ถ้ามี 3 M ที่ถูกต้องเหมาะสมก็เป็นประโยชน์ ถ้าไม่ถูกต้องไม่เหมาะสมก็เป็นโทษ 3 M ที่ว่านั้นคือ Men (คน) Money (เงิน) Management (การจัดการ)

คำถามที่ ๑๓๕๑

สวัสดีครับ ผมมีโอกาสได้พูดคุยกับพระกรรมฐานมารูปหนึ่ง ท่านบอกว่าท่านเจริญสติตลอดเวลา แม้กระทั่งตอนนอนท่านก็กำหนดจิตว่าจะตื่นตอนไหนก็สามารถตื่นได้ตรงเวลา มีสติรู้ทั่วพร้อมตลอดโดยไม่ต้องมีเจตนา ทุกวันนี้รอเวลาจิตมันสุกหล่นจากต้นเท่านั้นเอง สงสัยตรงนี้ครับ เมื่อเราปฏิบัติจนเกิดญาณทัศนะแล้ว เราก็เอาญาณของเราดูสภาวะ (ไตรลักษณ์) จนจิตมันยอมรับในความเป็นอย่างนั้นอย่างนั้นของจิตเขาเอง อย่างนั้นหรือครับ คือเราบังคับให้จิตหลุดพ้นไม่ได้ เจตนาไม่ได้ หรืออย่างไรครับ

ตอบ

เขาเรียกว่าตื่นอยู่ในความหลับ ธรรมดาจิตทำงานอยู่ตลอดเวลา แม้ในขณะหลับ หลับแต่เพียงร่างกายแต่จิตมันตื่นอยู่ บางทีก็ฝัน มีพระพุทธพจน์อยู่บทหนึ่งว่า *"สำหรับสาวกผู้ตื่นอยู่เสมอ ศึกษาทั้งกลางวันและกลางคืน มีจิตน้อมไปในนิพพาน อาสวะทั้งหลายย่อมถึงความสิ้นไป"* (ธรรมบท : โกธวรรค)

การกำหนดจิตก่อนนอนให้ตื่นเวลาใดก็ได้นั้น เป็นสิ่งที่ทำได้

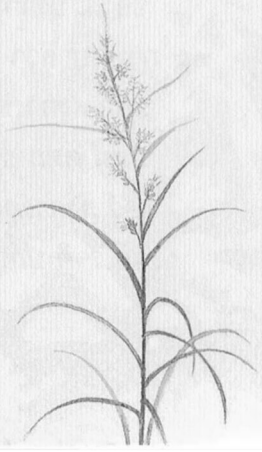

คำถามที่ ๑๓๕๒

คนมีกิเลสทั้งหมดตกนรก จริงหรือ?

ตอบ

ไม่จริงเสมอไป คนมีกิเลสไปสวรรค์ก็มี แม้ผู้ถึงนิพพานแล้วในระดับต้น ๓ ระดับ คือ พระโสดาบัน พระสกทาคามี พระอนาคามี ก็ยังมีกิเลสเหลืออยู่ พระอรหันต์เท่านั้นที่ไม่มีกิเลสเหลืออยู่เลย

คำถามที่ ๑๓๕๓

พระพุทธพจน์ที่ว่า ๑. ปุถุชนย่อมจมอยู่ในกองทุกข์ สางยากเหมือนกองหยากเยื่อ บัณฑิตย่อมรุ่งเรืองด้วยปัญญาเหมือนดอกบัว ๒. ทุกข์มีอยู่ แต่ผู้ทุกข์ไม่มี และ ๓. ผู้เบื่อหน่ายในทุกข์อย่างแท้จริง จึงจะเข้าสู่หนทางแห่งพระนิพพาน นั้นมีที่มาอย่างไร เขียนเป็นภาษาบาลีได้อย่างไร กราบขออภัยหากเขียนข้อความข้างต้นไม่ถูกต้องนะคะ กราบขอบพระคุณท่านอาจารย์อย่างสูงค่ะ

ตอบ

ข้อ ๑. ปรากฏในคัมภีร์ธรรมบท *ขุททกนิกาย* พระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๕ ภาษาบาลีว่า

ยถา สงฺการธานสฺมึ อุชฺฌิตฺตสฺมึ มหาปเถ
ปทุมํ ตตฺถ ชาเยถ สุจิคนฺธํ มโนรมํ
เอวํ สงฺการภูเตสุ อนฺธภูเต ปุถุชฺชเน
อติโรจติ ปญฺญาย สมฺมาสมฺพุทฺธสาวโก

แปลว่า ดอกบัวแม้เกิดในกองหยากเยื่อที่คนทิ้งไว้ที่ทางใหญ่ ก็ยังส่งกลิ่นหอมเป็นที่รื่นรมย์ใจฉันใด สาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ฉันนั้น ย่อมรุ่งเรืองด้วยปัญญา ท่ามกลางปุถุชนผู้มืดบอดเหมือนกองหยากเยื่อ

ข้อ ๒ ปรากฏในคัมภีร์วิสุทธิมรรค ต้องการแสดงสุญญตา คือความว่าง ไม่มีบุคคลตัวตนเราเขา คือว่า ไม่มีใครทุกข์ ไม่มีใครตาย ต้องการละลายตัวตนนั่นเอง ภาษาบาลีว่า *ทุกฺขเมว หิ น โกจิ ทุกฺขิโต*

ข้อ ๓ นี้ปรากฏในติลักขณาทิคาถา คือแสดงไตรลักษณ์ว่า เมื่อใดบุคคลเห็นสังขารทั้งหลายว่าไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เห็นธรรมทั้งหลายว่าเป็นอนัตตา เมื่อนั้นเขาย่อมเบื่อหน่ายในทุกข์ นั่นคือทางแห่งความบริสุทธิ์ คือทางแห่งพระนิพพาน ภาษาบาลีว่า

สพฺเพ สงฺขารา ทุกฺขาติ ยทา ปญฺญาย ปสฺสติ
อถ นิพฺพินฺทติ ทุกฺเข เอส มคฺโค วิสุทฺธิยาติ.

คำถามที่ ๑๓๕๔

ผมได้ฟังนักวิชาการท่านหนึ่งได้พูดทางโทรทัศน์ไว้ว่า "ทำดีง่ายจะตาย คุณไม่ทำความชั่วนี่ก็คือทำความดีแล้ว" "ยกตัวอย่างการทำความดีของชาวพุทธ เช่น นั่งแผ่เมตตา สมาธิในมุ้ง ทำให้ยุงไม่กัด ก็เป็นบุญแล้ว" การที่นักวิชาการท่านนี้พูดมา ถูกต้องกับการทำความดีในหลักทางพระพุทธศาสนาหรือไม่ครับ แต่ความคิดของผมว่า การทำความดี (บุญกุศล) ของพุทธศาสนาไม่หยุดอยู่กับที่อย่างที่ท่านได้พูดไว้ แต่เป็นการทำดีที่พัฒนาต่อจิตใจตน แล้วแผ่กระจายไปบุคคลหรือสังคมรอบข้างได้ รับความเย็นหรือบรรเทาความทุกข์บ้าง รบกวนอาจารย์ช่วยอธิบายเรื่องการทำความดีแบบถูกหลักด้วยครับ ขอบคุณครับ

ตอบ

คุณลองดูศีล ๕ ก็ได้ การรักษาศีล ๕ ถือว่าเป็นการทำความดี ศีล ๕ นั้นท่านสอนให้เว้นความชั่ว ๕ อย่าง ถ้าให้ดีขึ้นไปกว่านั้นก็ให้มีธรรม ๕ ด้วย กล่าวคือ เมตตา กรุณา เสียสละ ยินดีในคู่ครองของตน มีสัจจะ มีสติ ในพระโอวาทปาฏิโมกข์ก็มีว่า ไม่ทำความชั่วทั้งปวง ทำความดีให้ถึงพร้อม ทำจิตของตนให้บริสุทธิ์ เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย สรุปความว่า การไม่ทำความชั่วก็เป็นความดีอย่างหนึ่ง

คำถามที่ ๑๓๕๕

คำว่า "โลก" ที่พระพุทธเจ้าตรัสบ่อยๆ นั้น ความหมายนั้นคือ ทุกข์ หรือว่า รูปกับนาม เป็นคำๆ เดียวกันหรือเปล่าครับ

ตอบ

รูปกับนามก็เป็นทุกข์ ทุกข์แน่ๆ เลย ยังมีรูปมีนามอยู่ตราบใดก็ยังมีทุกข์อยู่ตราบนั้น คำว่า "โลก" ที่หมายถึงทุกข์ก็มี อย่างที่ตรัสกับโรหิตัสสเทพบุตรว่า "เราบัญญัติโลก ความเกิดแห่งโลก ความดับโลก และข้อปฏิบัติให้ถึงความดับโลก" นี่คือทรงแสดงอริยสัจ ๔ โดยใช้คำว่า "โลก" แทนคำว่า "ทุกข์"

คำถามที่ ๑๓๕๖

ถึงแม้ตาเราจะลืมอยู่ แต่เรามัวคิดอย่างอื่น ก็เท่ากับว่าตายังไม่เกิด คือยังไม่เกิดผัสสะ (วิญญาณทางตายังไม่ทำงานกับตา) แต่วิญญาณก็ไปเกิดที่มโนแทน แล้วขันธ์ ๕ ก็ไม่จำเป็นจะต้องเกิดเรียงกันตามตัวหนังสือ เป็นรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ในที่นี้ที่ผมอธิบายมาคือเกิดวิญญาณก่อนก็ได้ อาจารย์ช่วยยกตัวอย่างตอนเรารู้สึกถึงกระบวนการเกิดของขันธ์ ๕ มาให้ฟังสักปริยายหนึ่งครับ ขอบคุณครับ

ตอบ

จักขุวิญญาณ เป็นต้น ต้องมีมโนวิญญาณร่วมด้วยเสมอ จึงจะสำเร็จประโยชน์ในการเห็นในการฟัง เป็นต้น

คำถามที่ ๑๓๕๗

การเกิดขึ้นของญาณต้องอาศัยเหตุผล ความคิด บ้างหรือเปล่าครับ หรือว่าอยู่เหนือเหตุผลไปแล้ว

ตอบ

ญาณกับปัญญามีข้อต่างกันนิดหน่อย ญาณใช้เฉพาะกิจ ปัญญาใช้ทั่วไป เช่น ปุพเพนิวาสานุสติญาณ ทิพยจักษุญาณ เป็นต้น

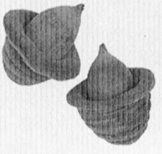

คำถามที่ ๑๓๕๘

สวัสดีค่ะ มีน้องผู้หญิงแถวบ้านอยู่คนหนึ่ง หนูจะเห็นแกใส่บาตรทุกวันทุกเช้า จนมาช่วงหลังๆ แกไม่ค่อยได้ใส่ หนูเลยถามว่าไม่มีเวลาใส่แล้วหรือ น้องผู้หญิงตอบหนูมาด้วยท่าทีโกรธ เธอตอบว่า *"ไม่ใส่แล้ว ตอนนี้หนูเป็นมะเร็ง บุญไม่เห็นจะช่วยหนูเลย พุทธศาสนาไม่เห็นจะช่วยหนูเลย"* รู้สึกสังเวชค่ะ คือทราบเลยว่าคนส่วนใหญ่มองพุทธศาสนาแบบผู้วิเศษดลบันดาล ได้แต่ลูบคลำหรือเข้าถึงตามสติปัญญาของตน เหตุการณ์อย่างนี้หนูควรจะอธิบายเธออย่างไรดีคะ รบกวนเมตตาตอบด้วยค่ะ ขอบคุณค่ะ

ตอบ

อาจจะเป็นเพราะกรรมเก่าก็ได้ กรรมใหม่ที่ทำยังไม่ให้ผล ขนาดทำความดีทุกวันโชคร้ายยังเข้ามาในชีวิตได้ ถ้าเลิกทำความดีจะโชคร้ายอีกสักปานใด เหมือนเราได้ยินคนพูดว่า เข้าวัดทุกวันพระทำไมจึงยังโกรธ ตอบว่า ถ้าไม่เข้าวัดบ้าง จะโกรธมากขึ้นอีกเท่าใด

คำถามที่ ๑๓๕๙

กราบเรียนอาจารย์ค่ะ ขอเรียนถามว่า รูปปรมัตถ์เป็นอย่างไร รูปที่เราเห็นกันเป็นคน เป็นสัตว์ เป็นนาย ก นาย ข เป็นรูปบัญญัติแล้วรูปปรมัตถ์เป็นอย่างไรคะ ถ้าผิดช่วยท้วงติง หรืออธิบายด้วยค่ะ ขอยาวๆ ค่ะ

ตอบ

รูปปรมัตถ์คือ ธาตุ ๔ ดิน น้ำ ไฟ ลม รวมอากาศธาตุด้วยก็เป็นธาตุ ๕ นี่แหละ เรียกว่า รูปปรมัตถ์

คำถามที่ ๑๓๖๐

เวลาใส่บาตรพระ ตอนก่อนใส่ จิตเราเป็นกุศลค่ะ แต่พระท่านสวดภาษาอะไร ฟังไม่เข้าใจ รู้สึกจะไม่ใช่ภาษาไทยค่ะ อย่างนี้วันหลังเราไม่ใส่องค์นั้น จะเป็นบาปไหมคะ เวลาใส่บาตรพระควรเลือกหรือทำใจอย่างไรดีคะ เพราะไปใส่บาตรพระต่างจังหวัด รู้สึกสบายใจดีค่ะ แต่พระในกรุงเทพฯ เหมือนเราต้องเลือกค่ะ บางครั้งรู้สึกไม่ใช่แล้ว จริงๆ ควรทำอย่างไรดีคะ

ตอบ

ทำในที่ที่เลื่อมใสศรัทธา พระพุทธเจ้า,คยทรงตอบอย่างนี้กับพระเจ้าปเสนทิโกศล แต่ถ้าจะให้มีผลมากก็ต้องทำในผู้มีศีล พระพุทธ-เจ้าตรัสไว้อย่างนี้ คุณเลือกเอาก็แล้วกัน

คำถามที่ ๑๓๖๑

การเข้าถึงธรรมกับการสอนธรรมนั้น ไม่จำเป็นต้องเทียมกันเสมอไป เช่น บางทีพระอรหันต์ผู้บรรลุถึงที่สุดแห่งทุกข์แล้ว แต่อาจจะสอนให้ผู้อื่นเข้าใจได้ไม่ดีเท่ากับปุถุชนผู้เป็นพหูสูตก็ได้ แล้วแต่ความแตกฉานของบุคคลเช่นนั้นหรือ?

ตอบ

บางท่านปฏิบัติได้ดีแต่สอนไม่ได้ หรือไม่ถนัดในการสอน บางท่านปฏิบัติได้ไม่ดีแต่ถนัดในการสอน บางท่านได้ทั้งสองอย่าง บางท่านไม่ได้ทั้งสองอย่าง พระอรหันต์บางรูปท่านไม่ชอบสอนใคร

คำถามที่ ๑๓๖๒

หลักปฏิจจสมุปบาทมีความสัมพันธ์กับขันธ์ ๕ อย่างไรคะ

ตอบ

ขันธ์ ๕ รวมเป็นนามและรูป รูปก็คือรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เป็นนาม ปฏิจจสมุปบาทกล่าวไว้ว่า เพราะวิญญาณเป็นปัจจัย นามรูปจึงมี เพราะผัสสะเป็นปัจจัย เวทนาจึงมี จะเห็นได้ว่าขันธ์ ๕ อยู่ในปฏิจจสมุปบาท

คำถามที่ ๑๓๖๓

อยากเรียนถามท่านอาจารย์ว่า เป็นความจริงหรือไม่คะ ที่ว่าพระพุทธเจ้าสอนว่าไม่ให้ฟังคำของสาวก ไม่ว่าจะกล่าวได้ไพเราะเพียงใด ให้ฟังแต่คำของพระองค์ (พระพุทธวจน) เท่านั้น เพราะสาวกมีโอกาสพูดผิดได้ แต่พระองค์พูดไม่มีผิดพลาดเลย ขอบพระคุณท่านอาจารย์มากค่ะ

RAPHIC
55-3952

ตอบ

ไม่เป็นความจริง พระพุทธเจ้าตรัสว่า *"ผู้ใดก็ตามเมื่อพูดถูกต้อง ก็ควรฟังผู้นั้น"* เช่น พระสารีบุตร พระมหากัสสป พระอานนท์ เป็นต้น ก็เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า แม้ศาสดาในศาสนาอื่น ถ้าพูดถูกต้อง ท่านก็ให้ฟัง ให้ปฏิบัติตาม

คำถามที่ ๑๓๖๔

ถ้าเราฝึกฌาน แบบเล่น "ฌานกีฬา" เพื่อร่างกายแข็งแรง ได้หรือไม่

ตอบ

ฌานกีฬา แปลว่า นั่งเล่นฌานอยู่ คือเข้าฌานนั่นเอง เป็นกีฬาอย่างหนึ่งของผู้ได้ฌาน (ฌานกีฬี กีฬนฺโต นิสีทิ) ทำให้สุขภาพจิตดี เมื่อสุขภาพจิตดีก็ทำให้สุขภาพกายดีไปด้วย

คำถามที่ ๑๓๖๕

กราบเรียนท่านอาจารย์วศินที่เคารพ ดิฉันเป็นอีกผู้หนึ่งที่ได้รับประโยชน์จากข้อเขียนของท่าน ความรู้สึกคลอนแคลน ห่อเหี่ยว จะกลับตั้งมั่น แช่มชื่น มีกำลังใจที่จะฝึกอบรมตนขึ้นมาใหม่ทุกครั้งที่ได้อ่านหนังสือของท่าน เนื่องด้วยในวันที่ ๑๗ กันยายนที่จะถึงนี้เป็นวันคล้ายวันเกิดของท่าน ดิฉันได้กระทำความดีคืองดบริโภคอาหารที่ประกอบจากเนื้อสัตว์ ตลอดถึงผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ด้วย (นม เนย ไข่) โดย

CANN
890-555

เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๔ กันยายน ถึง ๒๑ กันยายน รวม ๗ วัน ดิฉันขอมอบความดีนี้เป็นเครื่องบูชาคุณประโยชน์อันมากมายที่ท่านได้แสดงและมอบไว้ให้กับโลก ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งในความเมตตากรุณาที่ท่านมีต่อเพื่อนมนุษย์ค่ะ ดิฉันจะตั้งใจประพฤติปฏิบัติตนให้มั่นคงในธรรมและเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น เพื่อเป็นการสนองคุณแก่ท่านตลอดไปค่ะ และขอคุณพระศรีรัตนตรัยได้โปรดคุ้มครองท่านให้มีสุขภาพแข็งแรง อยู่ช่วยส่องทางสว่างให้แก่อนุชนรุ่นหลังไปชั่วนานค่ะ

ตอบ

ขอบคุณมากๆ ที่นิยมชมชอบข้อเขียนของผม และให้พรมารวมทั้งปฏิบัติอุทิศความดีให้ผมด้วย รู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจอันงามของคุณ ขอให้คุณได้รับพรจากผมด้วย

คำถามที่ ๑๓๖๖

เรียนท่านอาจารย์วศินที่เคารพ ถ้าความประมาทเลินเล่อของเราเป็นผลให้ผู้อื่นได้รับความลำบาก เช่น เราซื้อปลามาแล้วตั้งใจว่าจะลอยน้ำไว้ครึ่งชั่วโมง แล้วจะมาเปิดปากถุงปล่อยลงในอ่าง แล้วเราก็ทำอย่างอื่นลืมไป จนปลาขาดออกซิเจนตาย ทั้งๆ ที่ก็รู้ๆ อยู่ว่าเรามีโอกาสลืมและปลาก็จะลำบาก เช่นนี้ถือเป็นเจตนาหรือไม่คะ มีชาดกทำนองนี้ไหมคะ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ไม่มีเจตนา กรรมที่ทำด้วยไม่เจตนาท่านเรียก **กตัตตากรรม** มีผลเพลาที่สุด คือจะไม่ให้ผลจนกว่ากรรมที่ทำด้วยเจตนาให้ผลหมดแล้ว ตามนัยพระพุทธพจน์ตรัสว่า "เรากล่าวเจตนาว่าเป็นตัวกรรม" ถ้าไม่เจตนาท่านว่าไม่เป็นกรรม เช่น เวลาเราเดินไปเหยียบสัตว์เล็กๆ โดยไม่เห็น ท่านว่าไม่เป็นกรรม ถ้าเป็นก็เป็นกตัตตากรรมอย่างที่กล่าวแล้ว

คำถามที่ ๑๓๖๗

เรียนท่านอาจารย์ที่เคารพ หนูลองจัดประเภทวาจาที่จะนำความทุกข์มาให้ มีวาจาบางชนิดที่หนูจัดประเภทไม่ได้ เช่น การพูดจาข่มขู่ให้เพื่อนทำธุระบางอย่างให้ การนำปมด้อยหรือความผิดพลาดของเพื่อนมาล้อเลียน คำพูดบางชนิดน่าจะจัดเป็นคำพูดเพ้อเจ้อก็ได้ ส่อเสียดก็ได้ เช่น การเรียกเพื่อนว่า "ไอ้หน้าเขียด" ขอทราบหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำพูดต้องห้ามทั้งสี่ชนิดค่ะ ขอบพระคุณล่วงหน้าค่ะ

ตอบ

คำพูดต้องห้าม ๔ อย่างก็คือ

๑. พูดเท็จ

๒. พูดส่อเสียด คือ ยุยงให้คนแตกกัน

๓. พูดคำหยาบ

๔. พูดเพ้อเจ้อ

คุณลองพิจารณาดูว่าคำพูดที่คุณอ้างถึงนั้นควรจะจัดเข้าในข้อใด

คำถามที่ ๑๓๖๘

เรียนท่านอาจารย์ที่เคารพ ขออภัยนะคะ หนูขอเพิ่มเติมคำถามดังนี้ค่ะ การพูดจาคุยโตโอ้อวด จัดเป็นคำพูดประเภทเพ้อเจ้อและส่อเสียดด้วยใช่ไหมคะ (คือไม่มีประโยชน์และทำให้คนอื่นเกลียดตัวผู้พูด) ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ถ้าเจตนาที่จะให้คนเขาแตกกันก็เป็นส่อเสียด ถ้าคุยโตโอ้อวดก็เป็นสาไถยยะและเพ้อเจ้อ

คำถามที่ ๑๓๖๙

ความสงัดจากกามอกุศลของผู้ที่บรรลุฌานโลกีย์ กับความสงัดจากกามอกุศลของพระอนาคามี ต่างกันอย่างไร

ตอบ

ของผู้บรรลุฌานโลกีย์ยังเสื่อมได้ แต่ของพระอนาคามีจะไม่เสื่อม คือ มั่นคง

คำถามที่ ๑๓๗๐

เราจำเป็นต้องทำสมาธิเพื่อฆ่านิวรณ์ หรือเราทำจิตให้เป็นสมาธิแล้วนิวรณ์ก็หายไปเอง?

ตอบ

ต้องสมาธิระดับฌาน นิวรณ์จึงจะถูกละไป ท่านเรียกว่า ละองค์ ๕ ประกอบด้วยองค์ ๕ ละองค์ ๕ ก็คือนิวรณ์ ๕ ประกอบด้วยองค์ ๕ ก็คือ วิตก วิจาร ปีติ สุข เอกัคคตา

คำถามที่ ๑๓๗๑

อนุสัยกับสังโยชน์ อย่างไหนเป็นกิเลสที่ละเอียดกว่ากัน ควรละอย่างใดก่อนครับ

ตอบ

มีอนุสัยหลายตัวที่เป็นสังโยชน์ด้วย เช่น กามราคะ ปฏิฆะ อวิชชา เป็นต้น ขอให้คุณดูอนุสัย ๗ และสังโยชน์ ๑๐ เปรียบเทียบกัน

คำถามที่ ๑๓๗๒

กฎไตรลักษณ์ และ **ปฏิจจสมุปบาท** ความจริงแล้ว เป็นกฎธรรมชาติทั้งคู่เช่นนั้นหรือ

ตอบ

ถูกต้องแล้ว เป็นกฎธรรมดา

ป.ล. ผมป่วยไปเสียหลายวันจึงตอบคำถามชุดนี้ช้าไปเป็นสัปดาห์ จึงแจ้งมาเพื่อทราบ

คำถามที่ ๑๓๗๓

พระโสดาบัน ยังสามารถพูดจาเพ้อเจ้อได้อยู่หรือเปล่าคะ ในเมื่อพระโสดาบันท่านยังมีสติ และปัญญายังไม่บริบูรณ์ คือประมาณว่าลืมตัว ไม่โกหก แต่พูดหยอกล้อ เข้าใจว่าอาจเผลอแต่ไม่ครบองค์ของศีลข้อมุสาฯ

ตอบ

เท่าที่ทราบ พระอนาคามีละคำพูดเพ้อเจ้อได้ หมายความว่า พระโสดาบันและพระสกทาคามียังละไม่ได้ ขอให้คุณลองถามท่านผู้อื่นดูบ้าง ผมไม่เคยพบหลักฐานที่แน่นอน เพียงแต่ได้ยินได้ฟังมาว่าอย่างนี้

คำถามที่ ๑๓๗๔

การศึกษาและเข้าใจในเรื่องขันธ์ ๕ และกฎอิทัปปัจจยตา จะให้คุณค่าทางจริยธรรมอย่างไรครับ เห็นพวกเรียนอภิธรรมเป็นคนแข็งๆ คือยอมรับแต่สภาวะ แต่ไม่เข้าใจเรื่องทางโลกบ้าง ผมว่าถ้าเรียนสภาวะก็น่าจะเข้าใจว่าสภาวะของเรากับเขานั้นก็เหมือนกัน น่าจะมีความเห็นอกเห็นใจกันมากกว่านะครับ

ตอบ

ถึงจะเรียนธรรมะสูงหรือละเอียดปานใด แต่ต้องไม่ทิ้งจริยธรรมเบื้องต้น เช่น สัปปุริสธรรม ๗ อันเป็นหลักธรรมที่ทำให้เป็นคนดีและมีสัมพันธภาพที่ดีต่อคนในสังคม เราอยู่ในโลกต้องรู้จักสัจจะ ๒ อย่าง คือ **สมมติสัจจะ** ยอมรับความจริงตามที่โลกสมมติ เพื่อประพฤติ

จริยธรรมให้สมบูรณ์ อีกประการหนึ่งคือ **ปรมัตถสัจจะ** ความจริงอย่างสูงสุด ไม่มีสัตว์บุคคลตัวตนเราเขา มีแต่ขันธ์ ธาตุ อายตนะ เป็นต้น เพื่อก้าวขึ้นสู่โลกุตรธรรม

คำถามที่ ๑๓๗๕

ผมเป็นเกย์ แต่มีผู้หญิงมาชอบ และรัก คบกันมา ๔ ปีแล้ว เขาดีกับผมทุกอย่าง ทำให้ชีวิตผมดีขึ้น จากที่ทำตัวไม่ดีมาตลอด ผมบาปมากไหม ที่ทำตัวว่ารักเขาและไม่ได้เป็นเกย์ ผมคิดเสมอว่าเป็นเวรกรรมของเขาที่มาหลงรักเกย์ ท่านคิดว่าผมควรทำอย่างไร ผมเห็นแก่ตัวและเลวมากใช่ไหมครับ

ตอบ

คุณควรบอกเขาตามความเป็นจริง ถ้าเขารับได้ก็โอเค ถ้าเขารับไม่ได้ก็ถอยออกมา เพื่อไม่ยุ่งยากภายหลัง

คำถามที่ ๑๓๗๖

กราบเรียนท่านอาจารย์วศินที่เคารพ หนูเป็นคนชอบอ่านหนังสือธรรมะมาก และเริ่มศึกษาพร้อมกับปฏิบัติธรรมมาประมาณ ๓ ปีค่ะ โดยหนังสือผลงานของอาจารย์เล่มแรกที่หนูอ่านแล้วเข้าใจ ชัดเจน จนเกิดความปีติอย่างมาก คือ หนังสือพระไตรปิฎก (ฉบับที่ทำให้ง่ายแล้ว) ค่ะ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา หนูได้ซื้อหนังสือของท่านอาจารย์มาอ่านอีกหลายเล่ม เพราะเคยอ่านหนังสือของครูบาอาจารย์บางท่าน

แล้วไม่ค่อยเข้าใจ (ปัญญาน้อย) รวมทั้งหางานที่เป็น CD เพื่อเปิดฟังเวลาขับรถ ซึ่งได้ประโยชน์สำหรับตัวเองและลูกๆ ที่ไป-กลับจากโรงเรียนด้วยกัน พระธรรมคำสอนที่อาจารย์ได้ถ่ายทอดลึกซึ้ง สละสลวย เข้าใจได้โดยง่าย สำหรับผู้ที่ยังมืดบอด ทำให้หนูระลึกถึงความเมตตาของอาจารย์เสมอมา หากกุศลผลบุญใดที่หนูเคยได้กระทำมา หนูขอน้อมบูชาคุณอาจารย์ ขอให้อาจารย์หายป่วยในเร็ววันนะคะ ส่วนหนูเองจะตั้งใจเดินตามทางแห่งความดีต่อไปค่ะ ขออนุโมทนาบุญกับคุณขวัญ เพียงหทัยด้วยค่ะ

ตอบ

ขอบคุณมากๆ ที่เขียนให้กำลังใจมา ผมรู้สึกปลื้มใจเมื่อได้อ่านข้อเขียนของคุณ ขอให้คุณมีความสุขความเจริญยิ่งๆ ขึ้นไปทั้งทางโลกและทางธรรม สำหรับตัวผมเองพยายามประคับประคองขันธ์ให้พอเป็นไปได้ เพื่อจะได้ทำประโยชน์ทางพระพุทธศาสนาต่อไป ขอขอบคุณที่อวยพรมา

คำถามที่ ๑๓๗๗

มีหลักธรรมอะไรบ้างครับ ที่ทำให้คนรักคู่ครองได้พบเจอกันทุกชาติ

ตอบ

เท่าที่ได้พบมาก็มีหลักสมชีวธรรม ซึ่งทรงแสดงไว้ ๔ ข้อด้วยกัน คือ

๑. **สมสัทธา** มีศรัทธาเสมอกัน

๒. **สมสีลา** มีศีลเสมอกัน

๓. **สมจาคา** มีจาคะเสมอกัน

๔. **สมปัญญา** มีปัญญาเสมอกัน

หลักธรรมนี้ทรงแสดงไว้ว่า ทำให้อยู่เป็นสุขในปัจจุบัน และถ้าปรารถนาจะพบกันอีกในชาติหน้า ก็จะได้สมประสงค์

คำถามที่ ๑๓๗๘

ข่าวกรณีพระเกษมที่ท่านเหยียบฐานพระพุทธรูป ตบหน้าพระพุทธรูป แล้วไหนจะกล่าววาจาไม่สุภาพ เนื่องจากมีพระผู้ใหญ่เตือนท่านว่าท่านอยากดังหรืออย่างไร สำหรับสาธุชนผู้ยังมีหลักไม่มั่นคง คงจะศรัทธาตกลงมาก ทำไมพระเช่นนี้ถึงเป็นเจ้าอาวาสได้ครับ แล้วทางคณะสงฆ์ท่านไม่มีบทลงโทษอะไรเลยหรือครับ ตักเตือนบ้างก็ได้ ได้ฟังข่าวแล้วปลงครับ

ตอบ

เท่าที่อ่านคำถามของคุณและได้เห็นพฤติกรรมทางยูทูปก็เห็นว่าพระเกษมทำสิ่งที่ไม่สมควร ถ้าไม่มีใครลงโทษ กฎแห่งกรรมก็จะลงโทษเอง

คำถามที่ ๑๓๗๙

ได้ยินได้ฟังพระท่านหนึ่งบอกว่า "การทำงานคือการปฏิบัติธรรม" ผมเข้าใจว่าการปฏิบัติธรรม คือการนั่งวิปัสสนา นั่งสมาธิ ในที่วิเวกในวัด แต่งกายนุ่งขาว ห่มขาว แล้วทำงานที่ต้องเจอพบปะผู้คนเราจะปฏิบัติกันอย่างไรครับ

ตอบ

การปฏิบัติธรรมมีหลายปริยาย การนั่งหลับตาเจริญสมถะวิปัสสนาก็เป็นปริยายหนึ่งของการปฏิบัติธรรม การทำงานที่สุจริตเป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่ตนและผู้อื่น ก็เป็นปริยายหนึ่งของการปฏิบัติธรรม เพราะฉะนั้นคำว่า "การปฏิบัติธรรม" มีความหมายกว้างขวางครอบคลุมมาก การกระทำที่ถูกต้องดีงามเป็นการปฏิบัติธรรมทั้งนั้น

คำถามที่ ๑๓๘๐

สวัสดีครับ ผมได้ดูข่าวกรณีพระเกษม เห็นพุทธบริษัทที่จับหลักไม่ถูก หวั่นไหวคลอนแคลนกับศรัทธาของตัวเอง ผมเห็นใจกับชาวบ้านที่ยังไม่มีที่พึ่ง (ธรรมะ) แต่ก็ไม่ตำหนิพระเกษมนะครับ เพราะเราต้องดูอดีตของพระเกษมเองด้วยว่าท่านมีพื้นฐานในอดีตมาอย่างไร ท่านก็เอามาสอนอย่างนั้น พุทธบริษัทเราเองต้องมั่นคงในพระธรรม มองเหตุการณ์อย่างนี้แล้วตรวจสอบดูจิตใจตัวเองว่ามีหลักไตรสิกขามั่นหรือยัง เรื่องอย่างนี้ผมว่า ธรรมะจะคัดแยกด้วยตัวของเขาเอง เหมือนที่ทะเลจะแยกขยะออกจากตัวทะเลให้ลอยมาเกยบนฝั่ง เรื่องนี้คงจะคล้ายกับลมพัดแรงๆ มาวูบเดียว เหมือนกรณีอุบาสิกาทศพร ถ้ามีปัญญา ปัญหาไม่มี ดังที่อาจารย์พูดไว้เหมือนทุกๆ ครั้งครับ

ตอบ

ที่คุณพูดมาก็ดีแล้ว

คำถามที่ ๑๓๘๑

เรียนถามว่าจิตสำนึกของคนกับสัตว์ต่างกันตรงไหนครับ

ตอบ

จิตสำนึกมีหลายด้าน ในด้านรักสุขเกลียดทุกข์ คนกับสัตว์มีเหมือนกัน ส่วนจิตสำนึกในด้านมโนธรรม คือ ความรู้จักผิดชอบชั่วดี มนุษย์มีมากกว่าสัตว์โดยทั่วไป การพัฒนาปัญญา มนุษย์ก็มีได้มากกว่าในหมู่มนุษย์ด้วยกัน มนุษย์ที่ฝึกตนแล้วประเสริฐที่สุด (พระพุทธพจน์) มโนธรรมเป็นสิ่งสำคัญในหมู่มนุษย์ พวกสัตว์ พฤติกรรมเป็นไปตามสัญชาตญาณ แต่ก็ฝึกได้เหมือนกัน เช่น สุนัข ช้าง ม้า วัว ควาย เป็นต้น

คำถามที่ ๑๓๘๒

ในหนังสือ *พุทธพยากรณ์* ท่านอาจารย์กล่าวถึงสิกขาบทเพื่อข่มบุคคลผู้ “เก้อยาก” เพื่อความอยู่เป็นสุขของภิกษุ ของบุคคลผู้มีศีลเป็นที่รัก สิกขาบทเหล่านี้คืออะไรบ้างคะ

ตอบ

สิกขาบทที่ทรงบัญญัติเป็นวินัยทั้งหมด ก็เป็นไปเพื่ออย่างนี้ทั้งนั้น

คือ ข่มคนที่ควรข่ม ยกย่องคนที่ควรยกย่อง และเพื่อความอยู่ผาสุกของภิกษุผู้มีศีลเป็นที่รัก

คำถามที่ ๑๓๘๓

การทำผิด "สมณสารูป" เป็นเหตุทำให้บุคคลไม่เลื่อมใส แล้วพระพุทธเจ้ามีกฎอะไรที่ทรงบัญญัติไว้ก่อนจะทรงตั้งกฎพระวินัยหรือเปล่าครับ รู้มาว่าทรงไม่ตั้งวินัยบัญญัติไว้ก่อนจะเกิดเหตุ

ตอบ

สิ่งที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ สั่งสอนไว้ อันเป็นเหตุให้พระประพฤติดีปฏิบัติชอบ มีอยู่เป็นอันมาก ถ้าพระศึกษาและนำมาปฏิบัติตามข้อที่บัญญัติไว้แล้ว และทรงสั่งสอนไว้แล้ว ก็จะเป็นพระที่ดีน่าเลื่อมใส

คำถามที่ ๑๓๘๔

สวัสดีค่ะ คือคุณแม่ของหนูท่านได้รับการตรวจร่างกายแล้วผลปรากฏว่าท่านเป็นมะเร็ง พอทราบ ท่านกลัว ตัวสั่น คือประมาณว่ารับผลของมันไม่ได้ คือกลัวความตายนั่นเอง สงสารท่าน เราจะมีวิธีอย่างไรทำให้ท่านหายกลัวตายได้บ้างคะ ถ้าจะบอกให้ตั้งสติคงไม่ไหวแล้ว ได้แต่ปลอบโยนไปวันๆ ให้ไปทำบุญก็ไม่ไหวไม่ไป หมดเรี่ยวแรง ถ้าเกิดท่านเสียไป คติของคนที่กลัวตายเป็นอย่างไรคะ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

คนเราทุกคนเกิดมาเพื่อตายทั้งนั้น ต่างกันแต่เพียงเหตุที่ให้ตาย ไม่ว่าจะเป็นบุคคลเช่นไร ที่เสมอกันอยู่อย่างหนึ่งก็คือ ต้องตาย เราทุกคนเดินอยู่บนเส้นทางเดียวกัน คือ บ่ายหน้าไปสู่ความตาย ไม่มีทางเลี้ยวหรือทางแยกใดๆ โรคที่เป็นเหตุให้ตายก็มีเป็นร้อยอย่าง เราเป็นโรคอะไรก็ไม่ได้เป็นคนเดียว มีผู้ร่วมเป็นมากมาย โดยเฉพาะมะเร็งซึ่งเป็นกันมากในสมัยนี้ ปลงเสียเถิด รักษาไปตามมีตามได้ หายก็ดี ไม่หายก็แล้วไป ขอเอาใจช่วยด้วย ผมเองก็เป็นโรคมากมาย ไม่รู้จะตายวันไหน ด้วยโรคอะไร

คำถามที่ ๑๓๘๕

หนูขอเรียนถามอาจารย์ค่ะว่า หากหนูต้องการทำบุญครบรอบวันเสียชีวิต ๑ ปีของคุณพ่อคุณแม่ ควรจะต้องตรงกับวันที่เสียชีวิตเลยหรือไม่คะ แล้วควรทำบุญแบบใดคะที่ท่านจะได้รับผลบุญจากสิ่งที่หนูตั้งใจจะส่งไปให้ ที่หนูตั้งใจไว้คือว่า หนูจะถวายหนังสือธรรมะ ถวายผ้าไตรค่ะ หนูขอความกรุณาอาจารย์ให้คำแนะนำด้วยค่ะ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงค่ะ

ตอบ

การทำบุญอุทิศให้ผู้ตาย จะทำวันไหนก็ได้ ตรงกับวันตายก็ได้หรือไม่ตรงก็ได้ ทำได้ตลอดปี สิ่งของที่จะทำบุญอุทิศให้เป็นผ้าไตรหรืออาหารบิณฑบาตก็ได้ เป็นหนังสือธรรมะก็ได้ รวมความว่า ทำบุญอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วตั้งใจอุทิศให้ท่านก็เป็นอันใช้ได้

คำถามที่ ๑๓๘๖

หนูทำใจยอมรับความจริงไม่ได้ค่ะ เพราะแฟนที่คบกันมาเกือบสี่ปี พยายามบอกเลิกหนูในช่วงสองสามเดือนที่ผ่านมา สุดท้ายเพื่อนเขาโทรมาบอกหนูว่า ในระหว่างสี่ปีที่คบกัน เขามีผู้หญิงคนอื่นและมากกว่านั้นเขาก็เคยมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกันหลายครั้งและหลายคน หนูควรทำอย่างไรดีคะ

ตอบ

เขาบอกเลิกหนูก็ดีแล้ว จะได้ไม่ไปยุ่งกับเขาอีก เขาบอกเลิกหนูดีกว่าหนูไปบอกเลิกเขา หนูไม่มีความผิด ความผิดอยู่ที่ตัวเขา เลิกเสียตอนนี้ดีกว่าเลิกเมื่อแต่งงานแล้วและมีลูกด้วยกันแล้ว ขอให้หนูทำตัวให้ดีๆ เถิด จะต้องเจอคนดีเข้าวันหนึ่งที่ไม่ทำให้หนูเสียใจ

คำถามที่ ๑๓๘๗

กราบสวัสดีอาจารย์ค่ะหนูจะตื่นขึ้นมาตอนตี ๓ ครึ่ง แล้วชำระร่างกายให้สะอาดแล้วจึงนั่งทำเจริญสติทุกๆ วันจนตี ๕ แล้วจึงไปทำงาน หนูปฏิบัติตนอย่างนี้มา ๓ ปีแล้วค่ะ แต่อาจารย์คะ ในระหว่างวันนั้นหนูจะดูแต่จิตตัวเองว่า ขณะนี้จิตกำลังโมโห ขณะนี้จิตกำลังดีใจ จิตกำลังเสียใจอย่างนี้ตลอดทั้งวัน จนไม่อยากจะพูดจะคุยกับใคร จนเพื่อนๆ หาว่าหนูเป็นโรคซึมเศร้าค่ะ หนูควรจะอธิบายอย่างไรดีคะ

ตอบ

ดูจิตแล้วต้องละสิ่งที่ควรละ เจริญสิ่งที่ควรเจริญ ไม่ใช่ดูเฉยๆ ถ้าจิตเป็นอกุศลต้องละอกุศลนั้น ถ้าจิตเป็นกุศลก็ต้องเจริญกุศลนั้นให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

คำถามที่ ๑๓๘๘

แต่งงานเพราะท้องค่ะ ตอนนี้ใกล้คลอดแล้วอยู่กันมาได้ ๙ เดือน พอดี ก่อนหน้านั้นคบหากันได้ไม่นานค่ะ ประมาณ ๓ เดือน มีทะเลาะกันบ้างตามประสาคนที่ต้องปรับตัวเข้าหากัน ที่ผ่านมาหนูพยายามเป็นภรรยาที่ดี แต่เราก็ไม่สามารถลืมอดีตของกันและกันได้ สำหรับเรื่องของเขา หนูไม่เคยถือสา ให้อภัยเขาตลอด แต่สำหรับเขากลับคิดว่าหนูอยู่กับเขาไม่มีความสุข และรู้สึกผิดกับผู้หญิงที่คบก่อนหน้านั้น ครั้งนี้เราทะเลาะกันแรงถึงขนาดออกปากขับไล่ เมื่อคลอดแล้วให้ทิ้งลูกไว้เขาจะเลี้ยงเอง หนูพูดไม่ออกเลยค่ะ ได้แต่ขอโทษในสิ่งที่ไปล่วงเกินเขาไป อีกใจก็อยากหนีไปไกลๆ แต่ก็นึกถึงพอแม่และผู้ใหญ่ฝ่ายเขา เพราะเขาดีกับหนูมากและอีกอย่างไม่อยากให้ลูกขาดพ่อ แต่หนูก็สับสนว่าเราทนเพื่อตัวเองหรือเพื่อลูกกันแน่ ทุกวันนี้หนูอยู่ในศีลในธรรมตลอด คิดเพียงว่ามันเป็นกรรมเก่าเรา แต่เมื่อคิดอีกทีเราก็มีศักดิ์ศรีนะเลี้ยงเองก็ได้ไม่จำเป็นต้องมีพ่อ หนูพยายามเอาธรรมะเข้าช่วยแต่ตอนนี้ไม่ไหวแล้วค่ะ หนูควรทำอย่างไรดี

ตอบ

คุณไปก็ได้แล้วก็เอาลูกไปเลี้ยงเอง จะดีกว่า คือถ้าอยู่ด้วยกันก็ให้อยู่กันดีๆ ถ้าอยู่กันดีไม่ได้ก็แยกกันเสียดีกว่า ไม่เป็นบาปอกุศล

คำถามที่ ๑๓๘๙

การทำความสะอาดพระพุทธรูปในวัด สามารถใช้ผ้าขนหนูซักน้ำบิดจนหมาดๆ แล้วเช็ด หรือควรใช้แค่ไม้ขนไก่ปัดฝุ่นแทน ควรทำวิธีไหนดีคะ

ตอบ

ถ้าผ้าขนหนูใช้เฉพาะกิจนั้น ก็ใช้ได้ ใช้ไม้กวาดก็ได้แต่ควรใช้เฉพาะกิจนั้นเท่านั้น

คำถามที่ ๑๓๙๐

การทำบุญ เช่นใส่บาตร บริจาคเงินช่วยเหลือน้ำท่วม ทอดกฐิน หรือการไปปฏิบัติธรรม แต่ไม่เคยอธิษฐานขออะไร เพื่อนบอกว่าให้อธิษฐานขอบ้าง เช่นขอให้ไม่มักโกรธ ให้มีจิตใจเมตตา ในทางปฏิบัติเราทำบุญแล้วควรอธิษฐานว่าอย่างไรคะ

ตอบ

ถ้าไม่อธิษฐานก็ได้ผลตามธรรมชาติ เช่น ปลูกมะม่วงได้ผลมะม่วง เป็นต้น ถ้าอธิษฐานก็จะได้เป็นผลรวมตามที่เราต้องการ เหมือนมีเงินซึ่งเป็นสื่อกลางสำหรับซื้ออะไรก็ได้ตามที่ต้องการ

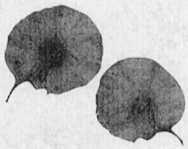

RAPHIC
65-3952

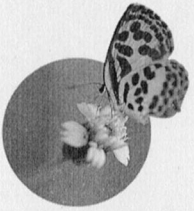

จงอยู่ในห้องที่มีแต่วันนี้

ก้าวเดียว...พอแล้วสำหรับเรา

ไปทีละก้าว...แต่ไม่หยุด

คนมีความเพียรดี ต้องรู้จักอดทน

รู้จักรอคอยด้วยใจสงบ

รอคอยการฟักตัวของเมล็ดพันธุ์ที่เราหว่านลงไป

วันนี้วันเดียว...พอแล้วสำหรับเรา

พรุ่งนี้...ไม่มีจริง

CANNA
890-555

คำถามที่ ๑๑๕๗

ทำอย่างไรเราจึงจะมีกำลังใจในการทำความดี

ตอบ

เราต้องเชื่อว่าในที่สุดธรรมย่อมชนะอธรรม เราไม่ได้รับรองว่าธรรมจะรุ่งเรืองเสมอ แต่เราจะต้องมั่นใจว่าในที่สุดธรรมจะต้องชนะอธรรม เพียงเท่านี้ก็จะเป็นกำลังใจ ให้เราบากบั่นในคุณงามความดี

คำถามที่ ๑๑๙๗

เรียนถามอาจารย์ว่า หลักธรรมทางพระพุทธศาสนายกย่องเรื่องความกตัญญูมาก ผมเป็นตำรวจ แม่ผมชอบเล่นการพนัน ผมเป็นตำรวจต้องรักษากฎหมาย แต่ทำแบบนั้นเท่ากับผมไม่กตัญญูหรือไม่ ผมควรทำอย่างไร รบกวนอาจารย์ด้วย ขอบคุณครับ

ตอบ

ทางที่ควรจะเป็นที่ดีที่สุดก็คือ อ้อนวอนให้แม่เลิกเล่นการพนันที่ผิดกฎหมาย สภาพอย่างที่คุณเป็นอยู่ เรียกว่ากลืนเข้าคายไม่ออก จะทำตามกฎหมายก็ผิดต่อแม่ผู้บังเกิดเกล้า จะไม่ทำก็ปล่อยให้แม่ผิดกฎหมาย อ้อนวอนให้แม่เลิกเล่นการพนันเสียเถิด เพราะเป็นอบาย-มุข และเป็นการช่วยลูกด้วย ได้ทั้งสองทาง